Articol I. Agatha Christie

Articol I. Agatha Christie

Articol II. Crimă pe terenul de golf

CUPRINS:

Capitolul I. O tovarăşă de călătorie.
Capitolul II. Un strigăt de ajutor.
Capitolul III. La vila Genevičve.
Capitolului IV. Scrisoare semnată „Bella”
Capitolul V. Relatarea doamnei Renauld.
Capitolul VI. Locul crimei.
Capitolul VII. Misterioasa doamnă Daubreuil.
Capitolul VIII. O întâlnire neaşteptată.
Capitolul IX. Domnul Giraud descoperă unele indicii.
Capitolul X. Gabriel Stonor.
Capitolul XI. Jack Renauld.
Capitolul XII. Poirot elucidează anumite aspecte.
Capitolul XIII. Fata cu ochi neliniştiţi.
Capitolul XIV. Al doilea cadavru.
Capitolul XV. Fotografia.
Capitolul XVI. Cazul Beroldy.
Capitolul XVII. Ne continuăm cercetările.
Capitolul XVIII. Giraud acţionează.
Capitolul XIX. Îmi folosesc celulele cenuşii.
Capitolul XX. O depoziţie uimitoare.
Capitolul XXI. Hercule Poirot călare pe caz!
Capitolul XXII. Descopăr iubirea.
Capitolul XXIII. Noi dificultăţi.
Capitolul XXIV. „Salvaţi-l!”
Capitolul XXV. Un sfârşit neaşteptat.
Capitolul XXVI. Primesc o scrisoare.
Capitolul XXVII. Relatarea lui Jack Renauld.

Capitolul XXVIII. Sfârşitul călătoriei

Capitolul I.
O tovarăşă de călătorie.

Cred că este bine cunoscută anecdota cu privire la un tânăr scriitor care, hotărât să-şi înceapă cartea într-un mod destul de şocant şi original încât să capteze şi să reţină atenţia celui mai blazat dintre editori, a scris următoarea propoziţie:

— Drace! Spuse ducesa.”

Pare destul de ciudat, însă povestirea mea începe aproape la fel. Numai că doamna care a exclamat asta nu era ducesă!

Era o zi de la începutul lui iunie. Rezolvasem nişte afaceri la Paris şi mă întorceam cu trenul de dimineaţă la Londra, unde încă mai împărţeam aceeaşi locuinţă cu vechiul meu prieten, fostul detectiv belgian, Hercule Poirot.

Expresul de Calais era ciudat de gol… de fapt, în compartimentul meu mai era o singură persoană. Plecasem oarecum în graba de la hotel şi eram foarte preocupat de a mă asigura că-mi luasem toate hârtiile, când trenul a pornit. Până atunci abia dacă o remarcasem pe cealaltă pasageră, însă, în momentul acesta, prezenţa ei mi s-a impus în mod violent. Sărind de pe locul ei, coborî fereastra şi-şi scoase capul afară ca, o clipă mai târziu, să şi-l tragă la loc cu o scurtă şi puternică exclamaţie: „Drace!”

Eu sunt un om de morală veche. După părerea mea, o femeie trebuie să aibă feminitate. Nu suport fetele nevropate care dănţuie de dimineaţă până seara, fumează ca un horn şi folosesc un limbaj ce le-ar face să roşească până şi pe precupeţele de peşte din Billingsgate!

M-am uitat uşor încântat la chipul drăguţ şi obraznic de sub eleganta pălăriuţă roşie. Câte un ciorchine bogat de bucle negre îi acoperea urechile. După părerea mea, să fi

avut puţin mai mult de şaptesprezece ani, însă obrajii îi erau acoperiţi cu pudră, iar buzele îngrozitor de stacojii.

Deloc ruşinată, mi-a înfruntat privirea, apoi făcu o grimasă expresivă.

— Vai, Doamne, l-am şocat pe stimabilul domn! Se adresă ea unui auditoriu imaginar. Îmi cer scuze pentru limbajul meu. Total nepotrivit cu al unei doamne etc, dar oh, Dumnezeule, e destul de justificat! Ştii că mi-am pierdut unica soră?

— Adevărat? Am întrebat politicos. Ce nenorocire!

— El nu-i de acord! Rosti doamna. Are o părere cumplit de proastă… despre mine şi sora mea… ceea ce e total nedrept, căci n-a văzut-o!

Am deschis gura, dar mi-o luă înainte.

— Să taci! Nimeni nu mă iubeşte! Am să mă duc în grădină şi-am să mănânc viermi! Huo! Sunt zdrobită!

Se ascunse în spatele unui ziar mare, francez, de umor. După câteva minute i-am văzut ochii privindu-mă pe furiş pe deasupra ziarului. Nu m-am putut abţine să nu zâmbesc şi, în momentul următor, puse ziarul de-o parte şi izbucni într-un hohot de râs vesel.

— Ştiam eu că nu eşti atât de ursuz precum arăţi, strigă ea.

Avea un râs atât de molipsitor încât n-am putut să nu râd şi eu, deşi nu-mi plăcea deloc cuvântul „ursuz”.

Era clar că fata îmi displăcea în cel mai înalt grad, dar ăsta nu era un motiv ca să mă comport ridicol. Eram pregătit să mă relaxez. În plus, fata era extrem de drăguţă…

— Iată! Acum suntem prieteni! Declară obrăznicătura. Spui că-ţi pare rău de sora mea…

— Sunt dezolat!

— Ce băiat bun!

— Lasă-mă să termin. Vroiam să adaug că, deşi sunt dezolat, pot reuşi foarte bine să-i suplinesc absenţa. M-am înclinat uşor.

Dar această de nedescris domnişoară se încruntă şi scutură din cap.

— Las-o baltă! Prefer povara „demnei dezaprobări”. Oh, fata dumitale! „Nu-i de-a noastră” se spune. Şi aici ai dreptate… deşi, bagă de seamă, e destul de greu să te pronunţi în ziua de azi. Nu oricine poate face deosebirea între o vampă şi o ducesă. Ei, uite, cred că iar te-am şocat! Parc-ai fi scos din fundul pădurii, să ştii. Nu că m-ar deranja asta. Am mai avut de-a face cu de-alde ăştia ca dumneata. Chiar urăsc un tovarăş care vânează prospătură. Asta mă scoate din minţi. Dădu din cap cu putere.

— Şi cum faci când eşti scoasă din minţi? Am întrebat-o zâmbind.

— Ca un adevărat drăcuşor! Nu mă stăpânesc în ce spun sau în ce fac. Aproape că l-am omorât pe un tip odată. Da, e adevărat. Şi ar fi meritat-o. Am sânge italian. Într-una din zile am să dau de bucluc.

— Ei, nu te înfuria pe mine, am rugat-o.

— N-am să mă-nfurii. Îmi placi… mi-am pus ochii pe dumneata din prima clipă. Dar arătai atât de dezaprobator încât nu mi-aş fi închipuit vreodată că vom fi prieteni.

— Ei bine, uite că suntem. Spune-mi câte ceva despre dumneata.

— Sunt actriţă. Nu… nu dintre acelea la care te gândeşti, care iau masa la Savoy, acoperite cu bijuterii şi ale căror fotografii apar în toate ziarele, spunând cât de mult le place crema de faţă a lui madame Cutare sau Cutare. Am fost pe platou de când aveam şase ani… făceam acrobaţii.

— Iartă-mă, am spus încurcat.

— N-ai mai văzut copii acrobaţi?

— Oh, înţeleg.

— M-am născut în America, însă cea mai mare parte din viaţă mi-am petrecut-o în Anglia. Acum avem un show nou…

— Avem?

— Sora mea şi cu mine. Un recital de muzică şi dans, câteva anecdote şi, printre ele, strecurăm şi ceva din

vechea noastră ocupaţie, acrobaţia. E o idee foarte nouă care prinde de fiecare dată. Ies bani din asta…

Noua mea cunoştinţă se aplecase în faţă şi vorbea înflăcărată, cea mai mare parte a termenilor folosiţi de ea fiindu-mi complet necunoscuţi. Totuşi, m-am pomenit tot mai interesat de ea. Părea să fie o foarte ciudată îmbinare între copil şi femeie. Deşi trecută prin şcoala vieţii şi capabilă să-şi poarte singură de grijă, după cum afirmase, exista totuşi o anume ingenuitate în modul ei sincer de a privi viaţa şi în hotărârea fermă de „a face bani”. Această expresie necunoscută mie nu era lipsită de farmec şi mă amuzam privind cum feţişoara ei vioaie se lumina în timp ce vorbea.

Am trecut prin Amiens. Numele mi-a redeşteptat multe amintiri. Însoţitoarea mea părea să posede ştiinţa de a intui gândurile.

— Te gândeşti la război?

Am confirmat.

— Presupun că ai trecut prin el.

— Chiar destul de bine. Am fost rănit o dată, iar după Somme m-au declarat invalid de război. O perioadă scurtă de timp am avut o slujbă de jumătate de normă în armată. În prezent, sunt un fel de secretar particular al unui domn P.

— Vai de mine! Asta-i foarte obositor!

— Nu, nu e. În realitate e foarte puţin de făcut. Îmi ia doar câteva ore pe zi. Pe deasupra, mai e şi o muncă plictisitoare. Însă nu ştiu ce m-aş face dacă n-aş fi avut ceva de care să m-agăţ.

— Să nu spui că prinzi muşte!

— Nu. Locuiesc împreună cu un om foarte interesant. E belgian… fost detectiv. Lucrează ca detectiv-particular în Londra şi o face extraordinar de bine. E cu adevărat un omuleţ fermecător. Mereu a dovedit că a avut dreptate acolo unde poliţia a dat greş.

Însoţitoarea mea asculta cu ochii larg deschişi.

— Nu-i aşa că-i interesant? Ador crimele. Mă duc la toate filmele cu mistere. Iar când apare vreo crimă în ziare, pur şi simplu le devorez.

— Îţi aminteşti de cazul Styles? Am întrebat1.

— Stai să văd, era cu o doamnă bătrână care a fost otrăvită? Undeva în Essex?

Am confirmat.

— Ăsta a fost primul caz mare al lui Poirot. Nu încape îndoială că fără el asasinul ar fi scăpat cu faţa curată. A fost o extrem de minunată mostră a muncii de detectiv.

Înfierbântat de subiect, am trecut în revistă principalele aspecte ale cazului, insistând asupra triumfătorului şi neaşteptatului deznodământ. Fata asculta cu sufletul la gură. De fapt, eram atât de absorbiţi încât nici nu ne-am dat seama când trenul a ajuns la Calais.

— Doamne fereşte! Strigă însoţitoarea mea. Unde mi-e pudriera?

Şi începu să se pudreze de zor, după care îşi rujă buzele, urmărind efectul într-o oglinjoară de buzunar şi netrădând nici cea mai mică umbră de stinghereală.

— Te-aş întreba… am ezitat… n-aş vrea să fiu nepoliticos, însă, aş îndrăzni să te-ntreb de ce faci toate lucrurile astea?

Fata îşi întrerupse ocupaţia şi mă privi sincer surprinsă.

— Ai fi la fel de drăguţă şi fără astea, m-am bâlbâit.

— Dragul meu băiat! Trebuie s-o fac. Toate fetele o fac. Crezi că mi-ar place să arăt ca o slujnicuţă de la ţară?

Aruncă o ultimă privire în oglindă, zâmbi mulţumită, apoi băgă oglinda şi pudriera la loc în geantă.

— Aşa-i mai bine. Îţi ia ceva efort ca să-ţi păstrezi aparenţele, recunosc, dar o fată care se respectă nu-şi poate permite să arate oricum.

În faţa acestui esenţial adevăr, am rămas fără replică. Gusturile nu se discută!

Am făcut rost de doi hamali şi am coborât pe peron, însoţitoarea mea întinse mâna.

— La revedere. Şi am să ţin cont ca pe viitor să-mi îmbunătăţesc limbajul.

— Oh, însă cu siguranţă mă vei lăsa să-ţi port de grijă pe vapor, nu?

— S-ar putea să nu fiu pe vapor. Trebuie să văd dacă sora asta a mea nu s-o fi rătăcit pe undeva, după toate câte s-au întâmplat. Însă, oricum, îţi mulţumesc.

— Dar precis c-o să ne mai întâlnim din nou? Eu… Am ezitat. Vreau s-o cunosc pe sora dumitale.

Am râs amândoi:

— E într-adevăr drăguţ din partea dumitale. Am să-i spun. Însă nu cred că ne vom mai întâlni. Ai fost foarte bun cu mine în timpul acestei călătorii, mai ales că am fost obraznică cu dumneata. Însă ce ţi s-a citit pe faţă de la început e perfect adevărat. Eu nu fac parte din lumea dumitale şi asta provoacă probleme… O ştiu destul de bine…

Chipul i se schimbă. Pentru o clipă toată luminozitatea şi veselia muriră. Părea supărată… răzbunătoare.

— Deci, la revedere, încheie ea pe un ton mai senin.

— Nu vrei să-mi spui măcar cum te cheamă? Am strigat după ea. M-a privit peste umăr. În obraji îi apărură gropiţe. Era ca o fermecătoare pictură de Greuze.

— Cenuşăreasa, mi-a spus râzând.

Însă n-am crezut deloc c-am s-o mai revăd cândva.

Capitolul II.

Un strigăt de ajutor.

Era nouă şi cinci când, în dimineaţa următoare, am intrat în sufrageria comună, la micul dejun. Prietenul meu Poirot, punctual ca de obicei, spărgea coaja celui de-al doilea ou.

La intrarea mea, zâmbi.

— Ai dormit bine, nu-i aşa? Te-ai refăcut după o traversare atât de îngrozitoare? E o minune că eşti aproape punctual în dimineaţa asta. Pardon, cravata dumitale nu e simetrică. Dă-mi voie să ţi-o aranjez.

Cu altă ocazie, l-am descris pe Hercule Poirot. Un omuleţ extraordinar! Înalt de cinci picioare şi patru inci, cu capul în formă de ou ţinut uşor într-o parte, cu ochii de un verde strălucitor când era emoţionat, cu mustaţă stufoasă, militărească, şi un aer de imensă demnitate! Avea o înfăţişare elegantă, de dandy, o adevărată manie în ceea ce privea corectitudinea de orice fel. Un bibelou aşezat strâmb, sau o urmă de praf, ori o mică cută pe haina cuiva erau o adevărată tortură pentru acest omuleţ, şi nu-şi găsea tihna până nu remedia problema. „Ordine” şi „Metodă” erau zeii la care se închina. Avea un oarecare dispreţ faţă de probele concrete, ca, de exemplu, urme de paşi sau mucuri de ţigară, şi susţinea că, prin ele însele, n-ar fi dat niciodată posibilitate unui detectiv să soluţioneze o problemă. Apoi, ciocănindu-şi capul în formă de ou cu o comică mulţumire de sine, remarca cu o mare satisfacţie: „Adevărata muncă se face aici, în interior. Micuţele celule cenuşii… nu uita niciodată de micuţele celule cenuşii, mon ami!”

M-am aşezat pe scaun şi, ca răspuns la salutul lui Poirot, am remarcat că o oră de traversare pe mare între Calais şi Dover cu greu ar fi demnă de epitetul „îngrozitor”.

În semn de protest la remarca mea, Poirot îşi agită puternic în aer linguriţa.

— Du tout! Dacă într-o oră treci prin senzaţii şi emoţii din cele mai îngrozitoare, înseamnă că ai trăit multe ore! Oare nu un poet de-al vostru, englez, spune că timpul nu se măsoară în ore ci în bătăile inimii?

— Îmi închipui că Browning s-a referit, totuşi, la ceva mult mai romantic decât răul de mare.

— Pentru că era un englez, un insular pentru care la Manche nu însemna nimic. Oh, voi englezii! Cu nous autres e altceva. Închipuieşte-ţi că o doamnă dintre cunoştinţele mele de la începutul războiului a zburat la Ostende. Acolo a apucat-o o cumplită criză de nervi. Imposibil să se întoarcă

după aceea, altfel decât traversând marea! Iar ea avea oroare – mais une horreur!

— De mare! Ce era de făcut? Nemţii se apropiau cu fiecare zi. Imaginează-ţi ce groaznică situaţie!

— Şi ce-a făcut? Am întrebat curios.

— Din fericire, soţul ei era un homme pratique. În plus, era şi foarte calm, crizele de nervi nu-l afectau deloc. Il l'a emportée simplement! Normal că la sosirea în Anglia era istovită, dar totuşi respira.

Poirot dădu din cap, serios. Mi-am compus o mină pe cât am putut de bună.

Brusc se înţepeni şi arătă într-un mod dramatic cu degetul spre aparatul de prăjit pâine.

— Ah, par exemple, c'est trop fort! Strigă.

— Ce e asta?

— Felia aceasta de pâine. N-ai remarcat-o? Scoase inculpata din aparat şi mi-o întinse spre examinare.

— E pătrată? Nu. E triunghiulară? Iarăşi nu. E măcar rotundă? Nu. Are vreuna dintre formele plăcute vederii? Ce simetrie avem aici? Niciuna.

— A fost tăiată dintr-o pâine de ţară, i-am explicat cu binişorul.

Poirot îmi aruncă o privire glacială.

— Ce inteligent e prietenul meu Hastings! Exclamă sarcastic. N-ai înţeles că-mi repugnă o astfel de pâine… o pâine făcută de mântuială, fără formă, pe care nici un brutar nu şi-ar permite s-o facă!

Am încercat să-i abat atenţia.

— Poşta a adus ceva interesant?

Poirot dădu din cap cu un aer nemulţumit.

— Încă nu m-am uitat prin corespondenţă, dar zilele astea n-a sosit nimic interesant. Marii criminali, criminalii de geniu, nu mai există. Ultimul caz pe care l-am avut a fost banal în ultimul grad. În realitate, m-am coborât doar la a recupera câinii de salon pierduţi de doamnele simandicoase! Ultimul caz care a prezentat un oarecare

interes a fost acea mică afacere complicată a diamantului Yardly şi asta a fost… câte luni au trecut de-atunci, prietene?

Dădu din cap disperat, iar eu am izbucnit în râs.

— Fruntea sus, Poirot, lucrurile se vor schimba. Deschideţi corespondenţa. Nu poţi să ştii dacă n-apare la orizont un caz mare.

Poirot zâmbi şi, luând cuţitaşul de deschis scrisori de lângă el, desfăcu câteva plicuri aflate aproape de farfuria lui.

— O notă de plată. Altă notă de plată. Asta înseamnă că am devenit extravagant la bătrâneţe. Aha! Un bilet de la Japp.

— Da? Am ciulit urechile. Nu o dată inspectorul de la Scotland Yard ne-a furnizat cazuri interesante.

— Doar îmi mulţumeşte (în maniera lui) pentru un mic element pe care am fost în stare să-l desluşesc în cazul Aberystwyth. Sunt încântat c-am putut să-l servesc.

— Cum îţi mulţumeşte? Am întrebat curios, dat fiindcă îl cunoşteam pe Japp al meu.

— E destul de amabil să-mi spună că sunt o persoană grozav de viguroasă pentru vârsta mea şi că a fost bucuros că a avut şansa să lucrăm împreună la acel caz.

Era atât de tipic pentru Japp, încât nu m-am putut abţine să nu râd pe înfundate. Poirot continuă să-şi citească fără chef corespondenţa.

— O sugestie ca să le vorbesc micilor noştri cercetaşi locali. Contesa de Forfanock îmi va rămâne îndatorată dacă o voi suna şi-i voi face o vizită. Precis un alt câine de casă! Şi acum, ultima. Ah!.

Schimbarea de ton m-a făcut să-mi ridic repede privirea. Poirot citea cu mare atenţie. După o clipă îmi întinse foaia.

— Asta-i ceva ieşit din comun, mon ami. Citeşte singur.

Scrisoarea era scrisă pe o hârtie de tip străin, de o mână fermă:

Villa Genevičve.

Merlinville-sur-Mer.

France.

Stimate domn, Am nevoie de serviciile unui detectiv şi, din motive pe care am să vi le expun mai târziu, nu doresc să apelez la un funcţionar al poliţiei. Am auzit despre dumneavoastră cu diverse ocazii, şi toate indiciile arată că nu numai că sunteţi un om deosebit de capabil, dar şi unul dintre aceia care ştiu să fie discreţi. Nu doresc să dau detalii prin poştă, însă, secretul pe care-l deţin mă face ca din zi în zi să mă tem tot mai mult pentru viaţa mea. Sunt convins că pericolul e iminent şi, de aceea, vă rog să veniţi fără întârziere în Franţa. Voi trimite o maşină să vă aştepte la Calais, în cazul în care mă veţi anunţa când sosiţi. V-aş fi extrem de recunoscător dacă aţi lăsa la o parte toate cazurile de care vă ocupaţi în prezent pentru a vă consacra în exclusivitate intereselor mele. Sunt gata să plătesc orice compensaţie necesară. Probabil voi avea nevoie de serviciile dumneavoastră o perioadă mai lungă de timp, deoarece s-ar putea să fie necesar să vă deplasaţi la Santiago, unde mi-am petrecut câţiva ani din viaţă. Voi fi încântat să aflu care este onorariul dumneavoastră.

Încă o dată vă asigur că problema e urgentă.

Al dumneavoastră sincer, P. T. Renauld.

Sub semnătură era mâzgălit în grabă ceva aproape inteligibil: „Pentru numele lui Dumnezeu, veniţi!”

I-am înapoiat scrisoarea cu pulsul mărit.

— În sfârşit! Am spus. Iată ceva cu totul ieşit din comun.

— Într-adevăr, răspunse meditativ Poirot.

— Ai să te duci, bine-nţeles, am continuat.

Poirot confirmă. Era foarte gânditor. În cele din urmă, păru să se hotărască şi se uită la ceas. Chipul îi era foarte grav.

— Înţelegi, prietene, nu e timp de pierdut. Expresul continental pleacă din gara Victoria la unsprezece. Nu te agita. Avem timp berechet. Ne putem permite să discutăm zece minute. Mă vei însoţi, n'est-ce pas?

— Păi…

— Singur mi-ai spus că patronul dumitale nu are nevoie de dumneata în următoarele câteva săptămâni.

— Oh, e perfect! Însă domnul Renauld a specificat clar că problema lui e particulară.

— Ta-ta-ta, îl voi convinge pe domnul Renauld. Apropo, parcă mi-e cunoscut numele ăsta.

— Există un binecunoscut milionar sud-american cu numele ăsta. Nu ştiu dacă e chiar el.

— Fără îndoială. Asta explică şi menţionarea lui Santiago. Santiago este în Chile, iar Chile se află în America de Sud! Ah, în sfârşit progresăm!

— Ehei, Poirot! Am exclamat tot mai surescitat – îmi miroase mie a bani mulţi în treaba asta. Dacă reuşim, oameni ne facem!

— Nu te baza prea mult pe asta, prietene. Un bogat nu se desparte aşa de uşor de banii lui. Am văzut eu un bine cunoscut milionar care a dat la o parte o grămadă de oameni din tramvai ca să-şi caute jumătatea de penny ce-i căzuse.

Era un grăunte de adevăr în asta.

— Oricum, continuă Poirot, nu banii mă atrag în cazul de faţă. Sigur că va fi plăcut să ai carte blanche pentru investigaţii; aşa eşti sigur că nu-ţi pierzi timpul pe degeaba, dar e ceva bizar în afacerea asta, care mă intrigă. Ai remarcat post scriptumul? Ce impresie ţi-a făcut?

Am reflectat.

— E limpede că a scris scrisoarea cu multă stăpânire de sine, însă la sfârşit şi-a pierdut autocontrolul şi, sub un impuls de o clipă, a mâzgălit acele cinci cuvinte disperate.

Însă prietenul meu scutură energic din cap.

— Greşeşti. N-ai observat că, în timp ce cerneala cu care a semnat e aproape neagră, cea a postscriptumului e foarte decolorată?

— Ei şi? Am întrebat încurcat.

— Mon Dieu, mon ami, dar foloseşte-ţi micile celule cenuşii! Nu-i evident? Domnul Renauld a scris scrisoarea.

Fără a o usca cu sugativa, a recitit-o cu atenţie. Apoi, nu dintr-un impuls, ci hotărât, a adăugat acele ultime cuvinte şi a pus sugativa pe foaie.

— Dar de ce?

— Parbleu! Ca să producă efectul pe care l-a produs asupra mea, ca şi asupra dumitale.

— Ce?

— Mais, oui… să fie sigur de venirea mea! A recitit scrisoarea şi n-a fost satisfăcut. Nu era destul de convingătoare!

Se opri, apoi adăugă uşurel, cu ochii sclipind de acele luminiţe verzi care-i apăreau întotdeauna când era sub imperiul unei mari surescitări:

— Şi astfel, mon ami, din moment ce acel post-scriptum a fost adăugat nu dintr-un impuls ci deliberat, cu sânge rece, înseamnă că e într-adevăr foarte urgent, iar noi trebuie să ajungem cât mai repede acolo.

— Merlinville”, am şoptit gânditor. Cred c-am mai auzit de el.

Poirot confirmă…

— E un locşor liniştit… dar şic! Se află cam la jumătatea drumului dintre Boulogne şi Calais. Se transformă foarte rapid într-un loc „la modă”. Englezii bogaţi, care umblă după un strop de linişte, merg acolo. Presupun că domnul Renauld are o casă în Anglia.

— Da, în Rutland Gate, din câte-mi amintesc. Mai are şi o reşedinţă mare la ţară, undeva în Hertfordshire. Adevărul e că nu ştiu prea multe despre el, n-a făcut cine ştie ce pe tărâm social. Cred că face mari afaceri în America de Sud şi îşi petrece cea mai mare parte a timpului în Chile şi Argentina.

— Bine, o să aflăm toate detaliile de la el însuşi. Hai să împachetăm. Fiecare un mic geamantan, şi apoi luăm un taxi până la Victoria.

— Şi contesa? L-am întrebat zâmbind.

— Ah! Je m'en fiche! În mod sigur cazul ei nu-i interesant.

— De ce eşti atât de sigur?

— Pentru că dacă ar fi fost, ar fi venit, n-ar fi scris. O femeie nu poate aştepta… să nu uiţi niciodată asta, Hastings.

La ora 11 părăseam gara Victoria, în drum spre Dover. Înaintea plecării, Poirot îi expediase o telegramă domnului Renauld, anunţându-i ora sosirii noastre la Calais.

— Mă surprinde că n-ai cumpărat câteva sticle împotriva răului de mare, Poirot, am remarcat maliţios, amintindu-mi de discuţia noastră de la micul dejun.

Prietenul meu, care scruta neliniştit cerul pentru a ghici starea vremii, întoarse spre mine o privire de reproş.

— Să fi uitat oare excelenta metodă a lui Laverguier? Eu folosesc întotdeauna sistemul său. Dacă ţi-l aminteşti, te legeni în acelaşi timp cu vaporul, întorcând capul de la stânga la dreapta, inspirând şi expirând, şi numărând până la şase între fiecare inspiraţie.

— Hm! Am zis eu prefăcut, o să fie cam obositor să te tot balansezi şi să numeri până la şase până ajungi la Santiago sau Buenos Aires, sau unde-ai să fii trimis.

— Quelle idée! Îţi imaginezi c-am să mă duc la Santiago?

— Aşa a sugerat domnul Renauld în scrisoare.

— El nu cunoaşte metodele lui Hercule Poirot. Eu nu alerg de colo-colo, călătorind şi agitându-mă. Munca mea se desfăşoară aici… înăuntru – îşi ciocăni semnificativ fruntea.

Ca de obicei, această remarcă îmi redeşteaptă capacitatea argumentativă.

— Asta-i foarte bine, Poirot, însă cred că greşeşti cu obiceiul tău de a dispreţui prea mult anumite lucruri. O amprentă a dus de multe ori la arestarea şi condamnarea criminalului.

— Şi a spânzurat, fără-ndoială, mai multe persoane nevinovate, remarcă Poirot, sec.

— Însă, în mod cert, analiza amprentelor şi a urmelor de paşi, a mucurilor de ţigară, a diferitelor tipuri de noroi şi a altor indicii care presupun o minuţioasă observare a

detaliilor… toate astea sunt de-o importanţă vitală, nu crezi?

— Bine-nţeles. Niciodată n-am afirmat contrariul. Persoana calificată, expertul, este fără doar şi poate util! Însă ceilalţi, Herculii Poirot, sunt mai presus decât experţii! Lor le prezintă experţii faptele, ocupaţia lor e metodologia crimei, deducţia logică, succesiunea corectă şi ordonarea faptelor; mai presus de toate, adevărata psihologie a cazului. Vânezi vulpi?

— Am vânat puţin, din când în când, am răspuns cumva dezorientat de această schimbare bruscă de subiect. De ce?

— Eh bien, la vânătoarea de vulpi e nevoie de câini.

— Ogari, l-am corectat blând. Da, bineînţeles.

— Şi totuşi, Poirot îşi îndreptă arătătorul spre mine.

— Nu cobori de pe cal şi alergi mirosind şi lătrând: Hau-Hau!

Nu m-am putut abţine să nu izbucnesc în râs. Poirot dădu din cap satisfăcut.

— Aşa. Dumneata, când vânezi, laşi treaba asta pe seama câi… ogarilor. Totuşi, îmi pretinzi mie, Hercule Poirot, să mă fac de râs lungindu-mă pe jos (posibil în iarbă umedă) ca să studiez nişte ipotetice urme de paşi şi să scormonesc după mucuri de ţigări, când nu mă pricep să le deosebesc între ele. Aminteşte-ţi afacerea din „Expresul de Plymouth”.2 Bunul Japp a plecat să cerceteze calea ferată. Când s-a întors, eu, fără să mă mişc din apartamentul meu, am fost capabil să-i spun cu exactitate ce a descoperit.

— Prin urmare, eşti de părere că Japp şi-a pierdut timpul.

— Deloc, din moment ce dovada lui mi-a confirmat teoria. Însă eu mi-aş fi pierdut timpul dacă m-aş fi dus. Acelaşi lucru e şi cu aşa – numiţii „experţi”. Aminteşte-ţi de expertiza grafologică din cazul Cavendish.3 Avocatul acuzării a adus probe în favoarea asemănării scrisului, apărarea a adus dovezi care atestau că nu e acelaşi scris, întregul limbaj era foarte tehnic. Şi rezultatul? Exact ce am ştiut cu toţii de la început. Scrisul era foarte asemănător cu

al lui John Cavendish. Dar un psiholog îşi pune întrebarea: „De ce?”. Pentru că era chiar al lui? Sau pentru că cineva dorea să credem că e al lui? Eu am răspuns la întrebarea asta, mon ami, şi am răspuns corect.

Şi Poirot, chiar dacă nu mă convinsese, se lăsă pe spate cu un aer satisfăcut.

Pe vapor m-am ferit să tulbur izolarea prietenului meu. Vremea era splendidă, iar marea tot atât de netedă ca proverbialul eleşteu al morii, aşa că am fost puternic surprins să aud că acea metodă a lui Laverguier se dovedise încă o dată utilă, când un Poirot zâmbitor mi se alătură la debarcarea la Calais. Am fost dezamăgiţi, căci nu ne aştepta nici o maşină, dar Poirot puse întâmplarea pe seama faptului că telegrama trimisă de el întârziase pe drum.

— Dacă tot avem carte blanche, vom închiria o maşină, spuse el vesel. Şi, câteva minute mai târziu, ne hurducăiam şi scârţâiam în cel mai şubred automobil ce s-a închiriat vreodată, în drum spre Merlinville.

Eram într-o stare de spirit excelentă.

— Ce aer minunat! Am exclamat. Excursia asta promite a fi încântătoare.

— Pentru dumneata, da. Eu am venit să lucrez, să-ţi aminteşti asta la sfârşitul călătoriei.

— Pfui! Am spus vesel. Vei descoperi totul, vei asigura securitatea acestui domn Renauld, îi vei pune la pământ pe pretinşii asasini şi totul se va termina cu o aură de glorie.

— Eşti optimist, prietene.

— Da, sunt absolut convins că succesul e asigurat. Nu eşti dumneata acel unic şi singur Hercule Poirot?

Însă micul meu prieten nu marşă la glumă. Mă cerceta cu gravitate.

— Dumneata eşti ceea ce scoţienii numesc „fey”, Hastings. Asta atrage dezastrul.

— Prostii. Oricum, dumneata nu-mi împărtăşeşti sentimentele.

— Nu, însă mi-e frică.
— Frică de ce?
— Nu ştiu. Însă am o presimţire… a je ne sais quoi!
Vorbea atât de grav încât, fără să vreau, am fost impresionat.
— Am sentimentul că va fi un caz serios… o problemă grea, plină de încurcături care n-o să fie uşor de rezolvat.
L-aş mai fi întrebat multe, însă tocmai intram în micul orăşel Merlinville şi am încetinit ca să întrebăm care era drumul spre vila Genevičve.
— Drept înainte, domnule, prin oraţ. Vila Genevičve e cam la o jumătate de milă de aici, la capătul celălalt. Nu puteţi să n-o vedeţi. E o vilă masivă, cu vedere la mare.
I-am mulţumit celui ce ne ghidase şi am pornit mai departe, lăsând oraşul în urmă. O bifurcaţie a drumului ne-a făcut să ne oprim din nou. Am văzut un ţăran îndreptându-se spre noi şi am aşteptat să ajungă în dreptul nostru spre a întreba din nou care-i drumul. Pe partea dreaptă am văzut o vilă micuţă, însă era prea mică şi prea dărăpănată ca să fie cea pe care o căutam. Pe când aşteptam, poarta se deschise şi ieşi o fată.
Ţăranul ajunsese în dreptul nostru, iar şoferul se înclină peste marginea portierei şi-l întrebă în ce direcţie s-o luăm.
— Vila Genevičve? E la câţiva paşi pe dreapta, domnule. Dacă n-ar fi curba, s-ar vedea de aici.
Şoferul îi mulţumi şi porni iarăşi motorul. Privirea îmi era fascinată de fata care rămăsese cu o mână sprijinită de poartă şi ne urmărea. Eram un admirator al frumuseţii, şi, în faţa mea, era una pe lângă care nimeni n-ar fi trecut fără s-o remarce. Foarte înaltă, cu trup de zeiţă tânără şi părul auriu strălucind în soare, puteam jura că era una dintre cele mai frumoase fete pe care le văzusem vreodată, în timp ce coteam pe drumul prost, am întors capul şi m-am uitat după ea.
— Doamne, Poirot – am exclamat – ai văzut ce zeiţă?!
Poirot ridică din sprâncene.

— Ça commence! Murmură. Peste tot vezi zeiţe!
— Dar, recunoaşte, nu era?
— Tot ce se poate. N-am remarcat-o.
— Sigur n-ai observat-o?
— Mon ami, arareori doi oameni văd acelaşi lucru. Dumneata, de pildă, ai văzut o zeiţă. Eu… ezită.
— Da?
— Eu am văzut doar o fată cu ochi neliniştiţi, rosti grav Poirot. În acel moment am ajuns în dreptul unei porţi mari verzi, şi amândoi, simultan, am scos un strigăt de surpriză. În faţa porţii stătea un impozant sergent de ville. Întinse braţul pentru a ne bara calea.
— Nu puteţi trece, domnilor.
— Dar dorim să-l vedem pe domnul Renauld, am strigat. Avem întâlnire. Asta-i vila lui, nu-i aşa?
— Da, domnule, însă…
Poirot se aplecă în faţă.
— Însă ce?
— Domnul Renauld a fost omorât azi-dimineaţă.

Capitolul III.
La vila Genevičve.

Într-o clipă, Poirot sări din maşină cu ochii sticlind de surescitare. Îl apucă pe bărbat de umăr.
— Ce-ai spus? Omorât? Când? Cum?
Sergentul se desprinse.
— N-am dreptul să vă spun nimic, domnule.
— Adevărat. Înţeleg. Poirot reflectă câteva clipe. Dar, în mod cert, comisarul de poliţie e înăuntru, nu?
— Da, domnule.
Poirot scoase o carte de vizită şi mâzgăli pe ea câteva cuvinte.
— Voilŕ! Vrei să faci în aşa fel ca această carte de vizită să-i fie înmânată imediat comisarului?
Bărbatul o luă şi, întorcându-şi capul peste umăr, scoase o fluierătură. În câteva secunde apăru un altul, care preluă

mesajul lui Poirot. Urmă o scurtă aşteptare apoi, un bărbat scund şi corpolent, cu o mustaţă uriaşă, veni în viteză spre poartă. Sergentul salută şi se trase într-o parte.

— Dragul meu domn Poirot, strigă noul venit, sunt încântat să te văd. Sosirea dumitale este extrem de oportună.

Faţa lui Poirot se lumină.

— Domnul Bex! Ce plăcere! Se întoarse spre mine. Acesta este prietenul meu englez, căpitanul Hastings… domnul Lucien Bex.

Ne-am înclinat ceremonios unul în faţa celuilalt, apoi domnul Bex se întoarse din nou către Poirot.

— Mon vieux, nu te-am mai văzut de atunci, de la Ostende, din 1909. Am auzit că te-ai retras din poliţie.

— Da. Acum am o agenţie particulară în Londra.

— Şi spui că deţii informaţii care ar putea să ne ajute?

— Probabil ştii deja. Ţi s-a spus că am fost chemat?

— Nu. De către cine?

— De către victimă. Se pare că ştia că se va atenta la viaţa lui. Din nefericire, a trimis prea târziu după mine.

— Sacré tonnerre! Strigă francezul. Şi-a prevăzut, deci, moartea? Asta răstoarnă considerabil teoriile noastre. Dar poftiţi înăuntru.

Deschise poarta şi o pornirăm toţi trei către casă. Domnul Bex continuă:

— Judecătorul de instrucţie, domnul Hautet, trebuie imediat pus în temă. Tocmai a terminat de cercetat locul crimei şi e pe punctul de a începe interogatoriile. E un om fermecător. O să vă placă. Grozav de simpatic. Metodele lui sunt cam originale, dar e un judecător excelent.

— Când s-a comis crima? Întrebă Poirot.

— Cadavrul a fost descoperit în dimineaţa asta, în jur de ora nouă. Atât mărturia doamnei Renauld, cât şi a medicilor, duc la concluzia că moartea trebuie să fi survenit în jurul orei două noaptea. Dar vă rog să intraţi.

Ajunsesem în dreptul treptelor de la uşa din faţă a vilei. În hol se afla un alt sergent de ville. La vederea comisarului se

ridică.
— Unde-i acum domnul Hautet? Întrebă comisarul.
— În salon, domnule.
Domnul Bex deschise uşa din stânga holului şi intrarăm. Domnul Hautet şi ajutorul său stăteau la o masă mare rotundă. La intrarea noastră îşi ridicară privirile.
Comisarul făcu prezentările şi explică motivul prezenţei noastre acolo.
Domnul Hautet, judecătorul de instrucţie, era un bărbat înalt şi slab, cu ochi întunecaţi, pătrunzători, şi cu o barbă căruntă, impecabil tunsă, pe care obişnuia să şi-o mângâie în timp ce vorbea.
Lângă cămin stătea un bărbat în vârstă, cu umerii uşor încovoiaţi, care ne-a fost prezentat ca fiind doctorul Durand.
— Extraordinar! Rosti domnul Hautet după ce comisarul termină de vorbit. Aveţi scrisoarea la dumneavoastră?
Poirot i-o înmână şi magistratul o citi.
— Hm! Vorbeşte de un secret. Ce păcat că n-a fost mai explicit. Vă suntem foarte îndatoraţi, domnule Poirot. Sper că ne veţi face onoarea să ne ajutaţi în cercetările pe care le întreprindem. Sau sunteţi nevoiţi să vă întoarceţi la Londra?
— Propun să rămân, domnule judecător. N-am sosit la timp pentru a preîntâmpina moartea clientului meu, dar conştiinţa mă obligă să-l descopăr pe asasinul lui.
Judecătorul se înclină.
— Lucrul acesta vă onorează, domnule. În plus, nu încape îndoială că doamna Renauld va dori să apeleze la serviciile dumneavoastră. Îl aşteptăm pe domnul Giraud de la Sűreté din Paris, trebuie să pice dintr-un moment în altul, şi sunt sigur că vă veţi ajuta reciproc în cercetările dumneavoastră. Totodată, sper că-mi veţi face onoarea să asistaţi la interogatorii şi vreau să vă asigur că, dacă veţi avea cumva nevoie de vreun ajutor din partea mea, vă stau la dispoziţie cu plăcere.

— Vă mulţumesc, domnule. Cred că înţelegeţi că în momentul de faţă, plutesc într-o nebuloasă. Nu ştiu nimic.

Domnul Hautet îi făcu un semn comisarului şi acesta începu să povestească:

— Azi-dimineaţă, bătrâna servitoare Françoise, coborând să-şi înceapă treaba, a găsit uşa din faţă întredeschisă. Temându-se pe moment de spărgători, se duse în sufragerie, dar văzând că argintăria se află la locul ei, nu se mai gândi la asta, trăgând concluzia că, fără doar şi poate, stăpânul se sculase devreme şi ieşise să facă o plimbare.

— Pardon, domnule, nu vreau să vă întrerup, dar avea obiceiul ăsta?

— Nu, nu-l avea, însă bătrâna Françoise avea o idee fixă cu privire la englezi… Îi considera nebuni şi capabili să facă în orice moment cele mai trăsnite lucruri! Ducându-se să-şi trezească stăpâna, ca de obicei, tânăra servitoare Léonie fu îngrozită s-o găsească legată burduf şi cu căluş în gură şi, aproape în acelaşi timp, sosi vestea că trupul domnului Renauld fusese descoperit înţepenit, înjunghiat în spate.

— Unde?

— Asta-i cea mai extraordinară trăsătură a cazului. Domnule Poirot, trupul zăcea cu faţa în jos într-un mormânt proaspăt săpat.

— Ce?

— Da. Mormântul era proaspăt săpat… doar la câţiva iarzi de graniţa domeniului vilei.

— Şi de când era mort?

La asta răspunse doctorul Durand.

— Am examinat corpul azi-dimineaţă, la zece. Moartea trebuie să se fi produs cu cel puţin şapte, probabil zece ore mai înainte.

— Hm! Asta între miezul nopţii şi trei dimineaţa.

— Exact, iar din mărturia doamnei Renauld reiese că s-ar fi produs după ora două, ceea ce micşorează şi mai mult aproximaţia. Moartea trebuie că a fost instantanee şi e lesne de înţeles că n-a fost sinucidere.

Poirot confirmă şi comisarul continuă:

— Doamna Renauld a fost grabnic eliberată de servitoarea îngrozită, din funiile cu care fusese legată. Era într-o stare groaznică de slăbiciune, aproape inconştientă, din cauza durerii provocate de legături. Se pare că doi bărbaţi mascaţi au intrat în dormitor, au legat-o şi i-au pus căluş, în timp ce-l ţineau cu forţa pe soţul ei. Asta o ştim de la mâna a doua de la servitori. Auzind tragica veste, doamna a fost cuprinsă imediat de o alarmantă stare de agitaţie. La sosire, doctorul Durand i-a prescris pe loc un calmant şi încă n-am reuşit să-i punem câteva întrebări, însă în mod sigur când se va deştepta va fi mai calmă şi capabilă să suporte neplăcerile unui interogatoriu.

Comisarul se opri.

— Şi cei din casă, domnule?

— E bătrâna Françoise, intendenta, care a trăit mult timp împreună cu foştii proprietari ai vilei Genevičve. Apoi mai sunt două surori tinere, Denise şi Léonie Qulard. Locuiesc în Merlinville şi provin dintr-o familie foarte respectabilă. Apoi e şoferul pe care domnul Renauld l-a adus cu el din Anglia, dar e plecat în vacanţă, în sfârşit, doamna Renauld şi fiul său, domnul Jack Renauld. Nici el nu e acasă în momentul de faţă.

Poirot îşi lăsă capul în jos. Domnul Hautet strigă:

— Marchaud!

Sergentul apăru.

— Adu-o pe femeia Françoise.

Bărbatul salută şi dispăru. După câteva clipe reveni escortând-o pe înspăimântată Françoise.

— Te numeşti Françoise Arrichet?

— Da, domnule.

— Lucrezi de mult timp la vila Genevičve?

— Unsprezece ani pentru doamna vicontesă. Pe urmă, când a vândut vila, în primăvara asta, am fost de acord să rămân aici şi să-l servesc pe milordul englez. Nu mi-aş fi închipuit vreodată…

Magistratul i-o reteză scurt.

— Fără-ndoială, fără-ndoială. Şi acum, Françoise, poţi să ne spui cine avea datoria să încuie peste noapte uşa din faţă?

— Eu domnule. Întotdeauna am avut grijă de asta.

— Şi noaptea trecută?

— Am încuiat-o ca de obicei.

— Eşti sigură?

— Mă jur pe toţi sfinţii, domnule.

— Ce oră să fi fost?

— Ca de-obicei, zece jumătate, domnule.

— Dar ceilalţi din casă? S-au dus la culcare?

— Doamna s-a retras puţin mai înainte. Denise şi Léonie au urcat cu mine. Domnul mai era încă în biroul lui.

— Atunci, dacă nimeni n-a descuiat uşa după aceea, s-o fi făcut-o domnul Renauld?

Françoise ridică din umerii ei largi.

— De ce ar fi făcut-o? Hoţi şi asasini mişună peste tot! Ce idee! Domnul nu era prost. Nu era ca şi cum trebuia să lase cette dame să iasă…

Judecătorul o întrerupse rapid:

— Cette dame? La care doamnă te referi?

— Păi, la doamna care a venit să-l vadă.

— A venit vreo doamnă la el aseară?

— Păi da, domnule… ca de altfel în multe seri.

— Cine e? O cunoşti?

Pe chipul femeii apăru o expresie uşor vicleană.

— De unde să ştiu eu cine-a fost? Mormăi ea. Nu eu am lăsat-o să intre noaptea trecută.

— Aha! Urlă judecătorul bătând cu pumnul în masă. Te joci cu poliţia, nu? Îţi ordon să-mi spui imediat numele acestei femei care venea noaptea în vizită la domnul Renauld!

— Poliţia… poliţia, mormăi Françoise. Nu m-am gândit niciodată că am să am de a face cu poliţia. Dar ştiu foarte bine cine era. Era doamna Daubreuil.

Comisarul scoase o exclamaţie şi se aplecă în faţă, încremenit de uimire.

— Doamna Daubreuil… de la vila Marguerite, de jos, de lângă şosea?

— Chiar aşa, domnule. Oh, e o podoabă, celle la! Bătrâna îşi răsuci capul dispreţuitoare.

— Doamna Daubreuil, murmură comisarul. Imposibil.

— Voilŕ, mormăi Françoise. Aşa se-ntâmplă când spui adevărul.

— Nu, rosti blând judecătorul de instrucţie. Am fost surprinşi, asta-i tot. Deci, doamna Daubreuil şi domnul Renauld erau… se opri delicat. Ei? Era în mod sigur aşa?

— De unde să ştiu eu? Dar de ce nu? Domnul era milord anglais… trčs riche… iar doamna Daubreuil era săracă… şi trčs chic, totuţi trăieşte foarte liniştită cu fiica ei. Fără doar şi poate a ştiut să-şi trăiască viaţa. Nu mai e tânără, dar ma foi! Pot să vă spun că am văzut mulţi bărbaţi întorcând capul după ea când trece pe stradă. În afară de asta, în ultimul timp, a cheltuit foarte mult… tot oraşul ştie. Bine-nţeles că nu poate fi vorba de „mici economii” cum a justificat ea! Françoise dădu din cap cu o siguranţă de nezdruncinat.

Domnul Hautet îşi mângâie gânditor barba.

— Şi doamna Renauld? Întrebă în cele din urmă. Ce părere avea despre această… prietenie?

Françoise dădu din umeri.

— Ea a fost mereu foarte drăguţă… foarte civilizată. S-ar putea spune că nu bănuia nimic. Totuşi, inima suferă, nu-i aşa, domnule? Am văzut-o cum din zi în zi devine mai palidă şi mai slabă. Nu mai e femeia care a sosit aici, acum o lună. Şi domnul se schimbase. Şi el avea necazurile lui. Îţi puteai da seama că e în pragul unei crize nervoase. Păi, te mai poţi mira când ai o asemenea legătură aşa, în văzul lumii? Nici o reţinere, nici un pic de discreţie! Style anglais, ce mai!

M-am fâţâit indignat pe scaun, însă judecătorul îşi continuă întrebările, aparent netulburat de devierea de la

subiect.
— Spui că nu domnul Renauld a încuiat uşa după plecarea doamnei Daubreuil. Să înţeleg că plecase deja?
— Da, domnule. I-am auzit ieşind din birou şi îndreptându-se spre uşă. Domnul i-a spus noapte bună şi a închis uşa după ea.
— Ce oră era?
— În jur de zece şi douăzeci şi cinci, domnule.
— Ştii când s-a dus la culcare domnul Renauld?
— L-am auzit urcând cam la zece minute după noi. Treptele scârţâie, aşa că auzi pe oricine care urcă sau coboară.
— Şi asta-i tot? N-ai auzit nici un zgomot neobişnuit în timpul nopţii?
— Absolut niciunul, domnule.
— Care dintre servitori a coborât primul, dimineaţă?
— Eu, domnule. Am văzut imediat că uşa se legăna, deschisă.
— Dar ferestrele de jos? Erau încuiate?
— Toate. Nu era nimic nelalocul lui, domnule.
— Bine, Françoise, poţi pleca.
Bătrâna îşi târî paşii spre uşă. În prag, se uită înapoi.
— Am să vă spun ceva, domnule. Această doamnă Daubreuil este rea! Oh, da, femeile se pricep la femei. E rea, domnule, ţineţi minte. Şi, dând din cap cu înţelepciune, Françoise părăsi încăperea.
— Léonie Qulard! Chemă judecătorul.
Léonie apăru scăldată în lacrimi, gata să cadă-n isterie. Domnul Hautet o luă cu binişorul. Mărturia ei se concentră, în principal, pe felul în care îşi găsise stăpâna legată şi cu căluş în gură, fapt pe care-l exageră într-o oarecare măsură. Nici ea, ca şi Françoise, nu auzise nimic în timpul nopţii.
A urmat sora ei, Denise. Ea recunoscu că stăpânul ei se schimbase mult în ultimul timp.

— Din zi în zi devenea tot mai morocănos. Mânca mai puţin. Era mereu deprimat. Dar Denise avea teoria ei. Nu încape îndoială că Mafia era pe urmele lui! Doi bărbaţi… cine altcineva putea fi? Ce organizaţie îngrozitoare!

— Desigur, e posibil, rosti magistratul, blând. Spune-mi, fata mea, tu i-ai dat drumul în casă doamnei Daubreuil, noaptea trecută?

— Nu noaptea trecută, domnule, ci cu o noapte mai înainte.

— Dar Françoise tocmai ne-a spus că doamna Daubreuil a fost aici noaptea trecută.

— Nu, domnule. A venit o doamnă la domnul Renauld noaptea trecută, dar nu era doamna Daubreuil.

Surprins, magistratul insistă, însă fata rămase pe poziţie. O cunoştea foarte bine din vedere pe doamna Daubreuil. Şi doamna asta era brunetă, însă mai scundă şi mult mai tânără. Nimic n-a putut să-i zdruncine depoziţia.

— Ai mai văzut-o pe această doamnă înainte?

— Niciodată, domnule. Apoi adăugă şovăind: Cred însă că era englezoaică.

— Englezoaică?

— Da domnule. A întrebat de domnul Renauld într-o franceză foarte bună, însă accentul… poţi să-l deosebeşti imediat, n'est-ce pas? În plus, când au ieşit din birou vorbeau englezeşte.

— Ai auzit ce spuneau? Vreau să spun, ai înţeles?

— Eu vorbesc foarte bine engleza, rosti mândră Denise. Doamna vorbea foarte repede pentru mine ca să pot pricepe ce spunea, însă am auzit ultimele cuvinte ale domnului în timp ce-i deschidea uşa. Se opri, apoi repetă cu grijă, concentrându-se: „Bine… bine… dar pentru Dumnezeu pleacă acum!”

— Bine, bine, dar pentru Dumnezeu, du-te acum! Repetă judecătorul.

O expedie pe Denise şi, după câteva clipe de gândire, o rechemă pe Françoise. O întrebă dacă nu cumva se înşelase

în privinţa nopţii în care doamna Daubreuil venise la domnul Renauld. Françoise se dovedi neaşteptat de încăpăţânată. Doamna Daubreuil venise noaptea trecută, asta era clar. Denise voise s-o facă pe interesanta, voilŕ tout! De asta născocise povestea cu doamna străină. Şi-şi mai dădea şi aere cu engleza ei! Probabil că domnul n-a rostit deloc fraza aceea, şi chiar dacă ar fi rostit-o, asta nu dovedea nimic, căci doamna Daubreuil vorbea perfect englezeşte şi, în general, folosea această limbă când discuta cu domnul şi doamna Renauld.

— Ştiţi, domnul Jack, fiul domnului Renauld, stătea aici de obicei, iar el vorbea foarte prost franţuzeşte.

Magistratul nu insistă. În schimb, întrebă despre şofer şi află că chiar ieri domnul Renauld declarase că mai mult ca sigur n-o să aibă nevoie de maşină şi că Masters putea să-şi ia foarte bine o vacanţă.

În ochii lui Poirot apăru o expresie perplexă.

— Ce e? L-am întrebat în şoaptă.

Scutură nerăbdător din cap şi întrebă:

— Pardon, domnule Bex, dar desigur domnul Renauld ştia să şofeze?

Comisarul se uită la Françoise iar bătrâna replică prompt:

— Nu, domnul nu şofa.

Poirot se încruntă şi mai tare.

— Poţi să-mi spui ce te frământă? L-am întrebat neliniştit.

— Nu înţelegi? Domnul Renauld scrie în scrisoare că va trimite maşina la Calais pentru mine.

— Probabil a vrut să spună o maşină închiriată, am sugerat.

— Aşa e, fără-ndoială. Dar de ce o maşină închiriată când o ai pe a ta proprie? De ce şi-a expediat ieri şoferul în vacanţă… aşa, dintr-odată? O fi avut vreun motiv să-l ştie plecat înainte de sosirea noastră?

Capitolul IV.

Scrisoarea semnată „Bella”

Françoise părăsise încăperea. Judecătorul bătea cu degetele gânditor în tăblia mesei.

— Domnule Bex, spuse într-un sfârşit, avem două depoziţii care se bat cap în cap. Pe care s-o credem, pe a lui Françoise sau pe a Denisei?

— Pe a Denisei, rosti hotărât comisarul. Ea i-a deschis vizitatoarei şi a primit-o în casă. Françoise e bătrână şi încăpăţânată şi este evident că n-o place pe doamna Daubreuil. În plus, din cunoştinţele pe care le deţinem, ea tinde să demonstreze că domnul Renauld era încurcat cu o altă femeie.

— Tiens! Strigă domnul Hautet. Am uitat să-l informăm pe domnul Poirot despre asta. Căută printre hârtiile de pe masă şi, în cele din urmă, îi înmână una prietenului meu. Am găsit scrisoarea asta, domnule Poirot, în buzunarul pardesiului victimei.

Poirot o luă şi o despături. Era oarecum uzată şi şifonată şi scrisă în engleză, de o mână cam stângace: „Iubitul meu, De ce nu mi-ai scris de-atâta timp? Mă mai iubeşti încă, nu-i aşa? Ultimele tale scrisori au fost atât de diferite, reci şi ciudate, iar acum această tăcere îndelungată. Asta mă sperie. Dacă ai încetat să mă iubeşti? Dar e imposibil… ce copil prost sunt… mereu îmi închipui tot felul de lucruri! Însă dacă nu mă mai iubeşti, nu ştiu ce-am să fac… poate am să mă omor! N-aş putea trăi fără tine. Uneori mă gândesc că o altă femeie e pe cale să intervină între noi: Să bage de seamă, atâta tot… şi tu la fel! Mai degrabă te-aş ucide decât s-o las să mi te ia! Vorbesc serios.

Dar uite, scriu numai prostii. Tu mă iubeşti, şi eu te iubesc… da, te iubesc, te iubesc, te iubesc!

A ta care te adoră, BELLA”

Nu exista nici adresă, nici dată. Poirot o înapoie cu o mină gravă.

— Şi ce presupuneţi, domnule judecător?

Judecătorul de instrucţie dădu din umeri.

— Evident, domnul Renauld era încurcat cu această englezoaică, Bella. A venit aici, a cunoscut-o pe doamna Daubreuil şi a început o aventură cu ea. S-a răcit de cealaltă, care instinctiv a simţit ceva. Această scrisoare conţine o ameninţare făţişă. Domnule Poirot, la prima vedere, cazul pare simplu. Gelozie. Faptul că domnul Renauld a fost înjunghiat în spate pare să indice clar că crima a fost comisă de o femeie.

Poirot confirmă.

— Înjunghierea în spate, da… dar nu şi mormântul! Munca aceasta a fost anevoioasă, o muncă grea… nici o femeie nu sapă un mormânt, domnule. Aici a fost o mână de bărbat.

Comisarul exclamă agitat:

— Da, da, ai dreptate. Nu ne-am gândit la asta.

— Cum spuneam, continuă domnul Hautet, la prima vedere, cazul pare simplu, însă bărbaţii mascaţi şi scrisoarea pe care aţi primit-o de la domnul Renauld complică lucrurile. S-ar părea că avem două situaţii complet diferite, fără nici o legătură între ele. În ceea ce priveşte scrisoarea pe care v-a scris-o, credeţi că e posibil să se refere cumva la această „Bella” şi la ameninţările ei?

Poirot clătină din cap…

— Nu prea.

— Un bărbat ca domnul Renauld, care a dus o viaţă aventuroasă prin locuri mai puţin obişnuite, n-ar cere protecţie împotriva unei femei.

Judecătorul de instrucţie aprobă.

— Am exact aceeaşi părere. Deci trebuie să căutăm explicaţia scrisorii…

— La Santiago – completă comisarul. Am să trimit fără întârziere, o telegramă poliţiei locale ca să cer detalii complete despre viaţa pe care a dus-o defunctul acolo, despre afacerile lui amoroase, tranzacţii financiare, prietenii şi eventualii duşmani pe care i-a avut. Ar fi ciudat dacă după asta n-o să deţinem cheia acestui misterios asasinat.

Comisarul privi în jur aşteptând acordul celorlalţi.

— Excelent! Rosti Poirot cu admiraţie.

— Şi soţia lui ne-ar putea furniza vreun indiciu, adăugă judecătorul.

— N-aţi mai găsit nici o scrisoare de la această Bella, printre lucrurile domnului Renauld? Întrebă Poirot.

— Nu. Bine-nţeles că primele noastre cercetări au avut în vedere hârtiile particulare din biroul victimei. Totuşi, n-am găsit nimic interesant. Totul pare în cea mai perfectă ordine. Singurul lucru cu totul ieşit din comun e testamentul lui. Iată-l!

Poirot parcurse documentul.

— Aşa. O moştenire de o mie de lire domnului Stonor… apropo, cine e?

— Secretarul domnului Renauld. A rămas în Anglia, dar a venit aici în weekend o dată sau de două ori.

— Iar restul îi revine în totalitate iubitei sale soţii, Eloise. Perfect legal. Întărit prin semnăturile a doi martori, servitoarele Denise şi Françoise. Nu văd nimic neobişnuit aici, încheie Poirot şi restitui documentul.

— Poate n-ai observat… începu Bex…

— Data? Clipi Poirot. Ba da, am observat-o. Cu două săptămâni în urmă. E posibil ca asta să indice prima lui sesizare a pericolului. Mulţi bogătaşi mor fără testament, din cauză că nici nu se gândesc că ar putea să moară. Însă e periculos să tragem concluzii pripite. Oricum, asta dovedeşte o adevărată afecţiune şi ataşament faţă de soţia sa, în ciuda amorurilor sale.

— Da, rosti cu îndoială domnul Hautet. Dar poate e puţin cam nedrept faţă de fiul său, care se vede astfel cu totul dependent de mama sa. Dacă ea s-ar recăsători şi noul ei soţ va reuşi să aibă un anumit ascendent asupra ei, s-ar putea ca băiatul ăsta să nu vadă un bănuţ din averea tatălui său.

Poirot ridică din umeri.

— Omul e un animal vanitos. Domnul Renauld şi-a închipuit, în mod cert, că văduva sa nu se va recăsători vreodată. Referitor la fiu, poate să fi fost o precauţie înţeleaptă să lase banii pe mâna mamei. Fiii de bogătaşi sunt vestiţi ca risipitori.

— S-ar putea să aveţi dreptate. Şi-acum, domnule Poirot, sunt sigur că aţi vrea să vedeţi locul faptei. Îmi pare rău că a fost nevoie să mutăm cadavrul, însă a fost fotografiat din toate unghiurile posibile şi pozele vă vor sta la dispoziţie de îndată ce vor fi gata.

— Vă mulţumesc pentru curtoazia dumneavoastră, domnule.

Comisarul se ridică.

— Veniţi cu mine, domnilor.

Deschise uşa şi-l invită ceremonios pe Poirot să treacă înainte. Poirot, cu aceeaşi curtoazie, se trase înapoi şi se înclină spre comisar.

— Domnule.

— Domnule.

În cele din urmă, ieşiră în hol.

— Camera de acolo e biroul? Întrebă brusc Poirot, arătând spre uşa de vizavi.

— Da. Ai vrea s-o vezi? Zicând asta, deschise uşa şi intrarăm.

Camera pe care domnul Renauld o alesese pentru uzul său personal era mică, însă mobilată cu mult gust şi confortabilă. O masă de scris cu multe sertăraşe se afla lângă fereastră. Două fotolii mari, îmbrăcate în huse, încadrau căminul, iar între ele, ceva mai în faţă, se afla o masă rotundă plină de cărţi şi reviste apărute recent. Pe doi dintre pereţi se întindeau rafturi cu cărţi, iar în capătul camerei, vizavi de fereastră, era un frumos bufet de stejar, cu un bar deasupra. Draperiile de la fereastră şi uşă erau de un verde închis, mătăsos, iar covorul în tonuri ce se asortau cu ele.

Poirot discută câteva clipe, apoi înaintă şi-şi trecu uşor mâna peste speteaza fotoliilor, luă o revistă de pe masă şi îşi plimbă delicat degetul pe suprafaţa bufetului de stejar. Chipul său exprima o totală mulţumire.

— Nu-i praf? L-am întrebat zâmbind.

Îmi zâmbi la rândul lui în semn de apreciere că-i cunoşteam ciudăţeniile.

— Nici un fir, mon ami! Poate pentru prima dată, îmi pare rău.

Ochii săi iscoditori, ca de pasăre, umblau de colo-colo.

— Ah! Exclamă brusc, parcă a uşurare. Carpeta din faţa căminului e îndoită! Şi se aplecă s-o îndrepte.

Dintr-odată scoase o exclamaţie şi se ridică. În mână ţinea o bucăţică de hârtie.

— În Franţa, ca şi în Anglia, servitorii uită să cureţe şi sub covoare – remarcă el.

Bex luă hârtiuţa, iar eu m-am tras mai aproape ca s-o examinez.

— Ei, Hastings… o recunoşti?

Am clătinat încurcat din cap… şi totuşi, nuanţa aceea roz a hârtiei îmi era foarte familiară.

Mintea comisarului lucra mai repede decât a mea.

— Un fragment dintr-un cec, exclamă el.

Pe fragmentul de hârtie, aproape pătrat era scris cu cerneală cuvântul: „Duveen”.

— Bien, spuse Bex. Acest cec a fost fie plătit de cineva cu numele de Duveen, fie i-a fost destinat.

— Îmi închipui că prima variantă, spuse Poirot, căci, dacă nu mă înşel, scrisul îi aparţine domnului Renauld.

Lucrul acesta fu imediat stabilit prin compararea cu hârtiile aflate pe birou.

— Doamne! Îngână comisarul cu un aer nenorocit, nu-mi dau seama cum mi-a putut scăpa una ca asta.

Poirot râse.

— Morala este: „Uită-te întotdeauna sub covoare!” Prietenul meu Hastings, aici de faţă, poate să vă spună că

orice lucru cât de puţin deranjat e o tortură pentru mine. Imediat ce am văzut carpeta îndoită mi-am spus: „Tiens! Piciorul scaunului a tras-o. S-ar putea să existe sub ea ceva ce i-a scăpat bunei Françoise.”

— Françoise?

— Sau Denisei, sau lui Léonie. Oricui care a făcut curat aici. Cum nu e nici o urmă de praf, înseamnă că în camera asta s-a făcut curăţenie de dimineaţă. Am reconstituit lucrurile în felul următor. Ieri, sau posibil azi noapte, domnul Renauld a completat un cec pe numele unui oarecare Duveen. Apoi l-a rupt şi l-a împrăştiat pe jos. În dimineaţa asta…

Însă domnul Bex deja începuse să agite nerăbdător clopoţelul.

Ca răspuns, apăru Françoise. Da, erau o grămadă de bucăţi de hârtie pe podea. Ce a făcut cu ele? Le-a aruncat în maşina de gătit din bucătărie. Ce altceva putea să facă!

Cu un gest de disperare, Bex o expedie. Apoi, luminându-se la faţă, alergă către birou. Într-un minut, scoase la iveală carnetul cu cecuri al răposatului şi-l răsfoi. Ultima contra – foaie era albă.

— Curaj! Îi spuse Poirot, bătându-l pe spate. Fără îndoială, doamna Renauld o să ne poată spune ceva despre această misterioasă persoană numită Duveen.

Chipul comisarului se înseninã.

— Adevărat. Să continuăm.

În timp ce ne pregăteam să părăsim camera, Poirot remarcă în treacăt:

— Aici şi-a primit domnul Renauld, noaptea trecută, oaspetele, nu?

— Da… dar de unde ştii?

— De aici! L-am găsit pe spateaza unuia dintre fotolii. Şi ne arătă un fir lung de păr negru… păr de femeie!

Domnul Bex ne conduse în spatele casei, spre o mică magazie lipită de casă. Scoase din buzunar o cheie şi o descuie.

— Aici e cadavrul. L-am mutat de la locul crimei, puţin înainte de sosirea dumneavoastră, imediat ce fotografii şi-au terminat treaba.

Deschise uşa şi intrarăm. Victima zăcea pe pământ, acoperită cu un cearceaf. Domnul Bex trase învelitoarea cu o mişcare dibace. Renauld erŕ un bărbat de talie medie, svelt şi cu faţa prelungă. Părea în jur de cincizeci de ani şi părul său negru era străbătut din plin de şuviţe cărunte. Era proaspăt bărbierit şi avea un nas subţire şi lung, ochii puţin cam apropiaţi iar pielea îi era puternic bronzată, ca a oamenilor care şi-au petrecut cea mai mare parte din viaţă sub cerul tropical. Buzele îi dezveleau dinţii, iar trăsăturile îi erau încremenite într-o expresie de profundă uimire şi groază.

— Se poate vedea pe faţa lui că a fost înjunghiat în spate, remarcă Poirot.

Cu blândeţe, răsturnă mortul cu faţa în jos. Acolo, între omoplaţi, o pată rotundă întunecată se vedea pe pardesiul fin din piele de căprioară, iar în mijlocul acesteia, materialul era despicat. Poirot o examină cu atenţie.

— Aveţi idee cu ce armă s-a comis crima?

— A fost lăsată în rană. Comisarul luă de jos un borcan mare, de sticlă. În el era un obiect care părea mai degrabă a fi un cuţitaş de tăiat hârtie. Avea un mâner negru şi o lamă îngustă, strălucitoare. În lungime de vreo zece inci.

Poirot îşi trecu uşor vârful degetului peste muchie.

— Ma foi! Dar e ascuţit! O mică unealtă drăguţă pentru a ucide!

— Din păcate, n-am zărit nici o amprentă pe el, spuse cu regret Bex. Criminalul trebuie că a avut mănuşi.

— Sigur a avut, răspunse Poirot dispreţuitor. Chiar şi în Santiago se cunoaşte destul de bine procedeul ăsta. Orice amator englez îl cunoaşte datorită publicităţii ce i s-a făcut în presă sistemului Bertillon. În orice caz, faptul că nu există amprente mă interesează foarte mult. Ar fi uimitor de simplu ca cineva să-şi lase amprentele! Poliţia ar fi fericită.

Dădu din cap. Tare mă tem că asasinul nostru e un om fără metodă, fără stil… sau poate a fost presat de timp. Dar, vom vedea.

Întoarse cadavrul în poziţia iniţială.

— Sub pardesiu n-avea decât lenjeria de corp, observă el.

— Da, judecătorul de instrucţie consideră că e o chestie cam ciudată.

În acea clipă se auzi o bătaie în uşă. Bex se duse şi o deschise. Era Françoise. Femeia privi în jur plină de curiozitate.

— Ei bine, ce e? Întrebă nerăbdător Bex.

— Doamna. A trimis vorbă că şi-a revenit şi e foarte pregătită să-l primească pe judecătorul de instrucţie.

— Bine, rosti repede domnul Bex. Spune-i domnului Hautet şi anunţă-l că venim şi noi imediat.

Poirot ezită o clipă, privind înapoi, spre cadavru. Un moment am crezut că vrea să-i vorbească, să-i declare cu glas tare hotărârea sa de a nu-şi găsi liniştea până ce nu-l va descoperi pe asasin. Însă, când vorbi, o făcu atât de blând şi stângaci, şi comentariul lui fu atât de absurd şi nepotrivit faţă de solemnitatea momentului.

— Purta pardesiu foarte lung, rosti el încurcat.

Capitolul V.

Relatarea doamnei Renauld.

L-am găsit pe domnul Hautet aşteptându-ne în hol şi am urcat împreună scările, cu Françoise în frunte pentru a ne arăta drumul. Poirot mergea în zigzag, fapt ce m-a uimit, până mi-a şoptit strâmbându-se:

— Nu mă mir că servitorii l-au auzit pe domnul Renauld urcând. Nu e treaptă care să nu scârţâie zdravăn, că scoală şi morţii!

La capătul scărilor se deschidea un mic culoar ramificat.

— Camerele servitorilor, explică Bex.

Ne-am continuat drumul pe coridor şi Françoise bătu în ultima uşă de pe partea dreaptă.

O voce slabă ne invită să intrăm şi păşirăm într-o cameră mare, însorită, cu vederea spre marea care scânteia albastră cam la un sfert de milă depărtare.

Pe un divan, sprijinită de perne şi vegheată de doctorul Durand zăcea o doamnă înaltă, cu o înfăţişare izbitoare. Era de vârstă mijlocie şi părul ei cândva negru era aproape complet argintiu, însă puternica vitalitate şi intensa ei personalitate îi răzbăteau prin toţi porii. Ştiai din primul moment că te afli în faţa a ceea ce francezii numesc „une maâtresse femme.”

Ne salută printr-o demnă înclinare a capului.

— Vă rog să luaţi loc, domnilor.

Ne-am aşezat pe scaune, iar funcţionarul judecătorului de instrucţie se instală la o masă rotundă.

— Sper, doamnă, începu domnul Hautet, că nu veţi găsi nejustificată rugămintea noastră de a ne relata faptele petrecute noaptea trecută.

— Deloc, domnule. Cunosc foarte bine valoarea timpului, şi vreau ca aceşti mizerabili asasini să fie prinşi şi pedepsiţi.

— Foarte bine, doamnă. Cred că va fi mai puţin obositor pentru dumneavoastră dacă eu vă voi pune întrebările, iar dumneavoastră îmi veţi răspunde. La ce oră v-aţi dus la culcare noaptea trecută?

— La nouă jumătate, domnule. Eram obosită.

— Dar soţul dumneavoastră?

— Cred că o oră mai târziu.

— Era tulburat… agitat în vreun fel?

— Nu, nu mai mult ca de obicei.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— Am adormit. Am fost trezită de o mână care-mi astupa gura. Am încercat să ţip, dar mâna mă împiedica. În cameră erau doi bărbaţi. Amândoi erau mascaţi.

— Ni i-aţi putea descrie, doamnă?

— Unul era foarte înalt şi avea o barbă lungă, neagră, celălalt era scund şi corpolent. Barba lui era roşcată. Amândoi purtau pălăriile trase pe ochi.

— Hm! Spuse gânditor magistratul, mă tem că avem de a face cu prea multe bărbi.

— Vreţi să spuneţi că erau false?

— Da, doamnă. Dar, continuaţi, vă rog!

— Cel care mă ţinea era bărbatul scund. Mi-a vârât cu forţa un căluş în gură, apoi m-a legat de mâini şi de picioare cu o funie. Celălalt bărbat stătea peste soţul meu. Apucase de pe noptieră cuţitaşul meu de tăiat hârtie şi-l ţinea îndreptat chiar spre inima soţului meu. După ce bărbatul cel scund a terminat cu mine, s-a alăturat celuilalt şi l-au obligat pe soţul meu să coboare din pat şi să-i însoţească în camera de alături. Aproape că leşinasem de groază, totuşi am ascultat cu disperare. Vorbeau prea încet ca să pot auzi ce spuneau. Totuşi am recunoscut limba, o spaniolă mizerabilă ce se vorbeşte în anumite părţi din America de Sud. Păreau să-i ceară ceva soţului meu şi, la un moment dat, devenind nervoşi ridicară puţin glasul. Cred că cel ce vorbea era bărbatul înalt. „Ştii ce vrem!” – spunea el – „Secretul! Unde e?”

Nu ştiu ce-a răspuns soţul meu, căci celălalt replică fioros: „Minţi! Ştim că-i la tine. Unde sunt cheile?” Apoi am auzit zgomot de sertare trase. În peretele camerei soţului meu se află un seif în care întotdeauna păstrează o destul de mare sumă de bani în numerar. Léonie mi-a spus că seiful a fost spart şi banii luaţi, dar e evident că nu asta căutau ei căci, la un moment dat, l-am auzit pe bărbatul înalt înjurând şi poruncindu-i soţului meu să se îmbrace. Puţin după aceea, cred că au auzit vreun zgomot prin casă care i-a speriat, căci l-au îmbrâncit înapoi în camera mea, pe jumătate îmbrăcat.

— Pardon, interveni Poirot, dar nu exista nici o altă ieşire din camera de alături?

— Nu, domnule, există doar o singură uşă şi aceea comunică cu camera mea. L-au grăbit pe soţul meu să iasă, bărbatul scund mergând în faţă, iar cel înalt în spatele lui, cu cuţitul în mână. Paul a încercat să se desprindă şi să vină

spre mine. I-am văzut ochii agonizanţi. S-a întors către răpitorii săi. „Trebuie să-i vorbesc”, le-a spus. „Nu te teme. Mă voi întoarce înainte de a se lumina”. Dar, deşi încerca să pară stăpân pe sine, am văzut groază în ochii lui. Pe urmă l-au împins pe uşă afară şi l-am auzit pe lungan spunând: „Un singur sunet şi eşti mort, nu uita!”. După asta am leşinat. Primul lucru pe care mi-l aduc aminte când mi-am revenit e că Léonie îmi freca încheieturile şi-mi dădea să beau coniac.

— Doamnă Renauld, spuse magistratul, aveţi vreo idee cu privire la ce căutau asasinii?

— Absolut niciuna, domnule.

— Aveţi cunoştinţă că soţul dumneavoastră se temea de ceva?

— Da. Observasem la el o schimbare.

— Cam de când?

Doamna Renauld reflectă.

— Cu vreo zece zile în urmă, cred.

— Nu mai demult?

— E posibil. Eu abia atunci am observat-o.

— L-aţi întrebat pe soţul dumneavoastră care era cauza?

— O singură dată. Oricum, din moment ce el dorea să nu-mi dezvăluie cauza acestei nelinişti, m-am prefăcut că nu observ nimic.

— Ştiţi că a apelat la serviciile unui detectiv?

— Un detectiv? Exclamă doamna Renauld, profund surprinsă.

— Da, la acest domn., domnul Hercule Poirot. Poirot se înclină. A sosit azi, ca răspuns la chemarea soţului dumneavoastră. Şi scoţând, din buzunar scrisoarea domnului Renauld, i-o înmânã doamnei.

Aceasta o citi cu o uimire nedisimulată.

— N-aveam nici o idee despre asta. E clar că era foarte conştient de pericol.

— Şi-acum, doamnă, vă rog să-mi iertaţi francheţea şi să aveţi amabilitatea să-mi răspundeţi sincer. Există vreun

incident în trecutul soţului dumneavoastră din America de Sud care ar putea face lumină în acest caz?

Doamna Renauld reflectă adânc, dar, în cele din urmă, scutură din cap.

— Pot spune că niciunul. Sigur că soţul meu a avut mulţi duşmani, oameni pe care i-a surclasat într-un fel sau altul, dar nu mă pot opri la un caz anume. Nu spun că n-ar exista un asemenea incident… numai că eu n-am cunoştinţă de el.

Judecătorul de instrucţie îşi mângâie neconsolat barba.

— Ne puteţi preciza ora la care s-a produs atacul?

— Da, îmi amintesc clar că am auzit ceasul de pe cămin bătând ora două. Ne arătă cu capul spre ceasul de voiaj în casetă de piele ce se afla în mijlocul poliţei căminului.

Poirot se ridică de pe scaun, cercetă cu grijă ceasul şi dădu din cap mulţumit.

— Uite şi-aici unul, exclamă domnul Bex, e un ceas de mână, izbit de asasini de toaletă, fără îndoială, şi făcut pulbere. Ştiau cât de cât că ar fi o dovadă împotriva lor.

Adună cu grijă fragmentele geamului spart. Brusc, faţa îi luă o expresie de adâncă stupefacţie.

— Mon Dieu! Exclamă el.

— Cee?

— Limbile ceasului arată ora şapte!

— Ce? Strigă uimit judecătorul de instrucţie.

Însă Poirot, abil ca întotdeauna, luă obiectul spart din mâna comisarului uluit şi-l duse la ureche. Apoi zâmbi.

— Geamul e spart, într-adevăr, dar ceasul mai merge încă.

Explicaţia misterului fu salutată cu un oftat de uşurare. Însă judecătorul ridică o nouă problemă.

— Numai că acum nu e şapte.

— Nu, spuse blând Poirot, e cinci şi câteva minute. E posibil ca ceasul s-o ia înainte, nu-i aşa, doamnă?

Doamna Renauld se încruntă uimită.

— Da, o ia înainte, recunoscu doamna, dar n-aş fi crezut niciodată că o ia înainte chiar atât de mult.

Cu un gest nerăbdător, judecătorul renunţă la problema ceasului şi îşi reluă interogatoriul.

— Doamnă, uşa din faţă a fost găsită întredeschisă. Pare aproape sigur că asasinii au intrat pe acolo, deşi n-au forţat-o deloc. Puteţi să ne daţi vreo explicaţie?

— E posibil ca soţul meu să fi ieşit să se plimbe noaptea trecută, iar la întoarcere a uitat s-o încuie.

— Avea obiceiul ăsta?

— Da. Soţul meu era un om foarte distrat.

Zicând asta, fruntea i se întunecă uşor, ca şi când trăsătura aceasta a caracterului soţului său o deranjase la timpul său.

— Cred că din cele de mai sus se poate trage o concluzie, rosti dintr-odată comisarul, şi anume aceea că, din moment ce asasinii l-au pus pe soţul dumneavoastră să se îmbrace, se pare că locul despre care vorbeau, loc unde era păstrat „secretul” se afla la o anumită distanţă de aici.

Judecătorul aprobă.

— Da, departe, şi totuşi nu prea departe, dacă el a spus că se va întoarce până-n zori.

— La ce oră pleacă ultimul tren din Merlinville? Întrebă Poirot.

— Unul la unsprezece cincizeci şi altul la douăsprezece şi şaptesprezece, dar e mai probabil să-i fi aşteptat o maşină.

— Desigur, acceptă Poirot, oarecum dezamăgit.

— Într-adevăr, asta ar putea fi o pistă de a da de urma lor, rosti judecătorul, luminându-se. O maşină cu doi străini e foarte probabil să nu fi trecut neobservată. E o idee excelentă, domnule Bex.

Zâmbi, ca pentru sine, apoi, redevenind grav, se adresă doamnei Renauld:

— Altă întrebare. Cunoaşteţi pe cineva cu numele „Duveen”?

— Duveen? Repetă gânditoare doamna Renauld. Nu, pe moment, nu ştiu.

— Niciodată nu l-aţi auzit pe soţul dumneavoastră pomenind numele ăsta?

— Niciodată.

— Dar pe cineva al cărui nume de botez e Bella?

O urmărea atent în timp ce vorbea, căutând să surprindă pe chipul ei vreun semn de supărare sau tulburare, însă doamna Renauld negă în cel mai natural mod cu putinţă. Judecătorul continuă.

— Cunoaşteţi că soţul dumneavoastră a avut o vizită noaptea trecută? De data asta, obrajii doamnei se îmbujorară, dar răspunse liniştită:

— Nu, cine a fost?

— O doamnă.

— Adevărat?

Însă judecătorul se abţinu să mai spună ceva. Părea aproape imposibil ca doamna Daubreuil să aibă vreo legătură cu crima, iar el nu dorea s-o tulbure mai mult decât ar fi fost nevoie pe doamna Renauld.

Îi făcu un semn comisarului care-i răspunse printr-o înclinare a capului. Apoi, se ridică şi ieşi din cameră, după care reveni cu borcanul de sticlă pe care îl văzuserăm în magazie. Din el scoase cuţitul.

— Doamnă, spuse el blând, cunoaşteţi acest obiect?

Ea scoase un mic ţipăt.

— Da, e cuţitaşul meu. Apoi… văzu pata şi se trase înapoi, cu ochii măriţi de groază. E… sânge?

— Da, doamnă. Soţul dumneavoastră a fost ucis cu această armă. Îl îndepărtă repede din faţa ochilor ei. Sunteţi absolut sigură că e acelaşi pe care l-aţi avut noaptea trecută pe noptieră?

— Oh, da. Era un cadou de la fiul meu. În timpul războiului el a făcut parte din Air Force. S-a declarat mai în vârstă decât era. În glasul ei răzbătu mândria de mamă. A fost confecţionat din oţel de elice de avion şi fiul meu mi l-a dat ca pe o amintire din război.

— Înţeleg, doamnă. Asta ne conduce la o altă întrebare. Unde e fiul dumneavoastră? E necesar să i se telegrafieze fără întârziere.

— Jack? E în drum spre Buenos Aires.

— Ce?

— Da. Soţul meu i-a telegrafiat ieri. Îl trimisese cu o afacere la Paris, însă, ieri, a descoperit că era mult mai important să plece fără întârziere în America de Sud. Era un vapor care pleca din Cherbourg spre Buenos Aires, noaptea trecută, şi i-a telegrafiat să-l prindă imediat.

— Cunoaşteţi despre ce afacere era vorba la Buenos Aires?

— Nu, domnule. Nu ştiu nimic despre asta, însă ştiu că Buenos Aires nu era destinaţia finală pentru fiul meu. De acolo urma să plece la Santiago.

Şi, la unison, judecătorul şi comisarul exclamară:

— Santiago! Din nou Santiago!

În acel moment, când erau cu toţii şocaţi de menţionarea acestui cuvânt, Poirot se apropie de doamna Renauld. Până atunci stătuse lângă fereastră, pierdut în visare şi mă îndoiam că fusese atent la ceea ce se petrecea în jurul lui. Se opri lângă doamna Renauld şi se înclină.

— Pardon, madame, îmi permiteţi să vă examinez încheieturile mâinilor? Deşi uşor surprinsă de această cerere, doamna Renauld îi întinse mâinile. De jur împrejurul fiecărei încheieturi era o dungă roşie, adâncă, provocată de sfoara care-i strivise în mod brutal carnea. În timp ce i le examina, am avut impresia că sclipirea incitantă ce-i aprinsese o clipă ochii dispăruse.

— Cred că v-a durut rău, spuse, şi din nou păru încurcat.

Dar judecătorul vorbi surescitat.

— Tânărul Renauld trebuie contactat imediat prin cablogramă. E vital să ştim tot ce ne poate spune privind această călătorie la Santiago. Ezită. Speram să fie aici, la îndemână, ca să vă scutim şi de altă durere, doamnă.

— Vreţi să spuneţi… rosti ea cu glasul coborât, vă referiţi la identificarea cadavrului soţului meu?

Judecătorul îşi înclină capul.

— Sunt o femeie tare, domnule. Pot să suport tot ce mi se cere. Sunt gata… şi acum.

— Oh, nici mâine nu-i târziu, vă asigur…

— Prefer să termin cu asta, rosti încet, în timp ce un spasm dureros îi contractă trăsăturile. Vreţi să fiţi bun să-mi daţi braţul, doctore?

Doctorul se grăbi spre ea, îi puse peste umeri un şal, şi o procesiune lentă coborî scările. Domnul Bex se repezi înainte pentru a deschide uşa magaziei. După câteva clipe, doamna Renauld apăru în prag. Era foarte palidă, dar se ţinea tare. În spatele ei, domnul Hautet cotcodăcea cuvinte de compătimire şi-şi cerea scuze, ca o găină agitată.

Doamna îşi duse mâna la faţă.

— Un moment, domnilor, vreau să fiu pregătită.

Apoi coborî mâna şi privi în jos, spre răposat. În momentul acela, admirabila stăpânire de sine, care o susţinuse până atunci, o părăsi.

— Paul! Strigă ea. Soţul meu! Oh, Doamne! Şi clătinându-se se prăbuşi la pământ inconştientă.

Într-o clipă, Poirot se aplecă deasupra ei, îi ridică pleoapele şi-i luă pulsul. Când se convinse că era cu adevărat leşinată, se ridică. Mă apucă de braţ.

— Sunt un imbecil, prietene! Şi doar am auzit dragostea şi disperarea din glasul bietei femei! Mica mea idee a fost greşită. Eh bien, trebuie s-o iau de la capăt!

Capitolul VI.
Locul crimei.

Doctorul şi domnul Hautet o duseră pe femeia inconştientă în casă. Comisarul privi după ei, clătinând din cap.

— Pauvre femme, murmură pentru sine. Şocul a fost prea puternic pentru ea. Asta-i, nu putem face nimic. Acum,

domnule Poirot, vrei să vedem locul unde a fost comisă crima?

— Cum doreşti, domnule Bex.

Am străbătut casa şi-am ieşit pe uşa din faţă. În timpul mersului, Poirot se uită la scări şi dădu nemulţumit din cap.

— Mi se pare incredibil că servitorii n-au auzit nimic. Scârţâitul acestor scări pe care coboară trei oameni ar fi trezit şi morţii din somn!

— Era miezul nopţii, nu uita. La ora aceea dormeau profund.

Însă Poirot continuă să dea din cap, ca şi cum această explicaţie nu-l mulţumea pe deplin. La o curbă pe care o făcea drumul, se opri şi privi către casă.

— Ce i-a făcut să încerce mai întâi să vadă dacă uşa din faţă e descuiată? Probabilitatea asta ar fi fost minimă. Mai curând ar fi încercat de la început să forţeze o fereastră.

— Dar toate ferestrele de la parter sunt prevăzute cu obloane de fier, obiectă comisarul.

Poirot arătă spre o fereastră de la primul etaj.

— Asta-i fereastra dormitorului din care tocmai am ieşit, nu-i aşa? Şi uite… lângă ea e un copac în care te poţi căţăra fără nici cel mai mic efort.

— Posibil, admise celălalt. Dar n-ar fi putut s-o facă fără să lase urme de paşi în stratul de flori.

Explicaţia mi s-a părut foarte corectă. Două mari straturi ovale de flori, plantate cu muşcate roşii, încadrau de o parte şi de alta treptele care duceau la uşa din faţă. Copacul cu pricina era chiar la capătul unuia dintre straturi şi ar fi fost practic imposibil să ajungi la el fără să calci pe strat.

— Înţelegi, continuă comisarul, datorită vremii uscate, pe drum sau pe poteci nu se pot distinge urme de paşi; în schimb, în pământul moale al straturilor de flori s-ar observa imediat.

Poirot se duse aproape de strat şi-l studie cu atenţie. După cum spusese Bex, pământul reavăn era foarte neted. Nu exista nici un indiciu de nici un fel.

Poirot dădu din cap, ca şi cum se lăsase convins şi o pornirăm din nou, dar, brusc, ţâşni de lângă noi şi începu să examineze celălalt strat cu flori.

— Domnule Bex! Strigă el. Uite aici. Sunt o grămadă de paşi pentru dumneata.

Comisarul i se alătură… şi zâmbi.

— Dragă domnule Poirot, acestea sunt fără doar şi poate urmele lăsate de bocancii mari, cu ţinte, ai grădinarului. Oricum, n-au nici o importanţă din moment ce pe partea asta nu-i nici un copac, şi, ca atare, nici un mijloc de acces la etajul superior.

— Adevărat, rosti Poirot, evident desumflat. Deci, dumneata crezi că urmele astea n-au nici o importanţă?

— Absolut niciuna.

Atunci, spre marea mea uimire, Poirot rosti următoarele cuvinte:

— Nu sunt de acord cu dumneata. Am eu o mică idee că urmele astea sunt cel mai important lucru pe care l-am văzut până acum.

Domnul Bex nu spuse nimic, doar se mulţumi să ridice din umeri. Era mult prea politicos ca să-şi exprime adevărata opinie.

— Continuăm? Întrebă el, în schimb.

— Bineînţeles. Pot să cercetez şi mai târziu problema asta a paşilor, răspunse Poirot bine dispus.

În loc să continuăm drumul care cobora către poartă, domnul Bex o luă pe o potecă ce se deschidea în unghi drept faţă de drumul principal. Uşor înclinată, aceasta o cotea spre partea din dreapta a casei şi era străjuită pe o parte de un fel de tufişuri. Apoi, brusc, dădea într-o poieniţă din care se putea vedea marea. Aici fusese aşezată o bancă şi, nu departe de ea, se afla o magazie cam dărăpănată. Câţiva paşi mai departe, arbuşti mici, perfect aliniaţi, marcau graniţa domeniului vilei. Domnul Bex îşi deschise drum printre ei şi ne-am pomenit într-o întindere largă

înclinată. M-am uitat în jur şi am văzut ceva ce m-a umplut de uimire.

— Hei, dar ăsta-i un teren de golf! Am strigat.

Bex aprobă.

— N-are limitele încă trasate, explică el. Se spera să fie terminat cam pe luna următoare. Unul din oamenii care lucrează la asta a fost cel care a descoperit azi-dimineaţă cadavrul.

M-am înfiorat. Puţin mai la stânga mea, unde o clipă mai înainte trecusem cu privirea, se afla o groapă lungă şi îngustă, iar lângă ea, cu faţa în jos, zăcea corpul unui bărbat. Pe moment, inima a început să-mi bată nebuneşte, şi m-am gândit cu groază că se întâmplase o nouă tragedie. Însă comisarul îmi spulberă coşmarul, repezindu-se înainte cu un strigăt enervat.

— Ce păzesc poliţiştii mei? Nu le-am dat ordin să nu lase aici pe nimeni fără aprobare specială?

Omul de la pământ îşi răsuci capul peste umăr.

— Dar eu am aprobare specială, rosti el, şi se ridică încet în picioare.

— Dragul meu domn Giraud! Strigă comisarul. Habar n-aveam că aţi şi sosit. Judecătorul de instrucţie vă aşteaptă cu mare nerăbdare.

În timp ce vorbea, l-am cercetat pe noul venit cu o nespusă curiozitate. Renumitul detectiv de la Siguranţa din Paris îmi era cunoscut după nume şi eram foarte curios să-l văd în carne şi oase. Era foarte înalt, de vreo treizeci de ani, cu părul roşcat, mustaţă şi o ţinută milităroasă. Purtarea sa avea o notă de aroganţă care dovedea că era pe deplin conştient de propria-i valoare. Bex făcu prezentările, recomandându-l pe Poirot ca fiind un coleg. O scânteie de interes se aprinse în ochii detectivului.

— Vă cunosc după nume, domnule Poirot, spuse. Aţi fost o persoană marcantă cândva, nu-i aşa? Acum, însă, metodele sunt total diferite.

— Crimele, totuşi, au rămas aceleaşi, replică Poirot cu blândeţe.

Imediat am văzut cum Giraud deveni ostil. Nu suporta gândul ca celălalt să conlucreze cu el, şi am intuit că, dacă ar fi descoperit un indiciu important, mai mult ca sigur l-ar fi păstrat pentru el.

— Judecătorul de instrucţie… începu din nou Bex. Dar Giraud îl întrerupse brutal:

— Dă-l încolo pe judecătorul de instrucţie! Cel mai important lucru e lumina şi dacă n-o folosim pentru scopurile noastre practice acum, peste o jumătate de oră n-o s-o mai avem. Ştiu totul despre caz, şi cei din casă vor fi bine-merçi până mâine, dar, dacă e să căutăm un indiciu cu privire la asasini, aici e locul unde o să-l găsim. Poliţiştii dumitale au tropăit pe aici, peste tot? Credeam că în ziua de azi îşi cunosc meseria mai bine.

— Fiţi sigur că şi-o cunosc. Urmele de care vă plângeţi sunt lăsate de muncitorii care au descoperit cadavrul.

Celălalt mormăi dezgustat.

— Văd urma pe unde trei dintre ei au trecut prin gardul viu… dar au fost vicleni. Poţi chiar recunoaşte la mijloc urmele de paşi ale domnului Renauld, dar cele de-o parte şi de alta au fost şterse cu grijă. Oricum, nu s-ar fi văzut mare lucru pe pământul ăsta tare, dar n-au vrut să rişte nimic.

— Indiciul extern, spuse Poirot. Asta căutaţi, aşa-i?

Celălalt detectiv se împăună.

— Bine-nţeles.

Un zâmbet abia schiţat apăru pe buzele lui Poirot. Dădu să spună ceva, dar se stăpâni. Se aplecă spre o cazma ce zăcea pe jos.

— Cu asta a fost săpat mormântul, e drept, spuse Giraud. Doar n-o să scoateţi nimic de aici. Era cazmaua lui Renaud, iar cel ce-a folosit-o purta mănuşi. Iată-le. Arătă cu piciorul spre o pereche de mănuşi mânjite cu pământ, aflate alături. Şi astea erau tot ale lui Renauld… sau, cel puţin, ale grădinarului său. Vă spun, oamenii care au plănuit crima

aceasta n-au vrut să rişte nimic. Victima a fost înjunghiată cu propriul său cuţit şi ar fi fost înmormântată cu propria sa cazma. S-au bazat pe faptul că nu vor lăsa nici o urmă! Însă eu am să-i înving, întotdeauna există ceva! Şi eu am să-l găsesc!

Poirot, însă, părea acum interesat de ceva anume, o scurtă bucată de ţeavă de plumb ce zăcea lângă cazma. O atinse delicat cu degetul.

— Şi asta a aparţinut tot victimei? Întrebă el şi mi se păru că disting în glasul său o uşoară urmă de ironie.

Giraud ridică din umeri ca şi cum nici nu ştia, nici nu-l interesa.

— S-ar putea să zacă pe aici de săptămâni. Oricum nu mă interesează.

— Eu, dimpotrivă, o găsesc foarte interesantă, răspunse Poirot mieros.

Am ghicit că urmărea doar să-l enerveze pe detectivul parizian şi, dacă aşa era, reuşise. Celălalt îi întoarse spatele în mod grosolan, spunând că el n-are timp de pierdut şi, aplecându-se, îşi reluă cercetarea minuţioasă a solului.

Între timp, Poirot, ca străfulgerat de-o idee, păşi înapoi peste graniţa domeniului şi încercă uşa micuţei magazii.

— E încuiată, spuse Giraud peste umăr. Dar e numai locul unde-şi ţine grădinarul uneltele. Cazmaua nu-i luată de acolo, ci din magazia de scule de lângă casă.

— Formidabil, îmi şopti fermecat domnul Bex. Nu e decât de o jumătate de oră aici şi deja ştie tot! Ce om! Fără doar şi poate Giraud e cel mai mare detectiv în viaţă.

Deşi nu-mi plăcea deloc detectivul, pe ascuns eram totuşi impresionat. Omul părea să radieze eficacitate. N-am putut să nu simt asta cu atât mai mult cu cât Poirot nu se distinsese în nici un fel, fapt care mă deranja. Atenţia lui părea să se îndrepte asupra a tot soiul de lucruri prosteşti şi puerile care n-aveau nimic de a face cu cazul. Parcă pentru a-mi confirma gândurile, l-am auzit spunând brusc:

— Domnule Bex, spune-mi, te rog, ce înseamnă liniile astea vopsite în alb care înconjoară mormântul? E o schiţă a poliţiei?

— Nu, domnule Poirot, e un marcaj al terenului de golf. El indică faptul că, aici va fi un „bunker”, cum i se spune.

— Un „bunker”? Poirot se întoarse spre mine. Adică o gaură neregulată umplută cu nisip şi cu o ridicătură pe-o parte, nu-i aşa?

I-am confirmat.

— Dumneata nu joci golf, domnule Poirot? Întrebă Bex.

— Eu? Niciodată! Ce joc! Deveni îndată iritat. Imaginează-ţi, fiecare gaură are altă lungime. Obstacolele nu sunt dispuse matematic. Chiar şi iarba e de obicei mai înaltă într-o parte! Un singur lucru e plăcut… cum li se spune?. Crosele. Ele măcar sunt simetrice!

Nu m-am putut abţine să nu râd în faţa viziunii pe care o avea Poirot despre golf, şi micul meu prieten îmi zâmbi afectuos, fără răutate. Apoi întrebă:

— Fără îndoială, domnul Renauld juca golf, nu-i aşa?

— Da, era un împătimit jucător de golf. Datorită lui şi a subscripţiilor sale lucrarea asta e pe cale să fie finalizată. A avut un cuvânt de spus chiar şi la proiectarea ei.

Poirot dădu din cap gânditor.

Apoi remarcă:

— N-au fost foarte inspiraţi în alegerea locului unde să-l îngroape. Când oamenii ar fi început să sape pământul, totul s-ar fi descoperit.

— Exact, strigă Giraud triumfător. Iar asta dovedeşte că erau străini de locurile astea. E o excelentă mostră de indiciu indirect.

— Da, rosti Poirot cu îndoială. Nimeni care ştia n-ar fi înmormântat un cadavru acolo… decât… decât dacă vroia să fie descoperit. Ori asta e complet absurd, nu-i aşa?

Giraud nici nu catadixi să răspundă.

— Da, spuse Poirot, pe un ton oarecum nemulţumit. Da… fără îndoială… absurd!

Capitolul VII.
Misterioasa doamnă Daubreuil.

În timp ce ne îndreptam paşii către casă, domnul Bex se scuză că trebuie să he părăsească pentru a-l înştiinţa neîntârziat pe judecătorul de instrucţie despre sosirea lui Giraud. Cât despre Giraud, acesta fusese evident încântat când Poirot declarase că văzuse tot ce dorise. Ultimul lucru pe care-l văzuserăm fu însuşi Giraud, târându-se în patru labe şi cercetând locul cu atâta încrâncenare, încât n-am putut să nu-l admir. Poirot îmi ghici gândurile căci, de îndată ce rămaserăm singuri, spuse ironic:

— Ţi-ai văzut, în sfârşit, detectivul pe care-l admiri… omul-ogar! Nu-i aşa, prietene?

— Oricum, el tot face ceva, i-am răspuns aspru. Dacă e ceva de găsit, o să-l găsească. Pe când dumneata…

— Eh bien! Şi eu am găsit ceva! O bucată de ţeavă de plumb.

— Prostii, Poirot. Ştii foarte bine că n-are nici o legătură cu crima. Mă refeream la acele mici amănunte… la urmele care să ne poată conduce fără greş la descoperirea criminalilor.

— Mon ami, un indiciu lung de două picioare este tot atât de valoros cât unul de câţiva milimetri! Însă e mult mai romantică ideea că indiciul trebuie să fie minuscul! Cât despre faptul că ţeava de plumb n-are nici o legătură cu crima, o zici pentru că l-ai auzit pe Giraud spunând-o. Nu, tocmai mă pregăteam să intervin cu o întrebare, să nu mai vorbim despre asta. Lasă-l pe Giraud cu cercetările lui şi pe mine cu ideile mele. Se pare că am avansat destul în acest caz… şi totuşi… şi totuşi, mon ami, nu sunt satisfăcut! Şi ştii de ce? Din cauza ceasului de mână care o ia înainte cu două ore. Şi apoi, mai sunt câteva lucruşoare ciudate care par să nu se potrivească. De exemplu, dacă obiectul crimei a fost răzbunarea, de ce nu l-au înjunghiat pe Renauld în patul său şi terminau cu asta?

— Vroiau „secretul”, i-am reamintit.

— Ei bine, unde-i acest „secret”? Întrebă Poirot îndepărtând un fir de praf de pe mânecă, cu un aer dezgustat. Probabil la o anumită depărtare de casă din moment ce i-au cerut să se îmbrace. Şi, cu toate astea, a fost descoperit mort în apropiere, aş zice chiar lângă casă. Şi apoi, e pur şi simplu un noroc pentru ei să găsească o armă precum acel cuţit lăsat aproape întâmplător la îndemână.

Se opri încruntându-se, apoi continuă:

— Cum se face că servitorii n-au auzit nimic? Au fost drogaţi? A existat un complice care a avut grijă ca uşa din faţă să rămână deschisă? Mă întreb dacă…

Se opri brusc. Ajunsesem pe drumul din faţa casei. Tot atât de brusc se întoarse spre mine.

— Prietene, am de gând să-ţi fac o surpriză… care o să te încânte. Reproşurile dumitale n-au rămas fără ecou. Vom examina câteva urme de paşi!

— Unde?

— În stratul de acolo, din dreapta. Domnul Bex spune că sunt urmele lăsate de grădinar. Să vedem dacă-i aşa. Uite că se apropie cu roaba.

Într-adevăr, un bărbat în vârstă tocmai trecea pe alee cu o roabă plină cu răsaduri. Poirot îl strigă şi omul lăsă roaba şi veni şchiopătând înspre noi.

— Ai de gând să-i ceri un bocanc ca să compari urmele? Am întrebat în şoaptă. Încrederea mea în Poirot reînviase cât de cât. Din moment ce spusese că urmele de paşi din acel strat erau importante, probabil că erau.

— Exact, spuse Poirot.

— Dar n-o să i se pară ciudat?

— Nici n-o să-şi dea seama.

N-am putut vorbi mai mult, căci bătrânul ajunsese lângă noi:

— Doriţi ceva, domnule?

— Da. Lucrezi aici de mult timp, nu-i aşa?

— De douăzeci şi patru de ani, domnule.
— Şi te numeşti?…
— Auguste, domnule.
— Tocmai admiram aceste splendide muşcate. Sunt cu adevărat minunate. Au fost plantate de mult?
— De câtva timp, domnule. Da, desigur, ca straturile să arate mereu frumos, trebuie să răsădeşti flori noi care să le înlocuiască pe cele ce s-au trecut şi, în plus, să cureţi frunzele ofilite.
— Ai răsădit câteva flori proaspete ieri, nu-i aşa? Acelea de acolo din mijloc, şi de asemenea, în celălalt strat.
— Domnul are ochi foarte buni. Totdeauna îmi ia o zi şi ceva ca să le „pigulesc”. Da, noaptea trecută, am răsădit câte zece flori noi în fiecare strat. După cum, fără îndoială, domnul ştie, florile nu se răsădesc când bate soarele.
Auguste era încântat de interesul lui Poirot şi era foarte înclinat spre flecăreală.
— Uite acolo un exemplar splendid, spuse Poirot arătând cu degetul. Aş putea să-l am?
— Dar bine-nţeles, domnule. Bătrânul călcă în strat, şi tăie cu grijă un fir din floarea pe care Poirot o admirase.
Poirot se pierdu în mii de mulţumiri şi Auguste îşi luă roaba şi se îndepărtă.
— Vezi? Spuse Poirot cu un zâmbet, în timp ce se apleca peste strat ca să examineze urmele lăsate de bocancii cu ţinte ai grădinarului. E foarte simplu.
— N-am înţeles…
— Că bocancul va fi în picior? Nu-ţi foloseşti în mod eficient capacitatea mintală. Ei bine, ce zici de urme?
Am cercetat atent stratul.
— Toate urmele au fost lăsate de aceiaşi bocanci, am spus, după o analiză minuţioasă.
— Aşa crezi? Eh bien, sunt de aceeaşi părere, răspunse Poirot.
O spusese fără interes, ca şi cum s-ar fi gândit în altă parte.

— Oricum, ai mai pierdut un as din mânecă – l-am tachinat eu.

— Mon Dieu! Ce limbaj! Ce vrea să însemne?

— Că nu mai au de ce să te intereseze aceste urme de paşi.

Însă, spre marea mea surprindere, Poirot scutură din cap.

— Nu, nu, mon ami. În sfârşit sunt pe calea cea dreaptă. Mai bâjbâi încă în întuneric, însă, după cum tocmai îi spuneam domnului Bex, aceste urme sunt cel mai important şi mai interesant lucru din acest caz! Acest biet Giraud… nu m-aş mira să nu le fi observat nicicum.

În acel moment, uşa din faţă se deschise şi domnul Hautet şi comisarul ieşiră şi începură să coboare scările.

— Ah, domnule Poirot, tocmai vroiam să te căutăm, spuse judecătorul. E destul de târziu, dar vreau să-i fac o vizită doamnei Daubreuil. Sunt sigur că moartea domnului Renauld a tulburat-o şi n-o să fie deloc uşor să aflam ceva de la ea, dar trebuie să încercăm. Secretul pe care nu l-a dezvăluit soţiei sale e posibil să-l fi încredinţat femeii pe care o iubea. Cunoaştem, doar, povestea cu Samson şi Dalila, nu? Slăbiciunea Samsonilor.

Am admirat pitorescul exprimării şi am intuit că judecătorul îşi luase deja foarte în serios atribuţiile şi că îi făcea plăcere rolul în această dramă misterioasă.

— Domnul Giraud nu ne va însoţi? Întrebă Poirot.

— Domnul Giraud ne-a dat foarte clar de înţeles că are de gând să lucreze pe cont propriu, după propriile sale metode, răspunse sec domnul Hautet.

Nu era deloc greu de observat că atitudinea uşuratică a lui Giraud faţă de judecătorul de instrucţie atrăsese antipatia acestuia din urmă. Fără alte vorbe, am pornit la drum. Poirot mergea alături de judecător, iar eu şi comisarul îi urmam la câţiva paşi.

— Nu încape îndoială că relatarea lui Françoise e foarte corectă, mi se adresă Bex pe un ton confidenţial. Am telefonat la sediu. Se pare că, în ultimele şase săptămâni,

asta înseamnă odată cu sosirea domnului Renauld, doamna Daubreuil a depus la bancă, în trei rânduri, sume importante în contul ei. În total, două sute de mii de franci.

— Doamne! Am exclamat uimit, asta înseamnă cam patru mii de lire!

— Exact. Da, nu încape nici o îndoială că era nebun după ea. Rămâne de văzut dacă i-a împărtăşit şi secretul. Judecătorul de instrucţie e optimist, însă eu nu-s deloc de aceeaşi părere.

Tot discutând, ne-am apropiat de bifurcaţia unde, ne opriserăm cu maşina în ziua sosirii noastre şi, în clipa următoare, mi-am dat seama că vila Marguerite, locuinţa misterioasei doamne Daubreuil, era căsuţa din care o văzusem ieşind pe acea frumoasă fată.

— Locuieşte de mult aici, spuse comisarul, arătând cu capul spre casă. Foarte liniştit, foarte retras. Se pare că n-are prieteni sau alte relaţii, în afara cunoştinţelor pe care şi le-a făcut în Merlinville. Nu se referă niciodată la trecutul său, nici la soţul său. Nici măcar nu ştii dacă a murit sau trăieşte. E ceva misterios în treaba asta, mă înţelegi.

Am confirmat, simţind cum devin tot mai curios.

— Şi… fata? M-am aventurat.

— O tânără cu adevărat minunată… modestă, serioasă, tot ce vrei. E de compătimit căci, deşi ea poate că nu ştie nimic despre trecut, bărbatul care o va cere în căsătorie va dori inevitabil să se informeze, ori atunci… Comisarul dădu din umeri cu cinism.

— Dar ea n-are nici o vină! Am protestat indignat.

— Nu. Dar, ce vrei? Bărbaţii ţin foarte mult la trecutul soţiilor lor. N-am mai avut timp să mă revolt căci ajunsesem în faţa uşii.

Domnul Hautet sună. Câteva clipe de linişte, după care se auziră paşi înăuntru şi uşa se deschise. În prag apăruse zeiţa mea din acea după-amiază. Când ne văzu, sângele îi fugi din obraji lăsându-i livizi, şi ochii i se măriră de teamă… fără îndoială!

— Domnişoară Daubreuil, începu domnul Hautet, scoţându-şi pălăria, regretăm nespus că trebuie să vă deranjăm, dar exigenţele legii… mă înţelegeţi? Transmiteţi complimentele mele mamei dumneavoastră şi rugămintea de a avea bunătatea să-mi acorde o întrevedere de câteva minute.

O clipă, fata rămase nemişcată. Mâna stângă îi apăsa pieptul, ca şi cum ar fi vrut să-şi stăvilească bătăile puternice ale inimii. Se stăpâni şi spuse cu glas coborât:

— Mă duc să-i spun. Vă rog să poftiţi.

Intră într-o cameră de pe partea stângă a holului, şi auzirăm murmurul scăzut al glasului său. Apoi altă voce, cu un timbru foarte asemănător, dar cu o inflexiune ceva mai matură, rosti:

— Dar desigur. Roagă-i să vină.

În clipa următoare eram faţă în faţă cu misterioasa doamnă Daubreuil.

Nu era chiar atât de înaltă ca fiica ei, iar rotunjimea trăsăturilor chipului său avea graţia deplinei maturităţi. Părul ei, şi el diferit de al fetei, era negru şi despărţit printr-o cărare, într-o pieptănătură de madonă, ochii, pe jumătate ascunşi de pleoapele coborâte, erau albaştri. Avea o gropiţă în bărbia rotundă, iar buzele uşor întredeschise păreau să schiţeze în permanenţă un surâs misterios. Respira prin toţi porii o feminitate care te subjuga pe dată. Deşi foarte bine conservată, evident nu mai era tânără, însă farmecul ei nu ţinea cont de vârstă.

Stând aşa, în rochia neagră cu guler şi manşete de un alb strălucitor, cu mâinile împreunate, părea subtil rugătoare şi neajutorată.

— Aţi dorit să-mi vorbiţi, domnule? Întrebă.

— Da, doamnă. Domnul Hautet îşi drese glasul. Cercetez moartea domnului Renauld. Aţi aflat despre ea, desigur…

Femeia coborî capul fără să vorbească şi fără ca expresia feţei să i se schimbe.

— Am venit să vă rugăm, dacă puteţi… ăăă… să ne spuneţi ceva care ar putea să facă o oarecare lumină asupra împrejurărilor în care s-a produs.

— Eu? Surpriza din glasul ei era formidabilă.

— Da, doamnă. Poate ar fi mai bine să vorbim doar între noi. Privi cu înţeles spre fată.

Doamna Daubreuil se întoarse spre ea.

— Marthe, draga mea…

Însă fata dădu energic din cap.

— Nu, maman, nu plec. Nu sunt copil. Am douăzeci şi doi de ani. Nu plec. Doamna Daubreuil se întoarse din nou spre judecătorul de instrucţie.

— Vedeţi, domnule.

— Aş prefera să nu vorbesc în faţa domnişoarei Daubreuil.

— După cum v-a spus chiar fiica mea, nu e un copil.

Un moment, judecătorul ezită, nedumerit.

— Prea bine, doamnă, spuse în cele din urmă. Fie ca dumneavoastră. Avem motive să credem că aveaţi obiceiul să-l vizitaţi pe răposat seara, în vila lui. E adevărat?

Obrajii palizi ai doamnei se colorară, însă răspunse foarte calmă:

— Nu aveţi dreptul să-mi puneţi o asemenea întrebare.

— Doamnă, noi cercetăm o crimă.

— Bine, şi ce-i cu asta? Eu n-am nici o legătură cu crima.

— Nici n-am spus asta, vreo clipă, doamnă. Însă îl cunoşteaţi bine pe defunct. V-a mărturisit vreodată că-l paşte vreo primejdie?

— Niciodată.

— V-a vorbit vreodată despre viaţa lui din Santiago şi despre anumiţi duşmani pe care poate şi i-a făcut acolo?

— Nu.

— Deci nu ne puteţi ajuta deloc?

— Mă tem că nu. De fapt, nici nu înţeleg de ce aţi venit la mine. Soţia lui nu vă poate spune ce doriţi să ştiţi? În glasul său se distingea clar o undă de ironie.

— Doamna Renauld ne-a spus tot ce ştia.

— Ah! Spuse doamna Daubreuil. Mă întreb…
— Ce vă întrebaţi, doamnă?
— Nimic.
Judecătorul de instrucţie o privi lung. Îşi dădea seama că se angajase într-un duel şi că adversarul său nu era deloc de neglijat.
— Vă menţineţi declaraţia că domnul Renauld nu v-a mărturisit nimic?
— Ce vă face să credeţi că mi-ar fi mărturisit ceva?
— Faptul că, doamnă, un bărbat îi spune amantei sale lucruri pe care nu întotdeauna i le spune soţiei, răspunse domnul Hautet cu brutalitate calculată.
— Ah! Exclamă ea, repezindu-se în faţă. Ochii îi scoteau flăcări. Mă insultaţi, domnule! Şi asta în faţa fiicei mele! N-am nimic de spus. Vă rog să părăsiţi casa mea!
Fără doar şi poate, onoarea rămăsese de partea doamnei. Am părăsit vila Marguerite ca nişte şcolari ruşinaţi. Judecătorul bombănea supărat în barbă. Poirot părea pierdut în gânduri. Se smulse brusc din reverie şi îl întrebă pe domnul Hautet dacă ştie vreun hotel prin apropiere.
— E unul micuţ, Hôtel des Bains, în partea asta a oraşului, la câteva sute de yarzi de aici. E numai bun pentru investigaţiile dumneavoastră, căci e aproape. Deci ne vedem mâine dimineaţă, nu?
— Da, şi vă mulţumesc, domnule Hautet.
Ne-am despărţit cu cuvenitele politeţuri, Poirot şi cu mine îndreptându-ne spre Merlinville, ceilalţi întorcându-se la vila Genevičve.
— Sistemul poliţist francez e minunat, spuse Poirot, privind în urma lor. Informaţiile pe care le deţin despre viaţa fiecăruia, în cele mai mici detalii, sunt extraordinare. Deşi locuia doar de cel mult şase săptămâni aici, sunt perfect la curent cu ocupaţiile şi obiceiurile domnului Renauld şi în momentul anunţării veştii morţii lui, au şi fost în stare să furnizeze informaţii cu privire la contul bancar al doamnei Daubreuil, şi la sumele depuse în ultima vreme!

Fără îndoială, dossier-ul e o mare instituţie. Dar, ce-i asta? Se întoarse rapid.

O siluetă fără pălărie, alerga după noi. Era Marthe Daubreuil.

— Vă cer iertare, strigă ea cu respiraţia întretăiată, când ajunse lângă noi, nu… nu trebuia să fac asta, ştiu… Să nu-i spuneţi mamei. Dar e adevărat ce vorbeşte lumea, că domnul Renauld a chemat, înainte să moară, un detectiv şi… şi că acela sunteţi dumneavoastră?

— Da, domnişoară, răspunse cu blândeţe Poirot. E foarte adevărat. Dar cum ai aflat?

— Françoise i-a spus lui Amelie, servitoarea noastră, explică Marthe, roşind.

Poirot se strâmbă.

— În afaceri de genul ăsta, discreţia e imposibilă! Dar nu asta-i problema. Ei bine, domnişoară, ce vrei să ştii?

Fata ezită. Părea dornică, deşi se temea, să vorbească. În cele din urmă, aproape în şoaptă rosti:

— E… există vreun suspect?

Poirot o privi pătrunzător, apoi răspunse evaziv:

— În momentul de faţă toată lumea e suspectă, domnişoară.

— Da, ştiu… însă… e cineva în mod deosebit?

— De ce vrei să ştii?

Întrebarea păru s-o sperie. Brusc mi-au venit în minte cuvintele lui Poirot din după-amiaza aceea: „Fata cu ochii neliniştiţi!”

— Domnul Renauld a fost întotdeauna amabil cu mine, răspunse într-un târziu Marthe. E normal să mă intereseze.

— Înţeleg, spuse Poirot. Ei bine, domnişoară, în prezent, bănuiala se îndreaptă asupra a două persoane.

— Două?

Puteam să jur că în glasul ei erau şi surpriză şi uşurare.

— Nu li se cunoaşte numele, dar se presupune că sunt chilieni din Santiago. Ei vezi, domnişoara, ce înseamnă să fi

tânără şi frumoasă! Pentru dumneata am trădat secretele profesionale!

Fata râse fericită şi apoi, aproape timid, îi mulţumi.

— Acum trebuie să fug înapoi. Maman ar putea să-mi observe lipsa. Se întoarse şi o luă la fugă, semănând cu o modernă Atalantă4. M-am uitat lung în urma ei.

— Mon ami, rosti Poirot cu glasul său blând-ironic, o să rămânem proţăpiţi aici toată noaptea… numai pentru că ai văzut o tânără frumoasă şi mintea ţi-a luat-o razna?

Am râs şi m-am scuzat.

— Într-adevăr, e frumoasă, Poirot. Oricine poate fi iertat că şi-a pierdut capul din pricina ei.

Poirot mormăi:

— Mon Dieu! Dar chiar că ai o inimă foarte sensibilă!

— Poirot, îţi aminteşti că după afacerea Styles5, când…

— Când te-ai îndrăgostit de două încântătoare femei deodată, şi niciuna nu era pentru dumneata?

— Da, mi-aduc aminte. M-ai consolat spunându-mi că, poate, într-o zi, vom vâna din nou împreună, şi că atunci…

— Eh bien?

— Păi, acum vânăm iar împreună şi… M-am oprit şi-am izbucnit în râs, fără să vreau.

Însă, spre marea mea surpriză, Poirot îşi clătină capul cât se poate de serios.

— Ah, mon ami, scoate-ţi-o din inimă pe Marthe Daubreuil. Nu-i pentru dumneata! Ascultă-l pe papa Poirot!

— Dar de ce? Am strigat. Comisarul m-a asigurat că-i tot atât de bună pe cât e de frumoasă! Un adevărat înger!

— Câţiva dintre cei mai mari criminali pe care i-am cunoscut aveau feţe de îngeri, răspunse Poirot mucalit. O malformaţie a celulelor gri poate să coincidă foarte uşor cu un chip de madonă.

— Poirot, am protestat, terifiat, să nu-mi spui că suspectezi un copil inocent ca acesta!

— Ta-ta-ta! Nu te agita! N-am spus că o suspectez… însă, trebuie să admiţi că insistenţa ei de a afla cât mai multe

despre cazul de faţă e oarecum ciudată.
— Pentru prima dată văd mai departe decât dumneata, am spus. Nu e neliniştită pentru ea, ci pentru mama ei.
— Prietene, nu vezi nimic, ca de obicei. Doamna Daubreuil este foarte capabilă să-şi poarte singură de grijă fără s-o mai amărască şi pe fata ei. Recunosc că sunt pisălog însă îţi repet ce-am spus mai înainte. Nu te îndrăgosti. Nu e pentru dumneata! Eu, Hercule Poirot, ştiu ce spun! Sacré, dacă aş putea să-mi aduc aminte unde am mai văzut faţa asta!
— Ce faţă? Am întrebat, surprins. A fetei?
— Nu. A mamei.
Observându-mi surprinderea, dădu din cap, apăsat.
— Exact ce-ai auzit. E mult de-atunci, eram încă în poliţia belgiană. De fapt, n-am văzut-o niciodată, dar i-am văzut fotografia… şi asta în legătură cu un caz. Chiar am impresia…
— Da?
— S-ar putea să mă înşel, însă am impresia că era vorba de-o crimă.

Capitolul VIII.
O întâlnire neaşteptată.

Dimineaţa următoare ne-am dus devreme la vilă. De data asta, omul ce păzea poarta nu ne-a mai barat drumul. Dimpotrivă, ne-a salutat cu respect, şi am pornit către casă. Servitoarea Léonie tocmai cobora scările şi perspectiva unei mici conversaţii nu păru să-i displacă.
Poirot o întrebă despre starea doamnei Renauld.
Léonie dădu din cap.
— E groaznic de tulburată, la pauvre dame! N-a mâncat nimic… dar absolut nimic! Şi e palidă ca o stafie. Ţi se rupe inima s-o vezi. Ah, par exemple, eu n-aş suferi în halul ăsta pentru un bărbat care m-a înşelat cu altă femeie!
Poirot o aprobă cu înţelegere.
— E foarte adevărat ce spui, dar ce poţi să faci? Inima unei femei care iubeşte iartă multe. Totuşi, fără îndoială că au

existat multe scene de reproş între ei, în ultimele luni, nu?

Léonie clătină din nou din cap.

— Niciodată, domnule. N-am auzit-o niciodată pe doamna scoţând un cuvânt de protest… sau măcar de reproş! Avea o fire şi-o purtare de înger… complet diferită de-a domnului.

— Domnul Renauld n-avea o fire de înger?

— Nici vorbă. Când se supăra, îl ştia toată casa. În ziua în care s-a certat cu domnul Jack… ma foi! Se putea auzi până-n piaţă, atât de tare răcneau!

— Zău? Şi când a avut loc cearta asta? Întrebă Poirot.

— Oh! Chiar înainte de plecarea domnului Jack la Paris. Aproape să piardă trenul. A ieşit din bibliotecă şi a înhăţat geamantanul pe care-l lăsase în hol. Cum automobilul e în reparaţie, a trebuit să alerge până la gară. Făceam curat în salon şi l-am văzut trecând, cu faţa albă… albă… şi cu două pete roşii în obraz. Doamne, ce supărat era!

Léonie era încântată de sporovăiala ei.

— Dar de ce s-au certat?

— Ah, asta n-o ştiu, recunoscu Léonie. E drept, că strigau, dar vocile lor erau atât de puternice şi ascuţite şi vorbeau atât de repede, că doar cineva care ştie bine englezeşte ar fi putut să priceapă ce spuneau. Însă domnul a fost ca o vijelie toată ziua! Era imposibil să-i intri în voie!

Zgomotul unei uşi trântite întrerupse logoreea lui Léonie.

— Şi Françoise care m-aştepta deasupra, exclamă ea, amintindu-şi cam târzior de îndatoririle sale. Bătrâna asta bombăne tot timpul!

— O clipă, domnişoară. Unde-i judecătorul de instrucţie?

— S-au dus în garaj să se uite la automobil. Domnul comisar s-a gândit că poate maşina a fost folosită în noaptea crimei.

— Quelle idée, murmură Poirot, în timp ce fata se îndepărta.

— Nu mergem şi noi?

— Nu, eu unul am să-i aştept în salon. E răcoare acolo în dimineaţa asta caldă.

Nu-mi prea plăcu placiditatea cu care vorbise.

— Dacă n-ai nimic împotrivă… am spus, apoi m-am oprit.

— Câtuşi de puţin. Vrei să faci investigaţii pe cont propriu, aşa-i?

— Păi, aş vrea să mă uit la Giraud, dacă o fi pe undeva, pe aici, să văd cam ce face.

— Omul-ogar, murmură Poirot, în timp ce se întindea confortabil într-un fotoliu şi închise ochii. În orice caz, prietene, au revoir.

Am ieşit pe uşa din faţă. Bine-nţeles că era cald. Am luat-o pe cărarea pe care umblasem cu o zi înainte. Aveam de gând să cercetez personal locului crimei. Totuşi, nu m-am îndreptat direct spre locul cu pricina, ci am ocolit tufişurile astfel încât să intru pe terenul de golf la vreo câteva sute de yarzi mai la dreapta. Dacă Giraud mai era la locul faptei, vroiam să-i observ metodele fără să fiu văzut. Însă, aici gardul viu era mult mai des, şi a fost un adevărat chin să-mi croiesc drum prin el. Când, în sfârşit, am pătruns pe teren, am făcut-o atât de neaşteptat şi cu atâta forţă încât aproape că am răsturnat-o pe tânăra doamnă care stătea cu spatele la tufişuri.

Era normal ca ea să scoată un ţipăt de spaimă, dar şi eu am scos unul de surpriză. Căci în faţa mea stătea tovarăşa mea de călătorie, Cenuşăreasa!

Surpriza a fost reciprocă.

— Dumneata! Am exclamat concomitent.

Tânăra doamnă îşi reveni prima.

— Măi să fie! Exclamă. Ce faci aici?

— Apropo, dar dumneata? I-am întors-o eu.

— Când te-am văzut ultima dată, alaltăieri, te grăbeai spre casă, în Anglia, ca un băieţel cuminte. Ai un bilet de vacanţă în circuit, pe spezele deputatului dumitale?

Am trecut cu vederea ultimele cuvinte.

— Când te-am văzut ultima dată, am spus, te grăbeai spre casă la sora dumitale, ca o fetiţă cuminte. Apropo, ce face sora dumitale?

Mă răsplăti cu strălucirea dinţilor albi.

— Ce drăguţ că întrebi de ea! Sora mea e bine, mulţumesc.

— E aici, cu dumneata?

— A rămas în oraş, răspunse cu demnitate, obrăznicătura.

— Nu cred că ai o soră, am râs. Dacă ai, numele ei e Harris!

— Ţi-l aminteşti pe-al meu? Mă întrebă surâzând.

— Cenuşăreasa. Dar mi-l vei spune acum pe cel adevărat, nu-i aşa?

Clătină din cap, cu o privire răutăcioasă.

— Nici măcar de ce te afli aici?

— Ei, asta! Presupun c-ai auzit că şi cei de profesia mea au vacanţe.

— Şi le petrec în staţiuni balneare costisitoare, în Franţa?

— Ieftin ca braga, dacă ştii unde să mergi.

Am privit-o pătrunzător.

— Totuşi, acum două zile când ne-am întâlnit, n-aveai intenţia să vii aici.

— Toţi avem necazurile noastre, rosti sentenţios domnişoara Cenuşăreasa. Şi-acum, gata, îţi ajunge ce ştii. Băieţii n-ar trebui să fie curioşi. Încă nu mi-ai spus, ce faci dumneata aici. Presupun că te-a remorcat deputatul să-i faci propagandă pe plajă.

— Mai încearcă o dată. Îţi aminteşti că ţi-am spus că bunul meu prieten a fost detectiv?

— Da?

— Şi poate ai auzit şi de crima petrecută aici… la vila Genevičve?…

Mă privi lung. Respiraţia i se îngreună, iar ochii i se făcură mari şi rotunzi.

— Doar nu vrei să spui… că ai treabă cu asta?

Am confirmat. Era limpede că o şocasem puternic. Emoţia îi era atât de grăitoare! Câteva secunde rămase mută, privindu-mă ţintă. Apoi dădu din cap apăsat.

— Ei bine, n-am să bat toba. Fă-mă o tură. Vreau să văd toate ororile.

— Ce vrei să spui?

— Exact ce-am spus, nu ţi-am mai zis, îngeraşule, că mă dau în vânt după crime? De ce crezi că îmi frâng gleznele pe pantofii ăştia cu toc înalt prin mirişte a asta? Dau târcoale pe-aci de câteva ore. Am încercat prin faţă, dar încuiatul ăla de jandarm francez nu s-a lăsat păcălit. Pun pariu că nici Elena din Troia, nici Cleopatra şi nici Maria Stuart, luate împreună n-ar fi scos-o la capăt cu el! Am avut cu adevărat baftă să dau de dumneata pe aici. Hei, arată-mi toate urmele.

— Dar, ascultă… stai puţin… nu pot. Nimeni n-are voie să intre. E strict secret.

— Nu sunteţi dumneata şi prietenul dumitale tartorii cei mari?

Am simţit nevoia să-mi dau importanţă.

— De ce eşti atât de curioasă? Am întrebat moale. Şi ce anume vrei să vezi?

— Oh, totul! Locul unde s-a întâmplat, şi urma, şi cadavrul şi orice amprentă sau lucru interesant. Până acum, n-am avut niciodată ocazia să pic pe o crimă ca asta. Am s-o ţin aşa toată viaţa?

M-am întors într-o parte, indispus. Ce-au devenit femeile în ziua de azi! Excitaţia exagerată a femeii îmi făcea greaţă. Citisem despre gloatele de femei care asediau sălile de judecată când câte vreun nenorocit urma să fie condamnat la moarte. De multe ori mă întrebasem cine erau acele femei. Acum ştiam. Erau din acelaşi soi cu Cenuşăreasa, tinere, şi totuşi, moarte după senzaţii tari, după senzaţii cu orice preţ, fără nici o tangenţă cu decenţa sau sensibilitatea. Frumuseţea vie a femeii mă atrăsese împotriva voinţei mele, deşi mai păstram încă în minte prima impresie de dezaprobare şi antipatie. M-am gândit la mama, moartă demult. Oare ce-ar fi spus despre acest

ciudat produs al adolescenţei moderne? Un chip drăgălaş pudrat şi vopsit, şi o minte morbidă!

— Stai, nu te mai da mare, spuse brusc doamna. Şi nu-ţi mai da aere. Când te-au chemat pentru treaba asta, ţi-ai ridicat nasu-n vânt şi ţi-ai spus că-i o afacere scârboasă şi n-ai vrea să ai de-a face cu ea!

— Nu, dar…

— Dac-ai fi aici în vacanţă, n-ai da târcoale primprejur, la fel ca mine? Bine-nţeles că ai da.

— Eu sunt bărbat. Dumneata eşti femeie.

— Părerea dumitale despre femei e că neapărat trebuie să se urce pe scaun şi să zbiere când văd un şoarece? E cu totul depăşită, e preistorică. Dar ai să-mi arăţi, nu-i aşa? Pentru mine ar putea fi o chestie grozavă.

— În ce sens?

— Reporterii sunt ţinuţi la distanţă. Eu aş putea face un reportaj senzaţional pentru unul din ziare. Nici nu ştii ce bine se plăteşte pentru o bagatelă de la faţa locului.

Ezitam. Fata îşi strecură o mânuţă moale într-a mea.

— Te rog… eşti un scump.

Am capitulat. În secret, ştiam că-mi va face plăcere să joc rolul de showman. Şi de altfel, conduita morală a fetei nu era treaba mea. Eram puţin nervos gândindu-mă la ce-ar zice judecătorul de instrucţie, dar mi-am făcut singur curaj spunându-mi că, la urma urmelor, n-avea ce rău să se-ntâmple.

În primul rând, ne-am îndreptat spre locul în care fusese descoperit cadavrul victimei. Şi acolo stătea de pază un om, care m-a salutat respectuos, cunoscându-mă din vedere, şi care n-a pus nici o întrebare cu privire la însoţitoarea mea. Probabil şi-a închipuit că garantez eu pentru ea. I-am explicat Cenuşăresei cum a fost descoperit corpul, iar ea mă asculta cu atenţie, punând din când în când întrebări inteligente. Apoi ne-am îndreptat paşii în direcţia vilei. Înaintam cam cu grijă pentru că, sincer vorbind, nu eram deloc nerăbdător să ne întâlnim cu careva. Am luat fata

printre tufişuri, dând un ocol până-n spatele casei, unde se găsea magazia. Mi-am amintit că ieri seară, după ce a încuiat uşa, domnul Bex lăsase cheia lui sergent de ville Marchaud „în caz că domnul Giraud o să aibă nevoie de ea cât suntem noi sus.” M-am gândit că era foarte posibil ca faimosul detectiv, după ce-o folosise, să i-o fi returnat lui Marchaud. Lăsând fata ascunsă prin tufişuri, am intrat în casă. Marchaud era la datorie în faţa uşii salonului. Dinspre interior răzbătea murmur de glasuri:

— Domnul îl caută pe Hautet? E înăuntru. O interoghează din nou pe Françoise.

— Nu, i-am spus grăbit, nu-l caut pe el. Dar aş vrea tare mult cheia de la magazia de-afară, numai dacă nu contravine regulamentului.

— Dar desigur, domnule. O scoase şi mi-o înmână. Uitaţi-o! Domnul judecător a dat ordin să vă punem totul la dispoziţie. O să mi-o înapoiaţi când veţi fi terminat cu ea, asta-i tot.

— Bine-nţeles.

Am simţit un fior de satisfacţie, căci am înţeles, cel puţin în ochii lui Marchaud, eram tot atât de important ca şi Poirot. Fata mă aştepta. Când văzu că am cheia în mână, scoase un strigăt de încântare.

— Deci ai obţinut-o!

— Desigur, am răspuns rece. Oricum ceea ce fac eu e neregulamentar, să ştii.

— Ai fost un dulce, şi n-am s-o uit. Să mergem. Nu ne pot vedea din casă, nu-i aşa?

— Stai puţin. I-am oprit avântul cu care pornise. N-am să te opresc să intri, dacă aşa vrei. Dar chiar vrei? Ai văzut mormântul, terenul, ai aflat toate detaliile cazului. Nu-ţi ajunge? Va fi sinistru, să ştii, şi… neplăcut.

Mă privi o clipă cu o expresie pe care n-am putut-o descifra, apoi începu să râdă.

— Mă omor după chestiile de groază, spuse. Să mergem.

Am ajuns în tăcere la uşa micii magazii. Am deschis-o şi am intrat. Am înaintat spre cadavru şi am tras uşor cearşaful, cum făcuse şi domnul Bex în seara precedentă. Un mic sunet de groază ieşi de pe buzele fetei, m-am întors şi-am privit-o. Pe faţa ei se putea citi oroare, iar buna dispoziţie de până atunci dispăruse complet. Nu voise să-mi asculte sfatul, iar acum îşi primea pedeapsa. Am simţit o ciudată înverşunare împotriva ei. Acum n-avea încotro, trebuia să suporte. Am întors uşor cadavrul cu faţa-n jos.

— Vezi, a fost înjunghiat în spate, am spus.

Aproape că rămăsese fără glas.

— Cu ce?

I-am arătat borcanul de sticlă.

— Cu cuţitul ăsta.

Brusc, fata se clătină şi se prăbuşi la pământ. I-am sărit în ajutor.

— Ţi-e rău. Să ieşim de-aici. A fost prea mult pentru dumneata.

— Apă, rosti ea. Repede. Apă…

Am lăsat-o, şi am alergat spre casă. Din fericire, nu era nici un servitor prinprejur, aşa că, am putut să iau neobservat un pahar cu apă în care am turnat câteva picături de coniac dintr-o sticlă din buzunar. În câteva minute eram înapoi. Fata zăcea întinsă unde-o lăsasem, însă apa şi cele câteva picături de coniac avură un efect miraculos asupra ei.

— Ia-mă repede de aici… oh, repede, repede, strigă ea, înfiorată.

Susţinând-o cu braţul, am scos-o la aer, iar ea trase uşa. Apoi respiră adânc.

— Mi-e mai bine. Oh, a fost oribil! De ce m-oi fi lăsat să intru?

Vorbele ei mi s-au părut atât de pline de feminitate că nu m-am putut reţine să nu zâmbesc. În adâncul inimii nu-mi displăcea faptul că i se făcuse rău. Asta dovedea că nu era chiar atât de insensibilă cum o bănuisem eu. În plus, era

doar cu puţin mai mare decât un copil, iar curiozitatea ei nu avusese un scop anume.

— Am făcut tot ce-am putut ca să te opresc, i-am spus blând.

— Da, asta aşa e. Ei, bine, la revedere.

— Ascultă, nu poţi pleca aşa… tot singură. Nu ţi-ai revenit complet. Insist să te conduc înapoi la Merlinville.

— Prostii. Acum mă simt perfect.

— Şi dacă ai să leşini iar? Nu, am să vin cu dumneata.

Fata refuză cu o energie demnă de cauze mai bune. În cele din urmă, căzurăm de acord s-o conduc până la periferia oraşului. Am luat-o pe drumul pe care venisem, trecând pe lângă groapă şi făcând un ocol până la şosea. Când primele magazine începură să se zărească, se opri şi-mi întinse mâna.

— La revedere, şi-ţi mulţumesc foarte mult c-ai venit cu mine.

— Eşti sigură că ţi-e mai bine acum?

— Foarte sigură, mulţumesc. Sper să n-ai neplăceri din cauza a ceea ce mi-ai arătat.

Am respins ideea cam în surdină.

— Ei bine, la revedere.

— Au revoir, am corectat-o eu. Dacă mai rămâi aici, o să ne mai vedem. Îmi zâmbi într-o doară.

— Aşa e. Atunci, au revoir.

— Stai o clipă, nu-mi dai adresa dumitale?

— Oh, stau la Hôtel du Phare. E micuţ, dar foarte bun. Vino mâine la mine.

— Am să vin, am spus cam cu prea mult entuziasm.

M-am uitat după ea până s-a pierdut în zare, apoi mi-am îndreptat paşii înapoi spre vilă. Mi-am amintit că nu încuiasem la loc uşa magaziei. Din fericire, faptul trecuse neobservat şi, răsucind cheia, am luat-o şi i-am înapoiat-o lui Marchaud. Abia în acel moment mi-am dat seama că, deşi Cenuşăreasa îmi dăduse adresa, încă nu-i aflasem numele adevărat.

Capitolul IX.

Domnul Giraud descoperă unele indicii.

Când am intrat în salon, l-am găsit pe judecătorul de instrucţie interogându-l de zor pe bătrânul grădinar Auguste. Poirot şi comisarul, ambii prezenţi, m-au salutat cu un surâs şi respectiv cu o plecăciune. M-am strecurat uşurel pe un scaun. Domnul Hautet îşi dădea toată silinţa, şi era meticulos până peste poate, fără a reuşi, însă, să obţină ceva cât de cât important.

Auguste recunoscu mănuşile de grădinărit ca fiind ale sale. Le purta când umbla cu o anumită specie de primula care era otrăvitoare pentru unii oameni. Nu putea spune când le purtase ultima oară. În mod sigur nu le pierduse. Unde le ţinea? Când pe ici, când pe colo. Cazmaua stătea de obicei în magazia de scule. Era încuiată? Bine-nţeles că era. Unde se păstra cheia? Parbleu, bine-nţeles că în uşă! Nu există nimic ce să merite a fi furat. Cine s-ar fi aşteptat la o bandă de hoţi, de asasini? Lucruri de genul ăsta nu s-au întâmplat pe vremea doamnei vicontese. Domnul Hautet îi făcu semn că terminase cu el şi bătrânul se îndreptă spre uşă şchiopătând. Amintindu-mi de insistenţele repetate ale lui Poirot privind urmele de paşi din straturile de flori, îl cercetasem cu mare atenţie în timpul interogatoriului. Ori n-avea nici o legătură cu crima, ori era un actor desăvârşit. Exact când să iasă pe uşă, m-a fulgerat o idee.

— Pardon, domnule Hautet, am strigat, îmi permiteţi să-i pun şi eu o întrebare?

— Dar desigur, domnule.

Astfel încurajat, m-am întors spre Auguste.

— Unde-ţi ţii bocancii?

— Sac ŕ papier! Mormăi omul. În picioare, unde altundeva?

— Dar când te culci?

— Sub pat.

— Şi cine ţi-i curăţă?

— Nimeni. De ce să mi-i cureţe? Doar nu ies cu ei la promenadă ca un tânăr! Duminică port bocancii de duminică, bien entendu, dar altfel!… Ridică din umeri.

Am clătinat din cap, descurajat.

— Bine, bine, spuse judecătorul de instrucţie. Nu prea înaintăm. Trebuie să batem pasul pe loc până avem răspunsul de la Santiago. L-a văzut cineva pe Giraud? Ăsta chiar că-i lipsit de politeţe! Sunt nevoit să trimit după el şi…

— Nu trebuie să mai trimiteţi, domnule judecător.

Am tresărit cu toţii la auzul glasului liniştit. Giraud ne privea de afară, prin fereastra deschisă.

Sări agil în cameră şi se apropie de masă.

— Iată-mă la ordinele dumneavoastră, domnule judecător. Vă rog să primiţi scuzele mele pentru a nu mă fi prezentat mai devreme.

— Nu face nimic, nu face nimic, rosti judecătorul cam încurcat.

— Eu sunt doar un detectiv, continuă celălalt. Nu mă pricep deloc la interogatorii. Dacă aş conduce unul, aş fi înclinat să n-o fac cu fereastra deschisă. Oricine de afară poate auzi atât de uşor tot ce se petrece… Dar nu contează.

Domnul Hautét se înroşi de supărare. Era limpede că cei doi nu se înghiţeau deloc. Chiar din start se certaseră. Poate şi în alte cazuri s-ar fi întâmplat la fel. Pentru Giraud, toţi judecătorii de instrucţie erau proşti, iar pentru judecătorul de instrucţie Hautet, care se credea cineva, manierele detectivului parizian nu făceau decât să-l ofenseze.

— Eh bien, domnule Giraud, spuse judecătorul oarecum aspru. Sunt convins că v-aţi folosit foarte eficient timpul. Ne puteţi da numele asasinilor, nu-i aşa? Ca şi locul în care se află acum?

Insensibil la ironie, Giraud replică:

— Ştiu măcar de unde-au venit.

— Comment?

Giraud scoase două mici obiecte din buzunar şi le puse pe masă. Ne-am îngrămădit cu toţii. Obiectele erau foarte banale: un muc de ţigară şi un băţ de chibrit neaprins. Detectivul se răsuci spre Poirot.

— Ce vedeţi aici? Întrebă.

Tonul său avea ceva aproape brutal. Am simţit cum mi se aprind obrajii. Însă Poirot rămase impasibil. Ridică din umeri.

— Un chiştoc de ţigară şi un chibrit.

— Asta-i tot ce puteţi spune?

Poirot întinse braţele în lături.

— Nu-mi spun… nimic.

— Ah! Exclamă Giraud pe un ton satisfăcut. N-aţi studiat astfel de lucruri. Acesta nu-i un chibrit obişnuit… cel puţin, nu în ţara asta. În America de Sud e destul de banal. Din fericire nu-i ars. Nu l-aş fi putut recunoaşte, altfel. E clar că unul dintre bărbaţi a aruncat mucul de ţigară şi şi-a aprins alta, timp în care un băţ i-a căzut din cutie.

— Şi celălalt băţ? Întrebă Poirot.

— Care băţ?

— Cel cu care şi-a aprins ţigara. L-aţi găsit şi pe acela?

— Nu.

— Probabil n-aţi căutat cu atenţie.

— N-am căutat cu atenţie… Un moment am avut impresia că detectivul o să explodeze de supărare însă, cu un efort, reuşi să se stăpânească. Observ că vă arde de glumă, domnule Poirot. În orice caz, cu chibrit sau fără chibrit, mucul de ţigară ar fi suficient. E o ţigară sud-americană, făcută dintr-o hârtie îmbibată într-o substanţă specială.

Poirot se înclină. Comisarul spuse:

— Ţigara şi chibritul puteau foarte bine să-i aparţină domnului Renauld. Nu uitaţi că n-au trecut decât doi ani de când s-a întors din America de Sud.

— Nu, răspunse celălalt, sigur pe el. Am căutat deja printre lucrurile domnului Renauld. Ţigările şi chibriturile pe care le folosea sunt complet diferite.

— Nu vi se pare ciudat, întrebă Poirot, că aceşti străini n-au venit pregătiţi nici eu armă, nici cu mănuşi, nici cu cazma, ci le-au găsit aici, la-ndemână?

Giraud zâmbi superior.

— Bine-nţeles că-i ciudat. Fără explicaţia pe care-o deţin, ar fi de nesoluţinat.

— Aha! Spuse domnul Hautet. Un complice! Un complice din casă!

— Sau din afară, rosti Giraud cu un zâmbet aparte.

— Dar cineva trebuia să le dea drumul, nu? Nu putem crede că, doar printr-un noroc extraordinar, au găsit uşa deschisă.

— D'accord, domnule judecător. Uşa le-a fost deschisă, dar tot atât de bine putea s-o facă şi cineva din afara casei, care avea cheia.

— Dar cine avea o cheie?

Giraud ridică din umeri.

— În privinţa asta, nimeni care are o cheie n-ar recunoaşte faptul. Însă există câteva persoane care ar fi putut avea una. Domnul Jack Renauld, fiul, de exemplu. E drept că e în drum spre America de Sud, dar se putea s-o fi pierdut sau să i se fi furat. Apoi, e grădinarul… e aici de mulţi ani. Una dintre tinerele servitoare poate că are un iubit. E uşor să obţii un mulaj şi apoi să-ţi confecţionezi un duplicat. Sunt multe posibilităţi. Şi apoi, după mintea mea, ar mai exista o persoană care n-ar fi deloc exclus să deţină încă o cheie.

— Cine?

— Doamna Daubreuil, răspunse sec detectivul.

— Ei, ei, rosti, judecătorul, şi falca îi căzu oarecum, ai şi aflat despre asta, nu-i aşa?

— Mie nu-mi scapă nimic, îi răspunse imperturbabil detectivul.

— Există totuşi un lucru despre care pot să jur că n-ai auzit, spuse judecătorul, şi încântat de a avea ocazia să-şi dovedească superioritatea şi fără nici o altă introducere, îi relată despre misterioasa vizitatoare din noaptea

precedentă. Povesti, de asemenea, şi despre cecul completat pentru „Duveen” şi, în final, îi înmânã şi scrisoarea semnată „Bella”.

Giraud ascultă în tăcere, studie cu atenţie scrisoarea, apoi o înapoie.

— Toate astea sunt foarte interesante, domnule judecător, dar nu-mi afectează cu nimic teoria.

— Şi care-i teoria dumneavoastră?

— Pe moment, prefer să n-o dezvălui. Abia mi-am început investigaţiile, nu uitaţi.

— Spuneţi-mi un lucru, domnule Giraud, rosti brusc Poirot. Conform teoriei dumneavoastră, uşa a fost descuiată. Asta nu explică, însă, de ce a fost lăsată deschisă. Când au ieşit, normal ar fi fost să tragă uşa după ei. Dacă sergent de ville se întâmplă să treacă prin faţa casei, cum de altfel o şi face uneori, ar fi fost descoperiţi şi înhăţaţi pe dată.

— Pff! Au uitat. O greşeală, fiţi convins, din partea lor!

Atunci, spre surprinderea mea, Poirot pronunţă aceleaşi cuvinte pe care le pronunţase în faţa domnului Bex, o seară în urmă:

— Nu sunt de acord cu dumneavoastră. Faptul că uşa a fost lăsată deschisă fie că a făcut parte din plan, fie că a fost o necesitate, şi orice teorie care nu admite asta e sortită eşecului.

Ne-am uitat cu toţii la omuleţ, plini de uimire. Personal, credeam că, faptul de a fi fost nevoit să-şi recunoască ignoranţa în ceea ce privea mucul de ţigară şi chibritul, îl umilise, dar îl vedeam acum la fel de sigur pe sine ca de obicei, punându-l la pământ pe marele Giraud, fără să clipească.

Detectivul îşi răsuci mustaţa şi-i aruncă prietenului meu o privire oarecum ironică.

— Deci nu sunteţi de acord cu mine, nu? Ei bine, să auzim şi punctul dumneavoastră de vedere. Ce v-a izbit în mod deosebit în cazul de faţă?

— Un lucru mi se pare semnificativ. Spuneţi-mi, domnule Giraud, nu vă e nimic familiar cu privire la acest caz. Nu vă reaminteşte nimic?

— Familiar? Să-mi reamintească? Nu pot să spun aşa, pe moment. Totuşi, nu cred.

— Greşiţi, spuse liniştit Poirot. A mai fost comisă o crimă aproape identică, mai demult.

— Când? Şi unde?

— Ah, din nefericire, asta nu-mi pot aduce aminte, deocamdată… dar am să-mi amintesc. Sperasem ca dumneavoastră să mă puteţi ajuta.

Giraud pufni neîncrezător.

— Au fost o grămadă de cazuri cu oameni mascaţi! Nu pot să ţiu minte toate detaliile acestor cazuri. Toate crimele se aseamănă mai mult sau mai puţin între ele.

— Mă refeream la un lucru ce prezintă o caracteristică aparte. Dintr-odată, Poirot îşi reluă atitudinea didactică şi ni se adresă tuturor. Vă voi vorbi acum despre psihologia crimei. Domnul Giraud cunoaşte foarte bine că fiecare criminal are metoda lui proprie şi că poliţia, când e chemată să investigheze… un caz de furt prin efracţie, să zicem, foarte adesea îl descoperă pe făptaş, pur şi simplu, după metoda pe care a folosit-o. (Japp le-ar spune acelaşi lucru, Hastings.) Omul e un animal lipsit de originalitate. Neoriginal în respectabila sa viaţă de zi cu zi care se încadrează perfect în lege, neoriginal şi în afara legii. Dacă un om comite o crimă, orice altă crimă pe care o va comite se va asemăna strâns cu prima. Criminalul englez care-şi elimina în serie nevestele înecându-le în baie e un astfel de caz. Dacă şi-ar fi schimbat metoda, poate n-ar fi fost prins nici până în ziua de azi. Însă el s-a supus îndemnurilor dictate de natura umană, convins că ce i-a reuşit o dată îi va reuşi din nou, şi şi-a primit pedeapsa pentru lipsa lui de originalitate.

— Şi care-i morala? Mârâi Giraud.

— Că dacă ai două crime identice ca plan şi execuţie, poţi fi sigur că în spatele ambelor se ascunde acelaşi creier. Eu sunt în căutarea creierului, domnule Giraud… şi am să-l găsesc. În cazul de faţă avem un indiciu clar, un indiciu psihologic. Puteţi cunoaşte totul despre capete de ţigări şi chibrituri, domnule Giraud, însă eu, Hercule Poirot, cunosc mintea umană. Şi omuleţul îşi ciocăni fruntea cu emfază.

Singurul neimpresionat fu Giraud.

— Pentru orientare, domnule Giraud, am să vă dau încă un reper care ar fi putut să scape observaţiei dumneavoastră. Ceasul de mână al doamnei Renauld, în ziua următoare tragediei, o luase înainte cu două ore. Ar fi interesant să studiaţi aspectul ăsta.

Giraud privi lung spre Poirot.

— Poate aşa făcea de obicei.

— De fapt, mi s-a spus că da.

— Eh bien, atunci?

— Oricum, două ore e enorm, rosti suav Poirot. Şi-apoi, mai sunt şi urmele de paşi din straturile de flori.

Arătă cu capul spre fereastra deschisă. Giraud făcu doi paşi mari şi privi afară.

— Asta de-aici?

— Da.

— Dar nu văd urme de paşi!

— Nu, spuse Poirot, îndreptând un mic vraf de cărţi de pe masă. Nu există niciuna.

Preţ de o clipă, o furie aproape ucigaşă întunecă chipul lui Giraud. Făcu câţiva paşi spre cel ce-l provocase, dar, în aceeaşi clipă, uşa salonului se deschise şi Marchaud anunţă:

— Domnul Stonor, secretarul, tocmai a sosit din Anglia. Poate intra?

Capitolul X.

Gabriel Stonor.

Bărbatul care intră în încăpere era un personaj care te şoca de la prima vedere. Foarte înalt, cu un trup bine clădit, cu faţa şi gâtul puternic bronzate, domina întreaga asistenţă. Chiar şi Giraud părea anemic în comparaţie cu el. După ce aveam să-l cunosc mai bine, aveam să descopăr că Gabriel Stonor era şi o personalitate ieşită din comun. Englez prin naştere, hoinărise prin întreaga lume. Vânase animale în Africa, străbătuse Corea, avusese o fermă în California şi făcuse negoţ în insulele din sudul Pacificului. La New York fusese secretarul unui magnat al căilor ferate şi-şi petrecuse un an în deşert alături de un prietenos trib arab.

Ochiul său versat îl ţintui pe domnul Hautet.

— Judecătorul de instrucţie însărcinat cu elucidarea acestui caz? Încântat de cunoştinţă, domnule judecător. E o afacere îngrozitoare. Cum se simte doamna Renauld? Suportă bine? Trebuie să fi fost un şoc teribil pentru ea.

— Teribil, teribil, spuse domnul Hautet. Permiteţi-mi să vi-i prezint pe domnul Bex, comisarul de poliţie, şi pe domnul Giraud de la Sűreté. Domnul acesta este Hercule Poirot. Domnul Renauld îl chemase, însă a ajuns prea târziu ca să poată preveni tragedia. Prietenul domnului Poirot, căpitanul Hastings.

Stonor se uită la Poirot cu un anumit interes.

— V-a chemat, spuneţi?

— Deci nu ştiţi că domnul Renauld plănuise să angajeze un detectiv? Interveni domnul Bex.

— Nu, nu ştiam. Dar nu mă surprinde deloc.

— De ce?

— Pentru că bătrânul era ţicnit! Nu ştiu prea multe. Nu mi se confesa. Nu eram în asemenea relaţii. Însă era ţicnit… şi încă rău!

— Hm! Spuse domnul Hautet. Şi nu aveţi nici o idee referitor la acest caz?

— Exact cum am spus, domnule. N-am.

— Scuzaţi-mă, domnule Stonor, dar trebuie să începem cu câteva mici formalităţi. Care e numele dumneavoastră?
— Gabriel Stonor.
— Cât timp aţi fost secretarul domnului Renauld?
— Aproape doi ani. De când a sosit din America de Sud. Ne-am cunoscut printr-un prieten comun şi mi-a oferit postul ăsta. A fost un şef straşnic de bun.
— V-a vorbit mult despre viaţa lui din America de Sud?
— Da, destul de mult.
— Ştiţi dacă a fost vreodată la Santiago?
— De câteva ori, aşa cred.
— N-a făcut nici o referire la vreun incident deosebit ce s-a petrecut acolo… nimic care să fi condus la vreo vendetă împotriva lui?
— Niciodată.
— Nu v-a vorbit de nici un secret pe care să-l fi deţinut din perioada petrecută acolo?
— Nu.
— N-a pomenit nimic în legătură cu vreun secret?
— Din câte îmi amintesc, nu. Cu toate acestea, era ceva misterios cu el. Niciodată nu l-am auzit vorbind despre adolescenţa lui, de exemplu, sau de vreo întâmplare petrecută înainte de sosirea lui în America de Sud. Era de origine franceză din Canada, aşa cred, însă nu l-am auzit niciodată vorbind despre viaţa lui din Canada. Când vroia, era mut ca un peşte.
— Prin urmare, din câte ştiţi, nu avusese duşmani şi nu ne puteţi furniza nici un indiciu cu privire la vreun secret pe care să-l fi deţinut şi care să fi condus la această crimă?
— Exact.
— Domnule Stonor, aţi auzit vreodată de numele Duveen în legătură cu domnul Renauld?
— Duveen, Duveen… Repetă gânditor numele. Nu cred. Şi totuşi, mi se pare familiar.
— Cunoaşteţi o doamnă, prietenă cu domnul. Renauld, al cărei nume de botez e Bella?

Domnul Stonor clătină din nou din cap.

— Bella Duveen. Ăsta-i numele complet? Ce ciudat! Sunt sigur că-l ştiu. Numai că, pe moment, nu ştiu de ce să-l leg.

Judecătorul tuşi.

— Înţelegeţi, domnule Stonor… problema stă în felul următor: nu trebuie să existe nici o reţinere. S-ar putea ca din consideraţie pentru doamna Renauld… faţă de care, bănuiesc, aveţi o mare stimă şi afecţiune, s-ar putea… enfin! Spuse domnul Hautet lăsând fraza în vânt, e absolut necesar să nu existe nici o reţinere.

Stonor îl privi uşor nedumerit.

— Nu prea vă înţeleg, spuse blând. Ce legătură au toate astea cu doamna Renauld? Am un imens respect şi afecţiune faţă de această doamnă; e un gen de femeie minunată şi cu totul aparte, dar nu prea văd cum ar putea reţinerile mele, sau dimpotrivă, lipsa lor, s-o afecteze?

— Nici dacă s-ar dovedi că această Bella Duveen a fost mai mult decât o simplă prietenă pentru soţul său?

— Ah! Spuse Stonor. Acum pricep. Dar, aş paria până la ultimul meu dolar că greşiţi. Bătrânul n-a fost niciodată un fustangiu. Îşi adora pur şi simplu soţia. Erau cel mai fidel cuplu din câte cunosc.

Domnul Hautet îşi scutură capul cu blândeţe.

— Domnule Stonor, deţinem o dovadă certă… o scrisoare de dragoste scrisă de aceasta Bella domnului Renauld, în care-l acuză că a părăsit-o pentru alta. Mai mult, am descoperit că, la data morţii sale, era combinat cu o franţuzoaică, o doamnă Daubreuil, care deţine cu chirie vila alăturată. Şi acesta e bărbatul care, după spusele dumneavoastră, nu s-a uitat niciodată după o fustă?

Ochii secretarului se îngustară.

— Ţineţi-o tot aşa, domnule judecător. Mergeţi pe un drum greşit. Eu îl cunoşteam pe Paul Renauld. Ceea ce spuneţi dumneavoastră e absolut imposibil. Există şi alte explicaţii.

Judecătorul ridică din umeri.

— Ce alte explicaţii ar putea fi.

— Ce vă face să credeţi că e vorba de o poveste de dragoste?

— Doamna Daubreuil avea obiceiul să-l viziteze seara. În plus, de când domnul Renauld s-a mutat la vila Genevičve, doamna Daubreuil a depus la bancă însemnate cantităţi de bani în numerar. În total, suma depusă se ridică la patru mii de lire, în banii dumneavoastră din Anglia.

— Asta se poate, rosti liniştit Stonor. I-am trimis lui aceste sume, la cererea sa. Dar nu-i vorba de-o aventură.

— Eh! Mon Dieu! Dar de ce altceva?

— Şantaj, spuse aspru Stonor, bătând cu palma în masă. Asta era.

— Ah! Voilŕ une idée! Strigă judecătorul, tresărind fără să vrea.

— Şantaj, repetă Stonor. Bătrânul era jăcmănit… şi încă cum!

Patru mii de lire în câteva săptămâni! Fir-ar să fie! Tocmai vă spuneam că era ceva misterios cu domnul Renauld. E clar că această doamnă Daubreuil ştia destule despre asta şi a început să strângă şurubul.

— E posibil, strigă comisarul surescitat. Hotărât lucru, e posibil.

— Posibil? Urlă Stonor. E sigur! Spuneţi-mi, aţi întrebat-o pe doamna Renauld despre această formidabilă poveste de dragoste pe care aţi descoperit-o?

— Nu, domnule. N-am vrut să-i provocăm o supărare în plus, atâta timp cât nu e necesar.

— Supărare? Ah, v-ar fi râs în faţă! Vă spun eu, erau un cuplu cum întâlneşti doar unul la o sută.

— O, asta îmi aduce aminte de o altă problemă, spuse domnul Hautet. Domnul Renauld v-a pus la curent cu toate dispoziţiile testamentului său?

— Cunosc totul în privinţa asta… eu l-am predat, în locul său, avocatului, după ce-l întocmise. Dacă doriţi pot să vă dau numele avocaţilor dacă vreţi să-l vedeţi. E la ei. Foarte simplu. Jumătate din avere revine soţiei lui pentru tot restul

vieţii, cealaltă jumătate fiului său. Mai sunt şi câteva mici donaţii. Cred că mi-a lăsat şi mie o mie de lire.

— Când a fost întocmit acest testament?

— Oh, cam cu un an şi jumătate în urmă.

— Aţi fi foarte surprins, domnule Stonor, să aflaţi că domnul Renauld şi-a făcut un nou testament, acum vreo două săptămâni?

Stonor fu cu adevărat foarte surprins.

— Habar n-am. Ce spune?

— Întreaga sa vastă avere este lăsată fără condiţii soţiei. Nu există nici o menţiune privitoare la fiu.

Domnul Stonor scoase un fluierat prelung.

— Asta mi se pare cam nedrept faţă de flăcău. Mama lui îl adoră, desigur, dar în faţa lumii asta apare ca o lipsă de încredere din partea tatălui său. Se poate simţi lezat în mândria sa. Totuşi, asta dovedeşte o dată în plus, ceea ce vă spuneam, şi anume că Renauld şi soţia sa se înţelegeau de minune.

— Chiar aşa, chiar aşa, spuse domnul Hautet. E posibil să ne revizuim părerile în anumite privinţe. Am telegrafiat la Santiago, bine-nţeles şi aşteptăm din clipă în clipă răspunsul. Când îl vom avea, totul se va clarifica, fără doar şi poate. Pe de altă parte, dacă problema cu şantajul, pe care ne-aţi sugerat-o, este reală, doamna Daubreuil va trebui să ne dea nişte informaţii preţioase.

Poirot interveni cu o întrebare.

— Domnule Stonor, şoferul englez, Masters, e demult în serviciul domnului Renauld?

— De mai mult de un an.

— Aveţi idee dacă a fost vreodată în America de Sud?

— Mai mult ca sigur că n-a fost. Înainte de a se angaja la domnul Renauld, a lucrat mulţi ani în Gloucestershire, cu nişte oameni pe care-i cunosc bine.

— De fapt, puteţi garanta că e mai presus de orice bănuială?

— Absolut.

Poirot păru oarecum dezumflat.

Între timp, judecătorul îl chemase pe Marchaud.

— Transmite-i complimentele mele doamnei Renauld şi spune-i că aş fi bucuros să mă primească să schimbăm câteva cuvinte. O rog să nu se deranjeze. Am să urc eu şi am să aştept.

Marchaud salută şi dispăru.

Am aşteptat câteva minute apoi, spre surprinderea noastră, uşa se deschise şi doamna Renauld, palidă ca o moartă, în rochie de doliu, intră în cameră.

Domnul Hautet aduse imediat un scaun, scoţând vii exclamaţii de protest, iar ea îi mulţumi cu un zâmbet. Stonor îi luă o mână şi o ţinu într-a sa cu o simpatie grăitoare. Cuvintele îi lipseau. Doamna Renauld se întoarse spre domnul Hautet.

— Doreaţi să-mi spuneţi ceva, domnule judecător.

— Cu permisiunea dumneavoastră, doamnă. Am înţeles că soţul dumneavoastră era de origine francezo-canadiană. Îmi puteţi spune ceva despre tinereţea lui, sau chiar adolescenţa?

Femeia clătină din cap.

— Soţul meu era totdeauna foarte reticent privind persoana lui, domnule. Ştiu că provenea din nord-vest, însă îmi imaginez că a avut o copilărie nefericită, căci niciodată nu vorbea despre acele vremuri. Ne trăiam în întregime viaţa în prezent şi viitor.

— A existat vreun mister în trecutul lui?

Doamna Renauld zâmbi uşor şi clătină din cap.

— Nimic atât de romantic, sunt sigură, domnule judecător.

Domnul Hautet zâmbi şi el.

— Adevărat, nu trebuie să devenim melodramatici. Ar mai fi un lucru… ezită.

Stonor izbucni impetuos.

— Le-a intrat o idee nemaipomenită în cap, doamnă Renauld. Pur şi simplu îşi imaginează că domnul Renauld

avea o aventură cu o anume doamnă Daubreuil care, se pare, trăieşte în vecinătate.

Obrajii doamnei Renauld se înroşiseră ca para. Îşi dădu capul pe spate, îşi muşcă buzele, iar chipul îi tremura. Stonor o privea uimit, însă doamnul Bex înaintă şi spuse cu blândeţe:

— Regretăm că vă facem să suferiţi, doamnă, dar aveţi vreun motiv să credeţi că doamna Daubreuil şi soţul dumneavoastră erau amanţi?

Cu un oftat dureros doamna Renauld îşi ascunse faţa în mâini. Umerii i se strângeau convulsiv. În cele din urmă ridică capul şi izbucni:

— Se poate să fi fost.

În viaţa mea n-am văzut ceva care să semene cu uimirea tâmpă de pe chipul lui Stonor. Părea complet zăpăcit.

Capitolul XI.
Jack Renauld.

Cum ar fi decurs în continuare discuţia, n-aş putea spune căci, în acel moment, uşa fu violent trântită la perete şi un tânăr înalt dădu buzna în cameră.

O clipă am avut cumplita senzaţie că înviase mortul. Apoi, mi-am dat seama că acel cap negru nu avea nici un fir cărunt şi că, de fapt, cel care dăduse peste noi, fără nici cea mai mică politeţe, era doar un flăcău. Se repezi direct la doamna Renauld cu o impetuozitate care nu ţinea seama de prezenţa noastră, a celorlalţi.

— Mamă!

— Jack! Cu un strigăt se aruncă în braţele lui. Iubitul meu! Dar ce te-a adus aici? Trebuia să fii pe „Anzora” care a plecat din Cherbourg acum două zile! Apoi, dându-şi brusc seama de prezenţa noastră, ni se adresă cu o anume demnitate: Fiul meu, domnilor.

— Aha! Spuse domnul Hautet, ca răspuns la plecăciunea tânărului. Deci n-aţi plecat cu „Anzora”?

— Nu, domnule. După cum tocmai vroiam să explic, „Anzora” a fost reţinută în port douăzeci şi patru de ore, din cauza unor probleme ivite la motoare. Urma să plec aseară în loc de alaltăieri seară, dar, cumpărând întâmplător un ziar am aflat de… de groaznica tragedie ce s-a abătut asupra noastră… Glasul i se frânse şi ochii i se umplură de lacrimi. Sărmanul meu tată… bietul, bietul tata.

Privindu-l de parcă visa, doamna Renauld repetă:

— Deci n-ai plecat în călătorie?

Apoi, cu un gest de o infinită oboseală, rosti ca pentru sine:

— La urma urmei, nu mai contează… acum.

— Vă rog luaţi loc, spuse domnul Hautet, indicându-i un scaun. Primiţi întreaga mea compasiune. Trebuie să fi avut un şoc teribil când aţi citit ştirea. Oricum, e mai bine că n-aţi plecat. Nutresc speranţa că poate sunteţi în măsură să ne daţi chiar informaţiile de care avem nevoie pentru a elucida acest mister.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule judecător, întrebaţi-mă tot ce doriţi.

— Pentru început, am înţeles că urmaţi să întreprindeţi această călătorie la cererea tatălui dumneavoastră, nu?

— Chiar aşa, domnule judecător. Am primit o telegramă prin care-mi ordona să plec fără întârziere la Buenos Aires şi de acolo la Valparaiso, şi apoi la Santiago.

— Ah! Şi care era scopul acestei călătorii?

— N-am idee, domnule judecător.

— Cum?

— Nu. Uitaţi telegrama.

Judecătorul luă telegrama şi o citi cu glas tare.

— Pleacă urgent la Cherbourg. Îmbarcă-te pe „Anzora” ce pleacă la noapte la Buenos Aires. Ultima destinaţie Santiago. Alte informaţii te vor aştepta la Buenos Aires. Nu pregeta. Problema este extrem de importantă. Renauld. Şi n-a existat nici o corespondenţă anterioară cu privire la „problemă”?

Jack Renauld clătină din cap.

— Asta e singura indicaţie. Ştiam, desigur, că tatăl meu, trăind atât timp acolo, avea multe afaceri în America de Sud. Însă niciodată nu-mi dăduse de înţeles că avea de gând să mă trimită acolo.

— Şi dumneavoastră aţi petrecut, bine-nţeles, o bună parte din timp în America de Sud, nu?

— Am fost acolo când eram copil. Dar mi-am format educaţia în Anglia, iar vacanţele mi le-am petrecut în ţară, aşa că, în realitate, cunosc mult mai puţin decât s-ar crede despre America de Sud. Vedeţi, războiul a izbucnit când aveam şaptesprezece ani.

— Aţi servit în aviaţia engleză, nu-i aşa?

— Da, domnule judecător.

Domnul Hautet dădu din cap şi continuă cu întrebările despre, de-acum binecunoscutele, teme. Drept răspuns, Jack Renauld declară hotărât că nu ştia nimic despre vreun duşman pe care să-l fi avut tatăl său în oraşul Santiago sau în orice altă parte de pe continentul sud-american, că nu remarcase nici o schimbare în comportarea tatălui său în ultimul timp şi că nu-l auzise niciodată făcând vreo referire la vreun secret. Misiunea de a călători în America de Sud era în legătură, după părerea sa, doar cu afacerile tatălui său.

În timp ce domnul Hautet făcu o pauză, se auzi glasul liniştit al lui Giraud.

— Aş dori să pun şi eu câteva întrebări, domnule judecător.

— Dar, sunteţi liber s-o faceţi, dacă doriţi, răspunse rece judecătorul.

Giraud îşi trase scaunul puţin mai aproape de masă.

— Eraţi în termeni buni cu tatăl dumneavoastră, domnule Renauld?

— Bine-nţeles că eram, replică flăcăul cu aroganţă.

— Vă menţineţi afirmaţia?

— Da.

— Deci, nici-o mică dispută.

Jack ridică din umeri.

— Oricine poate avea păreri diferite din când în când.

— Chiar aşa, chiar aşa. Dar dacă cineva ar afirma că aţi avut o ceartă violentă cu tatăl dumneavoastră în ajunul plecării dumneavoastră la Paris, fără îndoială, acea persoană ar minţi, nu-i aşa?

N-am putut să nu admir isteţimea lui Giraud. Acel lăudăros „Nu-mi scapă nimic”, nu fusese vorbă-n vânt. Întrebarea îl descumpăni în mod evident, pe Jack Renauld.

— Am… am avut o ceartă, o explicaţie, recunoscu el.

— Ah, o explicaţie! În cadrul acestei explicaţii aţi folosit următoarea frază: „Când ai să mori, am să fac ce vreau”?

— Se poate să fi spus asta, mormăi celălalt. Nu ştiu.

— Ca răspuns, tatăl dumneavoastră a spus: „Dar n-am murit încă!” La care dumneavoastră i-aţi replicat: „Aş dori să o fi făcut!”

Băiatul nu răspunse. Mâinile sale se jucau nervoase cu obiectele de pe masă.

— Aştept un răspuns, domnule Renauld, rosti aspru Giraud.

Cu o exclamaţie de mânie, băiatul trânti pe podea un cuţit greu de tăiat paginile.

— Şi care-i problema? Se pare că ştiţi foarte bine. Da, m-am certat cu tata. Şi poate chiar am rostit acele cuvinte… eram atât de supărat că nici nu-mi mai amintesc ce am spus! Eram furios… aproape că l-aş fi omorât în acei moment… ei bine, sunteţi mulţumit? Se lăsă pe spate în scaun cu un aer sfidător şi roşu la faţă.

Giraud zâmbi, apoi, mişcându-şi puţin scaunul, spuse:

— Asta-i tot. Bănuiesc că vreţi să vă continuaţi interogatoriul, domnule judecător?

— Ah, da, exact, spuse domnul Hautet. Şi care a fost obiectul acestei dispute?

— Refuz să-l dezvălui.

Domnul Hautet se ridică.

— Domnule Renauld, cu legea nu-i de joacă! Tună el. Care a fost motivul acestei certe?

Tânărul Renauld rămase tăcut, cu chipul întunecat şi ţâfnos. Însă se auzi o altă voce, imperturbabilă şi calmă, vocea lui Hercule Poirot.

— Vă pot spune eu, dacă doriţi, domnule judecător.

— Dumneavoastră ştiţi?

— Bine-nţeles că ştiu. Obiectul certei a fost domnişoara Marthe Daubreuil.

Renauld sări în sus, uimit. Judecătorul se aplecă în faţă.

— E adevărat, domnule?

Jack Renauld îşi plecă fruntea.

— Da, recunoscu el. O iubesc pe domnişoara Daubreuil şi vreau să mă însor cu ea. Când i-am adus asta la cunoştinţă tatălui meu, l-a apucat furia. Normal că n-am putut rămâne liniştit auzindu-l cum o insultă pe fata pe care o iubesc şi mi-am pierdut şi eu firea.

Domnul Hautet privi către doamna Renauld.

— Eraţi la curent cu această… legătură, doamnă?

— Mă înspăimânta, răspunse ea, simplu.

— Mamă! Strigă băiatul. Şi tu?! Marthe e tot atât de bună pe cât e de frumoasă. Ce ai împotriva ei?

— N-am absolut nimic împotriva domnişoarei Daubreuil. Dar aş prefera să te căsătoreşti cu o englezoaică, sau chiar cu o franţuzoaică, dar a cărei mamă să n-aibă un trecut atât de dubios!

Ranchiuna împotriva femeii în vârstă răzbătea din plin în glasul ei şi înţelegeam foarte bine ce lovitură amarnică trebuie să fi fost pentru ea când unicul său fiu se îndrăgostise de fata rivalei sale.

Doamna Renauld continuă, acum adresându-se judecătorului:

— Poate ar fi trebuit să-i vorbesc soţului meu despre asta, însă am sperat că un simplu flirt dintre un bărbat şi o fată se va sfârşi mai repede dacă nu-l iei în seamă. Acum îmi blestem tăcerea, însă, după cum v-am mai spus, soţul meu

era atât de neliniştit şi preocupat, parcă nici nu mai era el, încât am considerat că era mai bine să nu-i provoc o supărare în plus.

Domnul Hautet dădu din cap, apoi i se adresă tânărului.

— Când l-aţi informat pe tatăl dumneavoastră despre intenţiile pe care le aveaţi cu privire la domnişoara Daubreuil, a fost surprins?

— Părea extrem de surprins. Apoi mi-a ordonat ferm să-mi scot din minte o astfel de idee. El nu şi-ar fi dat niciodată consimţământul la o asemenea căsătorie. Mirat, i-am cerut să-mi spună ce are împotriva domnişoarei Daubreuil. La asta n-a avut să-mi dea, nici un argument satisfăcător, însă vorbea în termeni jignitori despre misterul ce învăluie vieţile mamei şi a fiicei. I-am răspuns că eu mă însor cu fata şi nu cu antecedentele ei, dar el a strigat la mine, refuzând categoric să mai discute despre problema asta. Totul trebuie să înceteze. Nedreptatea şi lipsa de logică m-au scos din minţi… mai ales că el însuşi întotdeauna părea să facă totul ca să intre în graţiile celor două Daubreuil, sugerând chiar că ar trebui să le primim în casă. Mi-am pierdut capul şi ne-am certat îngrozitor. Tata mi-a amintit că sunt total dependent de el şi probabil la asta i-am răspuns că după moartea lui am să fac ce am să vreau…

Poirot interveni cu o întrebare bruscă.

— Asta înseamnă că eraţi în temă cu conţinutul testamentului său?

— Ştiam că-mi lăsase jumătate de avere mie, cealaltă jumătate încredinţând-o mamei, urmând să-mi revină tot mie după moartea ei.

— Continuaţi-vă relatarea, spuse magistratul.

— După asta am strigat unul la altul plini de mânie, până mi-am dat brusc seama că sunt în pericol să pierd trenul spre Paris. A trebuit să alerg până la gară încă turbat de furie. Apoi, odată plecat, m-am calmat. I-am scris lui Marthe, spunându-i tot ce se întâmplase, iar răspunsul ei m-a alinat şi mai mult. Îmi scria că noi trebuia doar să fim uniţi

şi, în cele din urmă, orice împotrivire va ceda. Sentimentele pe care le nutream unul pentru altul trebuiau dovedite, iar când părinţii mei îşi vor da seama că nu fusese doar un moft din partea mea, cu siguranţă vor trece de partea noastră. Bine-nţeles că nu-i dezvăluisem principala obiecţie a tatălui meu. Curând mi-am dat seama că nu prin violenţă îmi pot atinge scopul. Tata mi-a scris câteva scrisori la Paris, pe un ton afectuos şi fără nici o referire la cearta noastră, sau la motivul care a generat-o. I-am răspuns în acelaşi stil.

— Ne puteţi arăta acele scrisori? Întrebă Giraud.

— Nu le-am păstrat.

— Nu-i nimic, răspunse detectivul.

Renauld îl privi o clipă, însă judecătorul îşi continuă interogatoriul.

— Trecând la alt punct, vă este cunoscut numele Duveen, domnule Renauld?

— Duveen? Rosti Jack. Duveen? Se aplecă şi culese de jos cuţitul de tăiat hârtie pe care îl aruncase mai înainte de pe masă. Când îşi ridică ochii, întâlni privirea cercetătoare a lui Giraud. Duveen? Nu, nu pot spune că-l cunosc.

— Vreţi să citiţi această scrisoare, domnule Renauld? Şi să-mi spuneţi cine e persoana care i-a adresat-o tatălui dumneavoastră?

Jack Renauld luă scrisoarea, şi, în timp ce-o citea, chipul i se îmbujora.

— Adresată tatălui meu? Emoţia şi indignarea din glasul său erau evidente.

— Da. A fost găsită în buzunarul pardesiului său.

— Aţi… Ezită, strecurând o privire furişă către mama sa. Judecătorul pricepu.

— Până acum… nu. Ne puteţi da vreun indiciu referitor la cea care a scris-o?

— N-am nici cea mai mică idee.

Domnul Hautet oftă.

— Un caz extrem de misterios. În fine, presupun că putem renunţa deocamdată la scrisoare. Ce ziceţi, domnule

Giraud? Se pare că nu ne face să înaintăm deloc.
— Asta-i sigur, aprobă detectivul cu emfază.
— Şi când de gândeşti că promitea a fi un caz atât de frumos şi simplu! Oftă din nou judecătorul. Întâlni privirea doamnei Renauld şi se fâstâci. Ah, da, se încruntă el şi răsfoi foile de pe masă. Deci, unde rămăsesem? Da, la arma crimei. Mă tem că asta vă va îndurera, domnule Renauld. Am înţeles că e un cadou pe care l-aţi făcut mamei dumneavoastră. Foarte trist… foarte deprimant…
Jack Renauld se aplecă în faţă. Chipul său, atât de îmbujorat cât fusese în discuţie scrisoarea, era acum alb ca varul.
— Vreţi să spuneţi… că… cu un astfel de cuţit de aluminiu, cuţit de tăiat hârtie a fost… a fost omorât tatăl meu? Dar e imposibil! Un fleac ca ăsta!
— Din păcate, domnule Renauld, e foarte adevărat. O sculă ideală, pot spune. Ascuţită şi uşor de mânuit.
— Unde e? Pot să-l văd? E încă în… în corp?
— Oh, nu, a fost scos. Aţi vrea să-l vedeţi? Să fiţi sigur? Ar fi bine, deşi doamna l-a identificat deja. Totuşi… domnule Bex, aş putea să vă deranjez?
— Desigur, domnule judecător. Îl aduc imediat.
— N-ar fi mai bine ca domnul Renauld să meargă în magazie?
— Sugeră senin Giraud. Fără îndoială că ar dori să vadă trupul tatălui său.
Băiatul se înfioră, iar judecătorul, dispus ca de obicei să-l contrazică pe Giraud, spuse:
— Nu… nu acum. Domnul Bex va avea amabilitatea să-l aducă aici.
Comisarul părăsi camera. Stonor se îndreptă spre Jack şi-i strânse mâna. Poirot se ridicase şi îndrepta o pereche de sfeşnice ce i se păruseră strâmbe. Judecătorul recitea pentru a nu ştiu câta oară scrisoarea de dragoste, agăţându-se cu disperare de prima sa teorie cu privire la gelozie şi înjunghiatul în spate.

Uşa se deschise brusc şi comisarul năvăli înăuntru.
— Domnule judecător! Domnule judecător!
— Da. Ce e?
— Cuţitul! S-a dus!
— Comment… s-a dus?
— Nu e. A dispărut. Borcanul în care era e gol!
— Ce? Am strigat. Imposibil! Doar l-am văzut eu, azi-dimineaţă… Cuvintele îmi îngheţară pe buze.
Însă atenţia întregii asistenţe era îndreptată asupra mea.
— Cum adică, azi-dimineaţă? Strigă comisarul.
— L-am văzut acolo azi-dimineaţă, am răspuns încetişor Ca să fiu mai precis, cam acum o oră şi jumătate.
— Înseamnă că aţi fost în magazie? De unde aţi avut cheie?
— I-am cerut-o lui Marchaud.
— Şi aţi fost acolo? De ce?
Am ezitat, însă în cele din urmă, am hotărât că sigurul lucru pe care-l puteam face era să spun adevărul.
— Domnule judecător, am spus. Am comis o gravă greşeală, pentru care trebuie să fac apel la indulgenţa dumneavoastră.
— Eh bien! Continuaţi domnule.
— Adevărul este că, am spus, dorind să mă fi aflat oriunde, numai acolo nu, m-am întâlnit cu o tânără doamnă, o cunoştinţă de-a mea. Ea şi-a manifestat marea dorinţă de a vedea tot ce era de văzut, iar eu… ei bine, pe scurt, am luat cheia ca să-i arăt cadavrul.
— Ah, par exemple! Strigă indignat judecătorul. Ceea ce aţi făcut dumneavoastră e foarte grav, căpitane Hastings. Şi cu totul neregulamentar. N-ar fi trebuit să vă permiteţi o asemenea prostie.
— Ştiu, am spus moale. Nimic din ce mi-aţi spus n-ar fi prea sever, domnule judecător.
— Dumneavoastră aţi invitat-o pe această doamnă să vină aici?

— Categoric, nu. Am întâlnit-o cu totul întâmplător. E o englezoaică ce se află, pentru scurt timp, în Merlinville, deşi nu eram la curent cu acest lucru până la întâlnirea noastră neaşteptată.

— Bine, bine, spuse judecătorul mai îmblânzit. A fost cu totul neregulamentar, dar, cu siguranţă, doamna este tânără şi frumoasă, n'est-ce pas? Ce înseamnă să fii tânăr! O, jeunesse, jeunesse! Şi oftă sentimental.

Însă comisarul, mai puţin romantic şi mai mult practic, reluă problema.

— Dar n-aţi închis şi uşa după ce aţi plecaţ?

— E adevărat, am spus încetişor. Pentru asta mă simt extrem de vinovat. Prietenei mele i s-a făcut rău când a văzut. Aproape că a leşinat. I-am adus puţin coniac şi apă, apoi am insistat s-o conduc înapoi, în oraş. În toată agitaţia aia am uitat să încui la loc uşa. Am făcut-o abia când m-am întors la vilă.

— Înseamnă că cel puţin douăzeci de minute… spuse încet comisarul, apoi se opri.

— Exact, am spus.

— Douăzeci de minute, murmură comisarul.

— E deplorabil, rosti judecătorul revenind la atitudinea sobră. E fără precedent.

Deodată se auzi o altă voce.

— Găsiţi că-i deplorabil, domnule judecător? Întrebă Giraud.

— Sigur că găsesc.

— Eh bien! Eu găsesc că-i admirabil, răspunse imperturbabil celălalt.

Acest neaşteptat aliat m-a zăpăcit de tot.

— Admirabil, domnule Giraud? Întrebă judecătorul, urmărindu-l atent cu coada ochiului.

— Precis.

— Şi de ce?

— Pentru că acum ştim că asasinul, sau un complice al asasinului, a fost lângă vilă numai cu o oră în urmă. Va fi

ciudat dacă, ştiind asta, n-am pune imediat mâna pe el.
Glasul său avea o notă ameninţătoare. Continuă: A riscat enorm ca să intre în posesia cuţitului. Pesemne se temea să nu fi rămas amprente pe el.
Poirot se întoarse spre Bex.
— Parcă dumneata spuneai că nu era niciuna.
Giraud ridică din umeri.
— Poate nu era sigur.
Poirot îl privi.
— Greşiţi, domnule Giraud. Asasinul purta mănuşi. Prin urmare trebuia să fi fost sigur.
— Nu spun că a fost chiar asasinul. Putea fi un complice care nu era la curent cu asta.
— Ils sont mal renseignés, les accomplices! Mormăi Poirot, dar nu mai spuse nimic.
Ajutorul judecătorului aduna hârtiile de pe masă. Domnul Hautet ni se adresă:
— Treaba noastră s-a sfârşit aici. Poate, domnule Renauld, veţi dori să vă auziţi depoziţia când vă va fi citită. Scopul meu a fost ca toate dezbaterile să fie cât mai neoficiale cu putinţă. Mi s-a spus că sunt original în privinţa metodelor mele, însă eu susţin că, în privinţa originalităţii, ar mai fi multe de spus. Cazul e acum în mâinile dibace ale renumitului domn Giraud. Fără îndoială că va avea prilejul să se distingă. De fapt, mă mir că nu i-a înhăţat încă pe criminali! Doamnă, permiteţi-mi să vă asigur de întreaga mea compasiune. Domnilor vă doresc tuturor o zi bună şi, însoţit de ajutorul său şi de comisar, îşi luă la revedere.
Poirot scoase gulia aia mare de ceas al lui şi se uită cât e ora.
— Să ne întoarcem la hotel să prânzim, prietene, îmi spuse. Şi-mi vei povesti pe îndelete tărăşenia de azi-dimineaţă. Nu o să fie nimeni cu ochii pe noi. Nu avem nevoie de auditoriu.
Am ieşit repede din cameră. Judecătorul de instrucţie tocmai demarase în maşina sa. Coboram scările, când glasul

lui Poirot m-a ţintuit pe loc.

— O clipă, prietene. Cu dexteritate, scoase o mică ruletă. Şi începu, foarte solemn, să măsoare un pardesiu ce atârna în cuier, de la guler la poale. Nu-l văzusem atârnând acolo mai înainte, şi am bănuit că era fie al domnului Stonor, fie al lui Jean Renauld.

Apoi, cu un chicot satisfăcut, băgă ruleta înapoi în buzunar şi mă urmă afară.

Capitolul XII.
Poirot elucidează anumite aspecte

— De ce ai măsurat pardesiul acela? L-am întrebat oarecum curios, în timp ce străbăteam, fără grabă, drumul alb şi fierbinte.

— Parbleu! Ca să văd cât e de lung, răspunse prietenul meu, imperturbabil.

Eram vexat. Incurabilul obicei al lui Poirot de a face un mister din orice, mă irita întotdeauna. M-am cufundat în tăcere şi mi-am urmat şirul gândurilor. Deşi la timpul lor nu le dădusem prea mare atenţie, anumite cuvinte ale doamnei Renauld adresate fiului său îmi veniră în minte căpătând, de astă data, o nouă semnificaţie. „Deci n-ai plecat în călătorie?” spuse ea, iar apoi adăugase: „La urma urmei, nu mai contează… acum”.

Ce voise să spună prin asta? Cuvintele erau enigmatice… semnificative. Era posibil ca ea să ştie mai multe decât am presupus noi? Negase orice cunoştinţă cu privire la misterioasa misiune pe care soţul său i-o încredinţase fiului. Însă, să fi fost mai puţin ignorantă decât pretindea? Să ne fi indus în eroare cu bună ştiinţă, iar tăcerea ei să fi făcut parte dintr-un plan dinainte conceput şi minuţios elaborat?

Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât eram mai convins că aveam dreptate. Doamna Renauld ştia mult mai mult decât binevoise a ne spune. În surpriza ei la vederea fiului, a avut un scurt moment în care s-a trădat. Eram convins că ştia, dacă nu cine erau asasinii, cel puţin motivul

crimei. Însă, din consideraţii foarte puternice, trebuia să tacă.

— Gândeşti profund, prietene, remarcă Poirot, întrerupându-mi reflecţiile. Ce te intrigă aşa?

I-am spus, sigur pe deducţiile mele, dar, aşteptându-mă, totuşi, să râdă de bănuielile mele. Însă, spre surprinderea mea, Poirot dădu din cap gânditor.

— Ai foarte mare dreptate, Hastings. De la capăt am fost sigur că ascunde ceva. La început am suspectat-o, dacă nu de plănuirea, cel puţin de tăinuirea crimei.

— Ai suspectat-o? Am strigat.

— Dar bine-nţeles! Ea beneficiază enorm… de fapt conform acestui nou testament, ea e singura persoană care are de câştigat. Astfel, dintr-un bun început, atenţia mi-a fost îndreptată spre ea. Poate ai observat că am prins ocazia să-i examinez încheieturile. Vroiam să văd dacă nu cumva s-a legat şi şi-a pus căluş singură. Eh bien, am văzut pe dată că nu era aşa, sforile fuseseră atât de bine strânse încât îi intraseră în carne. Asta elimina posibilitatea de a fi comis crima de una singură. Dar rămânea cealaltă posibilitate, de a fi ştiut de ea, sau, chiar de a fi înfăptuit-o cu ajutorul unui complice. Mai mult, relatarea pe care ne-a făcut-o îmi era extrem de familiară… bărbaţii mascaţi pe care n-ar putea să-i recunoască, menţionarea cuvântului „secretul”… am mai auzit, sau am citit cândva asemenea lucruri. Un alt mic detaliu mi-a confirmat părerea că nu spunea adevărul. Ceasul de mână, Hastings, ceasul de mână!

Iar ceasul de mână! Poirot mă urmărea curios.

— Vezi, mon ami? Înţelegi?

— Nu, am răspuns, întrucâtva indispus. Nimic nu văd, nici nu înţeleg. Ţeşi atâta mister în jurul tuturor lucrurilor şi nici măcar nu te explici. Totdeauna păstrezi asul în mânecă până în ultima clipă.

— Nu te enerva, prietene, spuse zâmbind Poirot. Dacă vrei, îţi explic, dar nici o vorbă lui Giraud, c'est entendu?

Mă tratează ca pe-un boşorog oarecare. Vom vedea! Eu am fost fair play cu el şi i-am dat o pistă. Dacă n-are de gând s-o cerceteze, asta-i numai treaba lui.

L-am asigurat că se poate baza pe totala mea discreţie.

— C'est bien! Să folosim, deci micile noastre celule cenuşii. Spune-mi, prietene, după părerea dumitale, la ce oră a avut loc tragedia?

— Păi, la ora două sau în jurul ei, am răspuns uimit. Adu-ţi aminte că doamna Renauld ne-a spus că a auzit ceasul bătând, în timp ce bărbaţii aceia erau în cameră.

— Exact, şi pe baza asta, dumneata, judecătorul de instrucţie, Bex şi oricine altcineva aţi acceptat ora fără alte întrebări. Dar eu, Hercule Poirot, spun că doamna Renauld a minţit. Crima s-a produs cu cel puţin două ore mai devreme.

— Dar medicii…

— Ei au declarat, după ce au examinat cadavrul, că asasinatul se produsese cu şapte până la zece ore mai devreme. Mon ami, din anumite motive, era imperios necesar să pară că această crimă a fost înfăptuită mai târziu decât fusese de fapt. Ai citit despre pendule sau ceasuri care au indicat ora exactă a crimei? Deci, ca ora să nu se bazeze numai pe declaraţia doamnei Renauld, cineva a mutat limbile ceasului la două şi apoi a dat cu putere de pământ cu el. Dar cum se întâmplă adesea, nu şi-au atins ţelul. Geamul s-a spart, însă mecanismul ceasului n-a fost dereglat. Asta a fost cea mai dezastruoasă manevră a lor, căci mi-a atras atenţia asupra a două puncte: primul, că doamna Renauld minţea; al doilea, că trebuie să existe un motiv de-o importanţă vitală pentru avansarea orei.

— Dar care-ar putea fi motivul?

— Ah, iată întrebarea! Aici e un întreg mister. Încă nu pot să-l explic. Am doar o idee care mi se pare că ar putea avea legătură cu asta.

— Şi care e ideea?

— Ultimul tren a plecat din Merlinville la ora douăsprezece şi şaptesprezece minute.

Am continuat raţionamentul.

— Astfel încât, crima având loc, în aparenţă, cu două ore mai târziu, oricine ar fi plecat cu acest tren ar fi avut un alibi de nezdruncinat.

— Perfect, Hastings! Asta e!

Am sărit în sus.

— Trebuie să ne interesăm la gară. În mod sigur nu puteau trece neobservaţi doi străini care au luat trenul ăsta! Să mergem chiar acum!

Poirot îmi temperă ardoarea cu o uşoară atingere pe braţ.

— Dacă ţii neapărat, du-te, mon ami… Însă în locul dumitale, eu n-aş întreba în mod special de doi străini.

L-am privit lung, iar el a spus aproape iritat:

— Lá, lá, doar nu crezi toată aiureala asta, nu-i aşa? Oamenii mascaţi şi tot restul… cette histoire-lŕ!

Cuvintele lui m-au zăpăcit atât de tare că nici n-am ştiut ce să-i răspund. Continuă senin:

— M-ai auzit spunându-i lui Giraud, nu-i aşa, că toate detaliile acestei crime îmi erau familiare? Eh bien, asta presupune una din două: ori creierul care a pus la cale prima crimă a pus-o pe aceasta, ori, poate, citirea acestui caz celebru a rămas întipărită în subconştientul asasinilor noştri şi le-a sugerat detaliile. Am să mă pronunţ definitiv în privinţa asta după… se opri brusc.

Învârteam în fel şi chip problema în minte.

— Dar scrisoarea domnului Renauld? În ea sunt menţionate clar secretul şi Santiago.

— Fără îndoială că a existat un secret în viaţa domnului Renauld… În privinţa asta nu încape nici un dubiu. Pe de altă parte, cuvântul Santiago, după mintea mea, e doar momeala care să ne pună pe-o pistă greşită. E posibil să fi fost folosit pentru a abate bănuielile domnului Renauld de la cineva din apropierea lui. Oh, fi sigur, Hastings, pericolul

care îl ameninţa nu venea din Santiago, ci mult mai de aproape, din Franţa.

Vorbea cu atâta gravitate şi cu atâta siguranţă, încât m-a convins. Totuşi, am ridicat o ultimă obiecţie:

— Dar băţul de chibrit şi mucul de ţigară găsite lângă cadavru? Ce poţi să spui despre ele?

O lumină de adevărată bucurie apăru pe chipul lui Poirot.

— Au fost puse! Au fost puse în mod deliberat de Giraud sau de cineva din gaşca lui, special pentru a fi găsite! Ah, e abil Giraud, se pricepe la şmecherii. La fel face şi un bun câine de vânătoare. Asta îl face să pară grozav. Ore întregi s-a târât pe burtă. „Uite ce am găsit”, spuse el. Şi apoi, din nou către mine: „Ce vedeţi aici?” „Eu, răspund eu cu toată sinceritatea, nimic.” Şi Giraud, marele Giraud, zice în sinea lui: „Oh, că tâmpit mai e şi ăsta! „Dar, vom vedea…

Însă gândul îmi era tot la problema noastră.

— Deci, toată povestea asta cu oameni mascaţi…

— E falsă.

— Ce s-a întâmplat în realitate?

Poirot dădu din umeri.

— O singură persoană ne poate spune… Doamna Renauld. Însă ea nu va vorbi. Nici ameninţările, nici rugăminţile n-or s-o clintească. E o femeie extraordinară, Hastings. Din clipa în care am văzut-o, mi-am dat seama că aveam de luptat cu o femeie cu un caracter deosebit. La început, cum îţi spuneam, eram înclinat să cred că e amestecată în crima asta. După aceea, mi-am schimbat părerea.

— Ce te-a făcut să ţi-o schimbi?

— Durerea spontană şi sinceră la vederea cadavrului soţului său. Pot să jur că disperarea din strigătul ei era adevărată.

— Da, am spus gânditor, nu te poţi înşela în privinţa acestor lucruri.

— Iartă-mă, prietene… Întotdeauna te poţi înşela. Oare marile actriţe nu-şi joacă rolul în aşa fel încât ţi se pare că totul e real şi te impresionează? Nu, oricât de puternice mi-

ar fi impresia şi neîncrederea, am nevoie de altă mărturie, înainte de a mă declara satisfăcut. Marele criminal poate fi un bun actor. Certitudinea mea în acest caz se bazează nu pe propriile mele impresii, ci pe faptul că doamna Renauld a leşinat cu adevărat. I-am ridicat pleoapele şi i-am luat pulsul mulţumit că durerea ei era reală şi nu prefăcută. În plus, ca un mic amănunt nu lipsit de interes, nu era nevoie ca doamna Renauld să afişeze o durere nestăpânită. Avusese deja un şoc la auzul morţii soţului său şi nu mai avea nevoie să mai simuleze unul la fel de violent în faţa cadavrului lui. Nu, doamna Renauld nu e asasina soţului său. Dar de ce a minţit? A minţit cu privire la ceasul de mână, a minţit în legătură cu bărbaţii mascaţi… a minţit şi privitor la un al treilea lucru. Spune-mi, Hastings, cum explici dumneata uşa deschisă?

— Păi, am spus, destul de încurcat, presupun c-a fost o scăpare. Au uitat s-o închidă.

Poirot clătină din cap şi oftă.

— Asta este explicaţia lui Giraud. Nu mă satisface. Uşa asta deschisă face parte dintr-un plan pe care, deocamdată, nu pot să-l desluşesc.

— Am o idee, am strigat brusc.

— A la bonne heure! S-o auzim.

— Ascultă. Am căzut de acord că relatarea doamnei Renauld e o invenţie. Deci, n-ar fi imposibil ca domnul Renauld să fi ieşit din casă ca să meargă la întâlnire, poate chiar cu asasinul lui, lăsând uşa deschisă pentru când avea să revină. Dar n-a mai revenit, şi, în dimineaţa următoare, a fost găsit înjunghiat în spate.

— Admirabilă teorie, Hastings, numai că există două lucruri pe care dumneata, în mod caracteristic, le treci cu vederea. În primul rând, cine a legat-o şi i-a pus căluş doamnei Renauld? Şi de ce Dumnezeu s-ar fi întors ei în casă să facă asta? În al doilea rând, nici un om din lume nu s-ar duce la întâlnire doar în lenjerie de corp şi pardesiu.

Există situaţii în care un om poate purta pijama şi pardesiu… dar cealaltă, niciodată!

— Adevărat, am recunoscut cam dezumflat.

— Nu, trebuie să căutăm în altă parte răspunsul la misterul uşii deschise. De un lucru sunt absolut sigur… n-au ieşit pe uşă. Au ieşit pe fereastră.

— Ce?

— Precis.

— Dar nu existau urme de paşi în stratul de flori de dedesubt.

— Nu… şi trebuiau să fi fost. Ascultă, Hastings. Grădinarul, după cum l-ai auzit spunându-ne, a pus răsaduri în ambele straturi în după-amiaza precedentă. În unul erau o grămadă de urme lăsate de bocancii lui cu ţinte… În celălalt, niciuna! Vezi? Cineva a trecut pe acolo, cineva care, ca să şteargă urmele paşilor, a netezit suprafaţa stratului cu grebla.

— De unde au luat grebla?

— De acolo de unde au luat şi cazmaua şi mănuşile, rosti Poirot iritat. Nu există nici o dificultate în privinţa asta.

— Totuşi, ce te face să crezi că au ieşit pe acolo? E mult mai probabil să fi intrat pe fereastră şi să fi ieşit pe uşă.

— Sigur că e posibil. Numai că părerea mea e că au ieşit pe fereastră.

— Cred că greşeşti.

— Poate, mon ami.

Am început să meditez asupra noii situaţii pe care deducţiile lui Poirot mi-o puseseră în faţă. Am evocat mirarea mea faţă de aluziile lui obscure cu privire la stratul de flori şi la ceasul de mână. La acea vreme, remarcile lui păreau lipsite de înţeles însă acum, pentru prima dată, mi-am dat seama cât de remarcabil, doar din câteva mici indicii, înlăturase o mare parte din misterul ce învăluia acest caz. I-am înălţat un întârziat omagiu prietenului meu. De parcă mi-ar fi citit gândurile, dădu din cap cu înţelepciune.

— Metodă, mă înţelegi! Metodă! Pune-ţi în ordine faptele. Pune-ţi în ordine ideile. Şi dacă un fapt, cât de mic, nu se potriveşte… nu-l înlătura, ci analizează-l îndeaproape. Deşi semnificaţia lui îţi scapă, să fii sigur că e semnificativ.

— În acelaşi timp, am spus, nu ne-am apropiat de rezolvarea misterului cu privire la cine l-a asasinat pe domnul Renauld.

— Nu, răspunse vesel Poirot. De fapt, mai avem mult până acolo.

Faptul părea să-l amuze nespus şi m-am uitat la el cu mirare. Îmi întâlni privirea şi zâmbi.

— Şi totuşi, e mai bine aşa. Înainte, era o teorie clară despre cum şi de mâinile cui, şi-a găsit moartea. Acum toate astea s-au dus. Suntem în beznă. O sută de puncte care se bat cap în cap ne încurcă şi ne dau de lucru. Asta-i bine. E excelent. Din haos se naşte ordinea. Dar dacă, de la început, totul e ordonat, dacă o crimă pare simplă şi fără probleme, eh bien, méfiez vous! E… cum se spune?. Coaptă! Marele criminal e simplist… dar foarte puţini criminali sunt mari. Încercând să-şi acopere urmele, se trădează invariabil. Ah, mon ami, aş dori ca într-o zi, să pot întâlni un adevărat criminal… unul care să-şi comită crima, şi apoi… să nu facă nimic! Însumi eu, Hercule Poirot aş putea da greş în a prinde un astfel de criminal.

Însă eu nu-l mai urmăream. Mintea mi se luminase brusc.

— Poirot! Doamna Renauld! Acum înţeleg. Ea trebuie că acoperă pe cineva.

Din tăcerea cu care Poirot recepţiona cuvintele mele, am înţeles că ideea asta îi trecuse deja prin minte.

— Da, rosti gânditor. Acoperă pe cineva… sau apără pe cineva. Una din două.

N-am văzut mare diferenţă între cele două cuvinte, dar mi-am derulat teoria cu o doză mare de entuziasm. Poirot s-a menţinut într-o atitudine strictă de neangajare, repetând:

— Se poate… se poate. Dar încă nu ştiu! Sub toate astea se ascunde ceva foarte adânc. Ai să vezi. Ceva foarte adânc.

Apoi, în timp ce intram în hotel, îmi făcu semn să tac.

Capitolul XIII.
Fata cu ochi neliniştiţi.

Am mâncat cu un excelent apetit. Am înţeles destul de bine că Poirot nu dorea să discutăm despre crimă într-un loc unde puteam fi lesne auziţi. Dar, ca atunci când mintea îţi e în cu totul altă parte, nici un alt subiect nu mai prezintă interes. Un timp am mâncat în tăcere, apoi Poirot remarcă maliţios:

— Eh bien! Şi indiscreţiile dumitale? Nu vrei să mai revii la ele?

Am simţit că mă înroşesc.

— Oh, te referi la dimineaţa de azi? Am încercat să-mi compun o atitudine absolut nonşalantă.

Dar pe Poirot nu-l puteam duce. În câteva minute doar, a stors toată povestea de la mine, cu ochii licărind.

— Tiens! O poveste din cele mai romantice. Şi cum o cheamă pe această fermecătoare tânără doamnă?

Am fost nevoit să-i mărturisesc că nu ştiu.

— Ţi mai romantic! Prima ręncontre în trenul de la Paris, a doua aici. Cine se iubeţte se-ntâlneţte, nu se spune aţa?

— Nu fii măgar, Poirot!

— Ieri era domnişoara Daubreuil, azi e domnişoara… Cenuşăreasa! Categoric, ai o inimă de turc. Ar trebui să-ţi faci un harem!

— Nu faci decât să mă enervezi. Domnişoara Daubreuil este o fată foarte frumoasă şi într-adevăr o admir enorm… n-am de ce să n-o recunosc. Cealaltă nu reprezintă nimic… nici nu mi-am imaginat că am s-o mai întâlnesc vreodată. A fost foarte amuzant să stăm de vorbă în timpul călătoriei, însă nu e genul de fată pentru care să fac pasiune.

— De ce?

— Păi… poate sună a snobism… dar nu e o doamnă, în nici un sens al cuvântului.

Poirot dădu gânditor din cap. În glasul lui nu era nici un pic de ironie când mă întrebă:

— Deci, dumneata crezi în naştere şi educaţie?

— Poate sunt demodat, dar în mod sigur nu am încredere în căsătoriile dintre persoane care aparţin claselor diferite. Nu se potrivesc niciodată.

— Sunt de acord cu dumneata, mon ami. În nouăzeci şi nouă de cazuri dintr-o sută e aşa cum spui. Dar există, totuşi, şi acel unu la sută! Oricum, nu contează, din moment ce nu ţi-ai propus s-o mai vezi.

Ultimele sale cuvinte erau mai mult o întrebare şi nu mi-a scăpat privirea pătrunzătoare pe care mi-o aruncase. Şi, în faţa ochilor mei, scrise cu litere mari de foc, apărură cuvintele „Hôtel du Phare”, şi i-am auzit din nou glasul spunând: „Vino la mine” şi răspunsul meu entuziast: „Am să vin”.

Ei, şi ce-i cu asta? În momentul respectiv avusesem de gând să mă duc. Dar, de atunci, avusesem timp să reflectez. Nu-mi plăcea fata. Gândind la rece, am ajuns la concluzia că, hotărât, îmi era profund antipatică. Primisem o săpuneală zdravănă pentru prostia de a-i fi satisfăcut curiozitatea morbidă şi nu aveam nici cea mai mică dorinţă s-o revăd.

I-am răspuns destul de senin lui Poirot.

— M-a invitat să mă duc s-o văd, dar bine-nţeles că n-am s-o fac.

— De ce „bine-nţeles”?

— Păi… nu vreau.

— Înţeleg. Mă studie cu atenţie câteva minute. Da, înţeleg foarte bine. Şi bine faci. Nu renunţa la ce ţi-ai propus.

— Ăsta pare să fie sfatul dumitale invariabil, am remarcat, uşor înţepat.

— Ah, prietene, ai încredere în Papa Poirot. Într-o bună zi, cu permisiunea dumitale, îţi voi aranja o căsătorie extrem de corespunzătoare.

— Mulţumesc, am spus râzând, însă perspectiva mă lasă rece.

Poirot oftă şi clătină din cap.

— Les Anglais! Murmură. N-au metodă… absolut în nici o privinţă. Lasă totul pe seama norocului! Se încruntă şi schimbă poziţia solniţei. Mi-ai spus că domnişoara Cenuşăreasa stă la Hôtel d'Angleterre, nu-i aşa?

— Nu. La Hôtel du Phare.

— Adevărat, am uitat.

Un fulger mi-a trecut prin minte. În mod sigur, nu menţionasem nici un hotel în faţa lui Poirot. M-am uitat atent la el şi m-am liniştit. Îşi tăia pâinea în bucăţele perfect pătrate, complet absorbit de această ocupaţie. Probabil doar îşi închipuise că i-am spus unde stătea fata.

Ne-am băut cafeaua pe terasa ce da înspre mare. Poirot îşi fumă ţigara, apoi îşi scoase ceasul din buzunar.

— Trenul spre Paris pleacă la două-douăzeci şi cinci, rosti el. Ar trebui s-o iau din loc.

— Paris? Am strigat.

— E tocmai ce-am spus, mon ami.

— Ai de gând să pleci la Paris? Dar, de ce?

Mi-a răspuns foarte serios.

— Să-l caut pe asasinul domnului Renauld.

— Crezi că e la Paris?

— Sunt foarte sigur că nu. Totuşi, acolo trebuie să-l caut. Dumneata nu înţelegi, însă îţi voi explica totul la timpul potrivit. Crede-mă, călătoria asta la Paris e absolut necesară. N-am să stau mult. După toate probabilităţile, mâine voi fi înapoi. Nu-ţi propun să mă însoţeşti. Rămâi aici şi fii cu ochii pe Giraud. De asemenea, cultivează-l pe domnul Renauld fils. În al treilea rând, dacă doreşti, încearcă să-l faci s-o rupă cu domnişoara Daubreuil. Mă tem, însă, că n-ai să ai prea mare succes.

N-am catadixit să-i răspund la ultima remarcă.

— Tocmai aveam de gând să te întreb cum de ştiai de cei doi.

— Mon ami… cunosc natura umană. Pune alături un băiat ca tânărul Renauld şi o fată frumoasă ca domnişoara Marthe şi rezultatul este aproape inevitabil. Apoi, cearta! Ori era vorba de bani, ori de o femeie şi, amintindu-mi cum îmi descrisese Leónie supărarea flăcăului, m-am decis asupra ultimei. Asta a fost presupunerea mea… şi nu m-am înşelat.

— Din cauza asta m-ai avertizat să nu mă îndrăgostesc de Marthe? Bănuiai, deja, că îl iubeşte pe tânărul Renauld?

— În orice caz… am văzut că avea ochi neliniştiţi. Asta mă face să mă gândesc la domnişoara Daubreuil… ca la fata cu ochi neliniştiţi…

Vorbea atât de grav încât mă impresionă în mod neplăcut.

— Ce vrei să spui cu asta, Poirot?

— Îmi închipui, prietene, că vom avea multe de văzut de-acum încolo. Dar trebuie s-o pornesc din loc.

— Mai ai o groază de timp.

— Poate… poate. Dar vreau să ajung pe îndelete la gară. Nu vreau să mă grăbesc, să alerg, să mă agit.

— În tot cazul, am spus, ridicându-mă, te voi însoţi şi am să aştept să te văd plecat.

— N-ai să faci una ca asta. Îţi interzic.

Era atât de pornit încât l-am privit cu surprindere. Dădu din cap apăsat.

— Chiar aşa, mon ami. Au revoir! Îmi dai voie să te îmbrăţişez? Ah, nu, am uitat că englezii n-au obiceiul ăsta. Une poignée de main, alors.

După plecarea lui Poirot, m-am simţit cam debusolat. Am coborât pe plajă şi i-am urmărit pe cei ce făceau baie, fără să simt dorinţa de a mă alătura lor. Chiar mi-am imaginat că Cenuşăreasa se zbenguia printre ei, într-un costum minunat, dar nici urmă de ea. Am luat-o, prin nisip, fără chef, spre celălalt capăt al oraşului. Mi-a trecut prin minte că, în definitiv, ar fi un gest frumos din partea mea să trec pe la ea, s-o vizitez. Şi aş scăpa şi de obligaţie. Apoi, totul s-ar fi terminat. N-aveam chef să-mi mai creeze şi alte

probleme. Dacă, însă, nu m-aş fi dus, s-ar fi putut foarte bine ca fata să vină după mine la vilă şi asta ar fi fost deranjant din toate punctele de vedere. Hotărât, era mai bine să-i fac o vizită scurtă, în cursul căreia să-i spun limpede că nu mai aveam de gând să fac pe ghidul pentru ea.

În consecinţă, am părăsit plaja şi, foarte curând, am găsit Hôtel du Phare, o clădire deloc pretenţioasă. Eram extrem de amărât că nu cunoşteam numele doamnei şi, ca să-mi salvez demnitatea, m-am hotărât să intru şi să arunc o privire primprejur. Se putea foarte bine s-o găsesc în hol. Merlinville era un oraş mititel, din hotel ajungeai direct pe plajă şi de pe plajă înapoi în hotel. Alte puncte de atracţie nu existau. Era un cazinou în construcţie, însă nu era terminat.

Am mers de-a lungul falezei ce străjuia plaja, şi n-am văzut-o, am tras concluzia că era la hotel. Am intrat în micul hol erau câteva persoane, însă prada mea nu se afla printre ele. M-am uitat şi prin alte câteva încăperi, dar nici urmă de ea. Am aşteptat un timp, până mi-am pierdut răbdarea. L-am luat pe recepţioner de o parte şi i-am strecurat cinci franci.

— Vreau s-o văd pe o doamnă care stă aici. E englezoaică, micuţă şi brunetă. Nu-mi mai amintesc cum o cheamă.

Bărbatul clătină din cap şi păru să-şi înăbuşe un rânjet.

— Nu stă aici nici o doamnă care să corespundă descrierii dumneavoastră.

— S-ar putea să fie americană, i-am sugerat. Tipul era atât de prost.

Însă omul continuă să clatine din cap.

— Nu, domnule. Avem cu totul doar şase sau şapte englezoaice şi americance şi sunt cu mult mai în vârstă decât doamna pe care o căutaţi. Nu aici o veţi găsi, domnule.

O spusese cu atâta convingere încât am început să am dubii.

— Dar doamna mi-a spus că stă aici.

— Poate că domnul se înşeală… sau mai degrabă doamna a comis o eroare, căci a mai întrebat şi o altă persoană de ea.

— Ce spui?

— Da, domnule. Un domn care a descris-o exact ca dumneavoastră.

— Cum arăta?

— Era un domn scund, bine îmbrăcat, foarte elegant, fără cusur, cu o mustaţă foarte stufoasă şi cu un cap de o formă deosebită, şi cu ochi verzi.

Poirot. Aşadar de asta îmi interzisese să-l conduc la gară. Câtă impertinenţă! I-aş fi fost recunoscător dacă nu s-ar fi amestecat în treburile mele. Îşi închipuia că am nevoie de o dădacă care să aibă grijă de mine?

I-am mulţumit omului şi am plecat, oarecum încurcat, dar foarte furios pe băgăreţul meu prieten. Pe moment, mi-a părut rău că nu era de faţă ca să-i fi spus tot ce credeam despre intervenţia lui gratuită. Nu-i specificasem clar că n-aveam nici o intenţie să mai văd fata? Hotărât, unii prieteni sunt mult prea zeloşi!

Însă unde era doamna? Am lăsat mânia la o parte şi am încercat să dezleg enigma. Era clar că, din greşeală, îmi dăduse un alt hotel. Apoi, m-a fulgerat un alt gând. Să fi fost „din greşeală”? Sau în mod voit, îşi ascundea numele şi-mi dăduse o adresă greşită?

Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât eram mai convins că această din urmă presupunere a mea era adevărată. Dintr-un motiv sau altul, nu vroia ca relaţia noastră să se transforme în prietenie. Şi cu toate că doar cu o jumătate de oră în urmă acesta fusese categoric propriul meu punct de vedere, nu m-a bucurat deloc să-mi dau seama că ideea nu-mi aparţinea. Întreaga afacere era complet deranjantă şi am pornit spre vila Genevičve într-o stare de profundă indispoziţie. Nu m-am dus direct către casă, ci am luat-o pe potecă, spre băncuţa de lângă magazie şi am stat acolo destul de mohorât.

Gândurile mi-au fost destrămate de sunetul unor voci din apropiere. Mi-am dat repede seama că veneau nu dinspre grădina în care mă aflam, ci din grădina alăturată a vilei Marguerite şi că se apropiau tot mai repede. Glasul care vorbea era un glas de fată, pe care l-am recunoscut imediat ca fiind al frumoasei Marthe.

— Chéri, spunea ea, chiar e adevărat? S-a terminat cu toate necazurile noastre?

— Doar ştii şi tu, Marthe, răspunse Jack Renauld. Nimic nu ne mai desparte, iubito! Ultimul obstacol din calea căsătoriei noastre a fost înlăturat. Nimeni nu poate să mi te ia.

— Nimeni… nimic? Murmură fata. Oh, Jack, Jack… mi-e frică.

M-am ridicat să plec, dându-mi seama că, cu totul neintenţionat trăgeam cu urechea. Atunci i-am văzut printr-o spărtură a gardului viu. Stăteau amândoi cu faţa la mine, braţul bărbatului petrecut în jurul fetei, ochii lui privind în ai ei. Formau un cuplu superb, el brunet, bine clădit, ea o tânără blondă zeiţă. Păreau făcuţi unul pentru altul, aşa cum stăteau acolo, fericiţi, în pofida cumplitei tragedii care umbrise vieţile lor tinere.

Însă chipul fetei era frământat şi Jack Renauld păru să-şi dea seama de asta, căci o strânse mai tare la piept, întrebând:

— Dar de ce ţi-e frică, draga mea? Ce te mai poate înspăimânta… acum?

Şi atunci am văzut privirea ochilor ei, privirea de care-mi vorbise Poirot, în timp ce murmura astfel încât mai mult i-am ghicit vorbele.

— Mă tem… pentru tine…

N-am auzit răspunsul tânărului Renauld, căci atenţia mi-a fost distrasă de o apariţie neobişnuită, puţin mai încolo, în josul gardului viu. Părea să fie un tufiş arămiu, ceea ce era cel puţin ciudat, ţinând cont că ne aflam abia la începutul verii. M-am dus într-acolo să cercetez, dar, la înaintarea

mea, arămiul tufiş ţâşni precipitat şi se întoarse spre mine cu degetul la buze. Era Giraud.

Cu deosebită precauţie o luă pe după magazie, până acolo de unde nu puteam fi auziţi.

— Ce făceaţi acolo? L-am întrebat.

— Exact ce făceaţi şi dumneavoastră… ascultam.

— Dar eu nu-mi propusesem asta!

— Ah! Spuse Giraud. Eu, da.

Ca întotdeauna, l-am admirat şi antipatizat în acelaşi timp. Mă privea de sus în jos cu un fel de dezaprobare dispreţuitoare.

— Mai mult m-aţi încurcat. Încă un minut şi aş fi putut afla ceva folositor. Ce aţi făcut cu fosila dumneavoastră?

— Domnul Poirot a plecat la Paris, am răspuns rece. Şi pot să vă spun, domnule Giraud, că nu-i deloc o fosilă. A soluţionat multe cazuri în care poliţia engleza a dat greş.

— Pff! Poliţia engleză! Giraud pocni din degete dezgustat. Trebuie că e cam la acelaşi nivel cu judecătorii noştri de instrucţie. Prin urmare, a plecat la Paris, da?

Ăsta-i un lucru bun. Cu cât stă mai mult acolo, cu atât e mai bine. Dar ce crede că va găsi acolo?

Mi s-a părut că citesc în întrebarea lui o undă de nelinişte. M-am îndreptat de spate.

— Asta nu am libertatea să vă spun, am răspuns liniştit.

Giraud mă învrednici cu o privire ascuţită.

— Are probabil destulă minte ca să nu vă spună, remarcă el grosolan. Bună ziua. Sunt ocupat.

Şi cu asta, s-a răsucit pe călcâie şi m-a părăsit fără ceremonie. La vila Genevičve, lucrurile păreau să fi intrat într-un impas. Era clar că Giraud nu-mi dorea compania şi, din câte văzusem, era mai mult ca sigur că nici tânărul Renauld.

M-am dus înapoi în oraş, am făcut o baie excelentă în mare, apoi m-am întors la hotel. M-am culcat destul de devreme, întrebându-mă dacă ziua următoare avea să ne aducă ceva interesant.

Eram complet nepregătit pentru ceea ce ne-a adus. Îmi luam micul dejun în sufragerie când chelnerul, care stătuse de vorbă cu cineva, afară, s-a întors foarte agitat. Un moment a ezitat, mototolindu-şi şervetul, apoi a izbucnit.

— Să mă ierte domnul, dar domnul se ocupă, nu-i aşa, de afacerea de la vila Genevičve?

— Da, am răspuns repede. De ce?

— Aşadar, domnul n-a auzit ultimele veşti?

— Ce veşti?

— Că s-a comis o altă crimă acolo, noaptea trecută!

— Ce?

Am lăsat baltă micul dejun, mi-am înhăţat pălăria şi am luat-o la goană cât mă ţineau picioarele. Altă crimă… şi Poirot lipsea! Ce fatalitate! Dar cine fusese omorât?

Am ajuns la poartă. Un grup de servitori stătea în drum, vorbind şi gesticulând. Am tras-o pe Françoise.

— Ce s-a întâmplat?

— Oh, domnule! Domnule! Alt mort! E îngrozitor. Casa asta e blestemată. Da, chiar aşa, blestemată! Ar trebui să trimită după preot, să aducă nişte apă sfinţită. N-am să mai dorm o noapte sub acoperişul ăsta. S-ar putea să urmez eu, cine ştie?

Îşi făcu cruce.

— Da, am strigat, dar cine a fost omorât?

— Păi, nu ştiu. Un bărbat… un străin. L-au găsit acolo… în magazie… la nici ia o sută de yarzi de locul unde a fost omorât bietul stăpân. Şi asta nu e tot. A fost înjunghiat… înjunghiat în inimă cu acelaşi cuţit!

Capitolul XIV.
Al doilea cadavru.

N-am mai aşteptat, m-am întors şi am alergat pe poteca ce ducea la magazie. Cei doi bărbaţi care stăteau de pază mi-au făcut loc să trec şi, plin de emoţie, am intrat.

Lumina era slabă, iar locul doar o baracă de lemn în care se păstrau vechituri şi unelte. Intrasem intempestiv dar m-

am oprit ca paralizat în faţa spectacolului ce mi se oferea.

Giraud, în patru labe, examina cu o lanternă de mână fiecare milimetru de pământ. La intrarea mea, privi în sus şi se încruntă, apoi faţa i se destinse într-un fel de amuzament dispreţuitor.

— Ah, c'est l'Anglais! Intraţi. Să vedem cum o scoateţi la capăt cu afacerea asta.

Cam iritat de tonul lui, m-am stăpânit şi am înaintat.

— Iată-l, spuse Giraud îndreptând lanterna spre colţul îndepărtat.

— M-am dus acolo.

Mortul zăcea drept pe spate. Era de înălţime medie, oacheş la faţă, şi în jur de cincizeci de ani. Era îmbrăcat elegant într-un costum albastru închis, bine croit şi lucrat, probabil, de un croitor de lux, însă nu nou. Chipul îi era teribil de convulsionat, iar în partea stângă, exact în dreptul inimii, se vedea mânerul negru şi strălucitor al unui cuţit. L-am recunoscut. Era acelaşi cuţit pe care-l văzusem în borcanul de sticlă, în dimineaţa precedentă.

— Îl aştept pe doctor dintr-un minut în altul, explică Giraud. Deşi nu prea avem nevoie de el. Nu există nici un dubiu asupra modului în care a murit omul ăsta. A fost înjunghiat în inimă şi moartea a survenit, aproape sigur, instantaneu.

— Când s-a întâmplat asta? Noaptea trecută?

Giraud clătină din cap.

— N-aş zice. Eu nu prea pun bază pe probele medicale, dar omul e mort de cel puţin douăsprezece ore. Când spuneaţi că aţi văzut ultima dată acest cuţit?

— Ieri dimineaţă, pe la zece.

— În cazul ăsta aş fi înclinat să cred că crima s-a produs nu mult după aceea.

— Dar lumea intră şi iese din magazia asta continuu.

Giraud râse dezagreabil.

— Progresaţi de minune! Cine v-a spus că a fost omorât în magazia asta?

— Păi… am simţit cum mă înroşesc… aşa am presupus.

— Oh, ce grozav detectiv! Uitaţi-vă la el, mon petit… un om înjunghiat în inimă cade în felul ăsta, cu picioarele alăturate şi cu mâinile în lungul corpului? Nu. Sau stă întins pe spate şi se lasă înjunghiat fără să ridice o mână ca să se apere? E absurd, nu-i aşa? Dar uitaţi aici… şi aici… Lumină de jur împrejur pământul cu lanterna. Am văzut nişte urme ciudate, neregulate în pământul moale. A fost cărat aici după ce a fost omorât. Jumătate târât, jumătate ţinut de două persoane. Pe pământul tare de afară, urmele lor nu se văd, iar aici au avut grijă să le înlăture… însă una din cele două e a unei femei, tânărul meu prieten.

— O femeie?

— Da.

— Dar dacă au fost şterse, de unde ştiţi?

— Pentru că, aşa neclare cum sunt, urmele unor pantofi de damă nu pot fi confundate. În plus, după asta… şi, aplecându-se, luă ceva de pe mânerul cuţitului şi mi-l întinse ca să-l examinez. Era un fir de păr lung şi negru de femeie… identic cu acela pe care Poirot îl găsise pe spătarul fotoliului din bibliotecă.

Cu un uşor zâmbet ironic îl petrecu la loc în jurul mânerului. Să lăsăm pe cât posibil lucrurile aşa cum le-am găsit, explică el. Aşa îi place judecătorului de instrucţie. Eh bien, aţi mai observat şi altceva?

M-am văzut obligat să clatin din cap.

— Uitaţi-vă la mâinile lui.

M-am uitat. Unghiile erau rupte şi decolorate, iar pielea aspră. Astea nu mi-au spus prea multe, cum mi-ar fi plăcut mie. L-am privit pe Giraud.

— Astea nu sunt mâini de domn, spuse, răspunzând privirii mele. În schimb, hainele sunt ale unui om înstărit. E ciudat, nu-i aşa?

— Foarte ciudat, am aprobat.

— Şi niciuna din haine n-are etichetă. Ce concluzie tragem din asta?

Omul ăsta încerca să treacă drept altul. Era travestit. De ce? Se temea de ceva? Încerca să scape oare deghizându-se? Asta nu ştim, însă un lucru tot ştim: dorea cu orice preţ, să-şi ascundă identitatea, tot atât de mult cum dorim noi să i-o descoperim.

Se uită din nou în jos, la cadavru.

— Ca şi în cazul precedent, nu există amprente pe mânerul cuţitului. Asasinul a purtat iar mănuşi.

— Credeţi prin urmare, că e vorba de acelaşi criminal? Am întrebat repede.

Chiput lui Giraud deveni de nepătruns.

— Nu contează ce cred. Vom vedea. Marchaud!

Sergentul apăru în pragul uşii.

— Domnule?

— De ce nu e aici doamna Renauld? Am trimis după ea acum un sfert de oră.

— Tocmai vine pe potecă împreună cu fiul dumneaei.

— Bine, dar să intre pe rând.

Marchaud salută şi dispăru din nou. O clipă mai târziu apăru cu doamna Renauld.

— Doamna e aici.

Giraud înaintă cu o plecăciune repezită.

— Pe aici, doamnă. O conduse spre colţul magaziei, apoi se dădu brusc la o parte. Ăsta e omul. Îl cunoaşteţi?

Şi în timp ce vorbea, ochii săi ca un sfredel îi cercetau chipul, căutând să-i citească gândurile, observând orice amănunt al comportării ei.

Însă doamna Renauld rămase perfect calmă… prea calmă, după părerea mea. Se uită la cadavru aproape fără interes şi fără absolut nici un semn de emoţie sau recunoaştere.

— Nu, spuse ea. Nu l-am văzut în viaţa mea. Îmi e complet străin.

— Sunteţi sigură?

— Foarte sigură.

— Nu recunoaşteţi în el pe unul din atacatorii dumneavoastră, de exemplu?

— Nu, păru să ezite, ca şi când ar fi fulgerat-o o idee. Nu, nu cred. Desigur, purtau bărbi… false, după părerea judecătorului de instrucţie, dar totuşi… nu. Acum părea definitiv hotărâtă. Sunt sigură că niciunul din cei doi n-a fost omul ăsta.

— Foarte bine, doamnă. Atunci, asta-i tot.

Doamna Renauld ieşi cu capul drept, cu părul argintiu sclipind sub razele soarelui. I-a urmat Jack Renauld. Nici el nu putu să identifice cadavrul, iar comportarea lui fu absolut firească.

Giraud doar mormăi. N-aş fi putut spune dacă era, sau nu, mulţumit.

— Mai e şi cealaltă?

— Să intre.

Acea „cealaltă” era doamna Daubreuil. Intră indignată, protestând cu vehemenţă.

— Obiectez, domnule! Asta e o insultă! Ce legătură am eu cu toate astea?

— Doamnă, spuse Giraud cu brutalitate, cercetez nu o crimă, ci două crime. Din câte cunosc, dumneavoastră le-aţi fi putut comite pe amândouă.

— Cum îndrăzneşti? Strigă ea. Îndrăzneşti să mă insulţi cu o astfel de acuzaţie? E o infamie!

— Infamie, da? Dar despre asta ce spuneţi? Se aplecă şi luă din nou firul de păr. Îl vedeţi, doamnă? Înaintă spre ea. Îmi permiteţi să văd dacă seamănă?

Cu un strigăt, doamna se dădu înapoi, albă ca varul.

— E o înscenare… jur! Nu ştiu nimic despre crimă… despre nici o crimă. Oricine spune asta, minte! Ah! Mon Dieu, ce mă fac?

— Calmaţi-vă doamnă, spuse rece Giraud. Nimeni nu vă acuză, încă. Însă veţi face bine să răspundeţi la întrebările mele, fără ocolişuri.

— Întrebaţi-mă tot ce doriţi, domnule, rosti ea, revenind la pronumele de reverenţă.

— Uitaţi-vă la mort. L-aţi mai văzut până acum?

Apropiindu-se, cu obrajii uşor reveniţi la culoarea lor naturală, doamna Daubreuil privi spre victimă cu un anumit interes şi chiar cu curiozitate. Apoi clătină din cap.

— Nu-l cunosc.

Părea imposibil să fi minţit, vorbise atât de natural! Giraud îi indică printr-un semn din cap să iasă.

— O lăsaţi să plece? Am întrebat pe un ton coborât. E bine ce faceţi? În mod sigur firul de păr e al ei.

— N-am nevoie de sfaturi, răspunse sec Giraud. E supravegheată. Deocamdată, nu doresc deloc s-o arestez.

Apoi, încruntându-se, se uită în jos, la cadavru.

— Aţi putea spune cu certitudine că e de rasă spaniolă? Întrebă brusc.

— Nu, am răspuns, după un timp. Mai mult ca sigur e francez.

Giraud mormăi nemulţumit.

— Cam pe-aici.

Rămase aşa câteva clipe, apoi, cu un gest imperativ mă dădu la o parte, şi din nou, în patru labe, începu să cerceteze pământul din jur. Nimic nu-i scăpa. Înainta milimetru cu milimetru, studia orice cutie, cotrobăia prin sacii vechi. Se repezi la o boccea de lângă uşă, care se dovedi a conţine doar o cămaşă zdrenţuită şi nişte

pantaloni, şi o trânti la pământ cu scârbă. Două perechi de mănuşi vechi îi stârniră interesul, dar, în cele din urmă, clătină din cap şi le dădu de o parte. Reveni la cutii, cercetându-le una câte una. În sfârşit, se ridică şi clătină gânditor din cap. Părea depăşit, perplex. Cred că uitase de prezenţa mea.

În acel moment, un tropăit şi o înjurătură se auziră de afară şi vechiul nostru prieten, judecătorul de instrucţie, însoţit de ajutorul său şi de domnul Bex, şi urmaţi de doctor, se năpustiră înăuntru.

— Dar e fantastic, domnule Giraud! Strigă domnul Hautet. Altă crimă! Ah, n-o să terminăm niciodată cu cazul ăsta! Aici se ascunde un mister de nepătruns. Dar cine e, de data asta, victima?

— Tocmai asta nu ne-a putut spune nimeni, domnule judecător. N-a fost identificat.

— Unde e cadavrul? Întrebă doctorul.

Giraud se dădu puţin la o parte.

— Acolo, în colţ. După cum vedeţi, a fost înjunghiat în inimă. Şi chiar cu cuţitul furat ieri dimineaţă. După părerea mea, crima a fost înfăptuită după furt… dar asta vă revine dumneavoastră să stabiliţi. Puteţi umbla în voie cu cuţitul… nu există nici o amprentă.

Doctorul se lăsă în genunchi lângă mort, iar Giraud se întoarse către judecătorul de instrucţie.

— O chestie drăguţă, nu-i aşa? Dar am s-o rezolv.

— Prin urmare, nimeni nu l-a putut identifica, murmură judecătorul. Ar putea fi unul dintre asasini? E posibil să se fi încăierat între ei.

Giraud clătină din cap.

— Omul e francez… pot să jur că aşa e…

Însă, în acel moment, interveni doctorul care, sprijinit pe călcâie, ne privea cu o expresie perplexă.

— Spuneţi că a fost omorât ieri dimineaţă?

— M-am orientat după furtul cuţitului, explică Giraud. Desigur, se poate să fi fost omorât mai târziu, după-amiaza.

— După-amiaza? Prostii! Omul e mort de cel puţin patruzeci şi opt de ore, dacă nu şi mai mult.

Ne-am uitat unul la altul încremeniţi de uimire.

Capitolul XV.
Fotografia.

Cuvintele doctorului erau atât de surprinzătoare încât ne-au zăpăcit pe moment. Lângă noi se afla un bărbat înjunghiat în inimă cu un cuţit ce fusese furat cu douăzeci şi patru de ore mai înainte, şi cu toate astea, doctorul Durand declara hotărât că era mort de cel puţin patruzeci şi opt de ore! Totul era mai mult decât fantastic. Încă nu ne revenisem din surpriza provocată de cuvintele doctorului, când a sosit o telegramă ce-mi era destinată. De la hotel fusese trimisă la vilă. Am deschis-o. Era de la Poirot, care mă anunţa că se întoarce în Merlinville cu trenul de 12:28.

M-am uitat la ceas şi am văzut că numai bine puteam să ajung lejer îa gară ca să-l întâmpin. Consideram că e extrem de important să-l pun de îndată în temă cu noua şi uimitoarea turnură pe care o luase cazul nostru.

Evident, îmi spuneam, Poirot găsise uşor ceea ce căutase la Paris. Faptul că se întorcea atât de repede, o dovedea. Îi trebuiseră doar câteva ore. Mă întrebam cum va reacţiona la aflarea uluitoarelor veşti pe care aveam să i le dau.

Trenul avea câteva minute întârziere şi mă plimbam, fără astâmpăr în susul şi-n josul peronului, până mi-am dat seama că puteam profita de timpul ăsta punând câteva întrebări referitoare la cine plecase din Merlinville cu ultimul tren, în noaptea tragediei.

M-am apropiat de impiegat, un bărbat cu o figură inteligentă, şi mi-a fost uşor să-l fac să intre în subiect. Era o ruşine pentru poliţie, afirmă el cu înfocare, că astfel de bande de criminali îşi fac de cap fără să fie pedepsiţi. I-am sugerat că ar fi fost posibil să fi fugit cu trenul de la miezul nopţii, însă el îmi respinse categoric ideea. Ar fi observat doi străini… era foarte sigur de asta. Doar aproximativ

douăzeci de persoane luaseră acel tren şi n-ar fi avut cum să se înşele.

Nu ştiu de unde mi-a venit ideea asta, poate mi-a fost inspirată de profunda nelinişte din tonul domnişoarei Daubreuil, dar am întrebat brusc:

— Tânărul Renauld… n-a plecat cu acel tren, nu-i aşa?

— Ah, nu, domnule. Să soseşti şi să pleci iar, doar într-o jumătate de oră, nu-i o joacă, să ştiţi!

L-am privit lung, aproape fără să înţeleg semnificaţia vorbelor lui. Apoi am priceput…

— Vreţi să spuneţi, am rostit, cu inima bătând ceva mai repede, că domnul Jack Renauld a sosit în Merlinville în noaptea aceea?

— Desigur, domnule. Cu trenul care ajunge aici la 11:40.

Creierul îmi fierbea. Deci, ăsta era motivul neliniştii Marthei Daubreuil! Jack Renauld fusese aici în noaptea crimei! Dar de ce nu ne-o spusese? De ce, dimpotrivă, ne lăsase să credem că rămăsese la Cherbourg? Amintindu-mi de figura lui sinceră, adolescentină, nu-mi prea venea să cred că avea vreo legătură cu crima. Totuşi, de ce atâta tăcere din partea lui într-o problemă atât de vitală? Un lucru era cert. Marthe ştiuse tot timpul. De aici neliniştea ei şi întrebările pe care le pusese lui Poirot în legătură cu existenţa vreunui suspect.

Cugetările mi-au fost întrerupte de sosirea trenului şi, în momentul următor, îl salutam pe Poirot. Omuleţul radia. Zâmbea şi vocifera şi, uitând de reţinerea mea tipic englezească, mă îmbrăţişă cu căldură în văzul tuturor celor de pe peron.

— Mon cher ami, am reuşit… şi încă de minune!

— Zău? Sunt încântat s-o aflu. Ai auzit ultimele noutăţi de aici?

— Cum crezi că puteam să aud ceva? Au fost unele evenimente, nu-i aşa? A arestat pe cineva bravul Giraud? Sau poate chiar pe mai mulţi? Ah, am să-l fac de râs pe individul ăsta! Dar, unde mă duci, prietene? Nu mergem la

hotel? Trebuie neapărat să-mi aranjez mustaţa, e îngrozitor de zbârlită din cauza zăpuşelii din tren. Trebuie să-mi fi prăfuit, haina. Cravata nu-mi stă…

I-am tăiat scurt lamentările.

— Dragul meu Poirot… nici nu te gândi la asta. Trebuie să mergem imediat la vilă. S-a comis o nouă crimă!

Fusesem de multe ori dezamăgit când îmi imaginasem că-i dădeam veşti de o mare importanţă prietenului meu. Fie că le cunoştea deja, fie că le respingea ca fiind nesemnificative în dezlegarea problemei, ceea ce, până la urmă, se şi adeverea. De data asta, însă, puteam fi mulţumit de mine însumi. Niciodată nu-î văzusem atât de uluit. Îi căzuse falca. Verva îi dispăru ca prin farmec. Se uita la mine cu gura căscată.

— Ce spui dumneata acolo? Altă crimă? Ah, prin urmare, am dat greş. N-am făcut nimic. Giraud o să-şi bată joc de mine… şi ar avea şi motive s-o facă!

— Nu te aşteptai, nu-i aşa?

— Eu? Pentru nimic în lume. Asta-mi demolează întreaga teorie… distruge totul… ah, nu! Înţepeni în loc, bătându-se în piept. E imposibil! Eu nu pot greşi! Faptele, luate metodic şi în ordinea lor firească, permit o singură explicaţie. Trebuie să am dreptate! Am dreptate!

— Dar atunci…

M-a întrerupt.

— Aşteaptă, prietene. Trebuie să am dreptate, de aceea această nouă crimă e imposibilă, doar dacă… oh, aşteaptă, te implor. Nu scoate nici un cuvânt…

Rămase tăcut o clipă sau două, apoi, revenind la comportarea sa normală, spuse cu o voce foarte sigură:

— Victima e un bărbat de vârstă mijlocie. Cadavrul său a fost descoperit în magazia încuiată, din vecinătatea locului celeilalte crime şi era mort de cel puţin patruzeci şi opt de ore. Şi e foarte probabil că a fost înjunghiat la fel ca domnul Renauld, deşi nu neapărat în spate.

Era rândul meu să rămân blocat… şi blocat am rămas. De când îl cunoşteam pe Poirot, nimic nu mă uimise într-atât. Şi, aproape inevitabil, o bănuială puse stăpânire pe mine.

— Poirot, am strigat, mă duci cu preşul! Ai aflat deja de toate acestea!

Îşi întoarse repede privirea spre mine, cu reproş.

— Aş face eu aşa ceva? Te asigur că n-am ştiut nimic dinainte. N-ai observat cât am fost de şocat când mi-ai dat vestea?

— Dar cum Dumnezeu, ştii toate astea?

— Am dreptate, deci? Ştiam. Micuţele celule cenuşii, prietene, micuţele celule gri! Ele mi-au spus. Astfel şi nu altfel, ar fi putut să existe un alt mort. Şi acum povesteşte-mi totul. Dacă am lua-o pe aici, la stânga, am traversa terenul de golf şi am ajunge mult mai repede în spatele vilei Genevičve.

Am pornit pe drumul pe care-l indicase şi i-am relatat totul de-a fir a păr. Poirot mă asculta cu atenţie.

— Spui că cuţitul era în rană? Asta-i ciudat. Eşti sigur că e acelaşi?

— Absolut sigur. Asta dă peste cap totul, căci e imposibil.

— Nimic nu e imposibil. S-ar putea să existe două cuţite.

Am înălţat din sprâncene.

— Mi se pare foarte improbabil. Ar fi o coincidenţă cu totul extraordinară.

— Vorbeşti fără să gândeşti, că de obicei, Hastings. În unele cazuri, două arme identice ar putea fi foarte improbabile. Dar nu aici. Această armă deosebită era o amintire din război, executată la comanda lui Jack Renauld. E cu totul imposibil, dacă tot ai folosit cuvintele astea, ca el să fi comandat numai una. Foarte posibil să fi avut şi o alta, pentru uzul său propriu.

— Dar nimeni n-a făcut vreo menţiune în privinţa asta, am obiectat.

Tonul lui Poirot deveni uşor didactic.

— Când te ocupi de un caz, nu trebuie să ţii seama doar de ceea ce „s-a menţionat”, prietene. Poate să nu existe nici un motiv să se menţioneze multe lucruri care s-ar dovedi importante. Tot la fel, adesea, există un motiv foarte puternic ca să nu fie menţionate. Poţi să alegi una din două.

Am tăcut, impresionat fără să vreau. După câteva minute ne aflam lângă faimoasa magazie. I-am găsit pe toţi prietenii noştri acolo şi, după un schimb de politeţuri, Poirot îşi intră în rol.

Cum deja îl văzusem pe Giraud la treabă, am fost foarte curios să-l urmăresc pe Poirot. Acesta se învrednici să arunce doar o scurtă privire de jur împrejur. Singurele lucruri pe care le-a examinat au fost cămaşa jerpelită şi pantalonii de lângă uşă. Un zâmbet dispreţuitor flutură pe buzele lui Giraud şi, ca şi cum nu l-ar fi observat, Poirot aruncă lucrurile din nou pe pământ.

— Hainele vechi ale grădinarului? Tatonă el.

— Exact, răspunse Giraud.

Poirot îngenunchie lângă cadavru. Degetele lui se mişcau cu rapiditate, dar metodic. Examină ţesătura hainelor şi se arătă mulţumit de faptul că nu aveau nici o etichetă. O atenţie specială acordă bocancilor şi, de asemenea, unghiilor rupte şi murdare. În timp ce le examina pe acestea din urmă, îl întrebă scurt pe Giraud:

— Aţi văzut asta?

— Da, le-am văzut, replică celălalt. Chipul îi era de nepătruns.

Brusc, Poirot fluieră.

— Doctore Durand!

— Da? Doctorul înaintă.

— Pe buze e spumă. Aţi observat-o?

— Nu, trebuie să recunosc, n-am observat.

— Dar acum o observaţi?

— Oh, bine-nţeles.

Din nou Poirot îi trânti o întrebare repezită lui Giraud.

— Cu siguranţă, dumneavoastră aţi observat-o, nu-i aşa?

Celălalt nu răspunse. Poirot continuă. Cuţitul fusese extras din rană şi se odihnea în borcanul de sticlă de lângă cadavru. Poirot îl examină, apoi cercetă îndeaproape rana. Când îşi ridică privirea, ochii îi erau excitaţi şi în ei strălucea lumina aceea verde pe care o cunoşteam atât de bine.

— Iată o rană ciudată! N-a sângerat. Pe haine nu există nici o pată. Lama cuţitului e uşor colorată, asta e tot. Ce părere aveţi, domnule doctor?

— Pot spune doar că e cu totul anormal.

— Nu e deloc anormal. E foarte simplu. Omul a fost înjunghiat după ce a murit. Şi, potolind rumoarea care se stârnise cu un gest al mâinii, se întoarse spre Giraud şi adăugă: Domnul Giraud e de acord cu mine, nu-i aşa, domnule?

Oricare ar fi fost adevărata părere a lui Giraud, acesta acceptă situaţia fără să i se mişte vreun muşchi. Calm şi aproape dispreţuitor, răspunse.

— Bine-nţeles că sunt de acord.

Murmurele de surpriză şi interes izbucniră din nou.

— Dar ce idee! Strigă domnul Hautet. Să înjunghie un mort! E barbar! Nemaiauzit! O ură feroce, probabil oarbă.

— Nu, domnule judecător, spuse Poirot. Aş zice că s-a făcut cu mult sânge rece… ca să producă impresie.

— Ce impresie?

— Impresia e aproape creată, i-o întoarse Poirot, enigmatic.

Domnul Bex cugetă.

— Atunci, cum a fost omorât?

— N-a fost omorât. A murit. A murit, domnule judecător, de o criză de epilepsie, dacă nu mă înşel prea tare.

Declaraţia lui Poirot stârni din nou o emoţie considerabilă. Doctorul Durand îngenunche din nou şi făcu o cercetare minuţioasă. În cele din urmă se ridică.

— Ei bine, domnule doctor?

— Domnule Poirot, sunt înclinat să cred că afirmaţia dumneavoastră e corectă. M-am înşelat de la bun început. Faptul că omul fusese înjunghiat mi-a abătut atenţia de la celelalte indicii.

Poirot era eroul zilei: Judecătorul de instrucţie nu mai pridiea cu complimentele. Poirot răspunse cu amabilitate, apoi se scuză sub pretextul că nici el şi nici eu nu prânziserăm încă şi că voia să-şi refacă ţinuta după ravagiile călătoriei. Tocmai când eram pe cale să ieşim din magazie, Giraud se apropie de noi.

— Încă un lucru, domnule Poirot, spuse el pe tonul său blând batjocoritor. Am găsit firul ăsta de păr, înfăşurat pe mânerul cuţitului. E păr de femeie.

— Ah! Exclamă Poirot. Păr de femeie? Care femeie, mă întreb?

— Şi eu mă întreb tot asta, spuse Giraud, apoi, cu o plecăciune, se îndepărtă.

— A fost insistent, bunul Giraud, rosti gânditor Poirot în timp ce ne îndreptam spre hotel. Mă întreb în ce fel speră să mă inducă în eroare? Păr de femeie… hm!

Am mâncat cu poftă, însă Poirot mi se păru întrucâtva distrat. După masă, ne-am dus în camera de zi şi l-am rugat să-mi spună ceva despre misterioasa lui călătorie la Paris.

— Cu plăcere, prietene. M-am dus la Paris ca să găsesc asta.

Scoase din buzunar o mică porţiune decupată dintr-un ziar foarte vechi. Era reproducerea fotografiei unei femei. Mi-o întinse. Am scos un strigăt de uimire.

— O recunoaşti, prietene?

Am dat din cap. Deşi fotografia fusese făcută cu foarte mulţi ani în urmă, iar coafura era cu totul alta, era imposibil să te înşeli.

— Doamna Daubreuil! Am exclamat.

Poirot clătină zâmbind din cap.

— Nu-i chiar corect, prietene. Pe atunci nu se numea aşa. Asta e fotografia celebrei doamne Beroldy!

Doamna Beroldy! Fulgerător, mi-am amintit întreaga afacere. Procesul de omucidere care stârnise interesul lumii întregi.

Cazul Beroldy.

Capitolul XVI.
Cazul Beroldy.

Cu douăzeci de ani în urmă, sau pe-aproape, când a început povestea asta, domnul Arnold Beroldy, de fel din Lyon, sosea la Paris însoţit de frumoasa lui soţie şi de micuţa lor fiică, pe atunci doar un bebeluş.

Domnul Beroldy era proaspăt asociat la o firmă ce se ocupa cu comerţul cu vinuri, un bărbat de vârstă mijlocie, corpolent, atras de plăcerile vieţii şi devotat încântătoarei sale soţii şi cu totul neremarcabil din nici un punct de vedere. Domnul Beroldy era partener la o firmă mică, şi, deşi bine condusă, nu-i aducea cine ştie ce venit. Soţii Beroldy aveau un apartament mic şi duceau, la început, o viaţă foarte modestă.

Pe cât de insignifiant era domnul Beroldy, pe atât era soţia sa aureolată de un nimb de romantism. Tânără şi frumoasă, încântător de manierată, doamna Beroldy produse de la început senzaţie în cartier, mai ales când începu să se şuşotească printre vecini că naşterea ei era învăluită de un anumit mister. Se şoptea că era fiica nelegitimă a unui mare duce rus. Alţii asigurau că a unui arhiduce austriac şi că, deşi morganatică, acea căsătorie fusese legitimă. Dar toate istorioarele aveau un punct comun – acela că doamna Beroldy era centrul unui mister interesant. Întrebată de cei curioşi, Jeanne Beroldy nu negă aceste zvonuri. Pe de altă parte, dădu clar de înţeles că, deşi „buzele îi erau sigilate”, toate aceste zvonuri aveau un fundament real. Prietenilor intimi le destăinui ceva mai mult, vorbindu-le de intrigi politice, de „hârtii”, de pericole neştiute care o ameninţau. De asemenea, s-a vorbit mult şi despre bijuteriile Coroanei

care trebuiseră să se vândă în secret, ea acţionând ca mijlocitoare.

Printre prietenii şi cunoştinţele familiei Beroldy era un tânăr avocat, Georges Conneau. Foarte curând deveni evident că fascinanta Jeanne îi robise complet inima. Doamna Beroldy îl încurajă pe tânăr, într-o manieră discretă, având, însă, în permanenţă grijă să apară ca o soţie extrem de fidelă. Cu toate acestea, multe persoane invidioase n-au ezitat să afirme că tânărul Conneau era amantul ei… şi nu singurul!

Trecuseră în jur de trei luni de la sosirea soţilor Beroldy la Paris, când un alt personaj intră în scenă. Acesta era domnul Hiram P. Trapp, originar din Statele Unite, şi extrem de bogat. Prezentat fermecătoarei şi misterioasei doamne Beroldy, căzu pe dată victimă farmecelor ei. Admiraţia lui era făţişă, deşi strict respectuoasă.

Cam în acel timp, doamna Beroldy deveni mai vorbăreaţă în legătură cu confidenţele ei. Unor prieteni le declară că se simţea foarte îngrijorată pentru soţul său. Le destăinui că fusese atras în nişte manevre politice şi chiar făcu referire la anumite documente importante ce-i fuseseră încredinţate spre păstrare şi care conţineau un „secret” de-o covârşitoare importanţă la nivel european. Documentele îi rămăseseră lui în custodie, pentru ca urmăritorii să le piardă urma; însă doamna Beroldy era neliniştită întrucât îi recunoscuse pe câţiva dintre membrii marcanţi ai Cercului Revoluţionar la Paris.

Bomba căzu pe 28 noiembrie. Femeia, care venea zilnic să facă ordine şi să gătească pentru familia Beroldy, văzu cu surprindere că uşa de la intrare era larg deschisă. Auzind gemete înfundate dinspre dormitor, alergă într-acolo. O privelişte înspăimântătoare îi apăru în faţa ochilor. Doamna Beroldy zăcea pe podea, legată la mâini şi la picioare şi gemea de durere, după ce reuşise să se elibereze de căluşul din gură. Pe pat zăcea, într-o baltă de sânge, domnul Beroldy, înjunghiat în inimă.

Relatarea doamnei Beroldy fu destul de clară. Brusc deşteptată din somn, văzuse doi oameni mascaţi aplecaţi deasupra ei. Înăbuşindu-i strigătele, o legaseră, îi puseseră căluş în gură. Apoi îi ordonaseră domnului Beroldy să le spună unde ţinea faimosul „secret”.

Dar curajosul neguţător de vinuri refuzase cu încăpăţânare să le răspundă la întrebare. Înfuriat de acest refuz, unul dintre ei, într-un gest nestăpânit, îl înjunghiase drept în inimă. Cu cheile victimei descuiaseră seiful din colţul camerei şi plecaseră luând cu ei toate bijuteriile aflate în seif. Ambii asasini aveau bărbi mari şi purtau măşti, însă doamna Beroldy declară hotărâtă că erau ruşi.

Afacerea a produs o imensă senzaţie. A fost denumită ba „Atrocitatea nihiliştilor”, ba „Revoluţionari la Paris”, ba „Misterul rus”. Timpul a trecut şi cei doi misterioşi bărbaţi n-au fost depistaţi niciodată. Şi apoi, tocmai când interesul publicului era pe cale să se stingă, o altă întâmplare stârni vâlvă. Doamna Beroldy fu arestată sub acuzaţia de a-şi fi ucis soţul.

Când veni vremea procesului, interesul ajunsese la paroxism. Tinereţea şi frumuseţea acuzatei, precum şi trecutul ei misterios, fură suficiente ca să facă din această afacere un caz celebru. Lumea se împărţise în două tabere gata să se încaiere, una pro şi cealaltă contra inculpatei. Însă tabăra partizanilor ei avea să primească nişte lovituri grele. Trecutul romantic al doamnei Beroldy, sângele său regal şi misterioasele intrigi în care fusese implicată se dovediră a fi simple fabulaţii.

Ieşi la iveală faptul că părinţii ei erau o pereche foarte respectabilă, dar prozaică, se ocupau cu negoţul de fructe şi locuiau la periferia Lyonului. Marele duce rus, intrigile de palat şi manevrele politice fuseseră doar rodul imaginaţiei ei. În plus, se dovedi că îşi însuşise o considerabilă sumă de bani de la diferite persoane care avuseseră naivitatea să creadă în povestea cu „bijuteriile Coroanei”, bijuteriile în cauză fiind simple ştrasuri. Ca atare, întreaga poveste a

vieţii ei se duse pe apa sâmbetei. Motivul crimei a fost descoperit în persoana domnului Hiram P. Trapp. Domnul Trapp se ţinu cât putu de bine, dar, supus tirului încrucişat al procurorilor şi interogatoriilor conduse cu abilitate, trebui să recunoască faptul că o iubea pe doamna Beroldy şi, dacă ar fi fost liberă i-ar fi cerut să-i fie soţie. Mărturisirea lui, conform căreia relaţiile dintre ei fuseseră strict platonice, intensifică acuzaţiile împotriva ei. Neputând deveni amanta domnului Trapp, din cauza sentimentului de onoare al acestuia, doamna Jeanne Beroldy pusese la cale monstruosul plan de a se elibera de aproape vârstnicul şi neînsemnatul ei soţ, pentru a se putea căsători cu bogatul american.

În pofida tuturor dovezilor, doamna Beroldy îşi înfruntă acuzatorii cu o hotărâre şi stăpânire de sine absolut remarcabile. Îşi menţinu prima depoziţie fără să schimbe un cuvânt. Continuă să declare ferm că era din neam regal şi că fusese substituită ca fiică a vânzătorului de fructe la o vârstă foarte mică. Pe cât de absurde şi nefondate erau aceste depoziţii, un mare număr de oameni le crezură.

Dar procurorul fu implacabil. El denunţă povestea cu ruşii „mascaţi” ca fiind o scorneală şi afirmă că asasinatul fusese comis de doamna Beroldy şi de amantul său Georges Conneau. Fu emis un mandat de arestare pe numele acestuia din urmă, dar prezumtivul complice dispăruse între timp. Probele au dovedit că sforile cu care stătuse legată doamna Beroldy fuseseră destul de larg strânse astfel încât ea să se poată uşor elibera.

Şi atunci, tocmai când procesul era pe punctul de a fi declarat închis, pe adresa procurorului public sosi o scrisoare purtând ştampila poştei din Paris. Era de la Georges Conneau şi, fără să indice locul în care se afla, conţinea o mărturisire completă a crimei. El declara că îl înjunghiase pe domnul Beroldy la îndemnul doamnei Beroldy. Crima fusese plănuită de amândoi: încredinţat că soţul ei o trata cu cruzime şi orbit de pasiune pentru

frumoasa femeie, în a cărei dragoste crezuse, pusese la cale crima şi o înfăptuise, din dorinţa de a o elibera din crunta sclavie. Acum, pentru prima dată, afla de Hiram P. Trapp şi îşi dădea seama că femeia pe care o iubea îl trădase! Nu pentru el dorise ea să fie liberă… ci pentru a se mărita cu bogatul american! Se folosise de el, iar acum, turbat de gelozie, se întorcea împotriva ei şi o denunţa ca fiind instigatoarea crimei.

A fost momentul în care doamna Beroldy se dovedi a fi o femeie absolut remarcabilă, ceea ce şi era, de fapt. Fără să ezite, renunţă la declaraţiile anterioare şi admise că povestea cu „ruşii” fusese o invenţie a ei. Adevăratul criminal era Georges Conneau. Orbit de pasiune, comisese crima, jurându-i că, dacă va scoate vreun cuvânt, nu va scăpa de răzbunarea lui oriunde s-ar afla. Îngrozită de ameninţările lui, consimţi să păstreze tăcerea, cu atât mai mult cu cât se temuse că, spunând adevărul, era foarte posibil să fie acuzată de complicitate. Dar ea refuzase cu hotărâre să mai aibă ceva de-a face cu ucigaşul soţului ei şi, ca răzbunare pentru atitudinea asta a sa, el trimisese scrisoarea incriminatorie. Negă cu încăpăţânare că ar fi avut vreun amestec în asasinarea soţului sau, iar scrisoarea aceasta acuzatoare era doar un act de răzbunare din partea lui. Jură că nu ştiuse nimic dinainte şi că, în acea noapte fatală, se trezise şi-l văzuse pe Georges Conneau aplecat deasupra ei, cu un cuţit plin de sânge în mână.

Afacerea era încurcată. Relatarea doamnei Beroldy era greu de crezut. Însă această femeie, ale cărei poveşti imaginare despre intrigi regale fuseseră atât de uşor acceptate, poseda suprema artă de a se face crezută. Depoziţia ei în faţa juraţilor fu o adevărată capodoperă. Cu faţa şiroindu-i de lacrimi, vorbi despre copilul său, despre onoarea unei femei… despre dorinţa de a-şi păstra neîntinată reputaţia spre binele fiicei sale. Admise că, Georges Conneau fiindu-i amant, putea fi considerată ca răspunzătoare morală de această crimă… dar, în numele lui

Dumnezeu, nimic mai mult! Ştia că greşise grav nedenunţându-l pe Conneau, dar cu glasul frânt, declară că nici o femeie n-ar fi făcut-o… îl iubise! Ar fi putut să-l trimeată cu mâna ei la ghilotină pe bărbatul pe care-l iubise? Putea fi învinuită de multe, dar era absolut nevinovată de îngrozitoarea acuzaţie ce i se aducea, de a-şi fi omorât soţul.

Oricum ar fi stat lucrurile, elocinţa şi personalitatea ei biruiră. În faţa unui public aflat în delir, doamna Beroldy fu achitată.

În ciuda tuturor eforturilor depuse de poliţie, Georges Conneau n-a putut fi niciodată găsit. În ceea ce o priveşte pe doamna Beroldy, nu s-a mai auzit nimic despre ea. Luându-şi copilul, părăsi Parisul pentru a începe o nouă viaţă.

Capitolul XVII.

Ne continuăm cercetările.

Am descris cazul Beroldy în mare. E de la sine înţeles că nu mi-am putut aminti toate detaliile, însă esenţialul l-am redat cu destulă precizie. La vremea respectivă, cazul stârnise un mare interes şi fusese pe larg descris de ziarele englezeşti, aşa că nu a fost nevoie de un efort deosebit din partea mea ca să mi-l aduc în memorie.

Într-o clipă, în marea mea emoţie, întreaga problemă păru să se clarifice. Recunosc că sunt impulsiv, iar Poirot deplânge prostul meu obicei de a mă repezi să trag concluzii, însă, în cazul de faţă, cred că aveam motive. Modul extraordinar în care această descoperire dădea câştig de cauză punctului de vedere al lui Poirot mă izbi dintr-odată.

— Poirot, am spus, te felicit. Acum înţeleg totul.

— Dacă e chiar aşa, atunci eu te felicit, mon ami. Pentru că, de regulă, nu prea înţelegi… ei, aşa-i sau nu?

M-am cam supărat.

— Ei, hai, nu te mai îmbăţoşa.

— Faci atâta mister din urmele dumitale şi din tot fleacul de detalii, că nici nu-i greu să te înşeli când crezi c-ai înţeles încotro baţi.

Poirot îşi aprinse o ţigară cu precizia sa obişnuită apoi mă privi.

— Mon ami, acum când înţelegi totul, poţi să-mi spui precis ce înţelegi?

— Păi, că doamna Daubreuil – Beroldy e cea care l-a ucis pe domnul Renauld. Similitudinea celor două cazuri o dovedeşte cu vârf şi-ndesat.

— Deci, dumneata consideri că doamna Beroldy a fost pe nedrept achitată? Că, de fapt, era vinovată de complicitate la uciderea soţului său?

Am căscat ochii mari.

— Bine-nţeles! Dumneata nu?

Poirot se duse spre capătul camerei, îndreptă absent un scaun, apoi rosti gânditor:

— Ba da, asta e şi părerea mea. Numai că aici nu încape nici un „bine-nţeles”, prietene. Din punct de vedere tehnic, doamna Beroldy era nevinovată.

— Poate de crima aceea. Însă nu de asta.

Poirot se aşează din nou, mai gânditor ca niciodată.

— Aşadar, dumneata, Hastings, eşti absolut convins că doamna Daubreuil l-a omorât pe domnul Renauld?

— Da.

— De ce?

Îmi aruncase întrebarea atât de brusc încât m-am zăpăcit.

— De ce? Am bolborosit. De ce? Oh, pentru că… am intrat într-un impas.

Poirot dădu din cap spre mine.

— Vezi, te-ai şi blocat. De ce să-l fi omorât doamna Daubreuil – o voi numi aşa ca să fie mai simplu – pe domnul Renauld? Nu vedem nici cel mai mic motiv. Nu se alege cu nimic de pe urma morţii lui. Dimpotrivă, fie că-i era amantă, fie că-l şantaja, e în pierdere. Nu există crimă fără motiv.

Altfel au stat lucrurile cu cealaltă crimă. Acolo era vorba de un bogătaş care abia aştepta să-i ia locul soţului.

— Banii nu sunt singurul motiv de a ucide, am obiectat.

— Adevărat, consimţi Poirot, placid. Mai există alte două, unul fiind crime passionnel. Şi mai e şi un al treilea, mai rar, omorul în numele unei idei, ceea ce implică o anumită formă de dereglare mintală. Mania omuciderii şi fanatismul religios fac parte din această clasă. În cazul de faţă, sunt excluse.

— Dar crima pasională! Putem s-o excludem şi pe ea? Dacă doamna Daubreuil era amanta domnului Renauld şi dacă a simţit că afecţiunea lui era pe cale să se stingă sau dacă i-a stârnit în vreun fel gelozia, n-ar fi putut să-l omoare într-un moment de furie?

Poirot clătină din cap.

— Dacă, am spus: dacă, te rog să notezi, doamna Daubreuil era amanta lui Renauld, el nu avusese timp să se sature de ea. În orice caz, te înşeli în privinţa caracterului ei. E o femeie care poate stimula o puternică stare emoţională. E o actriţă desăvârşită. Însă, privită la rece, viaţa îi contrazice aparenţele. Dacă o examinăm de la un capăt la altul, vedem că a fost foarte lucidă şi calculată în toate acţiunile ei. Nu pentru a-şi uni viaţa cu cea a tânărului amant a consimţit ea la uciderea soţului său. Bogatul american, de care probabil nici nu-i păsa, era scopul ei. Dacă ar comite o crimă, ar face-o întotdeuna ca să câştige. Aici nu-i vorba de nici un câştig. În afară de asta, ce ai de spus în privinţa săpării mormântului? Asta e muncă de bărbat.

— Putea să aibă un complice, am sugerat, nevrând să renunţ la ideea mea.

— Am să trec la altă obiecţie. Vorbeai de similitudinea celor două cazuri. În ce constă ea, prietene?

L-am privit cu uimire.

— Păi tocmai dumneata, Poirot, ai remarcat asta! Povestea cu oamenii mascaţi, „secretul”, hârtiile!

Poirot zâmbi uşor.

— Nu fi atât de indignat, te rog. Nu neg nimic. Cele două cazuri se leagă între ele prin similitudine. Dar reflectează acum la ceva foarte ciudat. Nu doamna Daubreuil ne-a relatat ce s-a petrecut (dacă ar fi fost aşa, totul era limpede), ci doamna Renauld. Să aibă ea vreo legătură cu cealaltă?

— Nu pot să cred, am răspuns încetişor. Dacă ar fi aşa, înseamnă că e cea mai bună actriţă din lume.

— Ta-ta-ta, spuse nerăbdător Poirot. Din nou te iei după sentiment şi nu după logică! Dacă pentru un criminal e necesar să fie un mare actor, atunci va face totul ca să fie. Dar e necesar? Eu nu cred că doamna Renauld şi doamna Daubreuil sunt mână-n mână, şi asta din mai multe motive, dintre care unele ţi le-am expus deja. Celelalte reies de la sine. De aceea, această posibilitate eliminată, începem să ne apropiem de adevăr care, ca întotdeauna, e foarte ciudat şi interesant.

— Poirot, am strigat, ai mai aflat ceva?

— Mon ami, trebuie să deduci şi singur. Ai „acces la informaţii”! Pune-ţi la lucru celulele cenuşii. Raţionează… nu ca Giraud, ci ca Hercule Poirot.

— Dar eşti sigur?

— Prietene, am fost imbecil în multe privinţe. Dar acum, în sfârşit, mi-e limpede totul.

— Ştii totul?

— Am descoperit pentru ce domnul Renauld m-a chemat să descâlcesc problema.

— Şi ştii cine-i criminalul.

— Îl ştiu pe unul din criminali.

— Ce vrei să spui?

— Hai să vorbim ca să ne-nţelegem. Avem de a face nu cu o crimă, ci cu două. Pe prima am rezolvat-o, pe cea de-a doua… eh bien, trebuie să recunosc, nu sunt sigur.

— Dar, Poirot, credeam că ai spus că omul din magazie a murit de moarte naturală?

— Ta-ta-ta! Exclamă Poirot ca ori de câte ori îşi pierdea răbdarea. Încă n-ai înţeles. Poţi avea o crimă fără criminal, însă pentru două crime e esenţial să fie două cadavre.

Afirmaţia asta mi se păru atât de lipsită de logică încât m-am uitat la el neliniştit. Arăta, însă, perfect normal. Se ridică brusc şi ţâşni la fereastră.

— Uite-l, spuse.

— Pe cine?

— Pe domnul Jack Renauld. I-am trimis un bileţel la vilă, rugându-l să vină aici.

Asta îmi schimbă şirul ideilor şi l-am întrebat pe Poirot dacă ştia că Jack Renauld fusese în Merlinville în noaptea crimei. Speram să-l iau pe nepregătite pe micul meu prieten, dar, ca de obicei, era atoateştiutor. Şi el se interesase la gară.

— Şi, fără îndoială, nu suntem singurii. Formidabilul Giraud, mai mult ca sigur, a adulmecat şi el urma asta.

— Nu cred că… am spus, apoi m-am oprit. Ah, nu, ar fi prea oribil!

Poirot mă privi întrebător, dar nu spuse nimic. Tocmai îmi trecuse prin cap că, deşi existau şapte femei direct sau indirect implicate în acest caz: doamna Renauld, doamna Daubreuil şi fiica sa, misterioasa vizitatoare nocturnă şi cele trei servitoare, mai era, cu excepţia bătrânului Auguste, care nici nu se punea la socoteală, un singur bărbat: Jack Renauld. Iar mormântul trebuie că fusese săpat de-un bărbat…

N-am avut timp să aprofundez toate acestea, căci tânărul Renauld intră pe uşă.

Poirot îl salută în maniera-i de profesionist:

— Luaţi loc, domnule. Regret nespus că v-am deranjat, dar sper să mă înţelegeţi când spun că atmosfera de la vilă nu mi-e prea prielnică. Domnul Giraud şi cu mine nu suntem în nici o privinţă de acord. Lipsa de politeţe cu care m-a tratat e de neiertat şi mă veţi înţelege că nu intenţionez câtuşi de

puţin să-l fac să beneficieze în vreun fel de orice descoperire, cât de mică, de-a mea.

— Exact, domnule Poirot, spuse flăcăul. Amicul Giraud e o brută încrezută şi aş fi încântat să văd că cineva îl pune cu botul pe labe.

— În cazul ăsta, pot să vă cer o mică favoare?

— Desigur.

— Aş vrea să vă rog să mergeţi la gară şi să luaţi trenul până la staţia următoare, Abbalac. Întrebaţi apoi, la bagaje de mână, dacă, în noaptea crimei, doi străini au lăsat o valiză acolo. E o staţie mică şi, mai mult ca sigur, îşi vor aminti. Sunteţi de acord?

— Cum să nu! Spuse băiatul, oarecum nedumerit, însă gata de plecare.

— Eu şi prietenul meu, mă înţelegeţi, avem treabă în altă parte, explică Poirot. Există un tren peste un sfert de oră şi v-aş ruga să nu vă întoarceţi la vilă căci nu doresc ca Giraud să observe plecarea dumneavoastră.

— Foarte bine, mă voi duce direct la gară.

Se ridică şi dădu să plece, însă glasul lui Poirot îl opri.

— Un moment, domnule Renauld, am o mică nedumerire. De ce nu i-aţi spus domnului Hautet, azi-dimineaţă, că eraţi în Merlinville în noaptea crimei?

Chipul lui Jack Renauld se înroşi. Făcu un efort să se stăpânească.

— Comiteţi o eroare. Mă aflam la Cherbourg, aşa cum am afirmat în faţa judecătorului de instrucţie.

Poirot îl privi cu ochii îngustaţi, ochi de pisică, din care se mai distingea o rază verzuie.

— Eroarea asta n-am comis-o eu, ci personalul gării care a spus că aţi ajuns aici cu trenul de 11:40.

Jack Renauld ezită un moment, apoi se hotărî.

— Şi dacă aş fi fost? Presupun că nu aveţi de gând să mă acuzaţi de a fi luat parte la uciderea tatălui meu? Pusese întrebarea cu aroganţă, semeţindu-şi capul.

— Aş vrea să-mi explicaţi motivul care v-a adus aici.

— E foarte simplu. Am venit să-mi văd logodnica, pe domnişoara Daubreuil. Mă aflam în ajunul unei lungi călătorii, din care nu ştiam când aveam să mă întorc. Vroiam s-o văd înainte de plecare şi s-o asigur de statornicia sentimentelor mele.

— Şi aţi văzut-o? Întrebă Poirot fără să-l scape o secundă din ochi.

Răspunsul lui Jack fu precedat de o pauză apreciabilă. Apoi spuse:

— Da.

— Şi după aceea?

— Am constatat că pierdusem ultimul tren. M-am dus până la St. Beauvais unde am bătut la uşa unui garaj şi am găsit o maşină care m-a dus înapoi la Cherbourg.

— St. Beauvais? Sunt cincisprezece kilometri. O plimbare lungă, domnule Renauld.

— Am… am luat-o ca pe-o plimbare.

Poirot înclină din cap ca şi cum ar fi fost satisfăcut de această explicaţie. Jack Renauld îşi luă pălăria şi bastonul şi ieşi. De îndată, Poirot sări în picioare.

— Repede, Hastings, după el!

Ţinându-ne la o oarecare distanţă de prada noastră, l-am urmat pe străzile din Merlinville. Însă când Poirot îl văzu că dă colţul spre gară, ne oprirăm.

— Merge strună. A înghiţit momeala. Va merge la Abbalac şi se va interesa de o valiză inexistentă lăsată de doi străini inexistenţi. Da, mon ami, totul a fost o mică invenţie de-a mea.

— Ai vrut să-l îndepărtezi de aici!

— Perspicacitatea dumitale e uluitoare, Hastings! Şi acum, dacă vrei, să mergem la vila Genevičve.

Capitolul XVIII.

Giraud acţionează

— Apropo, Poirot, am spus în timp ce străbăteam drumul încins de căldură, am o mică răfuială cu dumneata. Cred că ai fost bine intenţionat, însă nu cred că era treaba dumitale să dai târcoale pe la Hôtel du Phare fără să mă fi anunţat.

Poirot îmi strecură o privire piezişă.

— Dar de unde ştii că am fost acolo? Mă întrebă el.

Spre marea mea supărare, am simţit că mă înroşesc.

— S-a întâmplat să trec pe acolo, am explicat, cât mai demn cu putinţă.

Mă cam temeam de ironia lui Poirot dar, spre uşurarea mea, şi în acelaşi timp şi spre surprinderea mea, se mulţumi doar că clatine din cap cu o anume gravitate.

— Dacă ţi-am lezat în vreun fel susceptibilitatea, te rog să mă ierţi. Curând vei înţelege mai bine. Dar, crede-mă, m-am străduit să-mi concentrez toată energia în elucidarea acestui caz.

— Oh, e-n regulă, am spus, înmuiat de scuzele lui. Ştiu că-mi vrei numai binele. Însă pot să-mi port de grijă şi singur.

Poirot păru că vru să spună ceva, dar se abţinu.

Ajunşi la vilă, Poirot o luă pe poteca ce ducea la magazia în care fusese descoperit al doilea cadavru. Totuşi, nu intră, ci se opri lângă banca ce se afla doar la câţiva yarzi de ea. După ce o contemplă câteva clipe, păşi cu grijă către gardul viu ce marca graniţa dintre vila Genevičve ţi vila Marguerite. Apoi se întoarse dând din cap. Îndreptându-se din nou spre gardul viu, despărţi tufişurile cu mâinile.

— Ce noroc, îmi spuse peste umăr, domnişoara Daubreuil se află în grădină. Vreau să-i vorbesc şi aş prefera să nu o fac în mod oficial, la vila Marguerite. Ah, ce bine, iat-o aici. Pst, domnişoară! Pst! Un moment s'il vous plait.

M-am alăturat lui Poirot exact în momentul în care, uşor tulburată, Marthe Daubreuil se apropie în fugă la chemarea lui.

— Dacă-mi este permis, pot să vă adresez un cuvânt?

— Desigur, domnule Poirot.

În ciuda nonşalanţei sale, ochii ei arătau îngrijoraţi şi speriaţi.

— Domnişoară, vă mai amintiţi când aţi alergat după mine în ziua în care am fost acasă la dumneavoastră cu judecătorul de instrucţie? M-aţi întrebat dacă e cineva suspectat de comiterea crimei.

— Iar dumneavoastră mi-aţi spus că doi chilieni. Glasul îi era uşor întretăiat, iar mâna stângă îi apăsa inima.

— Mă veţi întreba acelaşi lucru şi acum, domnişoară?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că dacă mi-aţi pune din nou acea întrebare, v-aş da un alt răspuns. Cineva e suspect… dar nu e chilian.

— Cine? Cuvântul abia se auzi.

— Domnul Jack Renauld.

— Ce? Fusese un strigăt. Jack? Imposibil! Cine îndrăzneşte să-l suspecteze?

— Giraud.

— Giraud! Chipul fetei era cenuşiu. Mi-e frică de acest om. E crud. Ar putea… ar putea… Se opri brusc. Pe faţă i se citea curaj şi hotărâre. În acel moment, mi-am dat seama că era o luptătoare.

La rândul lui, Poirot o urmărea atent.

— Ştiţi, desigur, că era aici în noaptea crimei? Întrebă el.

— Da, răspunse fata mecanic. Mi-a spus.

— N-a fost înţelept să încercaţi să ascundeţi asta, se aventură Poirot.

— Da, da, replică ea nerăbdătoare. Dar n-avem timp de pierdut cu regretele. Trebuie să găsim ceva ca să-l salvăm. Bine-nţeles că e nevinovat, dar n-are nici o şansă în faţa unui om ca Giraud, care are reputaţia pe care o are. El trebuie să aresteze pe cineva, iar acel cineva va fi Jack.

— Faptele pledează în defavoarea lui. Vă daţi seama de asta?

Fata îl privi drept şi rosti aceleaşi vorbe pe care le auzisem rostite în camera mamei sale.

— Nu sunt copil, domnule. Am curaj să privesc lucrurile în faţă. Jack e nevinovat şi trebuie să-l salvăm.

Vorbise cu un gen de energie disperată, apoi tăcu şi se încruntă în timp ce se gândea.

— Domnişoară, spuse Poirot urmărind-o cu agerime, nu ascundeţi nimic pe care aţi putea că ni-l spuneţi?

Fata confirmă din cap.

— Da, există ceva, dar îmi vine greu să cred că-l veţi crede… pare atât de absurd!

— Oricum, spuneţi-ne, domnişoară.

— Fie. Domnul Giraud mi-a cerut să văd dacă pot identifica omul de acolo. Făcu un semn din cap în direcţia magaziei. Nu l-am identificat. Cel puţin, nu atunci, pe moment, dar după ce m-am gândit mai mult…

— Ei, bine?

— Pare atât de ciudat, şi cu toate acestea sunt aproape sigură. Am să vă povestesc. În dimineaţa zilei în care a fost omorât domnul Renauld, mă plimbam pe aici, prin grădină, când am auzit nişte voci de bărbaţi care se certau. Am dat la o parte tufişurile şi m-am uitat. Unul dintre bărbaţi era domnul Renauld, celălalt un vagabond, o creatură ce arăta oribil, în haine jegoase. Strigau pe rând unul la altul şi se ameninţau. Am bănuit că vagabondul cerea bani dar tocmai atunci maman m-a chemat în casă şi a trebuit să plec. Asta-i tot, doar că… sunt aproape sigură că vagabondul şi mortul din magazie sunt una şi aceeaşi persoană.

Poirot scoase o exclamaţie.

— Dar de ce n-ai spus asta la timp, domnişoară?

— Pentru că, la început, chipul îmi era oarecum cunoscut şi atât. Omul era altfel îmbrăcat şi părea să facă parte dintr-o clasă socială superioară. Însă, spuneţi-mi, domnule Poirot, n-ar fi fost posibil ca acel om să-l fi atacat şi omorât pe domnul Renauld, luându-i hainele şi banii?

— E o idee, domnişoară, rosti încet Poirot. Nu explică o grămadă de lucruri, dar e într-adevăr o idee. Mă voi gândi la ea.

Dinspre casă se auzi o voce.

— Maman, şopti Marthe. Trebuie să plec. Şi se îndepărtă strecurându-se printre copaci.

— Vino, spuse Poirot şi, luându-mă de braţ, ne îndreptarăm spre vilă.

— Ce crezi de fapt? L-am întrebat destul de curios. Povestea asta e adevărată, sau e o scornească de-a fetei pentru a abate atenţia de la iubitul ei?

— E o poveste ciudată, dar cred că e adevărată. Fără să ştie domnişoara Marthe ne-a dezvăluit un alt adevăr… Jack Renauld a minţit. Ai observat ezitarea lui când l-am întrebat dacă s-a văzut cu Marthe Daubreuil în noaptea crimei. A tăcut, după care a spus „Da”. L-am suspectat că minte. De aceea trebuia să vorbesc neapărat cu ea, fără să-i dau timp s-o pună în gardă. Trei cuvinte mi-au dat informaţia pe care o doream. Când am întrebat-o dacă ştia că Jack Renauld fusese aici în noaptea crimei, ea mi-a răspuns: „Mi-a spus”. Şi acum, Hastings, ce căuta Jack Renauld aici în acea noapte, şi, dacă nu s-a văzut cu domnişoara Marthe, cu cine s-a văzut?

— Uf, Poirot, am strigat agasat, doar nu crezi că un băiat ca ăsta şi-ar fi putut omorî tatăl!

— Mon ami, continui să fii un sentimental incorijibil! Am văzut mame care şi-au ucis copilaşii ca să le revină lor moştenirile. În definitiv, se poate crede orice.

— Şi motivul?

— Banii, bine-nţeles. Aminteşte-ţi că Jack Renauld „credea că va primi jumătate din averea tatălui său, după moartea” acestuia.

— Dar vagabondul? El ce legătură are cu toate acestea?

Poirot ridică din umeri.

— Giraud ar spune că era un complice… un apaş care l-a ajutat pe tânărul Renauld să comită crima şi care a fost înlăturat după aceea.

— Şi firul de păr de pe mânerul cuţitului? Părul de femeie?

— Ah, rosti Poirot, zâmbind larg. Asta-i o mică şmecherie de-a lui Giraud. După el nu-i deloc păr de femeie. Adu-ţi aminte că tinerii de azi poartă părul pieptănat peste cap şi uns cu pomezi sau uleiuri de păr ca să-l facă să stea întins. Prin urmare, un astfel de păr poate avea o lungime considerabilă. Giraud ştie chestia asta.

— E şi părerea dumitale?

— Nu, răspunse Poirot cu un zâmbet ciudat. Pentru că eu ştiu că e părul unei femei… ba mai mult, ştiu şi care-i femeia.

— Doamna Daubreuil, am afirmat hotărât.

— Poate, răspunse Poirot, privindu-mă enigmatic.

Însă eu nu mi-am permis să mă supăr.

— Şi acum, ce facem? L-am întrebat, în timp ce intram în holul vilei Genevičve.

— Vreau să mă uit prin lucrurile domnului Jack Renauld. De asta l-am îndepărtat pentru câteva ore.

— Dar nu le-a cercetat deja Giraud?

— Bine-nţeles. Ei îşi construieşte un caz aşa cum îşi construieşte castorul stăvilarul, cu o hărnicie obositoare, însă el nu se va fi uitat după lucrurile pe care le caut eu… sau, dacă le-a văzut, mai mult ca sigur că nu şi-a dat seama de importanţa lor. Să începem.

Cu grijă şi metodic, Poirot trase fiecare sertar, îi examină conţinutul, apoi lăsă totul exact cum fusese. Era o treabă plictisitoare şi neinteresantă. Scormoni printre gulere, pijamale şi şosete. Un zgomot venit dinspre afară mă făcu să mă reped la fereastră.

— Poirot, am strigat, tocmai a sosit o maşină! În ea e Giraud, Jack Renauld, şi doi jandarmi.

— Sacré tonnerre! Tună Poirot. Animalul ăsta de Giraud nu putea să mai aştepte? N-am să mai am timp să aşez lucrurile în acest ultim sertar aşa cum se cuvine. Să ne grăbim.

Fără ceremonie, răsturnă pe podea lucrurile, în majoritate cravate şi batiste. Brusc, cu un strigăt de triumf, se repezi

la ceva, un mic carton pătrat, evident o fotografie. O băgă în buzunar şi îndesă de-a valma lucrurile în sertar, apoi mă înhăţă de braţ şi mă târî din cameră, pe scări în jos. În hol se afla Giraud, contemplându-şi prizonierul.

— Bună ziua, domnule Giraud, spuse Poirot. Ce-avem aici?

Giraud arătă cu capul spre Jack.

— Încerca să scape, dar am fost mai iute ca el. Se află sub stare de arest, sub acuzaţia de a-şi fi ucis tatăl, domnul Paul Renauld.

Poirot se răsuci spre băiatul care stătea rezemat de uşă, cu chipul pământiu.

— Ce aveţi de spus la asta, jeune homme? Jack Renauld îl privi împietrit.

— Nimic, spuse el.

Capitolul XIX.

Îmi folosesc celulele cenuşii.

Eram trăsnit. Până în ultima clipă am crezut în nevinovăţia lui Jack Renault. Mă aşteptam să-l aud protestând vehement la întrebarea lui Poirot. Însă acum, urmărindu-l cum stătea, alb şi ţeapăn, rezemat de perete, şi auzindu-i răspunsul sec, n-am mai avut nici un dubiu.

Poirot se întoarse către Giraud.

— Şi care sunt probele pe baza cărora l-aţi arestat?

— Vă aşteptaţi să le dezvălui?

— Ca o problemă de curtoazie, da.

Giraud îl privi cu îndoială. Oscila între dorinţa de a-l refuza brutal şi plăcerea de a-şi vedea adversarul învins.

— Credeţi că am făcut o greşeală? Rânji el.

— Nu m-ar surprinde, replică Poirot cu o undă de maliţiozitate.

Chipul lui Giraud se înroşi puternic.

— Eh bien, fie! Vă las să judecaţi singur. Deschise larg uşa salonului şi intrarăm, lăsându-l pe Jack Renauld în grija celor doi jandarmi.

— Şi acum, domnule Poirot, spuse Giraud, punându-şi pălăria pe masă şi adoptând un ton foarte sarcastic, am să vă arăt metodele noastre moderne.

— Bien! Răspunse Poirot, pregătindu-se să asculte. Iar eu vă voi dovedi că admirabila bătrână gardă ştie să asculte; se lasă pe spate, cu ochii închişi, deschizându-i doar pentru a mai face o precizare: Să nu vă fie teamă că am să dorm. Voi fi deosebit de atent.

— Desigur, începu Giraud, în curând mi-am dat seama că istoria cu chilienii era o tâmpenie. Erau amestecaţi doi oameni… dar nu chilieni, nici străini misterioşi! Totul era praf în ochi.

— Până aici, foarte credibil, dragul meu domn Giraud, murmură Poirot. Mai ales după ce li s-a descoperit trucul cu chibritul şi mucul de ţigară.

Giraud privi fioros, dar continuă:

— Pentru săparea mormântului, trebuia să fi fost şi un bărbat implicat în acest caz. În momentul de faţă nu există nici un bărbat care să beneficieze de pe urma crimei, dar există unul care credea că va beneficia. Am auzit de cearta dintre Jack Renauld şi tatăl său şi de ameninţările pe care le-a proferat. Motivul era stabilit. Acum despre mijloace. Jack Renauld se afla în Merlinville în acea noapte. A ascuns faptul ăsta… ceea ce a făcut ca suspiciunea să devină certitudine. Apoi am descoperit o a doua victimă… înjunghiată cu acelaşi cuţit. Ştim când a fost furat cuţitul. Căpitanul Hastings, aici de faţă, poate preciza ora. Jack Renauld, sosit de la Cherbourg, era singura persoană care ar fi putut să-l ia. I-am pus la socoteală pe toţi ceilalţi din casă.

— Greşiţi. Mai există o persoană care ar fi putut lua cuţitul.

— Vă referiţi la domnul Stonor? El a sosit la uşa din faţă, în automobilul care îl aducea direct de la Calais. Ah, credeţi-mă, am avut în vedere totul. Domnul Jack Renauld a venit cu trenul. Între sosirea lui şi momentul când a intrat în

casă, a trecut o oră. Nu încape îndoială că l-a văzut pe căpitanul Hastings părăsind magazia însoţit de tovarăşa lui, s-a strecurat înăuntru, a luat cuţitul şi şi-a înjunghiat complicele…

— Care era deja mort!

Giraud ridică din umeri.

— Poate că n-a observat asta. A crezut, probabil, că dormea. Cu siguranţă avuseseră un rendez vous. În orice caz, ştia că această aparent a doua crimă va complica extrem de mult cazul, cum de altfel, a şi făcut-o.

— Dar n-a reuşit să-l înşele pe domnul Giraud, murmură Poirot.

— Vă bateţi joc de mine. Însă vă voi da o ultimă dovadă de netăgăduit. Povestea doamnei Renauld era de la un capăt la altul o născocire. Credem că doamna Renauld şi-a iubit bărbatul… şi totuşi, a minţit să-l acopere pe ucigaşul lui. Pentru cine ar minţi o femeie? Uneori pentru ea însăşi, de regulă pentru bărbatul pe care-l iubeşte, dar întotdeauna pentru copiii ei. Aceasta din urmă e dovada irefutabilă. Nu puteţi s-o respingeţi.

Giraud se opri, îmbujorat şi triumfător.

Poirot îl privi senin.

— Ăsta e cazul meu, spuse Giraud. Ce aveţi de spus?

— Doar că mai e un iucru pe care l-aţi pierdut din vedere.

— Care?

— Jack Renauld era probabil la curent cu proiectul construirii terenului de golf. Ştia că, odată cu începerea săpării bunkerului, cadavrul ar fi fost descoperit imediat.

Giraud râse zgomotos.

— Dar e o idioţenie ceea ce spuneţi! El asta chiar dorea…, să se descopere cadavrul! Cât timp nu era descoperit, moartea nu era dovedită. Şi n-ar fi putut intra în posesia moştenirii.

În timp ce se ridica în picioare, un fulger verde trecu prin ochii lui Poirot.

— Atunci de ce să-l mai îngroape? Întrebă moale. Reflectaţi, domnule Giraud. Dacă descoperirea neîntârziată a cadavrului era în avantajul lui Jack Renauld, de ce să mai fi săpat un mormânt?

Giraud nu răspunse. Întrebarea îl luase pe nepregătite. Ridică din umeri, ca şi cum lăsa să se înţeleagă că asta nu avea nici o importanţă.

Poirot se îndreptă spre uşă. L-am urmat.

— Mai e un lucru pe care nu l-aţi pus la socoteală, spuse el peste umăr.

— Care?

— Bucata de ţeavă de plumb, trânti Poirot şi părăsi încăperea.

Jack Renauld se afla încă în hol, cu chipul alb şi tâmp, dar când am ieşit din salon, ne privi pătrunzător. În acelaşi moment, se auzi un zgomot de paşi. Doamna Renauld coborî scările. La vederea fiului său, încadrat de doi oameni ai legii, se opri ca împietrită.

— Jack, îngăimă ea, Jack, ce e asta?

El o privi, calm.

— Sunt arestat, mamă.

— Ce?

Urletul fu cutremurător şi, înainte ca cineva s-o poată prinde, se clătină şi se prăbuşi greu. Am alergat amândoi şi am ridicat-o. Într-un moment, Poirot era din nou în picioare.

— Şi-a spart rău capul de colţul scării. Cred că are şi o uşoară contuzie. Dacă Giraud vrea o depoziţie din partea ei, va trebui să aştepte. Va fi în stare de inconştienţă cel puţin o săptămână.

Denise şi Françoise alergaseră spre stăpâna lor şi lăsându-le-o în grijă, Poirot părăsi casa. Mergea cu capul aplecat, încruntându-se gânditor la pământ. Un timp n-am mai vorbit, în cele din urmă, m-am aventurat să-i pun o întrebare.

— Prin urmare, în ciuda tuturor aparenţelor care dovedesc contrariul, crezi că Jack Renauld nu e vinovat?

Poirot nu-mi răspunse pe loc, dar, după o lungă aşteptare, rosti grav:

— Nu ştiu, Hastings. Există o singură şansă. Bine-nţeles că Giraud greşeşte… greşeşte de la cap la coadă. Dacă Jack Renauld e vinovat, e în ciuda argumentelor lui Giraud şi nu pe baza lor. Iar cel mai grav indiciu care îl acuză e ştiut doar de mine.

— Care e? Am întrebat impresionat.

— Dacă ţi-ai folosi celulele cenuşii ai vedea întregul caz limpede, aşa cum o fac eu, l-ai descoperi şi dumneata, prietene.

Asta era ce numeam eu un răspuns enervant de-al lui Poirot. Confirmă, fără a-mi da timp să vorbesc:

— S-o luăm pe drumul ăsta, spre mare. Ne vom aşeza pe moviliţa de acolo, vom avea priveliştea întregii plaje şi vom trece în revistă cazul. Vei cunoaşte tot ce cunosc eu, însă aş prefera să descoperi adevărul prin propriile dumitale eforturi… şi nu dus de mână de mine.

Ne-am aşezat pe moviliţa verde, aşa cum sugerase Poirot şi am privit marea. Dinspre capătul îndepărtat al plajei, strigătele turiştilor ce se scăldau ajungeau vag până la noi. Marea era de-un albastru pal, iar întinderea seninului calm mi-a amintit de ziua în care sosiserăm la Merlinville. Părea că trecuse o veşnicie de atunci. În realitate, doar trei zile!

— Gândeşte, prietene, spuse Poirot încurajator. Puneţi în ordine ideile. Fii metodic, fii ordonat. În asta constă secretul succesului.

M-am conformat concentrându-mi mintea asupra tuturor detaliilor cazului. În silă, am ajuns la concluzia că singura clară şi posibilă soluţie era cea a lui Giraud… pe care Poirot o dispreţuia. Am reflectat din nou. Un lucru era limpede ca lumina zilei şi acela avea legătură cu doamna Daubreuil. Giraud era străin de implicarea ei în cazul Beroldy. Poirot declarase cazul Beroldy ca fiind foarte important. Deci, aici trebuia să caut. Acum eram pe drumul cel bun. Şi, brusc,

creierul mi se lumină. Tremurând, am început să-mi clădesc ipoteza.

— Observ că ţi-a venit o mică idee, mon ami. Capitală. Progresăm.

M-am ridicat şi mi-am aprins pipa.

— Poirot, am spus, mi se pare că am fost nepermis de neglijenţi. Am spus noi, deşi mai corect era să spun eu. Dar trebuie să-ţi primeşti pedeapsa pentru că ai fost atât de secretos. Aşadar, repet că am fost nepermis de neglijenţi. Există cineva de care am uitat.

— Şi cine e acel cineva? Mă întrebă Poirot, cu ochii ghiduşi.

— Georges Conneau!

Capitolul XX.
O depoziţie uimitoare.

În clipa următoare Poirot mă îmbrăţişă cu căldură.

— În fine! Ai ajuns. Şi singur! E superb! Continuă-ţi raţionamentul. Ai dreptate. E clar c-am greşit uitând de Georges Conneau.

Eram atât de flatat de laudele micului meu prieten, încât îmi era foarte greu să continui. Însă, în cele din urmă, mi-am adunat gândurile şi am demarat.

— Georges Conneau a dispărut acum douăzeci de ani, dar n-avem nici un motiv să credem că a murit.

— Aucunement, aprobă Poirot. Continuă!

— Să presupunem, prin urmare, că trăieşte.

— Exact.

— Sau că a trăit până de curând.

— De mieux en mieux!

— Să presupunem, am continuat tot mai entuziasmat, că decăzuse în ultimul hal. Devenise un criminal, un pirat, un vagabond… un ce doreşti. Întâmplarea l-a adus la Merlinville. Aici o găseşte pe femeia pe care niciodată n-a încetat s-o iubească.

— Ei, ei! Sentimentalismul! Mă avertiză Poirot.

— Unde-i dragoste e şi ură”, am citat eu. Oricum, o întâlneşte aici, trăind sub un nume de împrumut. Ea, însă, are un nou amant, un englez, Renauld. Georges Conneau, în a cărui minte se redeşteaptă vechile apucături, se ia la ceartă cu acest Renauld. Îl aşteaptă până când îl vede ieşind să-şi întâlnească amanta, şi-l înjunghie în spate. Apoi, îngrozit de fapta sa, se apucă să sape un mormânt. Mi se pare foarte posibil ca doamna Daubreuil să fi ieşit din casă să-şi caute iubitul. Între ea şi Conneau are loc o scenă teribilă. El o târăşte în magazie şi acolo cade răpus de-o criză de epilepsie. Să presupunem acum că apare Jack Renauld. Doamna Daubreuil îi povesteşte totul, atrăgându-i atenţia asupra consecinţelor dezastruoase pe care le-ar fi suportat fiica sa, dacă întreg trecutul ar fi ieşit la iveală. Asasinul tatălui său e mort… cel mai bine ar fi să se muşamalizeze toată afacerea. Jack Renauld consimte… se duce în casă şi are o discuţie cu mama sa, reuşind s-o atragă de partea lui. De acord cu planul pe care doamna Daubreuil i-l sugerase lui Jack, ea se lasă legată şi tot restul. Ei, Poirot, ce zici de asta? Am întrebat mândru de succesul raţionamentului meu.

Poirot mă privi gânditor.

— Cred că ar trebui să scrii pentru cinematografie, mon ami, spuse în cele din urmă.

— Adică?

— Din povestea pe care mi-ai înşirat-o, ar ieşi un film bun… doar că n-are nici o asemănare cu viaţa de zi cu zi.

— Admit că nu deţin toate amănuntele, dar…

— Ai făcut chiar mai mult… le-ai ignorat în mod magnific. Ce părere ai de felul în care erau îmbrăcaţi cei doi? Vrei să spui că, după ce şi-a înjunghiat victima, Conneau i-a luat hainele, i le-a dăruit pe-ale sale, apoi a vârât cuţitul la loc?

— Nu văd ce importanţă are asta, am obiectat, cam mofluz. Putea să fi obţinut haine şi bani de la doamna Daubreuil, prin ameninţări.

— Prin ameninţări, hai? Dumneata chiar vorbeşti serios?

— Bine-nţeles. Putea s-o ameninţe că dezvăluie familiei Renauld adevărata identitate, ceea ce i-ar fi spulberat toate speranţele de a-şi vedea făta măritată.

— Greşeşti, Hastings. El nu putea s-o şantajeze căci îl avea la mână. Aminteşte-ţi că Georges Conneau mai e încă urmărit pentru crimă. O vorbă din partea ei şi-l păştea ghilotina.

M-am văzut nevoit, cam în silă, să recunosc acest adevăr.

— Teoria dumitale, am spus, acid, e fără doar şi poate corectă în toate detaliile, nu-i aşa?

— Teoria mea e adevărul, răspunse liniştit Poirot. Iar adevărul e în mod obligatoriu corect. În raţionamentul dumitale ai comis o eroare fundamentală. Ţi-ai permis să-ţi laşi imaginaţia s-o ia razna, la istorioare de la miezul nopţii şi pasionante scene de amor. Dar în investigarea unei crime trebuie să luăm în considerare banalul. Vrei să-ţi demonstrez metoda mea?

— Oh, va fi o demonstraţie pe cinste!

Poirot se aşează foarte drept şi începu, mânuindu-şi arătătorul pentru a-şi puncta ideile:

— Am să încep, ca şi dumneata, de la Georges Conneau. Ştim că, povestea cu „ruşii” spusă la proces de doamna Beroldy, s-a dovedit a fi o născocire. Dacă ea era nevinovată în privinţa participării la crimă, atunci născocirea era a ei şi numai a ei. Dacă, dimpotrivă, nu era nevinovată, povestea ar fi putut fi inventată fie de ea, fie de Georges Conneau. În cazul pe care-l investigăm, întâlnim aceeaşi poveste. După cum ţi-am mai explicat, e foarte puţin probabil ca istoria să pornească tot de la ea. În felul acesta trebuie să admitem ipoteza că povestea fusese concepută de creierul lui Georges Conneau. Foarte bine. Prin urmare, Georges Conneau a plănuit crima în complicitate cu doamna Renauld. Ea e în bătaia reflectoarelor iar în spatele ei se află o figură întunecată al cărui pseudonim ne este necunoscut. Acum, hai să reluăm cu grijă cazul Renauld de la început şi să aşezăm fiecare punct semnificativ, în

ordinea cronologică. Ai un carnet şi un creion? Bine. Care este primul lucru pe care trebuie să-l notăm?

— Scrisoarea primită de dumneata?

— Ăsta e primul lucru pe care l-am ştiut, dar cazul nu începe propriu-zis cu el. Primul punct cu o anume semnificaţie, aş spune că e schimbarea care s-a produs cu domnul Renauld, la scurt timp după sosirea la Merlinville şi care e atestată de mai mulţi martori. De asemenea, trebuie să luăm în considerare şi prietenia dintre el şi doamna Daubreuil, ca şi sumele mari de bani pe care i le plătea. De aici sărim direct la ziua de 23 mai.

Poirot se opri, îşi drese glasul, şi-mi făcu semn să scriu.

— 23 mai. Domnul Renauld se ceartă cu fiul său din cauza dorinţei acestuia din urmă de a se însura cu Marthe Daubreuil. Fiul pleacă la Paris.

— 24 mai. Domnul Renauld îşi schimbă testamentul, lăsând întregul control al averii în mâinile soţiei sale.

— 7 iunie. Ceartă cu vagabondul în grădină, martoră Marthe Daubreuil.

— Scrisoare trimisă domnului Hercule Poirot, implorând ajutor.

— Telegramă trimisă lui Jack Renauld, ordonându-i să plece cu „Anzora” la Buenos Aires.

— Şofer, Masters, trimis în concediu.

— Vizitat de o doamnă, seara. Văzând-o ieşind, vorbele lui au fost: „Da, da,… pentru Dumnezeu, pleacă acum…”

Poirot se opri.

— Şi acum, Hastings, ia fiecare din aceste puncte, unul câte unul, analizează-le cu grijă pe fiecare în parte, apoi, în corelaţie cu celelalte, vezi dacă problema n-o să-ţi apară într-o nouă lumină.

M-am străduit să fac ce-mi spusese. După câteva minute, am spus cu îndoială.

— În privinţa primului punct, problema se pune dacă să admitem teoria şantajului, sau a faptului că era îndrăgostit de această femeie.

— Categoric, şantaj. Ai auzit ce a spus Stonor despre caracterul şi obiceiurile lui.

— Doamna Renauld n-a împărtăşit punctul lui de vedere.

— Am văzut deja că nu putem pune nici o bază pe mărturia ei. Privitor la acest punct, trebuie să-l credem pe Stonor.

— Totuşi, dacă Renauld avea o legătură cu acea „Bella”, de ce n-am crede că avea şi cu doamna Daubreuil?

— În nici un caz, Hastings, îţi garantez. Dar avea el o legătură cu „Bella”?

— Scrisoarea, Poirot. Ai uitat de scrisoare.

— Nu, n-am uitat. Dar ce te face să crezi că scrisoarea îi era adresată domnului Renauld?

— Păi, a fost găsită în buzunarul lui şi… şi…

— Şi asta-i tot! Mi-o reteză Poirot. Nu avem de unde şti cui era adresată, pentru că nu era menţionat nici un nume. Ne-am însuşit ideea că el era destinatarul, doar pentru că a fost găsită în buzunarul pardesiului său. Apropo, mon ami, legat de pardesiul ăsta e ceva care m-a intrigat în mod deosebit. L-am măsurat şi am remarcat că purta un pardesiu foarte lung. Amănuntul ăsta ar trebui să-ţi dea de gândit.

— Credeam că tocmai vroiai să-mi spui dumneata ce-i cu asta, am mărturisit.

— Ah, quelle idée! Mai târziu m-ai văzut măsurând şi pardesiul domnului Jack Renauld. Eh bien, domnul Jack Renauld poartă un pardesiu foarte scurt. Pune alături cele două amănunte şi adaugă-l şi pe-al treilea că domnul Jack Renauld a părăsit în mare grabă casa să nu piardă trenul, şi spune-mi ce-ai obţinut din toate astea?

— Înţeleg, am rostit încet, descifrând sensul întrebărilor lui Poirot. Scrisoarea aceea îi era adresată lui Jack Renauld… nu tatălui său. În graba şi furia lui, a luat din greşeală alt pardesiu.

Poirot aprobă din cap.

— Précisément! La acest punct vom reveni mai târziu. Pentru moment să ne mulţumim să acceptăm că scrisoarea

aceea n-avea nici o legătură cu domnul Renauld – pére, şi să trecem, la următorul eveniment cronologic.

— „23 mai”, am citit, „domnul Renauld se ceartă cu fiul său din cauza dorinţei acestuia din urmă de a se însura cu Marthe Daubreuil. Fiul pleacă la Paris”. Nu prea văd ce-ar fi de remarcat aici, iar schimbarea testamentului în ziua următoare mi se pare destul de limpede. E rezultatul direct al certei dintre cei doi.

— Aici suntem de acord, mon ami… cel puţin în privinţa cauzei. Dar care e motivul exact care a determinat această atitudine a domnului Renauld?

Am căscat ochii de mirare.

— Mânia împotriva fiului său, bine-nţeles.

— Şi totuşi, îi trimite la Paris scrisori pline de afecţiune?

— Aşa ne-a spus Jack Renauld, dar nu ne-a putut furniza niciuna.

— Bine, să trecem peste asta.

— Am ajuns la ziua în care s-a consumat tragedia. Dumneata ai indicat evenimentele din dimineaţa aceea într-o ordine. Ai vreo justificare pentru asta?

— Am stabilit că scrisoarea pentru mine a fost pusă la poştă în acelaşi timp cu telegrama către Jack Renauld. Lui Masters i s-a adus la cunoştinţă că poate să-şi ia un concediu la scurt timp după aceea. După părerea mea, cearta cu vagabondul a avut loc înainte de întâmplările de mai sus.

— Nu înţeleg cum poţi stabili asta în mod sigur, fără a o interoga din nou pe domnişoara Daubreuil.

— Nu e nevoie. Sunt sigur. Iar dacă nu înţelegi asta, nu înţelegi nimic, Hastings!

L-am privit o clipă.

— Bine-nţeles! Sunt tâmpit. Dacă vagabondul era Georges Conneau, abia după întrevederea lor furtunoasă, şi-a dat seama domnul Renauld de pericol. L-a îndepărtat pe şofer, pe Masters, bănuindu-l de a fi în slujba celuilalt, i-a telegrafiat fiului său şi te-a chemat pe dumneata.

Un zâmbet uşor flutură pe buzele lui Poirot.

— Nu ţi se pare ciudat că a folosit aceleaşi expresii în scrisoare, ca şi doamna Renauld în relatarea ei de mai târziu? Dacă menţionarea cuvântului Santiago era o gogoriţă, de ce ar fi vorbit Renauld de ea, ba, mai mult, de ce şi-ar fi trimis fiul acolo?

— E uimitor, recunosc, dar poate vom găsi mai târziu vreo explicaţie. Am ajuns acum la seara aceleaşi zile şi la vizita misterioasei doamne. Îţi mărturisesc că sunt total nedumerit, doar dacă n-o fi fost doamna Daubreuil, aşa cum a susţinut continuu Françoise.

Poirot scutură din cap.

— Prietene, prietene, unde ţi-e mintea? Aminteşte-ţi de fragmentul de cec şi de faptul că numele de „Bella Duveen” îi era vag familiar lui Stonor şi cred că vom fi de acord că Bella Duveen era numele complet al corespondentei necunoscute a lui Jack Renauld şi că ea a fost în noaptea aceea la vila Genevičve. Dacă intenţionase să-l vadă pe Jack, sau dacă avusese în minte să facă apel la tatăl său, nu putem şti cu certitudine, dar cred că putem să ne însuşim acest ultim punct de vedere. Ea s-a plâns de Jack, arătând, probabil, scrisorile pe care acesta i le scrisese, iar bătrânul a încercat s-o cumpere cu un cec. Indignată, femeia l-a rupt. Cuvintele pe care le foloseşte în scrisoare sunt cuvintele unei îndrăgostite la nebunie şi faptul de a i se fi oferit bani a jignit-o puternic. În final, a convins-o cumva, iar cuvintele folosite atunci sunt semnificative.

— Da, da, dar pentru numele lui Dumnezeu, pleacă acum”, am repetat. Mi se par poate puţin cam vehemente, dar atâta tot.

— E suficient. Era disperat de nerăbdător s-o vadă plecată. De ce? Nu doar pentru că întrevederea era neplăcută. Nu, era timpul de mers la culcare şi, dintr-un anumit motiv, timpul era preţios.

— De ce să fi fost?

— Asta ne şi întrebăm. De ce să fi fost? Mai târziu, însă, avem incidentul cu ceasul de mână, care ne arată din nou că timpul a jucat un rol important în această crimă. Ne apropiem rapid de drama în sine. Bella Duveen pleacă la zece jumătate şi, din dovada pe care o deţinem, ceasul de mână, ştim că crima a fost comisă, sau, în orice caz, pusă în scenă înainte de ora douăsprezece. Am revăzut toate evenimentele anterioare crimei, doar unul a rămas neplasat. După mărturia doctorului, vagabondul, când a fost găsit, era mort de cel puţin patruzeci şi opt de ore… cu o marjă de posibilitate de douăzeci şi patru de ore în plus. Acum, fără să am nici un alt fapt care să mă ajute, în afara celor pe care le-am discutat, vin şi spun că moartea s-a produs în dimineaţa zilei de 7 iunie.

L-am privit stupefiat.

— Dar cum? De ce? Cum poţi fi sigur?

— Pentru că doar într-un singur fel succesiunea faptelor are o explicaţie logică. Mon ami, ţi-am arătat drumul pas cu pas. Nici acum nu înţelegi ceea ce este limpede ca lumina zilei?

— Dragul meu Poirot, nu văd nimic limpede în toate astea. Mai înainte credeam că încep să înţeleg, dar acum am intrat iar în ceaţă.

Poirot se uită ia mine cu tristeţe şi clătină din cap.

— Mon Dieu! Dar e trist! Un om atât de inteligent… şi o lipsă de metodă atât de deplorabilă! Există un excelent exerciţiu de stimulare a celulelor gri. Ţi-l voi împărtăşi…

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu acum! Eşti cu adevărat cel mai enervant tip din lume, Poirot. Pe toţi sfinţii, spune-mi odată cine l-a ucis pe domnul Renauld!

— Ăsta este exact lucrul de care nu sunt încă sigur.

— Dar ai spus că e limpede ca lumina zilei!

— Nu ne înţelegem, prietene. Aminteşte-ţi, noi investigăm două crime… pentru care, după cum ţi-am mai atras atenţia, ne trebuie două cadavre. Hai, hai, ne vous impatientez pas! Îţi explic totul. Pentru început, s-o luăm

din punct de vedere psihologic. Avem trei situaţii în care domnul Renauld manifestă o clară schimbare de gândire şi comportament… deci, trei elemente psihologice. Primul apare imediat după sosirea la Merlinville, al doilea după cearta cu fiul său pe un anumit subiect, al treilea, în dimineaţa zilei de 7 iunie. Acum, să vedem care au fost cele trei cauze. Putem atribui nr. L întâlnirii cu doamna Daubreuil, nr. 2 indirect legat de ea, căci priveşte căsătoria dintre fiul lui Renauld şi fata ei. Dar cauza nr. 3 ne este necunoscută. Trebuie s-o deducem. Acum, mon ami, dă-mi voie să-ţi pun o întrebare; cine crezi dumneata că a plănuit această crimă?

— Georges Conneau, am răspuns cu prudenţă.

— Exact. Conform axiomei lui Giraud, o femeie minte în trei cazuri: pentru a se salva pe sine, pe bărbatul pe care îl iubeşte şi pe copiii ei. Prin urmare, dacă afirmăm că Georges Conneau a determinat-o să mintă, iar Georges Conneau nu e Jack Renauld, al treilea caz iese din cauză. Şi, atribuind crima lui Georges Conneau, la fel şi primul. Ne rămâne doar al doilea… acela că doamna Renauld a minţit spre binele bărbatului pe care îl iubea, sau, cu alte vorbe, spre binele lui Georges Conneau. Eşti de acord, nu?

— Da. Pare destul de logic.

— Bien! Doamna Renauld îl iubeşte pe Georges Conneau. Deci, cine e Georges Conneau?

— Vagabondul.

— Avem vreo dovadă că doamna Renauld îl iubea pe vagabond?

— Nu, dar…

— Atunci, foarte bine. Nu te agăţa de o teorie nesusţinută de fapte. În schimb, întreabă-te pe cine iubea doamna Renauld.

Am clătinat perplex din cap.

— Mais, oui, ştii prea bine. Pe cine iubea doamna Renauld atât de mult încât la vederea cadavrului său a căzut leşinată?

L-am privit tâmp.

— Pe soţul său? Am bolborosit.

Poirot dădu din cap.

— Pe soţul său… sau Georges Conneau, numeşte-l cum vrei.

M-am adunat.

— Dar e imposibil!

— De ce „imposibil”? N-am căzut de acord chiar puţin mai înainte că doamna Daubreuil era în situaţia de a-l şantaja pe Georges Conneau?

— Da, dar…

— Şi nu l-a şantajat din plin pe domnul Renauld?

— Poate fi destul de adevărat, dar…

— Şi nu este adevărat că nu cunoaştem nimic despre copilăria şi tinereţea domnului Renauld? Că a început brusc să existe ca francez canadian, exact cu douăzeci de ani în urmă?

— Asta aşa e, am spus mai ferm, dar se pare că treci cu vederea un element izbitor.

— Care e ăsta, prietene?

— Am admis că Georges Conneau a plănuit crima. Asta ne conduce la concluzia ridicolă că şi-a plănuit propria-i crimă!

— Eh bien, mon ami spuse plat Poirot, chiar asta a şi făcut!

Capitolul XXI.

Hercule Poirot călare pe caz!

Cu glas măsurat, Poirot îşi începe expozeul.

— Ţi se pare ciudat, mon ami, ca un om să-şi planifice propria-i moarte? Atât de ciudat încât preferi să respingi adevărul ca fiind fantastic şi să iei de bună o poveste care, în realitate, e de zece ori mai imposibilă? Da, domnul Renauld şi-a plănuit propria moarte, dar există un amănunt care îţi scapă probabil… el nu intenţiona să moară.

Am clătinat din cap, neîncrezător.

— Ba da, totul e cât se poate de real, spuse, blând, Poirot. Pentru crima pe care a pus-o la cale domnul Renauld nu era

nevoie de un criminal însă era nevoie de un cadavru. Să reconstituim evenimentele, privindu-le dintr-un alt punct de vedere. Georges Conneau fuge de justiţie… în Canada. Acolo, sub un nume de împrumut se căsătoreşte şi în final, achiziţionează o vastă avere în America de Sud. Dar intervine nostalgia după ţara natală. După douăzeci de ani de absenţă, este considerabil schimbat ca înfăţişare, în plus, e un om atât de important încât nimănui nu i-ar trece prin minte să facă vreo legătură între el şi fugarul de acum douăzeci de ani. E convins că se poate întoarce în deplină siguranţă. Îşi stabileşte sediul la Londra, însă intenţionează să-şi petreacă verile în Franţa. Dar ghinionul, acea nevăzută justiţie care dejoacă scopurile oamenilor şi nu le permite să se sustragă de la consecinţele faptelor lor, îl ajunge din urmă în Merlinville. Aici, din întreaga Franţă, se află singura persoană capabilă să-l recunoască. Faptul reprezintă o mină de aur pentru doamna Daubreuil şi nu pregetă să profite de ea. El este neputincios, cu totul în puterea ei. Iar ea îl stoarce zdravăn. Şi atunci se produce inevitabilul. Jack Renauld se îndrăgosteşte de frumoasa fată pe care o vede aproape zilnic şi vrea să se însoare cu ea. Asta îl scoate din minţi pe tatăl său. E hotărât, cu orice risc, să împiedice căsătoria fiului cu fiica acelei ticăloase. Jack Renauld nu ştie nimic despre trecutul tatălui, dar doamna Renauld ştie totul. Ea este o femeie cu mare tărie de caracter şi îndrăgostită cu pasiune de soţul său. Se sfătuiesc împreună. Renauld vede un singur mod de a scăpa: moartea. Trebuie să apară ca mort, în realitate fugind în altă ţară unde s-o ia de la capăt, sub alt nume de împrumut şi unde doamna Renauld, după ce-şi va fi jucat un timp rolul de văduvă, să i se alăture. Este esenţial ca ea să deţină controlul averii, drept care Renauld îşi schimbă testamentul. Cum s-au gândit ei la început, să rezolve problema cadavrului, nu ştiu… poate cu ajutorul unui schelet după care studiază studenţii de la medicină şi un incediu, sau cam aşa ceva, însă, cu mult înainte ca planul lor

să se fi copt, are loc un incident care le dă apă la moară. Un vagabond zdrenţăros, violent şi neruşinat trece prin grădina lor. Are loc o încăierare, domnul Renauld încearcă să-l dea afară, şi brusc, vagabondul, un epileptic, cade răpus de o criză. E mort. Domnul Renauld îşi cheamă soţia. Împreună cară cadavrul în magazie, căci, după cum ştim, întâmplarea a avut loc afară, şi îşi dau seama de nemaipomenitul noroc care a dat peste ei. Trăsăturile mortului nu au nici o asemănare cu cele ale domnului Renauld, dar e de vârstă medie şi e tipul de francez get-beget. Asta e sufficient. Îmi imaginez chiar cum stau alături pe banca de afară, departe de posibilitatea de a fi auziţi din casă, dezbătând problema. Planul e rapid pus la punct. Problema identificării cadavrului trebuie să-i revină în exclusivitate doamnei Renauld, mai precis, identificarea să se facă numai pe baza mărturiei ei. Jack Renauld şi şoferul (care era în slujba stăpânului de doi ani) trebuie îndepărtaţi. Era foarte puţin probabil ca vreuna dintre servitoarele franţuzoaice să se apropie de cadavru şi, oricum, Renauld intenţiona să ia măsuri ca să facă să dispară amănuntele care ar fi putut avea importanţă. Masters e trimis în concediu, lui Jack îi este expediată o telegramă, Buenos Aires fiind ales tocmai pentru a da credibilitate poveştii pe care doamna Renauld avea s-o spună mai apoi. Întrucât auzise vorbindu-se despre mine ca despre un bătrân detectiv, cam obscur, mi-a trimis, acea scrisoare în care îmi cerea ajutorul, ştiind că, în momentul sosirii mele, acea scrisoare va avea un puternic efect asupra judecătorului de instrucţie… ceea ce, desigur, s-a întâmplat. Au îmbrăcat cadavrul vagabondului cu un costum al domnului Renauld şi i-au ascuns cămaşa jerpelită şi pantalonii în magazie, neîndrăznind să le ducă în casă. Apoi, pentru ca povestea doamnei Renauld să aibă credibilitate, implantă cuţitul în mort. În acea noapte, domnul Renauld îşi va lega soţia şi-i va pune căluş, pentru ca, mai apoi, să ia o cazma şi să sape un mormânt exact

chiar pe locul unde urma să se facă… cum îi spune? Bunker? Este esenţial ca mortul să fie găsit… doamna Daubreuil nu trebuie să aibă nici o bănuială. Pe de altă parte, cu cât timpul e mai scurt, cu atât orice pericol privind identitatea victimei e mai scăzut. În continuare, domnul Renauld va îmbrăca zdrenţele vagabondului şi se va strecura la gară de unde va pleca, neobservat, cu trenul de la 12:10. Cum crima urma să se fi produs cu două ore mai târziu, era scutit de orice bănuială. Îi înţelegi acum supărarea cauzată de vizita inoportună a acelei fete, Bella. Orice minut de întârziere poate să-i dea planul peste cap. Reuşeşte să scape de ea într-un fel oarecare. Apoi, la treabă! Lasă uşa din faţă uşor întredeschisă pentru a crea impresia că asasinii au ieşit pe acolo. Îşi leagă soţia şi-i pune căluş, ne mai făcând greşeala de acum douăzeci şi doi de ani, când sforile nu prea strânse au cauzat bănuiala care a căzut pe capul complicei sale, dar înarmând-o cu aceeaşi poveste pe care o concepuse şi atunci, demonstrând inconştientul refuz al minţii umane în faţa originalităţii. Noaptea e răcoroasă şi îşi trage un pardesiu peste lenjeria de corp, intenţionând să-l arunce în groapă odată cu mortul. Iese pe fereastră, călcând cu grijă peste stratul de flori, pe care apoi îl nivelează cu grebla furnizând astfel cea mai evidentă mărturie care îl încriminează. Se duce pe pustiul teren de golf, sapă… şi atunci…

— Atunci?!

— Şi atunci, rosti grav Poirot, justiţia pe care o eludase atâta timp îl ajunge din urmă. O mână necunoscută îl înjunghie în spate… Acum, Hastings, înţelegi ce am vrut să spun când vorbeam de două crime. Prima crimă, crima pe care domnul Renauld, în aroganţa lui, ne-a cerut s-o investigăm. (Ah, dar a comis o greşeală uriaşă! L-a subestimat pe Hercule Poirot!) este soluţionată. Însă în spatele ei se ascunde o enigmă şi mai profundă. Iar de soluţionat va fi greu… căci criminalul, în deşteptăciunea sa, a avut plăcerea să se folosească din plin de planul pus la

cale de domnul Renauld. A fost un mister foarte complicat şi greu de rezolvat. Un cap tânăr, ca Giraud, care nu pune nici o bază pe psihologie, e gata, mai mult ca sigur să dea greş.

— Eşti formidabil! Nimeni altul pe lume n-ar fi putut s-o facă.

Cred că laudele mele i-au făcut plăcere. Pentru prima dată în viaţă, părea aproape stânjenit.

— Eh, nu-l mai dispreţuieşti pe bietul bătrân Papa Poirot? Ţi s-a spulberat încrederea în omul-ogar?

Felul ăsta de a-l numi pe Giraud mă făcea întotdeauna să zâmbesc.

— Cam aşa ceva. L-ai pus frumuşel la podea.

— Sărmanul Giraud, spuse Poirot, încercând să pară modest. Nu e chiar prost. O dată sau de două ori a avut la mauvaise chance. Acel fir de păr negru înfăşurat pe mânerul cuţitului, de exemplu. Ca să fim cinstiţi, era înşelător.

— Drept să-ţi spun, Poirot, nici acum nu prea înţeleg… al cui era părul?

— Al doamnei Renauld, bine-nţeles. Aici a intervenit la mauvaise chance. Părul ei, la origine negru, este aproape complet argintiu. Tot aşa de bine firul de care vorbim putea fi argintiu… şi atunci, nimic nu l-ar mai fi putut face pe Giraud să tragă concluzia că era al lui Jack Renauld! Dar ăsta-i numai un element. Întotdeauna faptele trebuie astfel tălmăcite încât să se potrivească cu teoria! Nu Giraud a descoperit, în magazie, urmele a două persoane, un bărbat şi o femeie? Şi cum se regăsesc ele în reconstituirea cazului făcută de Giraud? Să-ţi spun eu: nu se regăsesc deloc, aşa că n-o să mai auzim de ele! Te întreb pe dumneata, ăsta-i un stil metodic de a lucra? Marele Giraud! Marele Giraud nu e decât un balon… umflat cu propria-i importanţă. Însă eu, Hercule Poirot, pe care el îl dispreţuieşte, voi fi acela care va face balonul să pocnească… comme ça! Şi făcu un gest expresiv. Apoi, calmându-se, reluă: Nu încape îndoială că, după ce-şi va reveni, doamna Renauld va vorbi. Niciodată

nu i-a trecut prin minte posibilitatea ca fiul său să fie acuzat de crimă. Cum să-i fi trecut, când îl credea în siguranţă, călătorind la bordul navei „Anzora”? Ah, voilŕ une femme, Hastings! Ce tărie, ce stăpânire de sine! A făcut o singură greşeală. La întoarcerea neaşteptată a lui, i-a scăpat acel: „nu mai contează… acum.” Şi nimeni n-a observat, nimeni nu a înţeles semnificaţia acelor cuvinte. Biata femeie, ce rol îngrozitor a trebuit să joace! Imaginează-ţi ce şoc trebuie să fi suferit când, mergând să identifice cadavrul, în locul celui la care se aştepta, îl vede pe al propriului său soţ, pe care îl credea la multe mile departe de aici. Nu-i de mirare că a leşinat! Dar, după aceea, în ciuda durerii şi disperării sale, cu câtă neclintire şi-a jucat rolul şi ce chin trebuie să fi fost pentru ea. Nu scoate o vorbă care ar putea să ne pună pe urmele adevăraţilor criminali. Pentru binele fiului său, nimeni nu trebuie să ştie că Paul Renauld era Georges Conneau, criminalul. Ca o ultimă şi amară lovitură, a trebuit să admită în public că doamna Daubreuil era amanta soţului său… căci, dacă s-ar fi pus problema şantajului, secretul ei putea fi în mod fatal descoperit. Cu câtă inteligenţă l-a dus de nas pe judecătorul de instrucţie când a întrebat-o dacă există vreun mister în trecutul soţului ei! „Nimic atât de romantic, sunt sigură, domnule judecător”. A fost perfect, tonul indulgent, uşoara ironie răutăcioasă. Pe dată, domnul Hautet s-a simţit prost şi melodramatic. Da, e o femeie grozavă! Dacă a iubit un criminal, l-a iubit regeşte!

Poirot se pierdu în visare.

— Încă un lucru, Poirot. Ce-a fost cu bucata de ţeavă de plumb?

— Nu înţelegi? Ca să desfigureze cu ea faţa victimei astfel încât să nu poată fi recunoscută. Ăsta a fost primul lucru care m-a pus pe drumul cel bun. Şi imbecilul ăla de Giraud care adulmeca peste tot după mucuri de ţigări! Nu ţi-am spus că nu indiciu lung de un metru e tot atât de important ca unul de câţiva milimetri?

— Bine, de-acum Giraud n-o să se mai laude, am spus nerăbdător să abat discuţia de la propriile mele greşeli.

— Oare? Dacă a ajuns la persoana justă printr-o metodă greşită, asta nu-l va deranja.

— Însă, cu siguranţă… M-am oprit căci am văzut un nou curs al lucrurilor.

— Înţelegi că trebuie s-o luăm de la început, Hastings? Cine l-a ucis pe domnul Renauld? Cineva care era lângă vilă, exact înainte de miezul nopţii, cineva care avea de profitat de pe urma morţii lui… descrierea i se potriveşte perfect lui Jack Renauld. Crima nu era nevoie să fi fost premeditată. Şi apoi, cuţitul!

Am tresărit. Nu mă gândisem la acest element.

— Desigur! Am spus. Al doilea cuţit pe care l-am găsit înfipt în vagabond era al doamnei Renauld. Deci, au existat două.

— Cu siguranţă, şi cum erau duplicate, justifică ipoteza că Jack Renauld era stăpânul său. Dar asta nu mă preocupă prea mult. Am eu o idee legată de asta. Nu, cel mai grav indiciu în defavoarea lui e tot unul psihologic… ereditatea, mon ami, ereditatea! Cum e tatăl e şi fiul, iar Renauld, orice s-ar zice sau orice s-ar face, este fiul lui Georges Conneau.

Tonul său era grav şi posomorât şi fără să vreau, am fost impresionat.

— Care e ideea de care tocmai vorbeai? Am întrebat.

Drept răspuns, Poirot îşi consultă ceasul în formă de gulie, şi apoi întrebă.

— La ce oră pleacă vaporul de după-amiază din Calais?

— Cred că în jur de cinci.

— E foarte bine. Ajungem exact la timp.

— Te duci în Anglia?

— Da, prietene.

— De ce?

— Să găsesc un posibil… martor.

— Pe cine?

Cu un zâmbet puţin ciudat în colţul gurii, Poirot răspunse:

— Pe domnişoara Bella Duveen.
— Dar cum ai s-o găseşti… Ce ştii despre ea?
— Nu ştiu nimic despre ea… însă pot ghici o bună parte. Putem lua drept certitudine faptul că numele ei este Bella Duveen şi, din moment ce acest nume îi era vag familiar domnului Stonor, deşi, evident, nu în legătură cu familia Renauld, e probabil ca fata să aparţină scenei. Jack Renauld era un tânăr plin de bani şi avea douăzeci de ani. Se poate ca prima lui iubire să fi venit din această lume. Asta ar explica şi faptul că domnul Renauld a încercat să-i închidă gura oferindu-i bani. Cred că am s-o găsesc foarte uşor… mai ales cu ajutorul acesteia.
Şi scoase din buzunar fotografia pe care îl văzusem luând-o din sertarul lui Jack Renauld. „Cu dragoste, de la Bella”, era mâzgălit într-un colţ, dar nu asta a fost ceea ce m-a făcut să rămân interzis. M-a cuprins un fior de gheaţă, ca şi cum cine ştie ce calamitate se abătuse asupra mea.
Era chipul Cenuşăresei.

Capitolul XXII.
Descopăr iubirea.

Câteva clipe am rămas împietrit, cu fotografia încă în mână. Apoi, apelând la toate resursele mele ca să par eu, cel firesc, am înapoiat-o. În acelaşi timp, i-am aruncat o privire rapidă lui Poirot. Observase ceva? Însă, spre uşurarea mea, nu părea să mă fi studiat. Cu siguranţă îi scăpase atitudinea mea neobişnuită.
Se ridică sprinten.
— N-avem timp de pierdut. Trebuie să ne grăbim. Totul e bine… marea va fi calmă.
În zarva plecării n-am avut timp de gândit, dar, odată ajuns la bordul vaporului, scăpat de privirile lui Poirot (care, ca de obicei, exersa „cea mai eficace metodă împotriva răului de mare”), m-am adunat şi am început să judec lucrurile la rece. Câte ştia Poirot? Era avizat că însoţitoarea mea din tren şi Bella Duveen erau una şi aceeaşi persoană?

De ce se dusese la Hôtel du Phare? Spre binele meu, aşa cum crezusem? Sau fusesem prea naiv când gândisem aşa şi, de fapt, vizita lui avusese un scop mai adânc şi mai sinistru?

Dar, în orice caz, de ce se pornise s-o caute pe fata asta? O bănuia de a-l fi văzut pe Jack Renauld asasinându-şi tatăl? Sau bănuia… dar era imposibil! Fata n-avea pică pe bătrânul Renauld şi nici motiv ca să-i dorească moartea. Ce o făcuse să se reîntoarcă la locul crimei? Am analizat faptele cu mare grijă. Ea trebuie că se dăduse jos din tren la Calais, unde m-am despărţit de ea în ziua aceea. Nu era de mirare că n-o văzusem pe vapor. Dacă luase masa la Calais şi apoi plecase cu trenul la Merlinville, ajunsese la vila Genevičve exact în jurul orei indicate de Françoise. Ce făcuse după ce părăsise casa imediat după zece? Fie s-a dus la un hotel, fie s-a întors la Calais. Şi apoi? Crima fusese comisă marţi noaptea. Joi dimineaţă, era din nou la Merlinville. Chiar să-l fi părăsit de tot? Mă îndoiam foarte tare. Ce o reţinea aici… speranţa că o să-l vadă pe Jack Renauld? Îi spusesem (căci la vremea aceea aşa credeam) că el e în plină călătorie spre Buenos Aires. Posibil să fi aflat că „Anzora” nu ridicase ancora, iar ea trebuia neapărat să-l vadă pe Jack. Jack Renauld, întors s-o vadă pe Marthe Daubreuil, se întâlnise, în schimb, faţă-n faţă cu fata pe care o părăsise fără milă?

Începeam să mă limpezesc. Dacă lucrurile stăteau cu adevărat aşa, asta putea constitui alibiul de care Jack avea nevoie. Chiar şi în această situaţie, tăcerea lui era greu de explicat. De ce nu o spunea deschis? Se temea că fosta lui combinaţie ar fi ajuns la urechile domnişoarei Daubreuil? Am clătinat din cap, nesatisfăcut. Treaba n-ar fi produs cine ştie ce zarvă, o idilă între un băiat nebunatic şi o fată, atâta tot, am reflectat eu cu cinism, nu renunţi la un fiu de milionar pentru o afacere de doi bani.

Cel puţin nu asta ar fi făcut franţuzoaica săracă, care, pe deasupra, îl şi iubea cu pasiune.

În linii mari, afacerea mi se părea încurcată şi nesatisfăcătoare. Îmi displăcea profund că mă asociasem cu Poirot la vânarea acestei fete, dar nu vedeam nici o cale de a evita asta fără să-i dezvălui totul lui Poirot, ceea ce, din anumite motive, nu-mi convenea.

La Dover, Poirot apăru proaspăt şi zâmbitor. Călătoria noastră la Londra fu lipsită de evenimente. Era trecut de nouă când am ajuns şi am presupus că ne vom duce direct la apartamentul nostru, fără să întreprindem nimic până dimineaţă. Însă Poirot avea alte planuri.

— Nu trebuie să irosim timpul, prietene. Vestea arestării nu va apare în ziarele engleze decât poimâine, dar şi aşa, tot nu trebuie să pierdem timpul.

Nu i-am prea înţeles raţionamentul dar m-am mulţumit doar să-l întreb cum va proceda ca să dea de urma fetei.

— Ţi-l aminteşti pe Joseph Aarons, agentul teatral? Nu? L-am ajutat într-o mică problemă cu un luptător japonez. O drăguţă mică problemă, pe care trebuie să ţi-o povestesc într-o zi. Cu siguranţă el ne va putea ajuta să găsim ceea ce căutăm.

Ne-a luat ceva timp să dăm de bârlogul lui Joseph Aarons şi trecuse de miezul nopţii când am ajuns la el. Îl salută pe Poirot plin de căldură şi se arătă gata să ne fie de folos în orice privinţă.

— Nu cred să existe ceva legat de profesia asta pe care să nu-l ştiu, spuse el, cu o siguranţă de sine, demnă de invidiat.

— Eh bien, domnule Aarons, vreau să găsesc o tânără pe care o cheamă Bella Duveen.

— Bella Duveen. Cunosc numele, dar pe moment nu ştiu de unde să-l iau. Ce specialitate are?

— Asta n-o ştiu… însă uite fotografia ei.

Domnul Aarons o studie un moment, apoi chipul i se lumină.

— Asta e! Îşi dădu el cu palma peste frunte. Cuplul Dulcibella!

— Cuplul Dulcibella?

— Chiar aşa. Sunt surori: Acrobate, dansatoare, cântăreţe. Au un număr chiar foarte reuşit. Sunt pe undeva, prin provincie, aşa cred… dacă n-or fi în vacanţă, în ultimele două sau trei săptămâni au fost la Paris.

— Poţi să afli precis unde le pot găsi?

— Floare la ureche. Mergeţi acasă şi mâine veţi primi un bilet de la mine.

Cu promisiunea asta, l-am părăsit. Se părea că nu se lăudase degeaba. În ziua următoare, cam pe la unsprezece, am primit biletul.

„Surorile Dulcibella sunt la palatul din Coventry. Succes.”

Fără prea multă vorbă, am pornit spre Coventry. Poirot nu întrebă nimic la teatru, ci se mulţumi să cumpere bilete pentru spectacolul din seara aceea.

Reprezentaţia era plictisitoare în ultimul grad… sau, poate, dispoziţia mea mă făcea s-o văd aşa. Familii de japonezi se balansau nesigur, pretinşi bărbaţi moderni, îmbrăcaţi în costume de seară gri şi cu părul uns din abundenţă, interpretau o scenetă în stil scoţian, vorbind repede şi dansând uluitor, o primadonă corpolentă atacă cea mai înaltă notă a registrului uman, un comic îl imita pe domnul George Robey şi eşuă magistral.

În sfârşit, fu anunţat şi numărul următor, cel al „Cuplului Dulcibella”. Inima îmi bătea înfiorător. Şi, iată-le!. Erau amândouă acolo, pereche, una cu părul ca inul, alta brunetă, de aceeaşi statură, cu fustiţe scurte, înfoiate şi cu imense papioane. Păreau o pereche de fetiţe extrem de picante. Au început să cânte. Vocile lor erau limpezi şi corecte, puţin cam subţirele şi teatrale, dar atractive.

Era un număr foarte drăguţ. Dansau bine şi au executat câteva numere de acrobaţie inteligent concepute. Textele cântecelor erau vioaie şi pline de haz. Când cortina căzu, sala izbucni în aplauze furibunde. Era limpede că surorile Dulcibella avuseseră succes.

Brusc, am simţit că nu mai pot să rămân. Trebuia să ies la aer. I-am spus lui Poirot că plec.

— Du-te liniştit, prietene. Pe mine mă amuză, aşa că voi rămâne până la sfârşit. Ne revedem mai târziu.

De la teatru până la hotel erau doar câţiva paşi. M-am dus în camera de zi, am comandat whisky cu sifon şi am început să beau, privind meditativ în gol. Am auzit deschizându-se uşa şi am întors capul crezând că era Poirot. Apoi am sărit în picioare. În prag stătea Cenuşăreasa. Începu să vorbească şovăitor, cu respiraţia uşor întretăiată.

— V-am văzut în faţă. Pe dumneata şi pe prietenul dumitale. Când ai plecat, am aşteptat ascunsă şi te-am urmărit. Ce căutaţi… în Coventry? Ce faceţi aici, în noaptea asta? Omul care era cu dumneavoastră… e detectivul?

Stătea acolo, cu mantia pe care şi-o aruncase peste costumul de scenă alunecându-i de pe umeri. Sub ruj, i-am văzut faţa albă ca varul şi am auzit groaza din glasul ei. Şi în acel moment am înţeles totul… am înţeles de ce Poirot o căuta şi de ce îi era ei frică şi mi-am înţeles, în sfârşit, inima.

— Da, am răspuns blând.

— Mă caută… pe mine? Şopti ea.

Atunci, cum nu am răspuns imediat, fata se prăbuşi într-un fotoliu şi izbucni într-un plâns amar şi zguduitor.

Am îngenuncheat lângă ea, am luat-o în braţe, şi i-am ridicat părul ce-i căzuse pe faţă.

— Nu plânge, copilă, nu plânge, pentru numele lui Dumnezeu. Aici eşti în siguranţă. Am să am grijă de tine. Nu plânge, iubito. Nu plânge. Ştiu… ştiu totul.

— Oh, nu ştii!

— Ba eu cred că da. Şi, după câteva clipe, când hohotele ei se mai liniştiră, am întrebat: Tu ai luat cuţitul, nu-i aşa?

— Da.

— De asta m-ai rugat să-ţi arăt împrejurimile? De asta te-ai prefăcut că ai leşinat?

Confirmă din nou. Era ciudat ce am gândit în acel moment, dar eram bucuros că ăsta fusese motivul pentru care făcuse tot ce făcuse… şi nu doar dintr-o curiozitate bolnavă şi morbidă, cum crezusem la vremea respectivă. Cât de

convingător îşi jucase rolul în ziua aceea, învingându-şi teama şi tremuratul de care trebuie să fi fost cuprinsă. Bietul suflet, ce povară grea trebuie să poarte de pe urma unei nechibzuinţe de moment!

— De ce ai luat cuţitul? Am întrebat.

Îmi răspunse exact ca un copil:

— Îmi era frică să nu fie amprente pe el.

— Dar nu mai ţineai minte că purtaseşi mănuşi?

Clătină din cap încurcată, apoi rosti încetişor:

— O să mă duceţi la… la poliţie?

— Sfinte Doamne, nu!

— De ce?

Nu era nici locul, nici momentul potrivit pentru o declaraţie de dragoste… şi Dumnezeu ştie, niciodată nu-mi imaginasem că iubirea mă va cuprinde sub o asemenea înfăţişare. Dar i-am răspuns cât se poate de simplu şi firesc.

— Pentru că te iubesc, Cenuşăreaso.

Îşi lăsă capul în jos, parcă ruşinată şi murmură cu glasul întretăiat.

— Nu poţi… nu poţi… dac-ai şti… şi atunci, ca şi cum s-ar fi adunat, mă privi drept în faţă şi întrebă:

— De fapt, ce ştii?

— Ştiu că te-ai întâlnit cu domnul Renauld în noaptea aceea. El ţi-a oferit un cec pe care l-ai rupt indignată. Apoi ai ieşit din casă… M-am oprit.

— Continuă. Şi, mai departe?

— Nu ştiu dacă ştiai că Jack Renauld urma să vină acasă în noaptea aia sau dacă doar ai sperat să prinzi ocazia să-l vezi, dar ai aşteptat prin apropiere. Probabil erai nefericită şi te plimbai fără ţintă… însă, în orice caz, chiar înainte de miezul nopţii erai acolo, aproape, şi ai văzut un bărbat pe terenul de golf…

M-am oprit din nou. Ghicisem adevărul chiar din clipa în care intrase în încăpere, însă acum, filmul evenimentelor mi se derula în faţa ochilor cu şi mai mare claritate. Vedeam modelul deosebit al pardesiului de pe corpul neînsufleţit al

domnului Renauld, şi mi-am amintit şi asemănarea uimitoare care mă şocase într-atât încât, pentru o clipă, crezusem că mortul reînviase, când fiul său se năpustise în salon.

— Continuă, repetă fata cu fermitate.

— Îmi închipui că era cu spatele la tine… dar l-ai recunoscut, sau ai crezut că l-ai recunoscut. Mersul şi ţinuta îţi erau familiare, ca şi modelul pardesiului. Am făcut o pauză. În tren mi-ai spus că ai în vene sânge italian şi că asta o să te bage în bucluc într-o zi. Într-una dintre scrisorile trimise lui Jack Renauld l-ai ameninţat. Când l-ai văzut acolo, supărarea şi gelozia te-au orbit… şi ai lovit! Nu cred nici o clipă că ai avut de gând să-l omori. Dar chiar l-ai omorât, Cenuşăreaso.

Îşi acoperi faţa cu mâinile şi spuse, cu o voce îngrozită:

— Ai dreptate… ai dreptate… a fost cum spui. Apoi se întoarse spre mine aproape sălbatic. Şi mă iubeşti? Ştiind toate astea, mă poţi iubi?

— Nu ştiu, am răspuns, puţin istovit. Cred că dragostea este… un lucru de care n-ai cum scăpa. Am încercat, ştiu… chiar din prima zi când te-am întâlnit. Dar dragostea a fost mai puternică decât mine.

Şi atunci, când mă aşteptam mai puţin, fata se aruncă la podea şi începu să hohotească sfâşietor.

Am îngenunchiat din nou lângă ea, liniştind-o cum am putut de bine.

— Să nu-ţi fie frică de mine, Bella. Te conjur, în numele lui Dumnezeu, nu te teme de mine. Te iubesc, e adevărat… dar nu-ţi cer nimic în schimb. Numai să mă laşi să te ajut. Iubeşte-l în continuare dacă vrei, dar lasă-mă pe mine să te ajut căci el nu poate.

A fost ca şi cum i-aş fi dat cu ceva în cap. Îşi luă mâinile de pe faţă şi se uită lung la mine.

— Tu asta crezi? Şopti. Crezi că eu îl iubesc pe Jack Renauld?

Şi, râzând şi plângând în acelaşi timp, îşi aruncă braţele după gâtul meu şi îşi lipi faţa dulce de a mea.

— Nu cum te iubesc pe tine, şopti ea. În nici un caz, cum te iubesc pe tine.

Îşi trecu buzele peste faţa mea, apoi, întâlnindu-mi gura, mă sărută iar şi iar, cu o dulceaţă şi-o patimă greu de închipuit. Acea frenezie minunată n-am s-o uit… nu, n-am s-o uit câte zile voi avea!

Un zgomot ne-a făcut să ne uităm înspre uşă. Poirot stătea în prag şi ne privea.

N-am stat pe gânduri. Dintr-un salt am fost lângă el şi l-am imobilizat.

— Repede, i-am spus fetei. Pleacă de aici, cât poţi de repede. Am să-l ţin.

Cu o ultimă privire spre mine, fata trecu pe lângă noi şi părăsi camera. Îl ţineam pe Poirot într-o încleştare de oţel.

— Mon ami, rosti el, blând, dumneata te pricepi chiar foarte bine la treburile de genul ăsta. Bărbatul puternic mă ţine ca într-o menghină, iar eu sunt neajutorat ca un copil. Doar că toată chestia asta e inconfortabilă şi niţel caraghioasă. Hai să stăm jos şi să ne calmăm.

— N-ai s-o urmăreşti?

— Mon Dieu! Nu. Eu sunt Giraud? Dă-mi drumul, prietene.

Ţinându-l sub ochiul meu bănuitor, căci, ca să-i fac un compliment, ştiam foarte bine, nu ne puteam compara ca isteţime, l-am eliberat din strânsoare. Poirot se lăsă să cadă într-un fotoliu şi începu să-şi frece braţul cu delicateţe.

— Ai o putere de taur când eşti încolţit, Hastings. Eh bien, şi crezi că te-ai purtat frumos cu bătrânul tău prieten? Ţi-am arătat fotografia fetei şi ai recunoscut-o, dar n-ai suflat o vorbă.

— Nici nu era nevoie dacă tot ai ştiut că am recunoscut-o, i-am răspuns cu o oarecare amărăciune. Aşadar, Poirot o ştiuse tot timpul! Nu-l păcălisem nici un moment.

— Ta-ta. Nu ştiai că ştiu. Şi ai mai şi lăsat fata să scape după ce o găsisem atât de greu! Eh bien, problema se pune

în felul următor: ai de gând să lucrezi cu mine sau împotriva mea, Hastings?

N-am răspuns imediat. Mă îndurera gândul că am s-o rup cu vechiul meu prieten. Totuşi, trebuia să lupt împotriva lui. Eram hotărât; oare mă va ierta vreodată? Poirot continuă să rămână extrem de calm, însă îi cunoşteam minunata stăpânire de sine.

— Poirot, am spus, îmi pare rău. Recunosc, m-am purtat urât cu tine. Însă, uneori nu ai de ales. Iar de acum înainte trebuie să merg pe drumul meu.

Poirot dădu din cap de câteva ori.

— Înţeleg, spuse. Luminiţele ironice din priviri îi dispăruseră şi îmi vorbea cu o sinceritate şi o blândeţe care mă surprindeau. Asta e, prietene! Aşa vine iubirea… nu ca o adiere înmiresmată cum ţi-ai imaginat, ci cu paşi mari, sălbatici, de tigru. Măi, măi… eu te-am avertizat. Când am înţeles că fata asta ar fi luat cuţitul, te-am avertizat. Poate îţi aminteşti. Dar întotdeauna e prea târziu. Dar, spune-mi, cât de mult ştii?

I-am susţinut, drept, privirea.

— Nimic din ce mi-ai putea spune n-ar fi o surpriză pentru mine, Poirot. Înţelege. Însă în cazul în care te gândeşti s-o urmăreşti iar pe domnişoara Duveen, aş vrea să-ţi fie foarte clar un lucru. Dacă ai vreo idee că ea are vreo legătură cu crima, sau dacă crezi că ea e misterioasa doamnă care l-a vizitat pe domnul Renauld în noaptea aceea, te înşeli. În ziua aceea am călătorit cu ea din Franţa şi seara m-am despărţit de ea în gara Victoria, aşa încât îi era imposibil să fi fost în Merlinville.

— Ah! Poirot mă privi gânditor. Ai putea jura asta la proces?

— Mai mult ca sigur că aş jura.

Poirot se ridică şi se înclină.

— Mon ami! Vive l'amour! Poate face minuni. Hotărât, modul în care ai ticluit asta e ingenios. Îl înfrânge chiar pe Hercule Poirot!

Capitolul XXIII.

Noi dificultăţi.

După un moment de stres, ca acela pe care tocmai l-am descris, calmarea a venit de la sine. M-am dus la culcare într-o notă de triumf, însă, când m-am deşteptat, mi-am dat seama că, pentru mine, bătălia încă nu se terminase. Era adevărat, nu vedeam nici o fisură în alibiul pe care-l inventasem instantaneu. Trebuia doar să-mi menţin povestea şi nu vedeam cum ar mai fi putut fi Bella bănuită de această crimă. Între noi doi nu era vorba de o veche şi strânsă prietenie care să facă să fiu bănuit de sperjur. Se putea dovedi că, de fapt, nu ne întâlniserăm decât de trei ori. Nu, eram mulţumit de ideea mea… oare nu însuşi Poirot recunoscuse că era genială?

Numai că, simţeam că nu-mi va fi deloc uşor. Foarte frumos din partea vechiului meu prieten că se recunoscuse învins pe moment. Însă aveam prea mare respect pentru isteţimea lui ca să cred că se va complace în situaţia asta. Părerea despre propria-mi inteligenţă era prea umilă când era cazul să mă înfrunt cu el. Poirot nu se va lăsa învins, într-un fel sau altul, va reuşi să întoarcă scorul în favoarea lui, tocmai când mă voi aştepta mai puţin.

Ne-am întâlnit la micul dejun ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Calmul lui Poirot era desăvârşit, totuşi, mi s-a părut că remarc o uşoară rezervă în atitudinea lui, ceea ce era nou pentru mine. După micul dejun, l-am anunţat că intenţionam să fac o mică plimbare. În privirea lui Poirot străluci o undă maliţioasă.

— Dacă vrei să obţii o anumită informaţie, nu e nevoie să te deranjezi. Poate că-ţi spun eu ceea ce doreşti să afli. Surorile Dulcibella şi-au anulat contractul şi au plecat din Coventry într-o direcţie necunoscută.

— Chiar e adevărat, Poirot?

— Poţi să mă crezi, Hastings. Primul lucru pe care l-am făcut în dimineaţa asta a fost să mă informez. De altfel, la ce

te aşteptai?

Asta era adevărat, la ce m-aş fi putut aştepta în situaţia dată? Cenuşăreasa profitase de micul avans pe care fusesem în stare să i-l ofer, şi n-ar fi avut de ce să mai piardă timpul, riscând să fie ajunsă de urmăritorul ei. Chiar asta fusese şi intenţia mea când o ajutasem. Cu toate acestea, eram conştient că picasem în plasa unor noi dificultăţi.

Nu aveam absolut nici un mijloc de a comunica cu fata, ori, era vital să cunoască planul pe care-l urzisem pentru a o apăra. Bineînţeles că era posibil ca să-mi trimită o veste într-un mod sau altul, dar nu prea credeam. Nu se putea să nu fie conştientă de riscul pe care şi-l asuma în cazul în care mesajul ar fi încăput în mâinile lui Poirot care, în felul acesta, putea să-i ia urma. Era clar că singurul ei gând fusese să dispară mai repede.

Dar, între timp, ce făcea Poirot? L-am studiat cu atenţie. Avea un aer dintre cele mai inocente şi privea meditativ undeva, departe. Părea mult prea detaşat şi pasiv ca să mă simt liniştit. Învăţasem să-l cunosc şi ştiam că, cu cât părea mai inofensiv, cu atât era mai periculos. Indiferenţa lui mă alarmă. Observând unda de nelinişte din ochii mei, zâmbi blând.

— Te miră, Hastings? Te întrebi de ce n-am început urmărirea?

— Păi… cam aşa ceva.

— Asta ai fi făcut-o dumneata, dacă ai fi fost în locul meu. Te înţeleg. Însă eu nu sunt dintre aceia care să-mi fac de lucru alergând de colo-colo prin toată ţara, căutând acul în carul cu fân, cum spuneţi voi, englezii. Nu, las-o pe domnişoara Duveen să plece. Fără doar şi poate, o voi găsi când va veni timpul. Până atunci, mă mulţumesc să aştept.

L-am privit neîncrezător. Căuta să mă păcălească? Aveam senzaţia iritantă că, chiar şi acum, era stăpân pe situaţie. Sentimentele de superioritate mă părăseau treptat. Contribuisem la fuga fetei şi ticluisem un plan grozav de a

scăpa de consecinţele actului ei nebunesc… însă în mintea mea nu eram liniştit. Calmul perfect al lui Poirot îmi provoca mii de întrebări neliniştitoare.

— Poirot, presupun că nu trebuie să te întreb ce planuri ai. Nu mai am nici un drept.

— Dimpotrivă, prietene. Nu-i nici un secret. Ne vom întoarce fără întârziere în Franţa.

— Ne?

— Bine-nţeles, „ne”! Îţi dai foarte bine seama că nu trebuie să-l scapi din ochi pe Papa Poirot. Ei, nu-i aşa, prietene? Dar, dacă doreşti, rămâi în Anglia…

Am clătinat din cap. O nimerise în plin. Nu-mi puteam permite să-l pierd din vedere. Cum nu aveam de ce să mă aştept la confidenţe din partea lui, măcar puteam să-i controlez acţiunile. Singurul pericol pentru Bella venea din partea lui. Giraud şi poliţia franceză habar n-aveau de existenţa ei. Trebuia să mă ţin după el cu orice preţ.

Poirot mă urmărea atent, în timp ce mă gândeam la toate astea, şi dădu din cap, mulţumit.

— Am dreptate, nu-i aşa? Şi cum te văd în stare să încerci să mă urmăreşti sub cine ştie ce deghizare caraghioasă, cum ar fi, de pildă, o barbă falsă, pe care oricine ar ghici-o, bien entendu, prefer să vorbim împreună. Aş fi foarte mâhnit ca cineva să râdă de dumneata.

— Foarte bine, atunci. Însă vreau să te avertizez, în mod prietenesc…

— Ştiu… ştiu tot. Eşti duşmanul meu! Fii, deci. Asta nu mă deranjează deloc.

— Atâta timp cât totul e corect şi stabilit n-am nici un fel de obiecţie.

— Ai o pasiune pur englezească pentru „fair play”! Acum că ţi-ai liniştit scrupulele, să plecăm imediat. Nu e timp de pierdut. Şederea noastră în Anglia a fost scurtă, dar eficientă. Ştiu… ce vroiam să ştiu.

Tonul îi era senin, dar am citit în el o ameninţare voalată.

— Totuşi… am început, apoi m-am oprit.

— Rămâne cum am stabilit. Fără îndoială că eşti mulţumit de rolul pe care îl joci. Cât despre mine, eu mă ocup de Jack Renauld.

Jack Renauld! Numele m-a făcut să tresar. Uitasem complet de acest aspect al cazului. Jack Renauld în închisoare, cu umbra ghilotinei atârnând deasupra capului său! Rolul pe care îl jucam mi-a apărut într-o lumină mult mai sinistră. Puteam s-o salvez pe Bella… însă, în felul acesta, riscam să trimit la moarte un nevinovat.

Am îndepărtat gândul îngrozit. Asta nu putea să se întâmple. Va fi achitat. Va fi achitat în mod sigur! Dar frica mă cuprinse din nou. Totuşi, presupunând că nu va fi? Ce se va întâmpla atunci? Îl voi avea pe conştiinţă. Ce gând cumplit! Ce era de făcut? Să mă hotărăsc… Bella sau Jack Renauld? Inima mă îmboldea s-o salvez pe fata iubită oricât m-ar costa. Dar dacă preţul era viaţa celuilalt, problema se schimba.

Ce ar fi spus fata însăşi? Mi-am amintit că nu-i spusesem o vorbă despre arestarea lui Jack Renauld. Prin urmare, nu ştia nimic despre faptul că al ei iubit era închis sub oribila acuzaţie de a fi comis o crimă pe care, de fapt, nu o comisese. Ar fi fost de acord să-şi salveze viaţa cu preţul vieţii lui? În mod cert, nu trebuia să facă nimic nesăbuit. Jack Renauld putea şi probabil va fi achitat şi fără intervenţia ei. Aşa fiind, era bine. Dar dacă nu era aşa?. Era o întrebare îngrozitoare, fără răspuns: Mi-a trecut prin minte că pe ea n-o ameninţa pedeapsa capitală, în cazul ei, circumstanţele în care se comisese crima, erau cu totul altele. Pentru ea puteau pleda gelozia şi furia de moment, iar tinereţea şi frumuseţea ei ar fi putut face chiar mai mult. Faptul că dintr-o eroare fusese omorât bătrânul Renauld şi nu fiul său nu justifica crima, şi oricât de blândă ar fi fost sentinţa juraţilor, tot ar fi însemnat ani lungi de detenţie.

Nu, Bella trebuia protejată. Dar, în acelaşi timp, trebuia salvat şi Jack Renauld. Cum se puteau realiza toate astea, nu-mi era deloc clar. Însă, îmi puneam speranţă în Poirot. El

ştia. Indiferent cum, el va reuşi să salveze un nevinovat. Trebuia să găsească el un pretext, altul decât cel real. Probabil va fi dificil, dar va reuşi el cumva, iar cu Bella scăpată de a fi acuzată şi cu Jack Renauld achitat, totul va fi grozav.

Îmi repetam asta încontinuu, însă, în adâncul sufletului meu persista, totuşi, acea teamă rece.

Capitolul XXIV.

„Salvaţi-l!”

Am părăsit Anglia cu vaporul de după-amiază, şi dimineaţa următoare eram la Saint-Omer, unde era închis Renauld.

Poirot îl vizită de îndată pe domnul Hautet, şi, cum nu ridică nici o obiecţie în a-l acompania, l-am însoţit.

După câteva formalităţi preliminare, furăm conduşi în biroul judecătorului de instrucţie. Ne salută cordial.

— Mi s-a spus că v-aţi întors din Anglia, domnule Poirot. Mă bucur să aflu că n-a trebuit să vă pierdeţi timpul pe-acolo.

— E drept că am fost în Anglia, domnule judecător, însă doar pentru o scurtă vizită. O chestiune colaterală, însă una pe care mi-o închipuiam c-ar putea relansa cazul.

— Şi-l relansează?

Poirot se mulţumi să ridice din umeri. Domnul Hautet clătină din cap şi oftă.

— Mă tem că trebuie să ne resemnăm. Animalul ăla de Giraud, cu manierele lui dezgustătoare, e fără îndoială deştept! Nu prea sunt şanse să fi greşit.

— Credeţi că nu, domnule judecător?

Fu rândul judecătorului să ridice din umeri.

— Eh bien, sincer vorbind… confidenţial, c'est entendu, puteţi trage altă concluzie?

— Domnule judecător, ca să fiu sincer, mi se pare că multe elemente rămân nelămurite.

— Cum ar fi?…

Însă Poirot nu se lăsă tras de limbă.

— Încă nu mi le-am ordonat, răspunse. Am făcut doar o remarcă generală. Îmi plăcea tânărul şi aş fi cumplit de mâhnit să-l ştiu vinovat de o crimă atât de odioasă. Apropo, el ce a avut de spus în problema asta?

Judecătorul se încruntă.

— Nu pot să-l înţeleg. Pare incapabil să găsească ceva întru apărarea sa. A fost extrem de greu să-l facem să răspundă la întrebări. Se mulţumeşte doar să nege, iar în rest, tace cu încăpăţânare. Mâine îl interoghez din nou. N-aţi dori să fiţi şi dumneavoastră de faţă?

Am acceptat invitaţia cu nerăbdare.

— Un caz dureros, zise domnul Hautet şi oftă. Este foarte profundă compasiunea mea pentru doamna Renauld.

— Cum se simte?

— Încă nu şi-a recăpătat cunoştinţa. Biata femeie, într-un fel e mai bine, căci măcar nu suferă. Doctorii spun că-i în afară de orice pericol; însă când îşi va reveni va trebui să evite supărările. Situaţia în care se află se datorează şocului mult prea mare pe care l-a suferit. Ar fi îngrozitor să-şi fi pierdut minţile, dar nu m-ar mira deloc… nu, chiar deloc.

Domnul Hautet se lăsă pe spate, scuturând din cap cu un gen de mulţumire sumbră în faţa acestei perspective întunecate.

După un timp îşi reveni şi rosti brusc:

— Mi-am adus aminte. Am o scrisoare pentru dumneavoastră, domnule Poirot. Numai puţin, să văd unde-am pus-o.

Începu să cotrobăie printre hârtii. În cele din urmă găsi misiva şi i-o înmână lui Poirot.

— Mi-a fost trimisă mie, ca s-o fac să vă parvină, explică judecătorul. Cum, însă, n-aţi lăsat nici o adresă, n-am ştiut unde să v-o trimit.

Poirot studie curios scrisoarea. Scrisul era mare, înclinat şi aparţinea fără îndoială unei femei. Poirot nu o deschise. O băgă în buzunar şi se ridică.

— Ŕ demain, atunci, domnule judecător. Mii de mulţumiri pentru amabilitate.

— Plăcerea a fost de partea mea. Sunt la ordinele dumneavoastră. Toţi tinerii ăştia detectivi aparţinând şcolii lui Giraud seamănă între ei ca două picături de apă… nepoliticoşi şi dispreţuitori. Nu-şi dau seama că un judecător de instrucţie cu… ăăă… experienţa mea are un anumit discernământ, un anumit flair. Enfin! Politeţea vechii şcoli e mult mai pe gustul meu. De aceea, dragul meu prieten, cere-mi orice. Noi doi mai ştim câte ceva… ei?

Şi râzând gros, încântat de sine şi de noi, domnul Hautet ne ură noroc. Îmi pare rău că trebuie să reproduc remarca lui Poirot, făcută în timp ce străbăteam coridorul.

— Un imbecil desăvârşit! De o prostie care-ţi stârneşte mila.

Tocmai părăseam clădirea când ne-am întâlnit faţă în faţă cu Giraud. Arăta mai spilcuit ca oricând şi complet mulţumit de el însuşi.

— Aha! Domnul Poirot, exclamă el. Deci, v-aţi întors din Anglia!

— După cum se vede.

— Îmi închipui că sfârşitul cazului e aproape.

— De acord cu dumneavoastră, domnule Giraud.

Poirot vorbea pe un ton moale. Purtarea sa oarecum umilă părea să-l încânte pe celălalt.

— Ce ţi-e şi cu criminalii ăştia papă-lapte! N-are nici o idee cum să se apere. E extraordinar!

— Atât de extraordinar că-ţi dă de gândit, nu-i aşa?

— Întrebă Poirot încetişor.

Însă Giraud nici măcar nu asculta. Îşi răsucea vesel bastonul.

— O zi bună, domnule Poirot. Mă bucur că până la urmă v-aţi convins de vinovăţia lui Jack Renauld.

— Pardon! Dar nu sunt deloc convins. Renauld e nevinovat.

Giraud îl privi un moment… apoi izbucni în râs, ciocănindu-şi fruntea cu un gest semnificativ şi remarcă

scurt: „Toqué”.

Poirot îşi îndreptă spatele. În ochi îi apăru o lumină primejdioasă.

— Domnule Giraud, de-a lungul acestui caz, m-aţi insultat în mod deliberat! Aveţi nevoie să vi se dea o lecţie. Sunt gata să pun la bătaie 500 de franci că voi găsi criminalul domnului Renauld înaintea dumneavoastră. De acord?

Giraud se uită cu milă la el şi repetă:

— Toqué!

— Haideţi o dată, îl repezi Poirot, sunteţi de acord?

— N-am nici o dorinţă să vă iau banii.

— Fiţi pe pace, n-o să mi-i luaţi.

— Oh, atunci, bine, s-a făcut! Spuneţi că purtarea mea e insultătoare. Eh bien, o dată sau de două ori, purtarea dumneavoastră m-a supărat pe mine.

— Sunt încântat s-o aud. Bună ziua, domnule Giraud. Să mergem, Hastings.

N-am scos un cuvânt tot drumul. Aveam inima grea. Poirot îşi dăduse foarte clar intenţia pe faţă. Mă îndoiam mai mult ca niciodată de puterea mea de a o salva pe Bella. Întâlnirea asta nefericită cu Giraud îl aţâţase pe Poirot şi-i redeşteptase ambiţia.

Am simţit o mână pe umăr şi, întorcându-mă, l-am văzut pe Gabriel Stonor. Ne-am oprit şi l-am salutat, iar el propuse să ne însoţească până la hotel.

— Dar ce faceţi aici, domnule Stonor? Întrebă Poirot.

— Trebuie să fii alături de prieteni la greu, răspunse celălalt, sec. Mai ales când sunt acuzaţi pe nedrept.

— Deci, dumneavoastră nu credeţi că Jack Renauld a comis crima? Am întrebat repede.

— Bine-nţeles că nu cred. Îl ştiu pe flăcău. Trebuie să admit că unele din isprăvile lui m-au lăsat complet mască, dar în nici un caz asta din urmă; în ciuda modului prostesc în care se comportă, n-am să cred niciodată că Jack Renauld e criminal.

L-am privit cu căldură pe secretar. Vorbele lui parcă-mi luaseră o greutate de pe inimă.

— N-am nici o îndoială că multă lume gândeşte ca dumneavoastră, am spus. Există absurd de puţine dovezi împotriva lui. Aş spune că nu există nici un dubiu în privinţa achitării lui… absolut nici un dubiu.

Însă Stonor nu răspunse întocmai cum aş fi dorit.

— Aş da orice să fie ca dumneavoastră, spuse grav. Se întoarse către Poirot. Ce părere aveţi, domnule?

— Cred că lucrurile stau rău pentru el, răspunse Poirot liniştit.

— Credeţi că e vinovat?

— Nu. Dar cred că va fi greu să i se dovedească nevinovăţia.

— Comportarea lui e a naibii de ciudată, mormăi Stonor. Desigur, îmi dau seama că în spatele acestei afaceri se ascund mult mai multe treburi decât lasă să se vadă. Giraud nu vede asta pentru că priveşte din afară, dar toată povestea e a naibii de ciudată. În orice caz, dacă doamna Renauld vrea să ascundă ceva, la fel voi face şi eu. Am prea mare respect pentru felul ei de a judeca şi oricum, e treaba ei, nu am de ce să-mi bag eu nasul, dar nu pot să spun acelaşi lucru şi despre atitudinea lui Jack. S-ar zice că vrea să se creadă că e vinovat.

— Dar e absurd! Am izbucnit. Dacă ne gândim numai la un lucru, la cuţit… M-am oprit, nesigur, neştiind în ce măsură ar fi fost Poirot încântat să vorbesc despre asta. Am continuat, alegându-mi cu grijă cuvintele: Ştim că în seara aceea cuţitul nu putea fi în posesia lui Jack Renauld. Doamna Renauld ştie asta.

— E adevărat, spuse Stonor. Nu încape îndoială că atunci când îşi va reveni, o va spune, şi poate chiar mai mult. Acum trebuie să vă părăsesc.

— O clipă. Poirot îi puse mâna pe umăr. Puteţi să mă înştiinţaţi imediat ce doamna Renauld îşi va fi recăpătat cunoştinţa?

— Bine-nţeles. S-a făcut.

— Treaba cu cuţitul e clară, Poirot am spus în timp ce urcam scările. Nu puteam spune mai mult în faţa lui Stonor.

— Ai făcut foarte bine. Trebuie să păstrăm doar pentru noi ceea ce ştim, cât mai mult cu putinţă. Cât despre cuţit, nu cred că-l va ajuta prea mult pe Jack Renauld. Ţi-aduci aminte că, înainte de a pleca din Londra, am lipsit o oră?

— Da.

— Ei bine, am încercat să-l găsesc pe cel căruia i-a comandat Jack Renauld suvenirurile. N-a fost prea greu. Eh bien, Hastings, i s-a dat comandă nu pentru două, ci pentru trei cuţite.

— Deci…

— Deci, după ce i-a dat unul mamei sale şi unul Bellei Duveen, pe al treilea l-a păstrat fără doar şi poate pentru el. Nu, Hastings, mă tem că problema cuţitului nu-l va salva pe Jack Renauld de la ghilotină.

— Asta nu se poate întâmpla! Am strigat, îngrozit.

Poirot clătină din cap, nesigur.

— Ai să-l salvezi! Am strigat din nou, hotărât.

Poirot îmi aruncă o privire uscată.

— Şi cum crezi c-ar fi posibil? Mă întrebă.

— În vreun alt fel, am îngăimat.

— Ah! Sapristi! Dar dumneata îmi ceri să fac o minune! Nu… nu mai spune nimic. În schimb, hai să vedem ce e cu scrisoarea asta.

Scoase plicul din buzunar. Pe măsură ce citea chipul i se întunecă, apoi îmi întinse singura foaie subţire.

— Mai e o femeie pe lume care suferă, Hastings. Scrisul era grăbit, se vedea că scrisoarea fusese încropită în mare grabă.

„Stimate domnule Poirot, Dacă veţi primi această scrisoare, vă rog să-mi veniţi în ajutor. N-am la cine să apelez, iar Jack trebuie salvat cu orice preţ. Vă conjur în genunchi să ne ajutaţi.

Marthe Daubreuil”

I-am înapoiat-o, mişcat.

— Te vei duce?

— Imediat. Trebuie să comandăm un taxi.

Jumătate de oră mai târziu, eram la vila Marguerite.

Marthe ne aştepta în uşă, şi-l conduse pe Poirot înăuntru, ţinându-i mâna cu ambele ei mâini.

— Aţi venit! Ce drăguţ din partea dumneavoastră! Eram disperată, nu ştiam ce să fac. Nu mi-au dat voie nici măcar să-l văd în închisoare. Sufăr îngrozitor, aproape că am înnebunit. E adevărat ce se spune, că el nu neagă crima? Dar asta e o nebunie. E imposibil să fi făcut una ca asta! Pentru nimic în lume nu cred!

— Nici eu nu cred, domnişoară, spuse, blând, Poirot.

— Dar atunci de ce tace? Nu înţeleg.

— Poate pentru că acoperă pe cineva, sugeră Poirot, urmărind-o.

Marthe se încruntă.

— Acoperă pe cineva? Vă referiţi la mama lui? Ah, de la început am suspectat-o. Cine moşteneşte întreaga avere? Ea. E uşor să porţi doliu şi să joci cu ipocrizie rolul de văduvă. Şi se mai spune că atunci când a fost arestat a căzut... uite-aşa! Făcu un gest teatral. Şi mai mult ca sigur că domnul Stonor, secretarul, a ajutat-o. Ăştia doi sunt nişte hoţi. E drept că e mai bătrână decât el... dar ce le pasă bărbaţilor... dacă femeia e bogată!

Tonul ei avea o notă de amărăciune.

— Stonor era în Anglia am intervenit eu.

— Aşa spuse ea... dar cine poate şti?

— Domnişoară, rosti, blând, Poirot, dacă va trebui să luptăm împreună, dumneavoastră şi cu mine, trebuie să avem lucrurile clare. În primul rând vreau să vă pun o întrebare.

— Da, domnule.

— Ştiţi care e numele adevărat al mamei dumneavoastră?

Marthe îl privi o clipă, apoi, îngropându-şi faţa în mâini, începu să plângă.

— Hai, hai, o linişti Poirot, bătând-o uşurel pe umăr. Calmaţi-vă, petite, văd că ştiţi. Acum, altă întrebare. Ştiţi cine era domnul Renauld?

— Domnul Renauld? Fata înălţă capul şi se uită întrebătoare la el.

— Ah, văd că asta n-o ştiţi. Acum ascultaţi-mă cu atenţie.

Pas cu pas, trecu în revistă cazul, mai amănunţit decât o făcuse pentru mine în ziua plecării noastre spre Anglia. Marthe ascultă înmărmurită. Când Poirot termină, fata inspiră adânc.

— Sunteţi extraordinar… magnific! Sunteţi cel mai mare detectiv din lume.

Cu un gest uşor alunecă din fotoliu şi îngenunchie la picioarele lui într-o plecăciune tipic franţuzească.

— Salvaţi-l, domnule strigă. Îl iubesc atât de mult! Oh, salvaţi-l, salvaţi-l… salvaţi-l!

Capitolul XXV.

Un sfârşit neaşteptat.

A doua zi eram prezenţi la interogarea lui Jack Renauld. În ciuda timpului scurt, am fost şocat de schimbarea care se petrecuse cu tânărul arestat. Obrajii îi căzuseră, în jurul ochilor avea cearcăne grele şi arăta istovit şi absent ca unul care nu dormise câteva nopţi. Nu trădă nici o emoţie la vederea noastră.

Deţinutul şi avocatul său, maestrul Grosier, stăteau pe scaun. În faţa uşii se afla un gardian înarmat până-n dinţi. Grefierul, răbdător, şedea la masa sa. Începu interogatoriul.

— Renauld, începu judecătorul, negi că te aflai în Merlinville în noaptea crimei?

Jack nu răspunse imediat, apoi rosti cu o ezitare care îţi făcea milă:

— V-am… v-am spus că eram în Cherbourg.

Maestrul Grosier se încruntă şi oftă. Am înţeles că Jack Renauld se încăpăţâna să-şi dirijeze propriu-i caz aşa cum dorea, spre disperarea reprezentantului său legal.

Judecătorul ordonă cu asprime:

— Să intre martorii de la gară.

După câteva momente uşa se deschise şi fu introdus un bărbat pe care l-am recunoscut ca fiind unul din impiegaţii gării din Merlinville.

— Eraţi de serviciu în noaptea de 7 iunie?

— Da, domnule.

— Aţi fost de faţă la sosirea trenului de la 11:40?

— Da, domnule.

— Uitaţi-vă la deţinut. Îl recunoşti ca fiind unul dintre pasagerii acelui tren?

— Da, domnule judecător.

— Sunteţi sigur că nu faceţi vreo confuzie?

— Da, domnule. Îl cunosc bine pe domnul Jack Renauld.

— Şi nici nu vă înşelaţi în privinţa datei?

— Nu, domnule. Pentru că în dimineaţa următoare am aflat despre crimă. Era pe 8 iunie.

A fost adus un alt funcţionar de la căile ferate, care confirmă depoziţia primului. Judecătorul se uită la Jack Renauld.

— Oamenii aceştia v-au identificat fără să şovăie. Ce aveţi de spus?

Jack ridică din umeri.

— Nimic.

Domnul Hautet îi indică din priviri grefierului să consemneze pe hârtie răspunsul.

— Renauld, continuă judecătorul recunoaşteţi asta?

Scoase ceva din sertarul mesei de lângă el şi-l înmână deţinutului.

M-am înfiorat, căci recunoscusem cuţitul executat din elice de avion.

— Pardon! Strigă maestrul Grosier. Cer să vorbesc cu clientul meu înainte de a răspunde la această întrebare.

Însă Jack Renauld n-avea nici o consideraţie pentru strădania amărâtului Grosier. Îl dădu la o parte şi răspunse calm:

— Bine-nţeles că îl recunosc. E un cadou făcut de mine mamei mele, ca amintire din război.

— Mai aveţi cunoştinţă de existenţa vreunui duplicat al acestuia?

Maestrul Grosier izbucni din nou, şi iarăşi Jack îl nesocoti.

— Din câte ştiu, nu. A fost executat după propria-mi schiţă.

Chiar şi judecătorul rămase trăsnit în faţa îndrăznelii acestui răspuns.

Într-adevăr, se părea că Jack îşi bătea joc de soarta sa. Am înţeles că, spre binele Bellei, era de-o importanţă vitală ca el să nege existenţa unui al doilea cuţit. Atâta vreme cât se presupunea existenţa unei singure arme, nici o suspiciune nu se putea îndrepta spre fata care deţinuse celălalt cuţit. Jack o tăinuia curajos pe femeia pe care o iubise cândva… dar cu ce preţ! Am început să înţeleg adevărul spuselor lui Poirot. Nu era deloc uşor de obţinut achitarea lui Jack Renauld, însăilând un alt adevăr.

Domnul Hautet vorbi din nou, cu o inflexiune specific, amară:

— Doamna Renauld ne-a spus că acest cuţit era pe noptieră în noaptea crimei. Dar doamna Renauld e mamă! Poate vă va mira, Renauld, însă eu consider că se înşela, şi că, poate din neatenţie, l-aţi luat cu dumneavoastră la Paris. Fără îndoială că mă veţi contrazice…

Am văzut cum mâinile flăcăului se strânseră puternic una într-alta. Cu fruntea îmbrobonată de sudoare, făcu un efort şi-l întrerupse pe domnul Hautet, cu un glas răguşit:

— Nu vă contrazic. Tot ce se poate.

Urmă un moment de stupoare. Maestrul Grosier sări în picioare, protestând:

— Clientul meu se găseşte într-o stare de profundă agitaţie nervoasă. Doresc să se menţioneze în procesul verbal că nu e conştient de ceea ce spune.

Judecătorul îi privi supărat. Preţ de o clipă, păru, că în mintea lui se strecoară o îndoială. Jack Renauld o dovedise

cu prisosinţă. Se aplecă în faţă şi se uită scrutător la deţinut.

— Vă daţi seama, Jack Renauld, că pe baza răspunsului pe care mi l-aţi dat, n-am altă alternativă decât să vă încredinţez tribunalului?

Chipul palid al lui Jack se îmbujoră. Părea ferm hotărât.

— Domnule Hautet, vă jur că nu mi-am ucis tatăl.

Dar scurtul moment de ezitare al judecătorului trecuse. Râse scurt, neplăcut.

— Desigur, desigur… întotdeauna deţinuţii noştri sunt inocenţi! Dar propria dumneavoastră gură v-a condamnaţi Nu ne puteţi oferi nici o apărare, nici un alibi… doar o afirmaţie pe care n-ar crede-o nici măcar un prunc!. Aceea că sunteţi nevinovat. V-aţi ucis tatăl, Renauld, o crimă crudă şi laşă, pentru bani. După comiterea faptului, v-aţi folosit de mama dumneavoastră ca accesoriu la crimă. Desigur, având în vedere că a acţionat ca o mamă, juraţii îi vor acorda circumstanţe atenuante, ceea ce nu va face şi în cazul dumneavoastră. Şi chiar aşa şi trebuie! Aţi comis o crimă oribilă, care-i cutremură pe Dumnezeu şi pe oameni!

— Domnul Hautet era mulţumit de el însuşi, de felul în care îşi rostise dizertaţia, pătruns de solemnitatea momentului şi de propriul său rol ca reprezentant al justiţiei.

— Aţi ucis… şi trebuie să plătiţi pentru asta. Vă vorbesc nu ca un om, ci în numele justiţiei, a eternei justiţii care…

Domnul Hautet fu întrerupt… spre marea sa supărare. Uşa se deschise brutal.

— Domnule judecător, domnule judecător, se bâlbâi gardianul, e aici o doamnă care spune… care spune…

— Care spune ce? Răcni pe drept nerăbdător judecătorul. E total neregulamentar. O interzic… o interzic cu desăvârşire!

Dar o siluetă zveltă îl împinse într-o parte pe gardianul bâlbâit. Îmbrăcată toată în negru cu un văl lung ce-i ascundea faţa, înaintă în încăpere.

Inima îmi tresări dureros. Deci, venise! Toate eforturile mele fuseseră zadarnice. Totuşi nu puteam să nu admit curajul care o îndemnase să facă un astfel de pas.

Îşi ridică vălul… şi am înlemnit. Căci, deşi semăna ca două picături de apă, fata asta nu era Cenuşăreasa! Pe de altă parte, acum că o vedeam fără peruca pe care o purta pe scenă, am recunoscut în ea pe fata din fotografia găsită în camera lui Jack Renauld.

— Dumneavoastră sunteţi judecătorul de instrucţie, domnule Hautet? Întrebă ea.

— Da, dar vă interzic…

— Numele meu e Bella Duveen. Vreau să mă predau ca fiind autoarea crimei comise asupra domnului Renauld.

Capitolul XXVI.

Primesc o scrisoare „Dragă prietene, Când vei primi această scrisoare, vei şti totul. Nimic din ce aş putea spune n-o va clinti pe Bella. S-a hotărât să se predea. Am obosit să mă mai lupt cu ea.

Acum vei şti că te-am înşelat, şi că, încrederii tale i-am răspuns cu minciuni. O să ţi se pară, poate, de neiertat, însă, înainte de a ieşi definitiv din viaţa ta, vreau să ştii totul, aşa cum a fost. Dacă aş şti că m-ai iertat, viaţa mi-ar fi mai uşoară. Tot ce-am făcut, n-am făcut pentru mine… este singurul lucru pe care-l pot invoca întru apărarea mea.

Am să încep cu ziua în care ne-am cunoscut în trenul de la Paris. Eram neliniştită în privinţa Bellei. Era disperată din cauza lui Jack Renauld; era în stare să sărute şi pământul pe care el călca, iar când a început să se schimbe şi a încetat să-i mai scrie atât de des, a început să-şi piardă minţile. Îi intrase în cap că se îndrăgostise de altă fată, cum s-a şi văzut mai târziu, şi avea dreptate. S-a hotărât să se ducă la vila lor din Merlinville şi să încerce să vorbească cu Jack. Ştia că eu sunt împotrivă şi a încercat să mă tragă pe sfoară. Am aflat că nu era în tren la Calais şi m-am hotărât

să nu plec în Anglia fără ea. Aveam presimţirea că, dacă nu interveneam, avea să se întâmple ceva îngrozitor.

Am aşteptat următorul tren de la Paris. Venise cu el şi era decisă să plece imediat la Merlinville. Am încercat din răsputeri s-o fac să se răzgândească, dar fără folos. Era de neînduplecat. Ei bine, m-am spălat pe mâini de toată treaba asta. Făcusem tot ce putusem! Se întunecase. Eu m-am dus la hotel, iar Bella a plecat la Merlinville. Nu mă puteam elibera de presimţirea a ceea ce se numeşte „dezastru iminent.”

A doua zi, nici urmă, de Bella. Ne dădusem o oră de întâlnire la hotel, dar nu s-a ţinut de cuvânt. N-am avut nici un semn de la ea toată ziua. Eram tot mai neliniştită. Apoi, în ziarul de seară, a apărut ştirea.

A fost îngrozitor! Nu puteam fi sigură, bine-nţeles,… însă îmi era o frică teribilă. Mi-am imaginat că Bella s-a întâlnit cu bătrânul Renauld şi că i-a spus despre ea şi Jack, iar el a insultat-o sau cam aşa ceva.

Apoi a ieşit la iveală toată afacerea aia cu oamenii mascaţi şi m-am simţit mai uşurată. Totuşi, mă îngrijora faptul că Bella nu venise la întâlnirea pe care o stabiliserăm.

Începând cu o doua zi, mi-am pus în gând să mă duc după ea şi să văd ce-aş putea face. Primul lucru, a fost că am dat peste tine. Tu cunoşteai totul… Când am văzut mortul care semăna leit cu Jack şi am mai văzut şi pardesiul lui Jack, am înţeles! Şi mai era şi cuţitul acela, blestemat să fie! Identic cu cel pe care i-l dăruise Bellei! Mai mult ca sigur că avea amprente pe el. Nu pot să-ţi explic groaza acelui moment. Însă un lucru îmi era clar: trebuia să iau cuţitul şi să fug cu el, înainte ca să se observe dispariţia lui. M-am prefăcut că leşin, şi, în timp ce erai plecat după apă, am luat obiectul şi l-am ascuns în buzunar.

Ţi-am spus că stăteam la Hôtel du Phare, însă în realitate, am plecat direct la Calais şi apoi, cu primul vapor, în Anglia. În timp ce traversam Canalul, cam pe la mijloc, am aruncat

nenorocitul ăla de cuţit în mare. M-am simţit respirând în voie, după asta.

Bella era în locuinţa noastră din Londra. Arăta de parcă nu s-ar fi întâmplat absolut nimic. I-am povestit ce făcusem, asigurând-o că nu mai avea de ce să se teamă. S-a uitat lung la mine şi a început să râdă… Râdea… râdea… râdea… era groaznic s-o auzi cum râdea! M-am gândit că cel mai bun lucru era să-i găsesc ceva de făcut, să aibă o ocupaţie. Ar fi înnebunit dacă ar fi avut timp să se gândească la ceea ce făcuse. Din fericire, am prins imediat un contract.

Apoi, v-am văzut pe tine şi pe prietenul tău, în acea seară, urmărindu-ne… Eram înnebunită. Trebuia că ne suspectaţi, altfel nu ne-aţi fi luat urma. Trebuia să pun răul înainte, aşa că te-am urmărit. Eram disperată. Şi atunci, fără să fi apucat să spun ceva, am înţeles că cea suspectată eram eu, nu Bella! Sau, cel puţin, credeai că eu sunt Bella, din moment ce eu furasem cuţitul.

Dragule, dacă ai fi putut citi în inima mea în acel moment… poate m-ai ierta… Eram atât de înspăimântată, şi încurcată şi disperată… Singurul lucru de care îmi dădeam seama clar era că tu vei încerca să mă salvezi. Nu ştiam dacă pe ea ai fi vrut s-o salvezi., m-am gândit că, probabil, nu… nu era acelaşi lucru! Şi nu puteam risca! Bella e sora mea geamănă… aş face orice pentru ea. Aşa că am continuat să mint… mă simţeam josnică… mă simţeam mizerabilă… „Ajunge! Destul!”, mă aştept să spui Da, trebuie să am încredere în tine… dacă aş…

De îndată ce în presă a apărut ştirea că Jack Renauld a fost arestat, totul s-a răsturnat. Bella nici măcar n-a vrut să mai aştepte să vadă cum merg lucrurile…

Sunt foarte obosită… Nu mai pot să scriu…”

Începuse să semneze „Cenuşăreasa”, dar ştersese şi, în schimb, semnase „Dulcie Duveen”.

Scrisoarea era prost scrisă, încâlcită, dar am păstrat-o la mine toată ziua.

Poirot era lângă mine când o citeam. Foile mi-au căzut din mână şi m-am uitat la el.

— Aţi ştiut tot timpul că era… cealaltă?

— Da, prietene.

— De ce nu mi-ai spus?

— În primul rând, pentru că îmi venea destul de greu să cred că dumneata ai putea face o asemenea eroare. Văzuseşi fotografia. Surorile seamănă foarte mult una cu cealaltă, dar în nici un caz într-atât încât să nu le poţi deosebi.

— Dar părul?

— O perucă, purtată pe scenă cu scopul de a face contrastul cât mai picant. Ţi se pare de conceput ca una din gemene să fie blondă iar cealaltă brunetă?

— De ce nu mi-ai spus-o în noaptea aceea, la hotel, în Coventry?

— Dumneata ai nişte metode foarte aparte, mon ami. Nu mi-ai lăsat nici o şansă.

— Dar după aceea?

— Ah, după aceea! În primul rând, mă simţeam lezat de lipsa dumitale de încredere în mine. În al doilea rând, vroiam să văd dacă… sentimentele dumitale rezistă în timp. Altfel spus, dacă era într-adevăr dragoste sau doar un foc de paie. Nu te-aş fi lăsat prea mult să persişti în greşeală.

Am dat din cap. Tonul său era prea afectuos pentru a-i mai păstra vreun resentiment. M-am uitat la foile împrăştiate pe jos. Le-am ridicat repede şi i le-am întins.

— Citeşte, i-am spus. Vreau să le citeşti.

Citi în tăcere, apoi mă privi.

— Ce te necăjeşte, Hastings?

Era ceva cu totul nou la Poirot. Atitudinea sa ironică dispăru complet. I-am putut spune fără prea mare dificultate ce gândeam.

— Nu spune… nu spune… ei bine, dacă îi pasă de mine sau nu!

Poirot răsfoi paginile.

— Cred că te înşeli Hastings.
— Unde? Am strigat aplecându-mă iute în faţă.
— Ţi-o spune în fiecare rând a! Scrisorii, mon ami.
— Dar unde pot s-o găsesc? Scrisoarea nu poartă nici o adresă. O ştampilă din Franţa, atâta tot!
— Nu te agita! Lasă asta în seama lui Papa Poirot. Am să ţi-o găsesc de îndată ce voi avea cinci minute libere.

Capitolul XXVII.
Relatarea lui Jack Renauld

— Felicitări, domnule Jack, spuse Poirot, strângând cu căldură mâna flăcăului.
Tânărul Renauld venise la noi, de îndată ce fusese eliberat, înainte de a pleca să-şi întâlnească mama şi pe Marthe la Merlinville. Stonor îl însoţea. Starea sa de spirit era în total contrast cu cea a tânărului, care părea sub imperiul unei prăbuşiri nervoase. Deşi scăpat de pericolul imediat care îl păscuse, circumstanţele în care se produsese eliberarea lui s-au dovedit prea dureroase ca să se simtă uşurat. Îi zâmbi întunecat lui Poirot şi spuse:
— Am făcut totul ca s-o protejez, dar în zadar!
— Era greu de crezut că fata va accepta sacrificiul dumitale, spuse Stonor, sec. S-a hotărât să facă pasul ăsta când a auzit că vei fi dus direct la ghilotină.
— Eh ma foi! Dar şi dumneavoastră aţi mers prea departe, adăugă Poirot cu un chicot. Dacă mai continuaţi aşa, îl aveaţi pe conştiinţă pe maestrul Grosier.
— Presupun că tâmpitul era bine intenţionat, spuse Jack, dar mă enerva îngrozitor. Mă înţelegeţi, nu puteam să am toată încrederea în el, să-i spun adevărul. Dar, Dumnezeule, ce-o să se-ntâmple cu Bella?
— În locul dumneavoastră nu m-aş da aşa de ceasul morţii, răspunse Poirot. Tribunalele franceze sunt foarte sensibile la tinereţe şi frumuseţe şi mai îngăduitoare faţă de crime passionnel. Un avocat deştept va reuşi să ticluiască

puternice circumstanţe atenuante. Nu va fi plăcut pentru dumneavoastră…

— Puţin îmi pasă de mine. Vedeţi, domnule Poirot, într-un fel, mă simt vinovat de moartea tatălui meu. Dacă n-aş fi fost eu şi legătura dintre mine şi fata asta, el ar fi trăit şi azi. Şi apoi neglijenţa crasă de a fi luat alt pardesiu. Nu pot să nu mă simt responsabil de moartea lui. Asta mă va obseda toată viaţa.

— Nu, nu – am spus încet.

— Bine-nţeles că mi-e groază să mă gândesc că Bella mi-a ucis tatăl, dar m-am purtat mizerabil cu ea. După ce am cunoscut-o pe Marthe, şi mi-am dat seama că făcusem o greşeală, trebuia să-i fi scris şi să-i fi spus adevărul. Dar îmi era atât de groază de un scandal care ar fi putut ajunge la urechile lui Marthe, iar ea se gândea mai mult ca niciodată la asta, încât… ei bine, am fost laş şi am continuat legătura, sperând că, într-o zi, se va termina de la sine. De fapt, mă lăsam dus de val… nu-mi dădeam seama că o aduceam pe biata fată în pragul disperării. Dacă în realitate m-ar fi omorât pe mine, aşa cum intenţionase, n-aş fi făcut decât să-mi plătesc păcatele. Iar felul în care a venit azi, aici, dovedeşte tărie de caracter.

Tăcu un moment, după care izbucni, pe altă temă:

— Nu înţeleg de ce s-a tot mirat judecătorul de ţinuta tatălui meu, lenjerie de corp şi pardesiul meu. Presupun că tocmai le dăduse tipilor străini fiţuica şi mama trebuie să fi greşit spunând că ei au venit la ora două. Sau… sau, totul a fost o înscenare? Vreau să spun, doar n-a crezut mama… nu putea crede… că… că eram eu?

Poirot îl linişti repede.

— Nu, nu, domnule Jack. În privinţa asta n-aveţi nici o teamă. Cât despre restul, într-una din zilele astea voi explica totul. E oarecum curios. Aţi vrea să ne relataţi exact ce s-a întâmplat în seara cumplită?

— Sunt foarte puţine de spus. Am venit de la Cherbourg, cum v-am spus, ca s-o văd pe Marthe înainte de a pleca la

capătul lumii. Trenul a ajuns cu întârziere şi m-am hotărât să scurtez drumul, traversând terenul de golf. În felul ăsta, ajungeam mai repede la vila Marguerite. Tocmai ajunsesem pe teren, când…

Se opri. Avea un nod în gât.

— Da?

— Am auzit un strigăt îngrozitor, Nu era puternic… un fel de icnet înăbuşit… dar m-a înspăimântat. O clipă, am rămas ţintuit pe loc. Apoi am dat colţul gardului viu. Era lună plină. Am văzut groapa, şi o persoană zăcând cu faţa în jos, cu un cuţit înfipt în spate. Apoi… apoi m-am uitat şi am văzut-o pe ea. Se uita la mine de parcă ar fi văzut o stafie… asta trebuie să fi gândit atunci, văzându-mă… chipul îi îngheţase într-o expresie de oroare, pe urmă a scos un ţipăt şi, întorcându-se, a rupt-o la fugă.

Se opri, încercând să-şi stăpânească emoţia.

— Şi după aceea?

— Întrebă, blând, Poirot.

— Chiar nu mai ştiu. Am rămas pe loc un timp. Eram zăpăcit. Apoi mi-am dat seama că cel mai bun lucru era să plec cât mai repede. Nici nu mi-a trecut prin minte că aş putea fi suspectat, dar mă temeam să nu fiu chemat să depun mărturie împotriva ei. M-am dus la St. Beauvais, cum v-am spus, şi m-am întors cu o maşină la Cherbourg.

Se auzi o bătaie în uşă şi intră un camerist cu o telegramă pentru Stonor. Acesta o desfăcu, apoi sări de pe scaun.

— Doamna Renauld şi-a recăpătat cunoştinţa – spuse.

— Ah! Poirot fu dintr-un salt în picioare. Să plecăm imediat la Merlinville!

Am plecat în mare grabă. La insistenţele lui Jack, Stonor rămase acolo ca să o ajute pe cât era cu putinţă pe Bella Duveen. Poirot, Jack Renauld şi cu mine ne-am suit în maşina lui Renauld.

Drumul dură patruzeci de minute. Când am ajuns în dreptul vilei Marguerite, Jack Renauld se uită întrebător la Poirot.

— Ce-ar fi dacă v-aţi duce dumneavoastră primii… s-o vestiţi pe mama că sunt liber?

— În timp ce dumneavoastră o veţi face personal, cu domnişoara Marthe, ei? Termină Poirot cu un chicot. Tocmai vroiam să vă propun acelaşi lucru.

Jack Renauld nu mai stătu pe gânduri. Opri maşina, sări, şi o luă la fugă pe aleea ce ducea spre intrarea vilei. Ne-am continuat drumul spre vila Genevičve.

— Poirot, am spus, îţi aminteşti de ziua în care am sosit prima oară aici şi când ne-a întâmpinat vestea morţii domnului Renauld?

— Da, adevărat. Nici nu e prea mult de atunci, dar câte lucruri s-au întâmplat între timp… mai ales pentru dumneata, mon ami.

— Poirot, ce-ai făcut ca s-o găseşti pe Be… vreau să spun, Dulcie?

— Linişteşte-te, Hastings. Mă ocup eu de asta.

— Îţi ia cam mult timp, văd, am bombănit.

Poirot schimbă subiectul.

— Atunci începutul, acum sfârşitul, filosofă el, în timp ce suna la uşă. Iar sfârşitul nu e deloc mulţumitor.

— Asta aşa e, am oftat.

— Dumneata îl evaluezi din punct de vedere sentimental, Hastings. Nu la asta mă refeream eu. Sper că domnişoara Bella va fi judecată cu blândeţe, şi oricum, Jack Renauld nu se putea însura cu amândouă. Eu vorbesc din punct de vedere profesional. Asta nu e o crimă obişnuită şi bine pusă la punct, cum i-ar plăcea unui detectiv. Mise en scčne regizată de Georges Conneau a fost într-adevăr perfectă, dar dénouement… ah, nu! Un om omorât din greşeală de o fată într-un moment de furie… ah, ce ordine, ce metodă vezi dumneata aici?

Râsul provocat de ciudăţeniile lui Poirot îmi fu întrerupt de uşa deschisă de Françoise.

Poirot îi spuse că trebuia s-o vadă îndată pe doamna Renauld şi bătrâna îl conduse pe scări în sus. Eu am rămas

în salon. A trecut ceva timp până să apară Poirot. Arăta neobişnuit de grav.

— Vous voilŕ, Hastings! Sacré tonnerre, ce furtună va fi!

— Ce vrei să spui?

— Personal, nu-mi prea vine să cred, rosti Poirot gânditor, însă femeile sunt imprevizibile.

— Uite-i pe Jack Renauld şi Marthe Daubreuil, am spus, privind pe fereastră.

Poirot ieşi în grabă din încăpere şi întâmpină tânăra pereche pe scările de afară.

— Nu intraţi acum. E mai bine, să nu intraţi. Mama dumneavoastră e foarte tulburată.

— Ştiu, ştiu, spuse Jack Renauld. Trebuie s-o văd imediat.

— Ba nu, v-am spus. Acum, nu.

— Doar eu, nu şi cu Marthe…

— În tot cazul, n-o luaţi şi pe domnişoara Marthe cu dumneavoastră. Mergeţi, dacă simţiţi că aşa trebuie, dar ar fi indicat să vă lăsaţi condus de mine.

O voce din spate ne făcu să tresărim cu toţii.

— Vă mulţumesc pentru bunele intenţii, domnule Poirot, dar eu mă voi face înţeleasă.

Am rămas înmărmuriţi. Coborând scările la braţul lui Léonie, doamna Renauld, cu capul încă bandajat, era cea care vorbise. Tânăra servitoare lăcrima şi îşi implora stăpâna să se întoarcă în pat.

— Vă omorâţi singură, doamnă. Doctorul v-a interzis să vă mişcaţi. Însă doamna Renauld continuă să coboare.

— Mamă! Strigă, repezindu-se înainte.

Dar cu un gest, ea îl făcu să dea înapoi.

— Nu sunt mama ta! Nu eşti fiul meu! Începând de azi, din clipa asta, te reneg.

— Mamă! Strigă flăcăul, stupefiat.

În faţa durerii din glasul lui, femeia păru să ezite. Poirot făcu un gest de conciliere, dar ea îşi recăpătă brusc siguranţa.

— Ai mâinile pătate de sângele tatălui tău. Tu eşti autorul moral al acestei crime. Te-ai certat cu el şi l-ai făcut de două parale pentru fata asta, dar comportarea ta fără inimă faţă de altă fată i-a adus moartea. Să pleci din casa mea. Mâine mă voi ocupa să fac în aşa fel încât, să nu te atingi de nici un ban din banii lui. Du-te în lume şi descurcă-te cum ştii cu ajutorul fetei care e fiica celei mai aprige duşmance a tatălui tău!

Şi încet, plină de durere, începu să urce din nou scările. Eram cu toţii zăpăciţi… complet nepregătiţi pentru o asemenea scenă. Cel mai atins dintre toţi, Jack Renauld, se clătină şi aproape căzu. Poirot şi cu mine i-am sărit în ajutor.

— E terminat, îi şopti Poirot domnişoarei Marthe. Unde să-l ducem?

— Acasă, bine-nţeles. La vila Marguerite. Mama şi cu mine îl vom îngriji. Sărmanul meu Jack!

L-am dus la vilă, unde băiatul căzu într-un fotoliu, semiinconştient. Poirot îi atinse fruntea şi mâinile.

— Are febră. Începe să-şi spună cuvântul îndelungata tensiune nervoasă. Şi acum, a mai venit şi şocul ăsta. Duceţi-l în pat, iar Hastings şi cu mine ne vom îngriji de un doctor.

Doctorul fu curând găsit. După ce examină pacientul, opină că era un caz obişnuit de epuizare nervoasă. Prin odihnă totală şi linişte, flăcăul va fi aproape complet restabilit a doua zi, dar, dacă se va agita, exista pericolul ca creierul să-i fie afectat de febră. Era recomandabil ca să stea cineva noaptea cu el.

După ce am aranjat tot ce se putea face, l-am lăsat în grija lui Marthe şi a mamei ei şi ne-am îndreptat spre oraş. Trecuse de ora la care de obicei luam masa şi eram hămesiţi. Ne-am potolit foamea la primul restaurant care ne-a ieşit în cale, cu o excelentă omletă şi apoi, cu tot atât de excelente antricoate.

— Şi acum să ne gândim unde înoptăm, spuse Poirot, când, în sfârşit, sosi şi cafeaua. Să încercăm la vechiul nostru prieten, Hôtel des Bains?

Ne-am îndreptat paşii într-acolo, fără să mai stăm pe gânduri.

Da, domnii vor putea să se instaleze în două camere bune, cu vedere spre mare. Apoi, Poirot puse o întrebare care mă surprinse.

— Domnişoara Robinson, din Anglia, a sosit?

— Da, domnule. Se află în salonaş.

— Ah!

— Poirot, am strigat ţinându-mă după el în lungul culoarului, cine Dumnezeu mai e şi domnişoara Robinson?

Poirot se înclină gentil în faţa mea.

— Ţi-am aranjat căsătoria, Hastings.

— Dar, eu…

— Bah! Rosti Poirot, şi-mi dădu un brânci prietenesc peste pragul uşii salonaşului. Crezi că aveam chef să bat tam-tamul în Merlinville despre numele Duveen?

Într-adevăr, cea care ne salută, era Cenuşăreasa. I-am luat mâinile în ale mele. Ochii mei au spus restul.

Poirot îşi drese glasul.

— Mes enfants, spuse, deocamdată n-avem timp pentru sentimente. Ne aşteaptă o treabă serioasă. Domnişoară, ai reuşit să faci ce te-am rugat?

Drept răspuns, Cenuşăreasa scoase din poşetă un obiect învelit în hârtie şi-l înmână în tăcere lui Poirot. Acesta desfăcu hârtia. Am tresărit, căci era cuţitul pe care înţelesesem că-l aruncase în mare. Ciudat, cu câtă încăpăţânare păstrează femeile cele mai compromiţătoare obiecte şi hârtii.

— Trčs bien, mon enfant, spuse Poirot. Îţi sunt recunoscător. Acum du-te şi te odihneşte. Hastings şi cu mine avem treabă. Ai să-l vezi mâine.

— Unde vă duceţi? Întrebă fata, făcând ochii mari.

— Ai să afli mâine totul.

— Nu, oriunde vă duceţi, merg şi eu.
— Dar, domnişoară…
— Merg şi eu, v-am spus!
Poirot înţelese că nu avea rost să mai insiste. Cedă.
— Atunci, vino, domnişoară. Dar n-o să fie distractiv. După toate probabilităţile, nu se va întâmpla nimic.
Fata nu răspunse.
Peste douăzeci de minute am plecat. Era o noapte întunecoasă, apăsătoare. Poirot o luă spre drumul care ducea la vila Genevičve. Însă când ajunserăm în dreptul vilei Marguerite, se opri.
— Aş vrea să mă asigur că totul e în regulă cu Jack Renauld. Vino cu mine, Hastings. Domnişoara va rămâne afară. Doamna Daubreuil s-ar putea să spună ceva care s-o rănească.
Am deschis poarta şi am luat-o pe alee. În timp ce coteam spre casă, i-am atras atenţia lui Poirot asupra unei ferestre de la primul etaj. Pe storurile trase se contura clar profilul lui Marthe Daubreuil.
— Ah! Exclamă Poirot. Îmi imaginez că asta e camera în care îl vom găsi pe Jack Renauld.
Ne deschise doamna Daubreuil. Ne spuse că Jack se afla în aceeaşi stare dar că, probabil, dorim să ne convingem cu ochii noştri. În timp ce întrebam, îşi duse degetul la gură. Lângă pat stătea Marthe.
Jack Renauld dormea un somn agitat, mişcându-şi capul într-o parte şi-n alta, iar chipul încă îi mai era aprins de febră.
— Vine din nou doctorul? Întrebă, în şoaptă, Poirot.
— Numai dacă-l chemăm. Jack doarme… şi asta-i bine. Maman i-a făcut un ceai calmant.
Se aşează din nou şi se aplecă deasupra broderiei la care lucra, iar noi părăsirăm camera. Doamna Daubreuil ne conduse pe scări în jos. De când îi aflasem povestea, interesul faţă de femeia asta îmi crescuse. Stătea lângă noi, cu ochii plecaţi, şi cu acelaşi surâs uşor enigmatic pe care

mi-l aminteam. Brusc, am simţit că mi-e teamă de ea, aşa cum te temi de un superb şarpe otrăvitor.

— Sper că nu v-am deranjat, doamnă, spuse politicos Poirot, când ea ne deschise uşa să ieşim.

— Absolut deloc, domnule.

— Apropo, adăugă Poirot ca fulgerat de o idee subită, domnul Stonor n-a fost azi în Merlinville, nu-i aşa?

N-am înţeles rostul acestei întrebări, căci ştiam foarte bine că problema nu-l interesa câtuşi de puţin pe Poirot.

Doamna Daubreuil răspunse foarte liniştită:

— Din câte ştiu eu, nu.

— N-a avut o întrevedere cu doamna Renauld?

— De unde să ştiu eu domnule?

— Adevărat, spuse Poirot. M-am gândit că poate l-aţi văzut venind sau plecând, atâta tot. Noapte bună, doamnă.

— De ce… am început eu.

— Nici un „de ce”. Toate la timpul lor.

Ne-am alăturat Cenuşăresei şi am pornit în grabă în direcţia vilei Genevičve. Poirot mai privi odată peste umăr spre fereastra luminată pe care se vedea conturat profilul aplecat asupra lucrului al lui Marthe.

— E la adăpost de toate evenimentele flăcăul nostru, murmură el.

Ajunţi la vila Genevičve, ne duserăm în spatele unor tufişuri de pe partea stângă a drumului, unde aveam o bună privelişte a tot ce ne înconjura fiind, în acelaşi timp, ascunşi altor priviri. Întreaga vilă se afla cufundată în întuneric; fără îndoială, toată lumea dormea. Am ajuns imediat sub fereastra dormitorului doamnei Renauld, care fereastră era deschisă. Mi se păru că asupra acelei ferestre erau aţintiţi ochii lui Poirot.

— Şi acum ce facem?

— Am şoptit.

— Aşteptăm.

— Dar…

— Nu mă aştept să se întâmple nimic timp de o oră, poate două, dar…

Cuvintele îi fură curmate de un ţipăt prelung, puternic:

— Ajutor!

Se aprinse o lumină la al doilea etaj, pe partea dreaptă a casei. Ţipătul venea de acolo. Şi chiar când priveam într-acolo, văzurăm umbrele a două siluete care se luptau.

— Mille tonnerres! Strigă Poirot. Trebuie că şi-a schimbat camera!

Repezindu-ne înainte, începurăm să batem cu putere la uşa din faţă. Apoi, alergând spre copacul din stratul de flori, se căţără în el cu agilitatea unei pisici. L-am urmat. Dintr-o săritură, Poirot intră prin fereastra deschisă. Uitându-mă peste umăr am văzut-o pe Dulcie ajungând pe creanga din spatele meu.

— Ai grijă! Am strigat.

— Ai grijă de bunică-ta! Se burzuli fata. Asta-i o joacă de copii pentru mine.

Poirot străbătuse în fugă camera goală şi împingea din răsputeri în uşa ce da spre coridor.

— E încuiată şi zăvorâtă pe dinafară, bombăni, o să ne ia mult timp s-o spargem.

Strigătele de ajutor deveneau tot mai slabe. Am văzut disperare în ochii lui Poirot. Am pus amândoi umărul să spargem uşa.

Glasul Cenuşăresei, calm şi stăpânit, se auzi de la fereastră:

— Va fi prea târziu când o să reuşiţi să dărâmaţi uşa. Cred că numai eu sunt cea care poate face ceva.

Înainte să fac vreun gest ca s-o opresc, dispăru în bezna de afară. Am alergat la fereastră. Spre groaza mea, am văzut-o ţinându-se în mâini pe acoperiş, mişcându-se în direcţia ferestrei luminate.

— Doamne sfinte! O să moară! Am strigat.

— Te înşeli, Hastings. Uiţi că e o bună acrobată profesionistă? A fost voia bunului Dumnezeu ca ea să insiste

să ne însoţească. Mă rog doar să ajungă la timp. Ah!

Un strigăt cumplit de groază străbătu noaptea pe când Cenuşăreasa intră pe fereastra din dreapta; apoi se auzi glasul ei limpede, rostind:

— Nu, n-ai nici o şansă! Te-am prins… iar încheieturile mâinilor mele sunt ca oţelul.

În acelaşi moment, uşa camerei în care eram captivi fu deschisă cu mare grijă de Françoise. Poirot o împinse brutal într-o parte şi alergă pe coridor spre uşa alăturată, în faţa căreia se strânseseră celelalte servitoare.

— E încuiată pe dinăuntru, domnule.

Dinăuntru se auzi o bufnitură grea. După câteva clipe se auzi cheia răsucindu-se în broască şi uşa se deschise încetişor. Cenuşăreasa, foarte palidă, ne făcu loc să intrăm.

— E în afară de pericol? O întrebă Poirot.

— Da, am ajuns exact la timp. Era epuizată.

Pe jumătate culcată, pe jumătate ridicată, doamna Renauld stătea pe pat. Avea răsuflarea întretăiată.

— Aproape m-a strangulat, îngână ea cu durere.

Fata ridică ceva de pe jos şi i-l înmână lui Poirot.

Era un cordon al unei rochii de mătase, foarte fin dar foarte rezistent.

— Un ştreang, spuse Poirot. A intrat pe fereastră în timp ce noi băteam la uşă. Unde e… cealaltă?

Fata se dădu puţin la o parte şi-i arătă. Pe podea zăcea o persoană drapată într-un material negru, al cărui fald îi ascundea chipul.

— Moartă?

Fata dădu din cap.

— Cred că da.

— Probabil că s-a lovit cu capul de galeria de marmură din faţa căminului.

— Dar cine e? Am strigat.

— Asasina domnului Renauld, Hastings. Şi cât pe ce şi a doamnei Renauld.

Uimit şi nedumerit, am îngenunchiat şi, ridicând faldul pelerinei, am privit frumosul chip neînsufleţit al lui Marthe Daubreuil!

Capitolul XXVIII.
Sfârşitul călătoriei.

Amintirile mele despre evenimentele ulterioare din acea noapte sunt foarte confuze. Poirot părea surd la întrebările mele. Era ocupat să-i tot reproşeze bătrânei Françoise că nu-l anunţase despre faptul că doamna Renauld îşi schimbase dormitorul.

L-am apucat de umăr hotărât să-i atrag atenţia asupra persoanei mele şi să mă fac auzit.

— Dar dumneata trebuia s-o ştii, i-am spus. Doar ai fost aici sus şi ai vorbit cu ea chiar în seara asta.

Poirot se învrednici să ne acorde un moment.

— Când am vorbit cu ea, se afla pe sofaua din camera de la mijloc… în budoar, mon ami, îi explică el.

— Dar, domnule, strigă Françoise, doamna şi-a schimbat dormitorul aproape imediat după crimă! Amintirile erau prea dureroase!

— Atunci de ce nu mi s-a spus? Vociferă Poirot bătând cu pumnul în masă, cuprins de o supărare de zile mari. Îţi cer să-mi răspunzi: – de – ce – nu – mi s-a spus! Eşti o bătrână complet imbecilă! Nici Léonie, nici Denise nu sunt mai bune. Sunteţi trei idioate! Prostia voastră cât pe ce să-i cauzeze moartea stăpânei voastre. Numai datorită curajului acestei copile…

Se opri şi, îndreptându-se spre locul în care fata stătea aplecată asupra doamnei Renauld acordându-i primul ajutor, o îmbrăţişă cu o fervoare tipic galică… spre uşoara mea supărare.

Am fost smuls din ceaţa gândurilor mele de ordinul scurt al lui Poirot de a chema un medic pentru doamna Renauld. După asta, trebuia să chem poliţia. Şi, parcă pentru a mă supăra şi mai tare, adăugă:

— Întoarcerea dumitale aici nu ne va fi de prea mare ajutor. Voi fi prea ocupat ca să mai am şi grija dumitale, iar pe domnişoara de faţă am făcut-o garde-malade.

M-am retras cu toată demnitatea de care am fost capabil. După ce am executat ordinele ce-mi fuseseră date, m-am dus la hotel. Nu înţelegeam nimic din ce se întâmplase. Evenimentele nopţii îmi păreau fantastice şi imposibile. N-aveam pe nimeni să mă asculte, n-aveam pe nimeni care să fi putut răspunde întrebărilor mele. Supărat, m-am trântit pe pat şi am căzut pradă unui somn ca de plumb.

Când m-am trezit, soarele pătrundea din belşug prin fereastra deschisă, iar Poirot, dichisit şi zâmbitor, stătea lângă patul meu.

— Enfin. Te-ai trezit! Da ştiu că dormi, nu glumă, Hastings! Şti că e aproape unsprezece?

Am mormăit şi mi-am dus mâna la cap.

— Trebuie să fi visat, am spus. Ştii, am visat nici mai mult nici mai puţin, că în dormitorul doamnei Renauld zăcea cadavrul lui Marthe Daubreuil şi că dumneata ai declarat că ea era asasina domnului Renauld.

— N-ai visat. Totul e cât se poate de adevărat.

— Dar pe domnul Renauld l-a omorât Bella Duveen!

— Oh, nu, Hastings, n-a fost ea! E drept, ea aşa a spus… dar a făcut-o doar ca să-l salveze de la ghilotină pe bărbatul pe care îl iubea.

— Ce?

— Aminteşte-ţi relatarea Iui Jack Renauld. Amândoi au ajuns, în acelaşi moment, la locul crimei, şi fiecare a gândit despre celălalt că e autorul crimei. Fata s-a uitat cu groază la el, apoi a scos un strigăt şi a rupt-o la fugă. Dar, când a aflat că lui i se imputa crima, n-a putut suporta gândul ăsta şi s-a predat ca fiind ea autoarea crimei, salvându-l, astfel, de la o moarte sigură.

Poirot se lăsă pe spate în scaun şi îşi împreună vârfurile degetelor în stilul lui caracteristic.

— Rezolvarea asta nu mă satisface, comentă el didactic. Tot timpul mă stăpânea puternica impresie că aveam de a face cu o crimă înfăptuită cu sânge rece şi premeditată de către cineva care se folosea din plin (şi foarte inteligent) chiar de planul domnului Renauld pentru a încurca iţele poliţiei. Marele criminal (după cum cred că-ţi aminteşti că ţi-am mai spus cândva) este întotdeauna extrem de simplu.

Am confirmat.

— În susţinerea acestei teorii, trebuie să admitem că asasinul trebuia să fi fost pe deplin la curent cu planurile domnului Renauld. Asta ne conduce la doamna Renauld. Însă faptele neagă teoria vinovăţiei ei. Mai există altcineva care să fi cunoscut planurile domnului Renauld? Da. Marthe Daubreuil ne-a mărturisit cu gura ei că a auzit cearta dintre domnul Renauld şi vagabond. Dacă a putut auzi asta, nu există nici un motiv pentru care să nu fi auzit orice altceva, mai ales dacă domnul şi doamna Renauld au fost destul de imprudenţi ca să-şi discute planurile stând pe banca din grădină. Aminteşte-ţi cu câtă uşurinţă ai auzit discuţia dintre Marthe şi Jack Renauld, din locul acela.

— Dar ce motiv ar fi putut avea Marthe ca să-l omoare pe domnul Renauld?

— Ce motiv? Banii! Domnul Renauld era multimilionar şi la moartea lui (aşa credeau ea şi Jack Renauld) jumătate din imensa lui avere i-ar fi revenit fiului său. Să reconstituim scena din punctul de vedere al Marthei Daubreuil. Marthe aude ce discută Renauld cu soţia sa. Până atunci, el fusese o sursă bunicică de venit pentru cele două Daubreuil, mamă şi fiică, dar iată că acum se hotărâse să le scape din ghiare. Probabil, primul ei gând a fost să împiedice această fugă. Însă o altă idee, mai îndrăzneaţă, îi reveni în minte, o idee care nu o îngrozi pe fiica celebrei Jeanne Beroldy! În prezent, domnul Renauld stătea neclintit în calea căsătoriei cu Jack. Dacă acesta din urmă îşi înfrunta tatăl şi-i nesocotea voinţa, avea să fie un sărăntoc… ceea ce nu-i surâdea domnişoarei Daubreuil. De fapt, mă îndoiesc că a

ţinut cât de cât la Jack Renauld. Putea să simuleze un sentiment însă, în realitate, avea aceeaşi fire rece, calculată, ca a mamei sale. Mă îndoiesc, de asemenea, că era foarte sigură de dragostea băiatului. Îl fermecase şi-l ameţise, dar, odată separat de ea, căci bătrânul Renauld putea foarte uşor să-i despartă un timp, l-ar fi putut pierde. Dar cu domnul Renauld mort şi Jack moştenitorul a jumătate din avere, căsătoria se putea face pe dată şi ea ar fi avut dintr-un foc o adevărată bogăţie pe mână… nu nişte amărâte de miare pe care le storseseră până atunci. Mintea ei isteaţă intui simplitatea lucrurilor. Totul era extrem de simplu. Domnul Renauld pune la cale toate detaliile morţii sale… ei îi rămâne doar să aştepte momentul potrivit pentru a transforma farsa în cumplită realitate. Şi aici intervine al doilea element care mă conduce în mod infailibil la Marthe Daubreuil – cuţitul! Jack Renauld comandase trei suveniruri. Unul îl dăruise mamei sale, unul Bellei Duveen; nu era foarte posibil ca pe al treilea să i-l fi dat lui Marthe Daubreuil? Deci, ca să rezumăm, existau patru elemente care pledau împotriva lui Marthe Daubreuil.

1. Marthe Daubreuil ar fi putut auzi planurile familiei Renauld.
2. Marthe Daubreuil era direct interesată în moartea domnului Renauld.
3. Marthe Daubreuil era fiica celebrei doamne Beroldy care, după părerea mea, era autoarea morală şi virtuală a morţii soţului său, deşi mâna care o înfăptuise fusese a lui Georges Conneau.
4. Marthe Daubreuil era singura persoană, în afara lui Jack Renauld, care putea să fie în posesia celui de al treilea cuţit.

Poirot se opri şi îşi drese glasul.

— Bine-nţeles, când am aflat de existenţa celeilalte fete, Bella Duveen, mi-am zis că era foarte posibil ca ea să fi fost autoarea crimei. Însă, soluţia nu m-a atras, pentru că, aşa cum îţi spuneam odată, Hastings, unui expert ca mine îi

place să se confrunte cu un adversar de talia lui. Totuşi, trebuie să iei crima aşa cum o găseşti, nu cum ţi-ar place s-o găseşti. Nu mi se părea foarte normal ca Bella Duveen să poarte tot timpul la ea cuţitul pe care-l primise ca amintire, dar se putea foarte bine să se fi gândit tot timpul să se răzbune pe Jack Renauld. În momentul în care s-a prezentat şi a mărturisit că ea comisese crima, totul părea terminat. Şi totuşi… nu eram satisfăcut, mon ami. Nu eram satisfăcut… Am reluat cazul cu minuţiozitate şi am ajuns la aceeaşi concluzie ca mai înainte. Dacă nu era Bella Duveen, singura persoană care ar fi putut comite crima, era Marthe Daubreuil. Însă nu aveam nici o dovadă împotriva ei! Şi atunci mi-ai arătat scrisoarea de la domnişoara Dulcie şi am întrezărit şansa de a lămuri lucrurile o dată pentru totdeauna. Cuţitul original fusese furat de Dulcie Duveen şi aruncat în mare… căci, aşa credea ea, aparţinea surorii sale. Dar dacă, printr-o întâmplare, nu era al surorii sale ci era cel pe care Jack Renauld i-l dăruise lui Marthe Daubreuil, atunci cuţitul Bellei Duveen se afla bine-merçi, la locul lui! Nu ţi-am spus o vorbă, Hastings (nu era timp de romantisme), am căutat-o pe domnişoara Dulcie, i-am povestit doar atât cât am considerat necesar şi am trimis-o să umble printre lucrurile surorii sale. Imaginează-ţi ce bucurie m-a cuprins când, (urmându-mi instrucţiunile) s-a prezentat sub numele domnişoarei Robinson aducându-mi preţiosul suvenir! Între timp, am mai întreprins câţiva paşi ca s-o silesc pe domnişoara Marthe să se dea de gol. La ordinul meu, doamna Renauld şi-a renegat fiul şi şi-a declarat intenţia ca a doua zi să se schimbe testamentul în aşa fel încât el să nu se poată atinge de nici o fărâmă din fabuloasa avere a tatălui său. Era un pas disperat, dar necesar, şi doamna Renauld a fost complet pregătită să-şi asume riscul… deşi, din nefericire, nu s-a gândit nici o clipă să menţioneze faptul că şi-a schimbat camera. Presupun că era convinsă că ştiu asta. Totul s-a petrecut aşa cum mi-am imaginat. Marthe Daubreuil a făcut o ultimă încercare

criminală de a pune mâna pe milioanele lui Renauld… şi-a dat greş.

— Ceea ce mă nedumereşte, am spus, este cum a reuşit să pătrundă în casă fără să o vedem. Pare un miracol. Am lăsat-o la vila Marguerite, am venit direct la vila Genevičve… ţi, cu toate astea, a ajuns aici înaintea noastră!

— Ah, dar n-am lăsat-o în urmă. A ieşit din vila Marguerite pe uşa din spate, în timp ce noi stăteam de vorbă cu mama ei. Aici a fost, cum spun americanii, momentul când „l-a pus la podea” pe Hercule Poirot!

— Dar umbra de pe storuri? Am văzut-o din drum.

— Eh bien, când ne-am uitat noi, doamna Daubreuil a ajuns la timp să-şi ia locul în primire.

— Doamna Daubreuil?

— Da. Una e în vârstă, alta e tânără, una brunetă, cealaltă blondă, dar umbra profilată pe storuri e foarte asemănătoare, deci scopul era atins. Nici eu nu am bănuit nimic… tâmpit ce am fost! Am crezut că am o grămadă de timp în faţa mea… că ea nu va încerca să intre în casă decât mult mai târziu. A avut cap, frumoasa noastră domnişoară Marthe.

— Şi scopul ei era s-o omoare pe doamna Renauld?

— Da. Întreaga avere i-ar fi revenit fiului său. Dar ar fi fost o sinucidere mon ami! Pe podea, lângă cadavrul lui Marthe Daubreuil, am găsit o sticluţă cu cloroform şi o seringă conţinând o doză mortală de morfină. Înţelegeţi? Mai întâi cloroformul… apoi când victima era inconştientă îi administra morfina. Dimineaţa, mirosul de cloroform ar fi dispărut cu totul, iar seringa ar fi fost găsită aşa cum căzuse din mâna doamnei Renauld. Ce-ar fi spus grozavul nostru domn Hautet? „Biata femeie! V-am spus eu? Şocul bucuriei a fost picătura care a umplut paharul! Nu v-am spus că n-ar fi de mirare dacă mintea i-ar lua-o razna? Ce tragic caz, acest caz Renauld!”. Oricum, Hastings, treburile nu s-au desfăşurat conform planului domnişoarei Marthe. Dintr-un început, doamna Renauld era trează şi o aştepta.

Urmează lupta. Dar doamna Renauld este încă foarte slăbită. Pentru Marthe Daubreuil există o ultimă şansă. Cum ideea sinuciderii a căzut, trebuie s-o readucă definitiv la tăcere pe doamna Renauld cu mâinile ei. Execută un ştreang din cordonul propriei sale rochii, în timp ce noi încă mai băteam la uşa din faţă a vilei. Ştie că trebuie să se grăbească, pentru a se întoarce la vila Marguerite înaintea noastră, ceea ce ar înlătura dovada împotriva ei. Dar e făcută şah-mat… nu de Hercule Poirot… ci de petite acrobate cu încheieturile ei ca de oţel.

Am meditat asupra întregii afaceri.

— Când ai bănuit-o prima oară pe Marthe Daubreuil, Poirot? Când ne-a spus că a auzit cearta din grădină?

Poirot zâmbi.

— Prietene, îţi aminteşti de ziua în care am pus piciorul în Merlinville? Şi de fata frumoasă pe care am văzut-o stând în poartă? M-ai întrebat dacă nu remarcasem o tânără zeiţă, iar eu ţi-am răspuns că nu văzusem decât o fată cu ochi neliniştiţi. Asta am gândit de la început despre Marthe Daubreuil. Fata cu ochi neliniştiţi! De ce era neliniştită? Nu din pricina lui Jack Renauld, căci pe atunci nu ştia că el fusese în Merlinville cu o seară înainte.

— Apropo, am exclamat, cum se simte Jack Renauld?

— Mult mai bine. Încă mai e la vila Marguerite. Dar doamna Daubreuil a dispărut. Poliţia a dat-o în urmărire.

— Crezi că era mână în mână cu fiica ei?

— N-o vom şti niciodată. Doamna asta ştie să păstreze un secret. Şi mă îndoiesc că poliţia va reuşi să dea de urma ei vreodată.

— I s-a spus… lui Jack Renauld?

— Încă nu.

— Va fi un şoc îngrozitor pentru el.

— Natural. Şi totuşi mă îndoiesc că a fost cu adevărat angajat sufleteşte. Cred că a considerat-o pe Bella Duveen ca pe-o relaţie trecătoare iar pe Marthe Daubreuil ca pe fata pe care într-adevăr o iubea. Dar cred că dacă am

inversa lucrurile, am fi mai aproape de adevăr. Marthe Daubreuil era foarte frumoasă. Şi-a pus în minte să-l seducă pe Jack şi a reuşit, dar aminteşte-ţi ciudata lui îndărătnicie de a o rupe cu cealaltă fată. Şi vezi şi hotărârea lui de a merge la ghilotină în locul ei. Am eu aşa, o mică idee, că atunci când va afla adevărul va fi îngrozit… revoltat şi falsa lui iubire se va spulbera ca un fum.

— Ce se aude cu Giraud?

— A avut o criză de nervi, individul! A fost nevoit să se întoarcă la Paris. Am zâmbit amândoi.

Poirot s-a dovedit a fi un adevărat profet. Când, în cele din urmă, medicul l-a declarat pe Jack Renauld destul de restabilit pentru a i se spune adevărul, sarcina asta i-a revenit lui Poirot. Şocul a fost într-adevăr cumplit. Totuşi, Jack l-a suportat mai bine decât aş fi crezut. Devotamentul mamei sale l-a ajutat să depăşească acele zile grele. Acum, mama şi fiul erau nedespărţiţi.

Apoi, a avut loc un alt eveniment. Poirot îi destăinui doamnei Renauld că îi cunoştea secretul şi o sfătui să nu-i ascundă lui Jack trecutul tatălui său.

— A tăinui adevărul, nu ajută la nimic, doamnă! Aveţi curajul şi mărturisiţi totul.

Cu inima grea, doamna Renauld consimţi, şi astfel fiul său află că tatăl pe care îl iubise fusese, de fapt, un fugar din calea justiţiei. Poirot interveni prompt.

— Liniştiţi-vă, domnule Jack. Lumea nu ştie nimic. În ce mă priveşte, n-am absolut nici o obligaţie să fac confidenţe poliţiei. În cazul de faţă am acţionat nu la cererea poliţiei, ci la cea a tatălui dumneavoastră. Justiţia l-a ajuns în cele din urmă, dar nu e nevoie ca cineva să ştie că el şi Georges Conneau erau una şi aceeaşi persoană.

Bine-nţeles că pentru poliţie au rămas câteva elemente cam încurcate, dar Poirot explică lucrurile de aşa manieră încât, până la urmă, treptat, au fost date uitării.

La scurt timp după întoarcerea noastră la Londra, o superbă statuetă reprezentând un ogar împodobea poliţa

căminului lui Poirot. Ca răspuns la privirea mea întrebătoare, Poirot dădu din cap.

— Mais, oui! Mi-am păstrat acei 500 de franci! Nu-i un coleg splendid? L-am botezat Giraud!

Câteva zile mai târziu, ne vizită Jack Renauld. Chipul său avea o expresie hotărâtă.

— Domnule Poirot, am venit să-mi iau la revedere. Plec foarte curând în America de Sud. Tatăl meu a avut multe afaceri acolo şi intenţionez să încep o viaţă nouă în acea parte a lumii.

— Plecaţi singur, domnule Jack?

— Mama vine cu mine… şi-l voi păstra şi pe Stonor ca secretar. Lui îi place să colinde lumea.

— Şi nimeni altcineva nu vă mai însoţeşte?

Jack se înroşi.

— Vă referiţi?…

— La o fată care vă iubeşte din toată inima… care era gata să-şi de-a viaţa pentru dumneavoastră.

— Cum aş putea să-i cer asta? Îngână băiatul. După toate câte s-au petrecut, aş mai putea să mă duc la ea şi… oh, ce fel de poveste neconvingătoare aş putea să-i torn?

— Les femmes… ele au norocul de a confecţiona cârje pentru astfel de poveşti.

— Da, dar… am fost atât de prost!

— Toţi am fost la vremea noastră, filosofă Poirot.

Însă chipul lui Jack se înăspri.

— Mai e ceva. Sunt fiul tatălui meu. S-ar mai căsători cineva cu mine, cunoscând asta?

— Spuneţi că sunteţi fiul tatălui dumneavoastră. Hastings, aici de faţă, ştie că eu cred în ereditate…

— Păi atunci…

— Aşteptaţi. Cunosc o femeie, o femeie curajoasă şi rezistentă, capabilă de o mare iubire şi de supremul sacrificiu de sine…

Băiatul îşi ridică privirea. Ochii i se luminară.

— Mama mea!

— Da. Sunteţi fiul mamei dumneavoastră în aceeaşi măsură în care sunteţi şi al tatălui dumneavoastră. Mergeţi, deci, la domnişoara Bella. Povestiţi-i totul. Nu-i ascundeţi nimic… şi veţi vedea ce vă va spune.

Jack părea nehotărât.

— Nu mai mergeţi la ea ca un adolescent, ci ca un bărbat… un bărbat copleşit de povara trecutului şi de cea a prezentului, dar privind înainte către o nouă şi minunată viaţă. Cereţi-i s-o împartă cu dumneavoastră. Poate că nu vă daţi seama, însă iubirea pe care o purtaţi unul altuia a trecut prin proba de foc şi a rezistat. Fiecare v-aţi fi dat viaţa pentru celălalt.

Şi ce-ar fi de spus despre căpitanul Arthur Hastings, unicul cronicar al acestor pagini?

Ar mai fi de povestit câte ceva despre zilele petrecute cu familia Renauld la ferma lor de dincolo de ocean, dar, pentru încheiere, prefer să mă întorc la o dimineaţă din grădina vilei Genevičve.

— Nu pot să-ţi spun Bella, am zis, căci nu e numele tău… Iar Dulcie mi se pare nefamiliar. Aşa că vei rămâne Cenuşăreasa. Îţi aminteşti, Cenuşăreasa s-a măritat cu prinţul. Eu nu sunt prinţ, dar…

M-a întrerupt.

— Sunt sigură că Cenuşăreasa l-a avertizat! Vezi, ea nu i-ar fi putut promite să se transforme într-o prinţesă. La urma urmei nu era decât o mică bucătăreasă…

— A fost rândul prinţului s-o întrerupă, am intervenit eu. Ştii ce a spus?

— Nu.

— La dracu!” spuse prinţul… şi o sărută!

Şi am trecut de la vorbă la faptă.

SFÂRŞIT